

Strona główna>Twoje prawa>Prawa podstawowe>Gdzie mogę uzyskać pomoc?>Wykaz właściwych sądów i organów>**Prawa podstawowe**

Prawa podstawowe

W Unii Europejskiej ochrona praw podstawowych gwarantowana jest zarówno na szczeblu krajowym, przez systemy konstytucyjne państw członkowskich, jak i na szczeblu UE, przez Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej.

Europejski Trybunał Praw Człowieka w Strasburgu, który nie jest jedną z instytucji UE, a organem Rady Europy, zapewnia dodatkowy poziom ochrony w przypadku domniemyanych naruszeń praw określonych w europejskiej konwencji praw człowieka.

Karta praw podstawowych Unii Europejskiej określa szereg indywidualnych praw i wolności. Zapisano w niej prawa ukształtowane w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości UE, prawa określone w europejskiej konwencji praw człowieka, jak również inne prawa i zasady wynikające z tradycji konstytucyjnych państw członkowskich UE oraz innych międzynarodowych instrumentów.

Karta, sporządzona przez przedstawicieli rządów i parlamentarzystów z wszystkich państw UE, określa prawa podstawowe, takie jak wolność wypowiedzi i religii, a także prawa gospodarcze i socjalne – odzwierciedlając tym samym wspólne europejskie wartości i dziedzictwo konstytucyjne. Karta zawiera także nowsze prawa, „tzw. trzeciej generacji”, takie jak prawo do ochrony danych osobowych i dobrej administracji.

Osoba, która uważa, że jej prawa zostały naruszone, może zwrócić się o pomoc do różnych instytucji i organów w państwach członkowskich, lub też, pod pewnymi warunkami, na szczeblu UE.

W poniższej części przedstawiono informacje na temat instytucji, z którymi należy się skontaktować w przypadkach naruszenia praw podstawowych. **Aby uzyskać szczegółowe informacje krajowe, należy kliknąć na flagę kraju.**

Na szczeblu krajowym

Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej stosuje się w państwach członkowskich jedynie w przypadkach, gdy państwa te wprowadzają w życie przepisy prawa UE. Organy publiczne w państwach członkowskich – zarówno ustawodawcze, wykonawcze, jak i sądowe – są związane postanowieniami Karty wyłącznie podczas wdrażania prawa UE, w szczególności podczas stosowania rozporządzeń lub decyzji, bądź wdrażania dyrektyw UE. W oparciu o wskazówki Trybunału Sprawiedliwości sędziowie w państwach członkowskich są uprawnieni do zapewnienia poszanowania Karty przez państwa członkowskie jedynie podczas wykonywania prawa UE.

Jeżeli sytuacja nie dotyczy prawa UE, egzekwowanie praw podstawowych należy do organów krajowych, w tym sądów. W sytuacjach, do których Karta nie ma zastosowania, prawa podstawowe są w dalszym ciągu gwarantowane na szczeblu krajowym zgodnie z krajowymi systemami konstytucyjnymi. Państwa członkowskie dysponują rozbudowanymi przepisami krajowymi w zakresie praw podstawowych, których poszanowanie gwarantują sądy krajowe.

Wszystkie państwa członkowskie, niezależnie od swoich zobowiązań na mocy prawa UE, zaciągnęły zobowiązania w ramach europejskiej konwencji praw człowieka. W konsekwencji osoby fizyczne mogą – jako środek ostateczny i po wyczerpaniu wszystkich środków ochrony prawnej dostępnych na szczeblu krajowym – wnieść skargi do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu w sprawie pogwałcenia przez państwo członkowskie praw podstawowych zagwarantowanych europejską konwencją praw człowieka.

Europejski Trybunał Praw Człowieka opracował [listę kontrolną w zakresie dopuszczalności](#), by pomóc potencjalnym skarżącym w samodzielnym ustaleniu, czy istnieją przeszkody dla zbadania ich skarg przez Trybunał.

Na szczeblu UE

Rola Komisji Europejskiej

Karta praw podstawowych UE ma zastosowanie do wszystkich działań instytucji UE. Rolą Komisji jest dopilnowanie, by wnioski ustawodawcze były zgodne z Kartą. Wszystkie instytucje UE (a zwłaszcza Parlament Europejski i Rada) odpowiadają za poszanowanie Karty w trakcie całego procesu legislacyjnego.

Karta ma zastosowanie w odniesieniu do państw członkowskich wyłącznie przy wykonywaniu przez nie prawa UE. Osoba, która uważa, że organ krajowy naruszył Kartę przy wykonywaniu prawa UE może złożyć skargę Komisji, która jest władna wszcząć przeciwko państwu członkowskiemu postępowanie w sprawie uchybienia zobowiązaniom.

Komisja nie jest organem sądowym ani sądem rozpatrującym odwołania od orzeczeń sądowych krajowych lub międzynarodowych. Nie bada ona też zasadniczo istoty indywidualnych spraw, chyba że ma to znaczenie dla realizacji zadania polegającego na zagwarantowaniu właściwego stosowania prawa UE przez państwa członkowskie. Komisja, zwłaszcza jeżeli wykryje szerszy problem, może wezwać organy krajowe do zaradzenia mu, a w ostateczności, pozwać państwo członkowskie przed Trybunał Sprawiedliwości. Procedura ta ma na celu zagwarantowanie, by dane przepisy krajowe – lub praktyka krajowych organów administracji albo sądów – zostały dostosowane do wymogów prawa UE.

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej

Trybunał Sprawiedliwości w Luksemburgu jest jedną z instytucji Unii Europejskiej. Ma on ostateczne zdanie w kwestii Traktatów, Karty i prawa UE.

Dopilnowuje on, by były one jednakowo interpretowane i stosowane w całej Unii oraz by instytucje UE i państwa członkowskie robiły to, czego wymaga od nich prawo UE.

W przypadku gdy osoby fizyczne lub przedsiębiorcy uważają, że bezpośrednio dotyczący ich akt wydany przez instytucje UE narusza ich prawa podstawowe, mogą wnieść skargę do Trybunału Sprawiedliwości, który, pod pewnymi warunkami, może stwierdzić nieważność takiego aktu. Osoby fizyczne nie mogą jednak wnieść do Trybunału Sprawiedliwości skargi przeciwko innej osobie (fizycznej lub prawnej) albo przeciwko państwu członkowskiemu.

Europejski Trybunał Praw Człowieka

Wraz z wejściem w życie traktatu lizbońskiego Unia Europejska została zobowiązana do przystąpienia do europejskiej konwencji praw człowieka. Z chwilą zakończenia się tej procedury, osoby uważające, że ich prawa człowieka zostały naruszone przez UE, po wyczerpaniu wszystkich środków ochrony prawnej dostępnych na szczeblu krajowym, będą mogły także wnieść skargę do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Oznacza to wprowadzenie dodatkowej kontroli sądowej w zakresie ochrony praw podstawowych w UE.

Ostatnia aktualizacja: 18/01/2019

Stroną zarządza Komisja Europejska. Informacje na tej stronie nie muszą odzwierciedlać oficjalnego stanowiska Komisji Europejskiej, nie ponosi ona również odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane czy odniesienia na niej zawarte. Więcej informacji na temat praw autorskich odnoszących się do stron UE znajduje się na stronie „Informacje prawne”.

Prawa podstawowe - Belgia

Sądy wyższej i niższej instancji

Instytucjonalni rzecznicy praw obywatelskich

Wyspecjalizowane instytucje ds. praw człowieka

Inne

Sądy wyższej i niższej instancji

Wszelkiego rodzaju spory dotyczące korzystania z praw, w tym z praw podstawowych, a także ich wykonywania, mogą zostać skierowane do rozstrzygnięcia przez belgijski sąd. Postępowanie mogą wszcząć osoby fizyczne lub organy.

Właściwość sądu zależy od charakteru i powagi przestępstwa lub od statusu stron (przedsiębiorca, dziennikarz, itp.).

Trybunał Konstytucyjny orzeka, czy ustawy, dekrety (*décrets*) i rozporządzenia (*ordonnances*) są zgodne z następującymi artykułami konstytucji: tytuł II „Belgowie i ich prawa” (art. 8-32);

art. 170 i art. 172 (zgodność podatków z prawem i zasadą równego opodatkowania);

art. 191 (ochrona cudzoziemców).

Informacje na temat organizacji sądów i ich właściwości znajdują się na stronach portalu dotyczących:

[systemów wymiaru sprawiedliwości w państwach członkowskich – Belgia](#)

[właściwości sądów powszechnych – Belgia](#)

[sądów szczególnych – Belgia](#) (Rada Państwa i Trybunał Konstytucyjny)

Powiązane strony:

[Federalna Służba Publiczna Wymiaru Sprawiedliwości](#)

[Portal organów sądownictwa](#) (adresy i orzecznictwo sądów wyższej i niższej instancji)

[Portal państwowy Belgii](#)

Instytucjonalni rzecznicy praw obywatelskich

Instytucjonalni rzecznicy praw obywatelskich są niezależnymi organami kontroli powołanymi przez zgromadzenia parlamentarne (na szczeblu federalnym lub regionalnym) w celu rozpatrywania składanych przez obywateli skarg na czynności podejmowane przez organy administracji lub sposób ich działania.

W ramach tego ogólnego zakresu obowiązków rzecznicy mają obowiązek rozpatrywania skarg dotyczących bezpośrednio lub pośrednio praw człowieka.

Rzecznicy sprawdzają, czy organy administracji wykonują swoje czynności z poszanowaniem instrumentów ochrony praw człowieka i zasad dobrej praktyki administracyjnej.

Rzeczników tych nie należy mylić z organizacjami zajmującymi się prywatną mediacją w ramach postępowania cywilnego lub karnego.

Do rzeczników może się zwrócić każdy, kto chce złożyć skargę na organ administracji. Ich interwencja jest bezpłatna. Dysponują oni szerokimi uprawnieniami do prowadzenia postępowań.

Rzecznicy starają się rozstrzygać skargi we współpracy z organem administracji, którego dotyczy sprawa, i przedstawiają właściwemu organowi zalecenia dotyczące rozwiązania problemu. Rzecznicy publikują sprawozdania ze swojej działalności.

Właściwość rzecznika w danej sprawie zależy od organu administracji, którego dotyczy sprawa.

W przypadku spraw na szczeblu federalnym należy skontaktować się z [Federalnym Rzecznikiem Praw Obywatelskich](#) (Médiateur fédéral).

W sprawach wchodzących w zakres kompetencji regionów i gmin należy skontaktować się z następującymi organami:

[Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich Walonii](#) (Service du médiateur de la Région wallonne)

[Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich Społeczności Francuskiej](#) (Service du médiateur de la Communauté française)

[Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich Flandrii](#) (Vlaamse Ombudsdienst)

[Rzecznik Praw Obywatelskich Społeczności Niemieckojęzycznej](#) (Ombudsman für die Deutschsprachige Gemeinschaft)

Istnieją również wyspecjalizowani rzecznicy praw dziecka:

[Przedstawiciel Generalny ds. Praw Dziecka dla Społeczności Francuskiej](#) (Délégué général aux droits de l'enfant de la Communauté française);

[Flamandzka Komisja Praw Dziecka](#) (Vlaamse Kinderrechtenkommissariat)

Wyspecjalizowane instytucje ds. praw człowieka

Organy ds. równości

Centrum ds. Równości Szans i Przeciwdziałania Rasizmowi

Zadania [Centrum ds. Równości Szans i Przeciwdziałania Rasizmowi](#) (Centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le racisme) obejmują w szczególności wspieranie równych szans i walkę z wszelkimi formami dyskryminacji, wykluczenia, ograniczeń lub preferencji ze względu na: obywatelstwo, tzw. rasę, kolor skóry, pochodzenie, narodowość bądź przynależność etniczną, orientację seksualną, stan cywilny, urodzenie, stan majątkowy, wiek, przekonania religijne lub światopogląd, obecny i przyszły stan zdrowia, niepełnosprawność, przekonania polityczne, cechy fizyczne lub genetyczne bądź pochodzenie społeczne.

Do Centrum może zwrócić się:

każdy, kto chce zadać pytanie lub uzyskać opinię w sprawie dyskryminacji, rasizmu, pobytu lub praw podstawowych cudzoziemców;

każdy, kto padł ofiarą dyskryminacji lub rasizmu bądź był świadkiem takich aktów;

Służba pierwszego kontaktu Centrum udziela wstępnej odpowiedzi i w razie potrzeby gromadzi dodatkowe informacje w celu podjęcia dalszych działań.

Jeżeli do rozpatrzenia wniosku konieczne jest przeprowadzenie analizy lub bardziej dogłębnych badań bądź skontaktowanie się z osobą trzecią, akta sprawy są przekazywane jednemu z ekspertów służby specjalistycznej Centrum.

Jeżeli z analizy wyniknie, że Centrum nie jest właściwe do rozpatrzenia skargi, zawiadamia się o tym zainteresowaną stronę i w miarę możliwości kieruje ją do innej służby lub osoby, która będzie w stanie rozpatrzyć wnioski (organ administracji, instytucja prywatna lub publiczna specjalizujące się w świadczeniu podstawowej lub wyspecjalizowanej pomocy, policja lub adwokat).

Z Centrum można kontaktować się bezpośrednio. Na jego stronie internetowej znajdują się również [adresy różnych stowarzyszeń i instytucji dysponujących fachową wiedzą lub działających na szczeblu lokalnym](#), z którymi Centrum podpisało umowy o współpracy i z którymi także można się skontaktować w celu uzyskania pomocy w kwestiach związanych z dyskryminacją.

Centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le racisme (Centrum ds. Równości Szans i Przeciwdziałania Rasizmowi)

138 rue Royale

1000 Bruksela

Tel.: (+32) 800.12.800 – (bezpłatna infolinia)

(+32) 2. 212 30 00

Powiązane strony:

[Centrum ds. Równości Szans i Przeciwdziałania Rasizmowi](#)

Instytut ds. Równouprawnienia Płci

[Instytut ds. Równouprawnienia Płci](#) (L'Institut pour l'égalité des femmes et des hommes, IEFH) jest niezależnym organem publicznym propagującym równouprawnienie płci oraz zajmującym się przeciwdziałaniem dyskryminacji ze względu na płeć.

Instytut może udzielić pomocy prawnej i wszcząć postępowanie sądowe w sprawach dotyczących dyskryminacji ze względu na płeć oraz dyskryminacji transseksualistów.

Z Instytutem można się skontaktować za pomocą [internetowego formularza](#) lub pod następującym adresem:

Institut pour l'égalité des femmes et des hommes (Instytut ds. Równouprawnienia Płci)

1 Rue Ernest Blerot

1070 Bruksela

Tel.: (+32) 800.12.800 – (bezpłatna infolinia)

(+32) 2.233.42.65

Faks: (+32) 2.233.40.32

E-mail: egalite.hommesfemmes@iefh.belgique.be

Powiązane strony:

[Instytut ds. Równouprawnienia Płci](#)

Komisja ds. Ochrony Prywatności (CPVP)

Komisja ds. Ochrony Prywatności (La Commission de la protection de la vie privée) jest niezależnym komitetem utworzonym przy Izbie Reprezentantów. Została ona utworzona w następstwie przyjęcia ustawy o prywatności z dnia 8 grudnia 1992 r. Nie podlega ona Ministrowi Sprawiedliwości.

CPVP jest niezależnym organem kontroli odpowiedzialnym za dbałość o ochronę prywatności w kontekście przetwarzania danych osobowych.

Zadania Komisji ds. Ochrony Prywatności można podzielić na pięć głównych obszarów: świadczenie pomocy, funkcje informacyjne, rozpatrywanie skarg, wydawanie opinii oraz zaleceń i wreszcie realizowanie polityki w zakresie zgodności z przepisami.

- Świadczenie pomocy: ten obszar działalności jest ściśle związany z funkcją informacyjną. W ramach świadczonej pomocy CPVP kontaktuje się z różnymi podmiotami: organami publicznymi, sektorem prywatnym, obywatelami, administratorami danych (niezależnie od tego czy są nimi osoby fizyczne czy osoby prawne).

W tym obszarze do zadań CPVP należy: przekazywanie informacji, o które zwróciła się osoba fizyczna – niezależnie od tego, czy jest to osoba, której dotyczy przetwarzanie danych czy administrator danych, wykonywanie prawa dostępu do danych i prawa do poprawienia danych, przetwarzanie oświadczeń, prowadzenie na bieżąco rejestru publicznego, zwolnienie z obowiązku złożenia informacji w związku z rozpatrywaniem skarg, przekazanie informacji osobom fizycznym lub administratorom danych, opracowanie rocznego sprawozdania dla Parlamentu.

Komisja ds. Ochrony Prywatności udziela pomocy zarówno organom administracji, jak i administratorom danych, w odpowiedzi na wniosek o wcześniejsze nieformalne konsultacje, które pozwolą uwzględnić wymogi ustawy o prywatności, począwszy od fazy opracowywania projektów. Komisja ds. Ochrony Prywatności pomaga również osobom, których dane są przetwarzane, w egzekwowaniu ich praw, w szczególności informując je o przysługujących im prawach i kolejnych etapach postępowania. W ramach międzynarodowej wymiany danych Komisja ds. Ochrony Prywatności wspiera organy prowadzące działalność transgraniczną. Na tym poziomie, podobnie jak na szczeblu krajowym, Komisja ds. Ochrony Prywatności wspiera osoby, których dane są przetwarzane i włączane do transgranicznych przepływów danych.

- Funkcje informacyjne: Komisja ds. Ochrony Prywatności dostarcza informacje zarówno organom, jak i administratorom danych i osobom, których dane dotyczą.

W ramach tego obszaru działalności mieszczą się też następujące czynności: sporządzanie sprawozdania rocznego dla parlamentu i opracowanie planu zarządzania, sporządzenie regulaminu wewnętrznego, prowadzenie rejestru publicznego i ogólnie pojęte informowanie społeczeństwa (poprzez stronę internetową, konferencje, odpowiedzi na zapytania klientów, podnoszenie świadomości, itp.). Należy także podkreślić, że działalność CPVP w tych różnych obszarach nie ogranicza się koniecznie do terytorium jednego państwa. Działania te mają często wymiar międzynarodowy i Komisja ds. Ochrony Prywatności odgrywa znaczną rolę w informowaniu i podnoszeniu świadomości na arenie międzynarodowej.

- Rozpatrywanie skarg: Komisja ds. Ochrony Prywatności występuje w roli rzecznika praw obywatelskich w odniesieniu do skarg składanych przez osoby, których dane dotyczą.

W przypadku nieprzezwiezania praw obywatela, którego dane podlegają przetwarzaniu, przez administratora tych danych, Komisja podejmuje interwencję na rzecz poszanowania wspomnianych praw na wniosek zainteresowanego (prawo sprzeciwu, prawo do poprawiania danych, pośredni dostęp itp.). W tym celu CPVP wykorzystuje środki, którymi dysponuje (zgłoszenie sprawy do prokuratury, wytoczenie powództwa przed sądem cywilnym itp.). W przypadku przestępstw międzynarodowych odnoszących się do ochrony danych Komisja ds. Ochrony Prywatności udziela pomocy w międzynarodowych dochodzeniach lub śledztwach mających na celu wprowadzenie odpowiednich rozwiązań, które wymagają zaangażowania wszystkich zainteresowanych organów ochrony danych.

- Wydawanie opinii: Komisja ds. Ochrony Prywatności wydaje opinie dotyczące regulacji i standardów.

Działalność Komisji w tym zakresie jest przede wszystkim ukierunkowana na właściwe organy: wydaje ona opinie i zalecenia dotyczące projektów legislacyjnych odnoszących się do różnych aspektów prywatności. Poprzez uczestnictwo w pracach krajowych i międzynarodowych grup roboczych (np. Grupy Roboczej Art. 29, grupy berlińskiej, konferencji rzeczników lub innych organów kontroli w dziedzinie ochrony prywatności itp.) oraz poprzez kontakty z analogicznymi organizacjami za granicą, Komisja ds. Ochrony Prywatności uczestniczy w procesie decyzyjnym dotyczącym ochrony prywatności.

- Polityka w zakresie zgodności z przepisami: Komisja ds. Ochrony Prywatności stoi na straży egzekwowania prawa w odniesieniu do ochrony danych osobowych.

Kompetencje Komisji ds. Ochrony Prywatności w zakresie zezwoleń obejmują wydawanie podmiotom z jakiegokolwiek sektora, działającym w charakterze administratorów danych, zezwoleń na przetwarzanie i pozyskiwanie danych osobowych. Komisja przeprowadza również w odniesieniu do tych organów kontrole i inspekcje, wydaje zalecenia i dokonuje oceny zastosowanych środków bezpieczeństwa.

Wszelkie wnioski o udzielenie informacji, pomocy oraz wszelkie skargi można kierować do Komisji ds. Ochrony Prywatności bezpośrednio pocztą, telefonicznie lub drogą elektroniczną. Dane kontaktowe:

Commission de la protection de la vie privée (Komisja ds. Ochrony Prywatności)

Rue de la Presse 35/1

1000 Bruksela

Tel.: (+32) 2 274 48 00

Faks: (+32) 2 274 48 35

commission@privacycommission.be

Biura Komisji ds. Ochrony Prywatności są czynne we wszystkie dni robocze, po wcześniejszym umówieniu się na spotkanie. Aby uzyskać wstępną pomoc można skorzystać z numeru +32 (0)2 274 48 79 lub wypełnić [formularz kontaktowy w internecie](#).

Powiązane strony:

[Komisja ds. Ochrony Prywatności](#)

Inne organy ds. równości

Komisje nadzoru penitencjarnego

Komisje nadzoru penitencjarnego (*commissions de surveillance des établissements pénitentiaires*) sprawują zewnętrzny nadzór nad sposobem traktowania osadzonych. Przekazują one skargi osadzonych do dyrekcji zakładów karnych lub Ministra Sprawiedliwości w celu znalezienia rozwiązania problemu. Przy każdym zakładzie karnym działa komisja nadzoru penitencjarnego. W skład komisji wchodzi przedstawiciele społeczeństwa obywatelskiego. W każdej z nich zasiada przynajmniej jeden lekarz i jeden adwokat. Przewodniczącym komisji jest sędzia. Centralna Rada Nadzoru (*Conseil central de surveillance*) koordynuje pracę lokalnych komisji i przedkłada Ministrowi Sprawiedliwości opinie dotyczące traktowania osadzonych na jego wniosek bądź z własnej inicjatywy.

Powiązane strony:

[Portal Federalnej Służby Publicznej Wymiaru Sprawiedliwości](#)

[Dane kontaktowe zakładów karnych](#)

Komisja ds. Skarg (właściwa w sprawach cudzoziemców przebywających w zamkniętych ośrodkach detencyjnych, ośrodkach recepcyjnych lub ośrodkach dla osób ubiegających się o azyl)

Komisja ds. Skarg (*Commission des plaintes*) zajmuje się indywidualnymi skargami złożonymi przez cudzoziemców przebywających w ośrodkach detencyjnych, ośrodkach recepcyjnych i ośrodkach dla osób ubiegających się o azyl, dotyczącymi warunków pobytu, w szczególności okoliczności zaistniałych wewnątrz tych ośrodków detencyjnych i recepcyjnych, w odniesieniu do praw i obowiązków określonych w dekretach królewskich z 2 sierpnia 2002 r. (o ośrodkach zamkniętych), 8 czerwca 2009 r. (o ośrodkach dla osób ubiegających się o azyl) oraz 14 maja 2009 r. (o ośrodkach recepcyjnych). W ośrodkach tych mogą zostać umieszczeni nielegalni imigranci, osoby, których wnioski o udzielenie azylu zostały odrzucone, lub cudzoziemcy niespełniający wymogów wjazdu lub pobytu.

Skarżący, którzy chcą zaskarżyć postanowienie Komisji, mogą odwołać się do Rady Państwa.

Z Komisją można się skontaktować pod następującym adresem:

Secrétariat permanent de la Commission des plaintes

Service Public Fédéral Intérieur

Rue de Louvain, 1

1000 Bruksela

Powiązane strony:

[Federalna Wewnętrzna Służba Publiczna](#)

Stały Komitet Nadzoru nad Policją

[Stały Komitet Nadzoru nad Policją](#) (*Comité permanent de contrôle des services de police, Comité P*) jest zewnętrznym organem prowadzącym nadzór nad policją, który odpowiada przed Parlamentem. Nadzór Komitetu skupia się na ochronie praw nadanych osobom fizycznym w konstytucji i ustawach, a także na koordynacji działań służb policji i ich efektywności.

Każdy kto był uczestnikiem interwencji policji może złożyć skargę, zgłosić nadużycie lub przekazać inne informacje Stałemu Komitetowi Nadzoru nad Policją. **Każdy funkcjonariusz policji** również może złożyć skargę lub zgłosić nadużycie Komitetowi bez uprzedniego zwracania się o zgodę przełożonego i nie może zostać za to ukarany.

Skargi można składać za pomocą [elektronicznego formularza](#), który został udostępniony w tym celu w internecie.

Z Komitetem można skontaktować się pod następującym adresem:

Comité permanent de contrôle des services de police (Stały Komitet Nadzoru nad Policją)

Rue de la Presse 35/1

1000 Bruksela

Tel.: (+32) 2.286.28.11

Faks: (+32) 2.286.28.99

E-mail: info@comitep.be

Powiązane strony:

[Stały Komitet Nadzoru nad Policją](#)

Inne

Podstawowe usługi doradztwa dla obywateli

Podstawowe usługi doradztwa dla obywateli obejmują udzielanie informacji osobom mającym pytania lub problemy dotyczące wymiaru sprawiedliwości w ściśle określonych dziedzinach.

Prawo cywilne: separacja, rozwód, ogólne informacje o odpowiedzialności rodzicielskiej, główne, dodatkowe lub zamienne miejsce zamieszkania dzieci, prawo do kontaktu z dzieckiem;

Prawo karne: mediacja w sprawach karnych, alternatywne środki względem tymczasowego aresztowania, zawieszenie wykonania kary, prace na cele społeczne, przedterminowe warunkowe zwolnienie, warunkowe zwolnienie ze względów społecznych, resocjalizacja, ulaskawienie, dozór elektroniczny, przerwa w odbywaniu kary pozbawienia wolności, zawieszenie wykonania kary pozbawienia wolności, ograniczenie wolności, przedterminowe zwolnienie w związku z wydaleniem lub ekstradycją, przedterminowe zwolnienie ze względów medycznych, zamiana kary pozbawienia wolności na pracę na cele społeczne;

informacje dla ofiar przestępstw: prawa powodów cywilnych/pokrzywdzonych;

Ogólne informacje o postępowaniach toczących się przed sądami cywilnymi i karnymi.

[Spis adresowy Federalnej Służby Publicznej Wymiaru Sprawiedliwości](#) zawiera wykaz ośrodków pomocy prawnej oraz ich danych kontaktowych.

Powiązane strony:

[Publikacja Federalnej Służby Publicznej Wymiaru Sprawiedliwości dotycząca dostępu do wymiaru sprawiedliwości w Belgii](#)

Podstawowa i rozszerzona pomoc prawna

Podstawowa pomoc prawna obejmuje udzielenie informacji praktycznych lub prawnych bądź wydanie wstępnej opinii prawnej w trakcie krótkich konsultacji. Podstawowej pomocy prawnej udzielają przedstawiciele zawodów prawniczych, zazwyczaj adwokaci.

Rozszerzona pomoc prawna obejmuje wyznaczenie adwokata (z zastrzeżeniem spełnienia określonych warunków), który będzie świadczył swoje usługi bezpłatnie lub według obniżonej stawki. Nie przewiduje się umorzenia kosztów procesowych (kosztów komorników sądowych, biegłych, odpisów itp.) ani w całości, ani w części, ale mogą one zostać pokryte w ramach uzgodnień dotyczących pomocy prawnej.

Osoby korzystające z pomocy prawnej są zwalniane w całości lub w części z kosztów sądowych lub pozasądowych kosztów związanych z postępowaniem, jeżeli nie dysponują wystarczającymi dochodami na ich uiszczenie.

Dalsze informacje można uzyskać na [stronie portalu „e-Sprawiedliwość”](#) dotyczącej kosztów postępowania w Belgii.

Powiązane strony:

[Publikacja Federalnej Służby Publicznej Wymiaru Sprawiedliwości dotycząca dostępu do wymiaru sprawiedliwości w Belgii](#)

[Zrzeszenie Francuskojęzycznych i Niemieckojęzycznych Izb Adwokackich Belgii \(OBFGB\)](#)

[Zrzeszenie Flamandzkich Izb Adwokackich \(OVBA\)](#)

Komisja ds. pomocy finansowej ofiarom umyślnych aktów przemocy i osobom, które udzielają im wsparcia

Ustawa przewiduje państwową pomoc finansową dla ofiar umyślnych aktów przemocy i osób, które udzielają im wsparcia, a w niektórych przypadkach również dla ich krewnych.

Z Komisją można kontaktować się bezpośrednio, lecz wnioski można również składać za pośrednictwem adwokata lub telefonu dyżurnego służb pomocy społecznej, których wykaz jest zamieszczony na stronie internetowej [Federalnej Służby Publicznej Wymiaru Sprawiedliwości](#) (zob. Indeks, wymiar sprawiedliwości od A do Z, pomoc finansowa dla pokrzywdzonych).

Z Komisją można się skontaktować pod następującym adresem:

Service public fédéral de la Justice (Federalna Służba Publiczna Wymiaru Sprawiedliwości)

Commission pour l'aide financière aux victimes d'actes intentionnels de violence et aux sauveteurs occasionnels (Komisja ds. pomocy finansowej ofiarom umyślnych aktów przemocy i osobom, które udzielają im wsparcia)

Boulevard de Waterloo 115,

Tel.: (+32)2.542.72.07

(+32)2.542.72.08

commission.victimes@just.fgov.be

Dalsze informacje można znaleźć na [stronie portalu „e-Sprawiedliwość”](#) poświęconej prawom ofiar przestępstw.

Powiązane strony:

[Federalna Służba Publiczna Wymiaru Sprawiedliwości](#)

Ostatnia aktualizacja: 18/12/2017

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Prawa podstawowe - Bułgaria

Sądy krajowe

Krajowe instytucje ochrony praw podstawowych

Rzecznik Praw Obywatelskich

Wyspecjalizowane organy ochrony praw człowieka

Inne

Sądy krajowe

Sprawy dotyczące unijnych praw podstawowych może rozstrzygnąć w pierwszej instancji każdy bułgarski sędzia, ponieważ Karta praw podstawowych Unii Europejskiej stanowi część europejskiego prawodawstwa pierwotnego (obowiązującego w takim samym zakresie jak traktat lizboński). Dlatego bułgarscy obywatele mogą zwrócić się do sądu okręgowego (*okrazhen sad*), powołując się na Kartę, w przypadku gdy uznają, że nie uwzględniono ich praw podstawowych. Sądy bułgarskie mają te same kompetencje w zakresie praw podstawowych zapisanych w bułgarskiej konstytucji oraz postanowień umów międzynarodowych, których Bułgaria jest stroną.

Skargi na indywidualne decyzje administracyjne można składać do sądów administracyjnych (*administrativen sad*) i Najwyższego Sądu Administracyjnego (*varhoven administrativen sad*).

Każdy sąd w Bułgarii zamieszcza na swojej stronie internetowej opis swojej struktury i zakresu kompetencji. Strona internetowa [Najwyższej Rady Sądownictwa](#) zawiera szczegółowy wykaz bułgarskich sądów, wraz z adresami i linkami do ich stron internetowych (wyłącznie w języku bułgarskim).

Krajowe instytucje ochrony praw podstawowych

Proszę zapoznać się z sekcją dotyczącą Rzecznika Praw Obywatelskich.

Rzecznik Praw Obywatelskich

Rzecznik Praw Obywatelskich Republiki Bułgarii

Adres:

ul. George Washington 22

Sofia 1202, Bułgaria

Tel. +359 2 810 69 55

E-mail: priemna@ombudsman.bg

Strona internetowa: <http://www.ombudsman.bg/>

Nazwa jednostki/instytucji przyjmującej wnioski/skargi/roszczenia związane z naruszeniami praw (w stosownych przypadkach)

Rzecznik Praw Obywatelskich dysponuje środkami przewidzianymi przez prawo umożliwiającymi badanie spraw, w których doszło do naruszenia lub zagrożenia praw i wolności obywatelskich ze względu na działania lub zaniechania organów krajowych lub lokalnych, jak również osób, którym powierzono pełnienie zadań publicznych. Zakres kompetencji Rzecznika Praw Obywatelskich jest szeroki i obejmuje prawa polityczne, gospodarcze, społeczne, kulturalne oraz inne prawa obywatelskie. Jest to organ chroniący praw wszystkich obywateli, w tym dzieci, osób niepełnosprawnych, mniejszości, cudzoziemców itp.

Krótki opis wniosków/skarg/roszczeń rozpatrywanych przez instytucję

Do Rzecznika Praw Obywatelskich skargi można wnieść drogą pocztową, osobiście, pocztą elektroniczną lub nawet ustnie. Są one następnie rejestrowane przez urzędnika. Skargami zajmuje się wydział ds. przyjmowania skarg (*priemna*) oraz sekretariat (*delovodstvo*). Wydział ds. przyjmowania skarg funkcjonuje od 5 stycznia 2006 r. i jest czynny codziennie. W wydziale tym eksperci zajmują się sprawami obywateli – którzy stawili się osobiście lub skontaktowali się z urzędem telefonicznie. W czwartki Rzecznik Praw Obywatelskich przyjmuje również interesantów osobiście, po uprzednim umówieniu spotkania, w godzinach od 9:00 do 12:30.

Krótki opis procedury/czynności rozpatrywania wniosków/skarg/roszczeń

Skargi lub zawiadomienia o nieprawidłowościach może skierować do Rzecznika każda osoba, niezależnie od obywatelstwa, płci, przekonań politycznych czy wyznania. Skargi anonimowe lub zawiadomienia o nieprawidłowościach dotyczące zdarzeń sprzed ponad dwóch lat nie są rozpatrywane. Rzecznik Praw Obywatelskich może wszcząć postępowanie wyjaśniające z urzędu, jeżeli uzna, że leży to w interesie publicznym.

Skargi są rejestrowane w dzienniku podawczym, a następnie kierownik Biura Rzecznika Praw Obywatelskich przekazuje je do odpowiedniej służby wewnętrznej celem dalszego rozpatrzenia. Naczelnik wydziału powierza sprawę referentowi sprawy, który ma jeden miesiąc na jej wyjaśnienie. W przypadku spraw, które wymagają pogłębionego badania, termin ten jest przedłużony do trzech miesięcy. Referent sprawy może zażądać od skarżącego dodatkowych informacji lub zwrócić się do właściwego organu administracji publicznej o dokonanie określonych czynności lub dostarczenie danych informacji. Organy krajowe i lokalne, osoby prawne i osoby fizyczne są zobowiązane do dobrowolnego przekazywania informacji Rzecznikowi Praw Obywatelskich i przekazywania mu pozyskanych informacji oraz współpracy z Rzecznikiem Praw Obywatelskich w związku ze skargami przesłanymi do tego organu. Jeżeli skarga dotyczy sprawy, którą należy być może skierować od organu administracji wyższej instancji lub innej wyspecjalizowanej instytucji (komisji lub agencji), rzecznik może doradzić skarżącemu skontaktowanie się z daną instytucją, o ile sprawa nie wymaga zbadania jej przez Rzecznika. W przypadku gdy sprawa nie wchodzi w zakres kompetencji Rzecznika, zamiast jej zbadania, Rzecznik powiadomi skarżącego i doradzi mu skontaktowanie się z odpowiednim organem. Jeżeli skarżący wyrazi zgodę, Rzecznik może przekazać skargę do tego organu.

Rzecznik może w każdym czasie zaproponować przeprowadzenie mediacji na potrzeby osiągnięcia polubownego rozwiązania w drodze przesłania oferty mediacji do skarżącego oraz podmiotu lub osoby, której dotyczy skarga. W razie przyjęcia propozycji przez obie strony, Rzecznik udziela wszelkiej możliwej pomocy w celu rozwiązania konfliktu, np. pośrednicząc w kontaktach lub pomagając w negocjacjach między stronami.

Krótki opis możliwych wyników procedury/czynności.

W zależności od ustaleń poczynionych w toku postępowania – nie licząc odpowiedzi skarżącego – wydawane są zalecenia skierowane do właściwego organu dotyczące działań, które organ może podjąć w celu wyeliminowania przyczyn i praktyk, które doprowadziły do naruszenia praw danej osoby. Rzecznik często wydaje opinie dotyczące szczególnych zagadnień, które są następnie publikowane na stronie internetowej i przekazywane dalej do właściwego organu i mediów. Jeżeli problem dotyczy istniejących przepisów prawnych, Rzecznik może wydać zalecenia skierowane do Zgromadzenia Narodowego i Rady Ministrów, aby dokonać odpowiednich zmian ustawodawczych. Jeżeli przepisy naruszają konstytucję oraz prawa i wolności obywatelskie, Rzecznik jest uprawniony do skierowania sprawy do Trybunału Konstytucyjnego na potrzeby ustalenia, czy tak faktycznie jest. Ponadto w przypadku stwierdzenia rozbieżności w orzecznictwie Rzecznik jest uprawniony do skierowania sprawy do Najwyższego Sądu Kasacyjnego (varhoven kasatsionen sad) lub Najwyższego Sądu Administracyjnego (varhoven administrativen sad) na potrzeby dokonania wykładni przepisów prawa.

Wyspecjalizowane organy ochrony praw człowieka

Krajowy organ ds. równości

1. Komisja Antydyskryminacyjna

Adres:

Bul. Dragan Tsankov 35

Sofia 1125, Bułgaria

Tel.: + 359 2 807 30 30

Faks: + 359 2 807 30 58

E-mail: [✉ kzd@kzd.bg](mailto:kzd@kzd.bg)

Strona internetowa: [✉ http://www.kzd-nondiscrimination.com/](http://www.kzd-nondiscrimination.com/)

Nazwa jednostki/instytucji przyjmującej wnioski/skargi/roszczenia związane z naruszeniami praw (w stosownych przypadkach)

Komisja Antydyskryminacyjna

Krótki opis wniosków/skarg/roszczeń rozpatrywanych przez instytucję

Komisja Antydyskryminacyjna rozpoznaje sprawy:

na podstawie pisemnej skargi osoby, której dane naruszenie dotyczy;

z własnej inicjatywy;

na podstawie informacji otrzymanych przez osoby prawne i fizyczne lub organy państwowe lub publiczne;

Skarga lub zawiadomienie o nieprawidłowościach należy złożyć w Komisji Antydyskryminacyjnej w terminie trzech lat od popełnienia czynu. Jeżeli upłynęły trzy lata, sprawa nie zostanie rozpoznana, a w przypadku gdy już wszczęto postępowanie, sprawa zostanie oddalona. Jeżeli sprawa została już skierowana do sądu, Komisja nie rozpocznie postępowania. W przypadku wycofania skargi lub zawiadomienia o nieprawidłowościach lub niesprostowania błędowi przez skarżącego w terminie wyznaczonym przez Komisję Antydyskryminacyjną, sprawa zostanie oddalona.

Skarga musi zawierać:

imię i nazwisko skarżącego;

adres kontaktowy skarżącego lub adres jego siedziby;

opis okoliczności faktycznych leżących u podstaw skargi; w przypadku działań popełnionych we własnym imieniu, wyszczególnienie popełnionych czynów i zaniechań, oraz wskazanie czasu, miejsca i sprawcy czynu, a w przypadku pracowników strony, której dotyczy skarga, informacje o tym, jakie czyny lub zaniechania wynikające z obowiązków ustawowych lub umownych oraz powiązane z tym działania przyczyniają się do powstania odpowiedzialności strony, której dotyczy skarga, z tytułu czynów o charakterze dyskryminacyjnym);

uszczegółowione żądania dotyczące odszkodowania. Zagadnienie musi wchodzić w zakres kompetencji Komisji Antydyskryminacyjnej określony w ustawie o przeciwdziałaniu dyskryminacji. Skarżący są zobowiązani przedstawić dowody na piśmie lub w innej formie albo wyraźnie wskazać, jakie ich zdaniem dowody powinna zbadać Komisja Antydyskryminacyjna (np. wskazać osoby, które powinno się przesłuchać w charakterze świadka, lub lokalizację dokumentów w posiadaniu osób trzecich);

datę i podpis skarżącego lub jego przedstawiciela.

Krótki opis procedury/czynności rozpatrywania wniosków/skarg/roszczeń

Przewodniczący Komisji Antydyskryminacyjnej przekazuje akta sprawy do zespołu specjalizującego się w danym rodzaju dyskryminacji. Zespół wyznacza przewodniczącego i sprawozdawcę spośród swoich członków. Sprawozdawca gromadzi pisemne dowody niezbędne do udokumentowania okoliczności faktycznych sprawy. Postępowanie wyjaśniające musi zakończyć się w terminie 30 dni. W przypadku skomplikowanych spraw przewodniczący Komisji Antydyskryminacyjnej może przedłużyć termin o kolejne 30 dni. Po zakończeniu postępowania wyjaśniającego sprawozdawca przedstawia swoje ustalenia przewodniczącemu zespołu. Przewodniczący wyznacza datę rozprawy i wzywa strony do stawiennictwa.

Komisja Antydyskryminacyjna jest uprawniona do:

żądania wydania dokumentów i innych informacji potrzebnych w postępowaniu wyjaśniającym;

żądania wyjaśnień od podmiotów objętych postępowaniem wyjaśniającym;

przesłuchiwanie świadków;

Wszystkie osoby fizyczne, osoby prawne i organy publiczne mają obowiązek współpracy z Komisją Antydyskryminacyjną poprzez przedstawianie informacji i dokumentów oraz składanie wyjaśnień na piśmie za każdym razem, gdy zażąda tego Komisja. Za odmowę można nałożyć grzywnę.

Krótki opis możliwych wyników procedury/czynności.

W trakcie pierwszego posiedzenia przewodniczący zespołu wzywa strony do polubownego rozstrzygnięcia sporu. Jeżeli strony to uczynią, porozumienie osiągnięte w tym trybie jest zatwierdzone, a sprawa zostaje zamknięta. Jeżeli strony osiągną częściowe porozumienie, postępowanie będzie dotyczyło zagadnień, co do których nie osiągnięto porozumienia. Porozumienie podlega wykonaniu, przy czym Komisja nadzoruje zgodność z jego postanowieniami. Jeżeli osiągnięcie porozumienia jest niemożliwe, Komisja Antydyskryminacyjna rozstrzyga sprawę co do jej istoty w terminie 14 dni od rozprawy.

W swoim werdykcie Komisja Antydyskryminacyjna może:

stwierdzić, czy doszło do naruszenia;

stwierdzić, kto jest sprawcą, a kto poszkodowanym;

nałożyć karę lub inne wiążące środki administracyjne, jeżeli Komisja uzna, że doszło do naruszenia;

Komisja Antydyskryminacyjna może zastosować następujące wiążące środki administracyjne:

wydać wiążące instrukcje skierowane do pracowników i urzędników publicznych mające na celu naprawienie naruszenia przepisów antydyskryminacyjnych;

zawiesić obowiązywanie bezprawnych decyzji lub regulaminów wewnętrznych pracodawcy, które powodują lub mogą powodować dyskryminację.

Komisja Antydyskryminacyjna jest uprawniona ustawowo do stosowania środków przymusu administracyjnego w celu przymuszenia podmiotów do wykonania jej decyzji.

Decyzje Komisji Antydyskryminacyjnej podlegają zaskarżeniu do Sądu Administracyjnego miasta Sofii w terminie 14 dni.

2. Krajowa Rada ds. Równouprawnienia Płci

Adres:

Rada Ministrów

bul. Dondukov 1

Sofia 1594, Bułgaria

Strona internetowa: https://saveti.government.bg/web/cc_19/1

Nazwa jednostki/institucji przyjmującej wnioski/skargi/roszczenia związane z naruszeniami praw (w stosownych przypadkach)

Krajowa Rada ds. Równouprawnienia Płci w ramach Rady Ministrów

Krótki opis wniosków/skarg/roszczeń rozpatrywanych przez instytucję

Krajowa Rada ds. Równouprawnienia Płci zapewnia współpracę organów rządowych i organizacji pozarządowych w zakresie opracowywania i realizacji krajowej polityki równouprawnienia płci poprzez ułatwianie konsultacji, współpracy i koordynacji.

Krótki opis procedury/czynności rozpatrywania wniosków/skarg/roszczeń

Krajowa Rada ds. Równouprawnienia Płci:

doradza Radzie Ministrów;

bada wnioski ustawodawcze i inne akty dotyczące równouprawnienia płci i wydaje na ich temat opinie;

bada projekty decyzji sporządzonych przez Radę Ministrów i wydaje opinie na temat ich spójności ze strategią w dziedzinie równouprawnienia płci;

koordynuje działania organów państwowych oraz organizacji pozarządowych przy wdrażaniu krajowej polityki w zakresie równouprawnienia płci

i międzynarodowych zobowiązań Bułgarii w tym obszarze;

proponuje krajowe środki polityki w zakresie płci – niezależnie lub wspólnie z Komisją Antydyskryminacyjną;

utrzymuje kontakty z ich odpowiednikami za granicą i międzynarodowymi organizacjami, którym powierzono podobne zadania i działające w podobnych obszarach;

pomaga partnerom społecznym i organizacjom pozarządowym we wdrażaniu krajowych i regionalnych projektów w dziedzinie równouprawnienia płci oraz

godzenia życia zawodowego i prywatnego, jak również monitoruje wyniki w tym zakresie;

organizuje badania dotyczące czynników wpływających na jej działalność.

Krótki opis możliwych wyników procedury/czynności.

Opracowywanie i realizacja krajowej polityki dotyczącej równouprawnienia płci.

Organ ds. ochrony danych

1. Komisja ds. Ochrony Danych Osobowych

Adres:

Bul. Prof. Tsvetan Lazarov No 2

Sofia 1592, Bułgaria

Tel. + 359 2 91 53 518

Faks: + 359 2 91 53 525

E-mail: kzld@cpdp.bg

Strona internetowa: <http://www.cdpd.bg/>

Nazwa jednostki/institucji przyjmującej wnioski/skargi/roszczenia związane z naruszeniami praw (w stosownych przypadkach)

Komisja ds. Ochrony Danych Osobowych

Krótki opis wniosków/skarg/roszczeń rozpatrywanych przez instytucję

Komisja wspomaga rząd w realizacji polityki ochrony danych osobowych.

Ma również kompetencje w zakresie rozstrzygnięcia skarg dotyczących naruszeń bezpieczeństwa danych osobowych.

Krótki opis procedury/czynności rozpatrywania wniosków/skarg/roszczeń

Każda osoba może zawiadomić Komisję ds. Ochrony Danych Osobowych o naruszeniu praw wynikających z ustawy o ochronie danych osobowych

w terminie roku od powzięcia wiadomości o naruszeniu tych regulacji i nie później niż pięć lat po jego wystąpieniu. Po wpłynięciu skargi do Komisji skarga

zostaje przekazana do Dyrekcji ds. Procedur i Nadzoru, która wydaje opinię na potrzeby Komisji na temat klasyfikacji i dopuszczalności skargi. Następnie

Komisja zwołuje posiedzenie niejawne, na którym decyduje, czy sprawa jest dopuszczalna i jaką procedurę należy zastosować. Komisja może wszcząć

postępowanie wyjaśniające, gromadzić dowody i występować o opinie osób trzecich. Jeżeli skarga zostaje uznana za dopuszczalną, zainteresowane strony

zostają należycie poinformowane. Jednocześnie wyznacza się termin rozprawy. Strony są wzywane na rozprawę wraz innymi zainteresowanymi osobami

trzecimi. Komisja wydaje decyzję w terminie 30 dni od otrzymania skargi. Odpis decyzji przesyła się zainteresowanym stronom i innym zainteresowanym

osobom trzecim. Komisja może wydać nakaz wobec strony, która dopuściła się naruszenia, wyznaczyć termin usunięcia przyczyny naruszenia lub nałożyć

karę administracyjną. Jej decyzje podlegają zaskarżeniu do Najwyższego Sądu Administracyjnego w terminie 14 dni od ich otrzymania.

Krótki opis możliwych wyników procedury/czynności.

Osoby fizyczne, osoby prawne lub organy administracji publicznej mogą wystąpić do Komisji o zaopiniowanie danego aktu prawnego w odniesieniu do ustawy o ochronie danych osobowych.

Komisja może wydawać nakazy wobec administratorów danych osobowych

i nakładać tymczasowe zakazy przetwarzania danych osobowych w przypadku naruszenia norm ochrony danych osobowych.

Inne wyspecjalizowane organy

1. Krajowa Rada ds. Mniejszości Etnicznych i Integracji

Adres:

Rada Ministrów

bul. Dondukov 1

Sofia 1594, Bułgaria

Tel. +359 2 940 36 22

Faks: +359 2 940 21 18

E-mail: [✉ Rositsa.Ivanova@government.bg](mailto:Rositsa.Ivanova@government.bg) – sekretariat NSSIEV

Strona internetowa: [✉ http://www.nccedi.government.bg/](http://www.nccedi.government.bg/)

Nazwa jednostki/instytucji przyjmującej wnioski/skargi/roszczenia związane z naruszeniami praw (w stosownych przypadkach)

Krajowa Rada ds. Mniejszości Etnicznych i Integracji przy Radzie Ministrów

Krótki opis wniosków/skarg/roszczeń rozpatrywanych przez instytucję

Rada – w tym jej sekretariat – zajmuje się wszystkimi zagadnieniami związanymi z pochodzeniem etnicznym.

Chociaż w sekretariacie nie ma specjalnej komórki zajmującej się skargami i wnioskami, specjaliści zatrudnieni w sekretariacie Rady w razie potrzeby rozstrzygają zgłoszone sprawy.

Krótki opis procedury/czynności rozpatrywania wniosków/skarg/roszczeń

Krajowa Rada ds. Mniejszości Etnicznych i Integracji jest organem konsultacyjnym i koordynacyjnym, wspomagającym Radę Ministrów w zakresie opracowywania i realizacji polityki dotyczącej mniejszości etnicznych i ich integracji.

Usprawnia współpracę między organami państwowymi a organizacjami pozarządowymi broniącymi interesów mniejszości etnicznych i propagującymi stosunki między grupami etnicznymi.

Koordinuje i nadzoruje wdrażanie Krajowego Planu Działania w ramach „Dekady Integracji Romów” na lata 2005-2015 oraz zobowiązań podjętych przez wszystkie organy państwowe zgodnie z ich zakresem kompetencji w odniesieniu do „Dekady Integracji Romów”.

Każdy obwód posiada własną radę ds. mniejszości etnicznych i integracji, która współpracuje z gubernatorem obwodu. Są one organami konsultacyjnymi i koordynującymi, które wspierają wdrażanie polityki dotyczącej zagadnień związanych z pochodzeniem etnicznym i integracją na szczeblu obwodu.

Rady gmin mogą zakładać własne lokalne rady ds. mniejszości etnicznych i integracji.

Krótki opis możliwych wyników procedury/czynności.

Oprócz szerokiego zakresu obowiązków administracyjnych Sekretariat Krajowej Rady ds. Mniejszości Etnicznych i Integracji odpowiada za utrzymywanie kontaktów operacyjnych oraz udzielanie radom obwodów i radom gmin pomocy metodologicznej w zakresie współpracy w kwestiach etnicznych i integracji.

2. Agencja ds. Osób Niepełnosprawnych

Adres:

ul. Sofroni Vrachanski 104-106

Sofia 1233, Bułgaria

Tel. +359 2 940 80 95 832 90 73

Faks: +359 2 832 41 62

E-mail: [✉ ahu@mlsp.government.bg](mailto:ahu@mlsp.government.bg)

Strona internetowa: [✉ https://ahu.mlsp.government.bg](https://ahu.mlsp.government.bg)

Nazwa jednostki/instytucji przyjmującej wnioski/skargi/roszczenia związane z naruszeniami praw (w stosownych przypadkach)

Agencja ds. Osób Niepełnosprawnych

Krótki opis wniosków/skarg/roszczeń rozpatrywanych przez instytucję

Agencja zajmuje się głównie wnioskami o wpis do rejestru dostawców wyrobów medycznych i rejestru wyspecjalizowanych przedsiębiorstw prowadzonych przez osoby niepełnosprawne i na ich rzecz, jak również wniosków odnoszących się do praw osób niepełnosprawnych. Zarządza również projektami realizowanymi w ramach różnorodnych programów finansowanych przez Agencję.

Krótki opis procedury/czynności rozpatrywania wniosków/skarg/roszczeń

Wnioski są rejestrowane w automatycznym systemie informatycznym „Docman”, po czym dyrektor naczelny przesyła je kierownikowi Biura Agencji oraz jego dyrektorom, którzy przekazują je właściwym referentom.

Krótki opis możliwych wyników procedury/czynności.

Wniosek jest rozpatrywany lub odpowiedź zostaje przesłana do wnioskodawcy.

3. Państwowa Agencja ds. Ochrony Dzieci

Adres:

ul. Triaditsa No 2

Sofia 1051, Bułgaria

Tel. +359 2 933 90 10, +359 2 933 90 16

Faks: +359 2 980 24 15

E-mail: [✉ sacp@sacp.government.bg](mailto:sacp@sacp.government.bg)

Strona internetowa: [✉ http://sacp.government.bg/](http://sacp.government.bg/)

Nazwa jednostki/instytucji przyjmującej wnioski/skargi/roszczenia związane z naruszeniami praw (w stosownych przypadkach)

Państwowa Agencja ds. Ochrony Dzieci

Krótki opis wniosków/skarg/roszczeń rozpatrywanych przez instytucję

W Bułgarii prawa dzieci określone w Konwencji o prawach dziecka ONZ są zagwarantowane w ustawie o ochronie dzieci przyjętej w 2000 r. oraz przez Państwową Agencję ds. Ochrony Dzieci, założoną w 2001 r. W ten sposób Bułgaria dba o zapewnienie odpowiedniej pomocy rodzicom i opiekunom prawnym oraz stworzenie infrastruktury instytucji i usług opieki nad dziećmi.

Za ochronę dzieci w Bułgarii odpowiadają:

Rzecznik Państwowej Agencji ds. Ochrony Dzieci, która wspiera go w wykonywaniu jego zadań;

oddziały Agencji Opieki Społecznej;

ministrowie właściwi dla pracy i polityki społecznej; spraw wewnętrznych; edukacji, młodzieży i nauki; sprawiedliwości; spraw zagranicznych; kultury; zdrowia; a także burmistrzowie lub prezydenci miast.

Krótki opis procedury/czynności rozpatrywania wniosków/skarg/roszczeń

Ustawa o ochronie dzieci przewiduje szczególną ochronę dzieci zagrożonych. Każde dziecko ma prawo do ochrony przed przemocą, tj. przed zmuszaniem do udziału w czynnościach szkodliwych dla jego zdrowia lub rozwoju fizycznego, psychicznego, moralnego i edukacyjnego; przed narażaniem na metody wychowawcze naruszające jego poczucie godności; przed przemocą fizyczną, psychiczną i innymi formami przemocy oraz przymusu naruszającymi jego najlepszy interes; przed wykorzystywaniem do żebrania, prostytucji, propagowania treści pornograficznych, nielegalnego uzyskiwania dochodów lub niegodziwym traktowaniem w celach seksualnych.

W Bułgarii realizuje się następujące środki na rzecz ochrony dzieci:

w środowisku rodzinnym: udzielanie porad, wsparcie, pomoc prawna, poradnictwo psychologiczne i opieka społeczna. Działania w tym zakresie prowadzi Agencja Opieki Społecznej na wniosek rodziców dziecka, jego opiekunów prawnych, opiekunów lub samego dziecka albo z inicjatywy własnej Agencji Opieki Społecznej. Usługi świadczy Agencja Opieki Społecznej lub inne jednostki;

poza środowiskiem rodzinnym: umieszczenie dziecka w rodzinie lub u krewnych albo bliskich przyjaciół bądź w rodzinie zastępczej oraz usługi opieki społecznej świadczone w miejscu zamieszkania dziecka lub w wyspecjalizowanej instytucji. O zastosowaniu środków o tym charakterze postanawia sąd.

Tymczasowe miejsce zamieszkania do czasu wydania orzeczenia przez sąd zapewnia Agencja Opieki Społecznej;

dopiero gdy wszystkie próby umieszczenia dziecka w środowisku rodzinnym zawiodą, dziecko kierowane jest do wyspecjalizowanej instytucji.

Krótki opis możliwych wyników procedury/czynności.

Państwowa Agencja ds. Ochrony Dzieci egzekwuje prawa dzieci poprzez:

kontrole, które gwarantują, że prawa dziecka są przestrzegane we wszystkich szkołach publicznych i prywatnych przedszkolach i ośrodków opieki nad dziećmi lub ich poszczególnych oddziałach, szpitalach, oddziałach Agencji Opieki Społecznej, podmiotach świadczących usługi opieki społecznej na rzecz dzieci i organizacji pozarządowych prowadzących działalność w zakresie ochrony dzieci;

nadzór nad ośrodkami specjalistycznej opieki nad dziećmi;

egzekwowanie minimalnych standardów opieki społecznej. We wszystkich powyższych sytuacjach Agencja wydaje wiążące polecenie usunięcia naruszeń.

Niezastosowanie się do tych wiążących poleceń jest zagrożone karą grzywny lub karą pieniężną, której nałożenie poprzedza długie postępowanie. Jeżeli w postępowaniu zostanie stwierdzone, że doszło do naruszenia praw dziecka, Agencja wydaje najpierw wiążącą instrukcję (indywidualną decyzję administracyjną), od której można się odwołać do sądu w terminie ustawowym wynoszącym 14 dni. Jeżeli do tego nie dojdzie, wiążąca instrukcja staje się skuteczna. Po wygaśnięciu wiążącego polecenia, sprawca czynu musi poinformować Agencję o tym, że dostosował się do odpowiednich regulacji prawnych.

4. Państwowa Agencja ds. Uchodźców

Adres:

Bul. Knyaginya Maria Luiza 114 B

Serdika

1233 Sofia; Bułgaria

Tel.: +359 2 80 80 901 – przewodniczący

Faks: +359 2 295 59 905

E-mail: [✉ sar@saref.government.bg](mailto:sar@saref.government.bg)

Strona internetowa: [✉ http://www.aref.government.bg/](http://www.aref.government.bg/)

Nazwa jednostki/instytucji przyjmującej wnioski/skargi/roszczenia związane z naruszeniami praw (w stosownych przypadkach)

Państwowa Agencja ds. Uchodźców

Krótki opis wniosków/skarg/roszczeń rozpatrywanych przez instytucję

Wnioski o udzielenie azylu i o połączenie rodziny są rozpatrywane zgodnie z ustawą o azylu i uchodźcach (łączenie rodzin reguluje art. 34). Wszelkie decyzje dotyczące azylu i łączenia rodzin podlegają zaskarżeniu w trybie przewidzianym w tej ustawie. Wszystkie inne rodzaje wniosków reguluje regulamin wewnętrzny Agencji dotyczący udzielenia ochrony.

Krótki opis procedury/czynności rozpatrywania wniosków/skarg/roszczeń

Najważniejszym bułgarskim aktem prawnym dotyczącym uchodźców jest ustawa o azylu i uchodźcach. Inne przepisy w tym zakresie można znaleźć w kodeksie postępowania administracyjnego i w ustawie o cudzoziemcach. Akt ten wraz z kodeksem postępowania administracyjnego i bułgarską ustawą o azylu i uchodźcach stanowią ramy prawne bułgarskiego systemu azylowego.

Na podstawie tej ustawy istnieją cztery rodzaje ochrony szczególnej:

azyl: udziela go Prezydent Republiki Bułgarii cudzoziemcom, którzy są prześladowani ze względu na swoje przekonania lub działalność na rzecz

uznawanych na szczeblu międzynarodowym praw i wolności;

status uchodźcy;

status osoby objętej ochroną humanitarną (która odpowiada ochronie uzupełniającej, o której mowa w art. 15 dyrektywy 2004/83/WE dotyczącej kwalifikacji do ochrony międzynarodowej);

ochrona tymczasowa – udzielana na określonych warunkach w sytuacji masowego napływu uchodźców.

Agencja odpowiada za rozpatrywanie wniosków o udzielenie azylu lub statusu uchodźcy. Jej prezes jest jedynym funkcjonariuszem uprawnionym do przyznania w Bułgarii statusu uchodźcy lub statusu osoby objętej ochroną humanitarną.

Obecnie wszystkie wnioski o nadanie statusu uchodźcy są rozpatrywane przez ośrodki dla uchodźców w Sofii i we wsi Banja w pobliżu Nowej Zagory.

Osoby ubiegające się o azyl muszą stawić się w Agencji osobiście. Wnioski złożone na granicy lub u innego organu muszą być niezwłocznie przekazane Agencji.

Osoby ubiegające się o azyl są rejestrowane w dniu złożenia wniosku w Agencji.

Agencja jest zobowiązana przekazać osobie ubiegającej się o azyl pouczenie o obowiązującej procedurze, jej prawach i obowiązkach oraz organizacjach udzielających pomocy prawnej i socjalnej. Pouczenie musi zostać przekazane w języku zrozumiałym dla tej osoby i jest odczytywane przez tłumacza tuż przed rejestracją wniosku. Osoby te otrzymują odpis pouczenia w tym języku. Ubiegający się o azyl są zobowiązani wypełnić formularz, w którym wskazują wyłącznie swoje cechy biologiczne. Wniosek jest następnie rozpatrywany zgodnie z procedurą dublińską. Funkcjonariusze pobierają odciski palców osoby ubiegającej się o azyl w celu ich wprowadzenia do systemu Eurodac i zadają szereg standardowych pytań dotyczących podróży.

Jeżeli państwem właściwym do rozpatrzenia wniosku jest Bułgaria, wniosek jest rozpatrywany w trybie przyspieszonym, zgodnie z którym organ, który przeprowadził postępowanie sprawdzające wnioskodawcy (funkcjonariusz wyznaczony przez kierownika) jest odpowiedzialny za wydanie decyzji. Organ ten może odmówić azylu, jeżeli sprawa nie spełnia kryteriów określonych w ustawie o azylu i uchodźcach, może również zamknąć sprawę lub przekazać aktą sprawy do dalszego rozpatrzenia w trybie zwykłym.

Jeżeli decyzja nie zapadnie w terminie trzech dni, wniosek zostanie automatycznie rozpatrzony w trybie zwykłym. Decyzja organu, który przeprowadził procedurę sprawdzającą, wymaga zatwierdzenia przez właściwych funkcjonariuszy. W razie konieczności akta mogą zostać zwrócone do dalszego zbadania. Po zatwierdzeniu decyzji, jest ona formalnie spisywana, zatwierdzana przez Wydział ds. Metodyki, podpisywana przez właściwych funkcjonariuszy i przedkładana prezesowi Agencji do podpisu.

Krótki opis możliwych wyników procedury/czynności.

Przyznanie statusu uchodźcy, statusu osoby objętej ochroną humanitarną lub oddalenie wniosku o udzielenie azylu.

5. Stały Komitet ds. Praw Człowieka i Etyki Policyjnej

Adres:

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (Ministerstvo na vătreshnite raboti)

ul 6 Septemvri 29

Sofia 1000, Bułgaria

Tel.: + 359 2 982 50 00 – (centrala)

Strona internetowa: <http://www.mvr.bg/>

Nazwa jednostki/instytucji przyjmującej wnioski/skargi/roszczenia związane z naruszeniami praw (w stosownych przypadkach)

Stały Komitet ds. Praw Człowieka i Etyki Policyjnej

Krótki opis wniosków/skarg/roszczeń rozpatrywanych przez instytucję

Komitet pełni funkcję pomostu między Ministerstwem Spraw Wewnętrznych a organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, odgrywając ważną rolę w tym zakresie. Posiada oddziały w placówkach obwodowych Ministerstwa.

Komisja bada wszystkie materiały dotyczące ochrony praw człowieka, które zostały przekazane departamentom Ministerstwa.

Krótki opis procedury/czynności rozpatrywania wniosków/skarg/roszczeń

Zakres działań Komitetu obejmuje aktywną współpracę z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, propagowanie pozytywnych praktyk policyjnych i harmonizację przepisów w związku z członkostwem Bułgarii w UE. Działa na podstawie rocznego planu działań, który jest aktualizowany co roku. Jego coroczny plan prac obejmuje następującą działalność:

analiza wykonywania właściwych unormowań prawnych i proponowanie ich poprawy;

propagowanie etycznego postępowania i poszanowania praw człowieka w codziennej pracy policyjnej;

zapewnianie szkoleń w zakresie praw człowieka dla funkcjonariuszy policji.

Krótki opis możliwych wyników procedury/czynności.

przestrzegane są prawa podejrzanych przebywających w policyjnej izbie zatrzymań;

zapewnione jest przestrzeganie kodeksu etyki;

przeprowadzane są kontrole mające na celu zapewnienie przestrzegania przepisów ustawowych oraz przepisów wykonawczych i regulaminów wewnętrznych Ministerstwa, w tym dotyczących etyki policyjnej i praw człowieka.

6. Komisja ds. Praw Człowieka, Religii i Petycji Zgromadzenia Narodowego

Adres:

Pl. Narodno Sabranie 2 (Posiedzenia plenarne)

Pl. Knyaz Aleksandar I 1 (Komisje i gabinety członków Parlamentu)

Sofia 1169, Bułgaria

Centrala: +359 2 939 39

Faks: +359 2 981 31 31

E-mail: infocenter@parliament.bg

E-mail: humanrights@parliament.bg

Strona internetowa: <https://www.parliament.bg>

Nazwa jednostki/instytucji przyjmującej wnioski/skargi/roszczenia związane z naruszeniami praw (w stosownych przypadkach)

Komisja ds. Praw Człowieka, Religii i Petycji Zgromadzenia Narodowego

Krótki opis wniosków/skarg/roszczeń rozpatrywanych przez instytucję

Komisja parlamentarna zajmuje się **legislacją** w dziedzinie praw człowieka i wolności religijnych. Dodatkowo zajmuje się **innymi zagadnieniami** przedłożonymi przez osoby fizyczne i organizacje społeczeństwa obywatelskiego, stowarzyszenia i fundacje w formie skarg, wniosków, zawiadomień o nieprawidłowościach, sugestii.

Tematyka, jaką zajmuje się Komisja, jest bardzo zróżnicowana i obejmuje wszystkie aspekty życia społecznego, którymi nie zajmują się sądy. Petycje dotyczą w większości problemów społecznych, a w następnej kolejności systemu sądownictwa, działań i zaniechań ze strony organów w ramach Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, decyzji planistycznych, samowoli budowlanej, reprivatyzacji gruntów rolnych i leśnych. Dąży się do współpracy w zakresie systemu szkolnictwa, opieki zdrowotnej, działań i zaniechań samorządu terytorialnego, zagadnień religijnych, skarg dotyczących działań administracji rządowej, dyskryminacji na tle etnicznym itp.

Krótki opis procedury/czynności rozpatrywania wniosków/skarg/roszczeń

Komisja jest bezpośrednim łącznikiem między bułgarskim parlamentem a obywatelami. Jej rola jest ściśle określona. Regulamin wewnętrzny Komisji szczegółowo określa tryb rejestracji, przesyłania i archiwizowania petycji, wniosków i sugestii przesyłanych do Komisji drogą pocztową i mailową lub składanych w biurze podawczym Zgromadzenia Narodowego oraz sposób rejestrowania każdego etapu procedury. Każdy dokument zostaje opatrzony sygnaturą, jest wpisywany do specjalnej ewidencji i przekazywany do właściwego referenta, który rozpatruje go i przesyła odpowiedź, bądź, gdy wymagają tego okoliczności, w stosownym terminie kieruje aktą sprawy do właściwego organu. Komisja poświęca szczególną uwagę tym organom władz lokalnych i centralnych, które nie przestrzegają ustawowych terminów na udzielenie odpowiedzi przewidzianych w kodeksie postępowania administracyjnego. Ponadto pracownicy Komisji udzielają telefonicznie porad dotyczących praw procesowych i wyjaśniają, w jakich sprawach mogą udzielić pomocy.

Petycje anonimowe nie są rozpatrywane.

Krótki opis możliwych wyników procedury/czynności.

Obywatele uzyskują poradę i pomoc w kwestiach dotyczących obrony konstytucyjnie gwarantowanych praw obywatelskich.

7. Dyrekcja Generalna Ministerstwa Sprawiedliwości ds. Wykonywania Wyroków Kryminalnych

Adres:

Bul. General N. Stoletov 21

Sofia 1309, Bułgaria

Tel.: + 359 2 813 91 90

Faks: +359 2 931 15 74

E-mail: mailto:gdin_ias@abv.bg; gdin@gdin.bg

Strona internetowa: <http://www.gdin.bg/>

Nazwa jednostki/instytucji przyjmującej wnioski/skargi/roszczenia związane z naruszeniami praw (w stosownych przypadkach)

Dyrekcja Generalna Ministerstwa Sprawiedliwości ds. Wykonywania Wyroków Kryminalnych

Krótki opis wniosków/skarg/roszczeń rozpatrywanych przez instytucję

Skargi osób osadzonych dotyczą głównie środków dyscyplinarnych, przeniesienia do innej placówki, warunków osadzenia, warunków bytowych, opieki medycznej i postępowania pracowników zakładu.

Krótki opis procedury/czynności rozpatrywania wniosków/skarg/roszczeń

Na środki dyscyplinarne stosowane na mocy art. 101 ustawy o wykonywaniu orzeczeń w postępowaniu karnym i osadzeniu przysługuje zażalenie – w terminie siedmiu dni od zawiadomienia – do Dyrektora Generalnego ds. Wykonywania Wyroków Kryminalnych, jeżeli środki te zostały wydane przez naczelnika danego zakładu karnego lub innej placówki penitencjarnej, bądź do Ministerstwa Sprawiedliwości, jeżeli zostały wydane przez Dyrektora Generalnego. Osadzony może złożyć zażalenie na umieszczenie go w izolatce do sądu okręgowego właściwego dla danej placówki, w terminie trzech dni od zawiadomienia o postanowieniu.

Postanowienie o umieszczeniu osadzonego w izolatce na okres ponad dwóch miesięcy bez prawa do uczestnictwa w zajęciach grupowych (art. 120 ustawy) może wydać wyłącznie Dyrektor Generalny ds. Wykonywania Wyroków Kryminalnych. Na postanowienie to przysługuje zażalenie do właściwego sądu okręgowego w terminie 3 dni od zawiadomienia o postanowieniu. Postanowienie o przeniesieniu do innego zakładu karnego wydaje Dyrektor Generalny ds. Wykonywania Wyroków Kryminalnych.

Na postanowienie to przysługuje zażalenie do Ministra Sprawiedliwości w terminie 14 dni od zawiadomienia o postanowieniu.

Postanowienia o zaostreniu warunków odbywania kary wydaje Komisja ds. Wykonywania Wyroków Kryminalnych (art. 74 ust. 1 ustawy). Na postanowienia to przysługuje zażalenie do sądu okręgowego właściwego dla danej placówki penitencjarnej w terminie 14 dni od zawiadomienia o postanowieniu.

Na podstawie art. 1 ust. 1 ustawy o odpowiedzialności za szkody wyrządzone obywatelom przez państwo i władze gminne skargi na warunki bytowe, opiekę zdrowotną i postępowanie funkcjonariuszy placówki penitencjarnej rozpatrują sądy administracyjne, zgodnie z kodeksem postępowania administracyjnego.

Postanowienia wydawane w tym trybie podlegają jednokrotnemu zaskarżeniu. Skargi wniesione w trybie art. 71 ust. 1 ustawy o ochronie przed dyskryminacją są rozpoznawane przez sądy rejonowe lub Komisję Antydyskryminacyjną. Ten tryb postępowania reguluje kodeks postępowania cywilnego, a orzeczenia wydane w jego toku mogą być zaskarżone dwukrotnie. Rozstrzygnięcia Komisji podlegają zaskarżeniu przed Najwyższym Sądem Administracyjnym w trybie przewidzianym w kodeksie postępowania administracyjnego.

Krótki opis możliwych wyników procedury/czynności.

Wraz z uprawomocnieniem się, decyzje administracyjne i postanowienia sądowe stają się wiążące i są wykonywane przez Dyрекcję Generalną i jej organy regionalne.

8. Krajowa Komisja ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi**Adres:**

Blvd G. M. Dimitrov 52, 1797 Sofia, Bułgaria

Tel. + 359 2 807 80 50

Faks: + 359 2 807 80 59

E-mail: office@antitrafficking.government.bg

Strona internetowa: <http://antitrafficking.government.bg/>

Nazwa jednostki/instytucji przyjmującej wnioski/skargi/roszczenia związane z naruszeniami praw (w stosownych przypadkach)

Krajowa Komisja ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi w ramach Rady Ministrów

Krótki opis wniosków/skarg/roszczeń rozpatrywanych przez instytucję

Zawiadomienie o handlu ludźmi mogą składać w sekretariacie Komisji same ofiary handlu ludźmi lub osoby je reprezentujące.

Komisja rozpatruje również skargi obywateli dotyczące jej funkcjonowania pod względem administracyjnym. Terminy rozpatrywania takich skarg określa ustawa.

Krótki opis procedury/czynności rozpatrywania wniosków/skarg/roszczeń

Komisja przekazuje zawiadomienia właściwej służbie administracji publicznej celem podjęcia działań następczych, dochodzenia lub wyjaśnienia. Ofiarom gwarantuje się anonimowość na podstawie art. 20 ustawy o handlu ludźmi. Jeżeli ofiarą jest małoletni, Komisja jest zobowiązana niezwłocznie powiadomić Państwową Agencję ds. Ochrony Dzieci, która podejmuje czynności wymagane na podstawie ustawy o ochronie dzieci.

Na podstawie art. 4 ust. 4 ustawy o przeciwdziałaniu handlowi ludźmi przedstawiciele organizacji pozarządowych i organizacji międzynarodowych mających siedziby w Bułgarii i działających w dziedzinie handlu ludźmi mogą brać udział w posiedzeniach Komisji. Aby to uczynić, należy złożyć pisemny wniosek i określone dokumenty na podstawie art. 12 regulaminu wewnętrznego Komisji.

Krótki opis możliwych wyników procedury/czynności.

Jeżeli przedłożone dokumenty są niekompletne lub zawierają błędy, Komisja może zażądać od wnioskodawcy ich uzupełnienia lub sprostowania w wyznaczonym terminie. W terminie 30 dni od otrzymania skargi Komisja wydaje decyzję, od której można się odwoływać do Najwyższego Sądu Administracyjnego.

9. Centralna Komisja ds. Przystępczości Nieletnich**Adres:**

Bul. Knyaz Dondukov 9, czwarte piętro

Sofia 1000, Bułgaria

Tel.: + 359 2 981 11 33

Faks: +359 2 987 40 01

Strona internetowa: <http://www.ckbpmn.government.bg/obshti/funktzii.html>

Nazwa jednostki/instytucji przyjmującej wnioski/skargi/roszczenia związane z naruszeniami praw (w stosownych przypadkach)

Centralna Komisja ds. Przystępczości Nieletnich

Krótki opis wniosków/skarg/roszczeń rozpatrywanych przez instytucję

Działanie Komisji obejmuje:

koordynowanie pracy organów rządowych i organizacji *non profit* w dziedzinie zapobiegania i zwalczania przestępczości nieletnich;
zarządzanie pracami lokalnych komisji ds. przeciwdziałania przestępczości nieletnich w całym kraju i nadzorowanie ich;
analizowanie i agregowanie danych statystycznych, badanie tendencji i przygotowywanie prognoz;
uczestnictwo w pracach legislacyjnych dotyczących problemów nieletnich;
podnoszenie społecznej świadomości w zakresie zachowań młodzieży stwarzających trudności;
informowanie opinii publicznej o sytuacjach, które mogą spowodować przestępcze zachowania nieletnich, środkach edukacyjnych, które można realizować, przestępczości nieletnich w kraju i rozwoju sytuacji w tym zakresie.

Krótki opis procedury/czynności rozpatrywania wniosków/skarg/roszczeń

W zakres odpowiedzialności lokalnych komisji ds. przeciwdziałania przestępczości nieletnich wchodzi organizacja, koordynacja i nadzór prowadzonych na szczeblu gminnym działań mających na celu zapobieganie antyspołecznym zachowaniom nieletnich i ich ograniczanie.

Dysponują one również uprawnieniami w zakresie badania przypadków przestępczości nieletnich. Kodeks karny zawiera rozdział zatytułowany „Przepisy szczególne dotyczące nieletnich”, który nawiązuje do art. 40 Konwencji o prawach dziecka ONZ i art. 11 reguł pekińskich. Zgodnie z przepisami tego rozdziału pierwszeństwo nadaje się środkom o charakterze edukacyjnym, o których mowa w art. 13 ustawy o przeciwdziałaniu przestępczości nieletnich. Środki te są stosowane poza strukturami systemu wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych i mają funkcje czysto edukacyjne i społeczne. Obejmują one poradnictwo na rzecz rozwiązywania problemów związanych z zachowaniem, zachęcanie rodziców do większego zaangażowania i wspieranie zawodowych pedagogów.

Krótki opis możliwych wyników procedury/czynności.

Po przeprowadzeniu analizy przyczyn zachowań stwarzających trudności podejmowane są odpowiednie środki. W przypadkach zaniedbania, stosowne środki mogą również zostać zastosowane w odniesieniu do rodziców.

10. Krajowe Biuro Pomocy Prawnej

Adres:

ul. Razvigor 1

Sofia 1421, Bułgaria

Tel.: +359 2 81 93 200

Faks: + 359 2 865 48 12

E-mail: nbpp@nbpp.government.bg

Strona internetowa: <https://mjs.bg>

Nazwa jednostki/instytucji przyjmującej wnioski/skargi/roszczenia związane z naruszeniami praw (w stosownych przypadkach)

Krajowe Biuro Pomocy Prawnej

Krótki opis wniosków/skarg/roszczeń rozpatrywanych przez instytucję

Wnioski o pomoc prawną należy kierować do kierownika Biura.

Krótki opis procedury/czynności rozpatrywania wniosków/skarg/roszczeń

Osoba ubiegająca się o pomoc prawną musi:

otrzymywać zasiłki lub kwalifikować się do otrzymania miesięcznych zasiłków

być umieszczona w specjalistycznej placówce opieki społecznej; lub

w rodzinie zastępczej lub u krewnych lub bliskich przyjaciół odpowiadających za opiekę nad dzieckiem zgodnie z ustawą o ochronie dzieci.

Wnioskodawca jest zobowiązany przedstawić jeden z następujących dokumentów:

poświadczenie dyrektora lokalnego oddziału Agencji Opieki Społecznej (zwanej również Dyrekcją ds. Opieki Społecznej), że w czasie złożenia wniosku wnioskodawca pobierał comiesięczne świadczenia z opieki społecznej zgodnie z art. 9 przepisów wykonawczych ustawy o pomocy społecznej;

lub

oryginał poświadczenia dyrektora oddziału Agencji Opieki Społecznej, że wnioskodawca kwalifikuje się do otrzymywania comiesięcznych świadczeń z opieki społecznej;

oraz

wnioskodawca jest również zobowiązany do przedłożenia oświadczenia o sytuacji finansowej jego rodziny.

Krótki opis możliwych wyników procedury/czynności.

Kierownik biura albo przyznaje pomoc prawną, albo odmawia jej przyznania.

Na jego postanowienie przysługuje zażalenie do Sądu Administracyjnego miasta Sofii zgodnie z przepisami kodeksu postępowania administracyjnego.

11. Krajowa Rada ds. Pomocy i Odszkodowań dla Ofiar Przestępstw

Adres:

Ministerstwo Sprawiedliwości (Ministerstvo na pravosădieto)

ul. Slavyanska 1

Sofia 1040, Bułgaria

Tel.: + 359 2 9 237 359

Faks: +359 2 980 62 93

E-mail: compensation@justice.government.bg

Strona internetowa: <https://www.compensation.bg>

Nazwa jednostki/instytucji przyjmującej wnioski/skargi/roszczenia związane z naruszeniami praw (w stosownych przypadkach)

Krajowa Rada ds. Pomocy i Odszkodowań dla Ofiar Przestępstw

Krótki opis wniosków/skarg/roszczeń rozpatrywanych przez instytucję

Rada rozpatruje wnioski o odszkodowania finansowe przewidziane ustawą o pomocy i odszkodowaniach dla ofiar przestępstw. Do uzyskania odszkodowania kwalifikują się osoby, które poniosły szkodę materialną w wyniku aktów terrorystycznych; zabójstwa; czynu umyślnego, którego skutkiem jest ciężki uszczerbek na zdrowiu; zgwałcenia lub napaści seksualnej powodujących poważny uszczerbek na zdrowiu; handlu ludźmi; przestępstw popełnionych w ramach zorganizowanego związku przestępczego; a także innych poważnych umyślnych przestępstw skutkujących śmiercią lub ciężkim uszczerbkiem na zdrowiu (art. 3 ust. 3 ustawy). Czyn musiał zostać popełniony po 30 czerwca 2005 r. Przepisy przewidują odszkodowanie z tytułu następującej szkody wynikłej bezpośrednio z przestępstwa:

1. kosztów medycznych niepokrywanych ze środków Narodowego Funduszy Ubezpieczeń Zdrowotnych;
2. utraconych dochodów;

3. kosztów prawnych;
4. utraty środków do życia;
5. kosztów pogrzebu;
6. innych szkód materialnych.

Konieczne jest przedstawienie dokumentów potwierdzających.

Krótki opis procedury/czynności rozpatrywania wniosków/skarg/roszczeń

Ofiary przestępstw, o których mowa w art. 3 ust. 3 o odszkodowaniu i wsparciu dla ofiar przestępstw, mogą składać wnioski o odszkodowanie do gubernatora obwodu lub Rady w terminie dwóch miesięcy od wejścia w życie aktu prawnego, o którym wyraźnie mowa w art. 12 ustawy. Termin rozpatrzenia roszczeń przez Radę wynosi trzy miesiące.

Krótki opis możliwych wyników procedury/czynności.

Rada odbywa posiedzenia przynajmniej raz na trzy miesiące, by rozstrzygnąć roszczenia odszkodowawcze. Decyzje Rady są podejmowane zwykłą większością głosów osób obecnych na posiedzeniu i muszą zawierać uzasadnienie uznania roszczeń lub ich odrzucenia. Decyzje nie podlegają zaskarżeniu.

Inne

Baza danych organizacji pozarządowych – <http://www.ngobg.info/bg/search/advanced.html>

Ostatnia aktualizacja: 10/05/2021

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Prawa podstawowe - Czechy

Sądy krajowe

Sądem właściwym do rozpoznawania spraw w pierwszej instancji w sprawach dotyczących dyskryminacji jest sąd rejonowy właściwy dla miejsca zamieszkania oskarżonego (tj. osoby, która dopuściła się dyskryminacji). Każda osoba – po wyczerpaniu wszystkich zwyczajnych środków zaskarżenia – może wnieść do [Trybunału Konstytucyjnego skargę konstytucyjną](#).

Trybunał Konstytucyjny (Ústavní soud)

Joštova 8, 660 83 Brno 2

Tel. (+420) 542162111

Faks: (+420) 542161309, (+420) 542161169

E-mail: podani@usoud.cz

Trybunał Konstytucyjny jest organem sądowym stojącym na straży konstytucyjności. Jego status i kompetencje są uregulowane w Konstytucji Republiki Czeskiej. Trybunał Konstytucyjny pozostaje poza systemem sądów powszechnych. Jego głównym zadaniem jest ochrona konstytucyjności i podstawowych praw i wolności zapisanych w konstytucji, Karcie podstawowych praw i wolności oraz innych ustawach konstytucyjnych Republiki Czeskiej oraz zapewnienie, by władza państwowa była wykonywana w sposób zgodny z konstytucją.

Zgodnie z art. 87 konstytucji Trybunał Konstytucyjny rozpoznaje między innymi skargi konstytucyjne wniesione przez osoby prawne lub fizyczne dotyczące prawomocnych wyroków, ostatecznych decyzji i innych ostatecznych rozstrzygnięć wydanych przez organy publiczne, które naruszają konstytucyjne prawa podstawowe i wolności tych osób. Wyroki Trybunału Konstytucyjnego są prawomocne i nie podlegają zaskarżeniu.

Na stronie internetowej Trybunału Konstytucyjnego zamieszczono przewodnik dotyczący wnoszenia skargi konstytucyjnej, który zawiera podstawowe informacje na temat tej procedury (zob. <https://www.usoud.cz/pruvodce-rizenim-o-ustavni-stiznosti>).

Krajowe instytucje praw człowieka

Podstawowym krajowym organem ochrony praw człowieka zajmującym się przypadkami naruszeń praw podstawowych jest Publiczny obrońca Praw (Veřejný ochránce práv) (zob. poniżej).

Na szczeblu rządowym organem właściwym w kwestiach związanych z prawami człowieka jest Minister Praw Człowieka, Równych Szans i Ustawodawstwa (Ministr pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu); kwestią tą zajmują się również następujące podmioty: Rządowa Rada ds. Praw Człowieka (Rada vlády pro lidská práva), Rządowa Rada ds. Równouprawnienia Płci (Rada vlády pro rovnost žen a mužů), Rządowa Rada ds. Mniejszości Narodowych (Rada vlády pro národnostní menšiny) oraz Rządowa Rada ds. Osób Niepełnosprawnych (Vládní výbor pro zdravotně postižené), które stanowią organy doradcze rządu.

Publiczny obrońca Praw

[Veřejný ochránce práv](#)

Údolní 39

Brno, 602 00

Tel.: +420 542 542 111

Faks: +420 542 542 112

E-mail: podatelna@ochrance.cz

Publiczny obrońca Praw, czyli czeski rzecznik praw obywatelskich, jest niezawisłym, niezależnym i bezstronnym organem państwowym, który nie należy do organów administracji publicznej. Nie jest zatem organem publicznym. Chroni on obywateli przed działaniami organów administracji publicznej i innych podmiotów wykonujących zadania z zakresu administracji publicznej, jeżeli działania takich organów lub podmiotów są:

bezprawne,

zgodne z prawem, ale z innych względów obciążone wadami lub nieprawidłowe, a zatem niezgodne z zasadami demokratycznego państwa prawa i zasadami dobrej administracji

oraz w przypadku beczynności takich organów lub podmiotów.

Publiczny obrońca Praw jest uprawniony do rozpatrywania wniosków dotyczących działań:

ministrów i innych organów administracji, którym przysługuje właściwość na terytorium całej Republiki Czeskiej, oraz podległych im organów administracji; samorządów lokalnych i regionalnych (tj. gmin i krajów), jednak wyłącznie wówczas, gdy wykonują one zadania z zakresu administracji rządowej, a nie własne kompetencje (kompetencje samorządowe);

czeskiego Banku Narodowego, w przypadkach gdy działa on jako organ administracji publicznej;

Rady Radiofonii i Telewizji;

policii Republiki Czeskiej, z wyjątkiem postępowań przygotowawczych w sprawach karnych;

wojsk Republiki Czeskiej i Gwardii Zamkowej (Hradní stráž);

Służby Więziennej Republiki Czeskiej;

placówek, w których przebywają osoby zatrzymane lub odbywające karę pozbawienia wolności, placówek opiekuńczo-wychowawczych lub placówek, do których sąd kieruje na przymusowe leczenie;

zakładów ubezpieczenia zdrowotnego;

organów sądowych i prokuratur wykonujących zadania z zakresu administracji publicznej (w szczególności w odniesieniu do przewlekłości postępowania, bezczynności sądów i niewłaściwego zachowania sędziów), a nie w odniesieniu do faktycznego orzeczenia sądu lub postanowienia prokuratora.

Od 2006 r. Publiczny obrońca Praw nadzoruje również ochronę praw osób pozbawionych wolności.

Publiczny obrońca Praw nie jest uprawniony do ingerowania w stosunki i spory prywatnoprawne (w tym spory między pracownikami a pracodawcami, nawet jeśli pracodawca jest organem administracji publicznej). Jedyny wyjątek stanowią wnioski dotyczące zachowań dyskryminujących – w tych przypadkach może podjąć interwencję również na gruncie prawa prywatnego.

Publiczny obrońca Praw może przeprowadzać własne czynności wyjaśniające, ale nie może dokonywać czynności zamiast organów administracji publicznej oraz nie może uchylać ani zmieniać wydawanych przez nie decyzji. Jeżeli stwierdzi jakąś nieprawidłowość, może zwrócić się do organów lub instytucji o zastosowanie środka ochrony prawnej.

Jeżeli organ administracji publicznej lub placówka nie wywiąże się z obowiązku współpracy z Publicznym obrońcą Praw lub jeżeli po stwierdzeniu nieprawidłowości nie podejmie odpowiednich działań naprawczych, obrońca może poinformować o sprawie opinię publiczną.

Ujawnienie publiczne jest przewidzianą w przepisach sankcją, z której Publiczny obrońca Praw może skorzystać. W takim przypadku może również podać do wiadomości publicznej imię i nazwiska konkretnych osób działających w imieniu naruszającego przepisy organu.

Wniosek do Publicznego obrońcy Praw musi złożyć osoba ubiegająca się o ochronę swoich praw lub jej pełnomocnik. W przypadku złożenia wniosku w imieniu innej osoby należy przedstawić pisemne pełnomocnictwo lub inny dokument stwierdzający zakres upoważnienia.

Wniosek musi zawierać:

imię i nazwisko, adres i numer telefonu wnioskodawcy; w przypadku osoby prawnej – jej nazwę i siedzibę oraz imię i nazwisko osoby upoważnionej do działania w jej imieniu;

opis istotnych okoliczności sprawy, w tym informację o tym, czy sprawa została zgłoszona również innemu organowi oraz z jakim skutkiem;

oznaczenie organu lub organów, przeciwko którym skierowany jest wniosek;

dowód potwierdzający, że wnioskodawca bezskutecznie wniósł o zastosowanie środka ochrony prawnej do organu, którego dotyczy wniosek;

jeżeli wydano w tej sprawie jakiegokolwiek orzeczenie lub jakiegokolwiek decyzję, wnioskodawca jest zobowiązany do przedłożenia ich odpisu

oraz odpisy dokumentów odnoszących się do sprawy, które zawierają istotne informacje.

Czas trwania czynności wyjaśniających i rozpatrywania wniosków może być różny i zawsze zależy od okoliczności oraz stopnia złożoności danej sprawy. W przepisach nie określono żadnych terminów obowiązujących Publicznego obrońcę Praw. Obrońca dokłada starań, by w miarę możliwości rozstrzygnąć wszystkie skargi leżące w zakresie jego właściwości w jak najkrótszym terminie.

Nie można zaskarżyć sposobu, w jaki Publiczny obrońca Praw rozpatrzył skargę, ani jego rozstrzygnięcia.

Skargę można wnieść:

na piśmie – najlepiej na wydrukowanym formularzu skargi wysłanym drogą pocztową na adres: Veřejný ochránce práv, Údolní 39, 602 00 Brno. Można również wysłać pismo.

pocztą elektroniczną – (nawet bez podpisu elektronicznego) na adres

 podatelna@ochrance.cz wraz z opisem istoty sprawy lub – jeszcze lepiej – wypełniając formularz skargi i wysyłając go pocztą elektroniczną.

do skrzynki podawczej – identyfikator Biura Publicznego obrońcy Praw to „jz5adky”. Wiadomość taka może zawierać wypełniony formularz skargi lub pismo zawierające istotne informacje o sprawie;

korzystając z interaktywnego formularza online umieszczonego w serwisie elektronicznego składania pism, który gwarantuje, że skarga będzie zawierała wszystkie niezbędne elementy;

osobiście na piśmie do biura podawczego Biura Publicznego obrońcy Praw (Údolní 39, Brno) we dni powszednie w godzinach 8.00–16.00. Sposób ten umożliwia dostarczenie skargi wraz z załącznikami nie tylko na piśmie (w formie papierowej), ale również na nośniku danych;

osobiście, składając ustną skargę do protokołu – w dni powszednie w godzinach 8.00–16.00. Istnieje możliwość stawienia się w biurze podawczym w budynku Biura Publicznego obrońcy Praw, gdzie skarga zostanie omówiona i spisana przez prawnika pracującego w tym biurze.

Wyspecjalizowane organy ochrony praw człowieka

Publiczny obrońca Praw a skargi składane przez dzieci

W Republice Czeskiej nie istnieje urząd rzecznika praw dziecka. Obecnie to Publiczny obrońca Praw rozpatruje składane przez dzieci wnioski dotyczące ochrony ich praw i interesów.

Veřejný ochránce práv

Údolní 39

Brno, 602 00

Tel.: +420 542 542 888

Faks: +420 542 542 112

E-mail: deti@ochrance.cz

Dzieci mogą się zwrócić do Publicznego obrońcy Praw na różne sposoby: **wysyłając list** pocztą tradycyjną lub dostarczając go osobiście na adres Veřejný ochránce práv, Údolní 39, 602 00 Brno; wypełniając interaktywny formularz zgodnie z instrukcjami i wysyłając go **pocztą elektroniczną** na adres deti@ochrance.cz lub udając się **osobiście** do Biura Publicznego obrońcy Praw, w którym można omówić problem z prawnikiem tam pracującym.

We wniosku należy wyraźnie podać w szczególności:

kogo lub czego dotyczy wniosek dziecka (w tym przynajmniej nazwę organu lub innej instytucji lub nazwisko osoby, z którym dziecko miało kontakt);

imię i nazwisko, datę urodzenia i miejsce zamieszkania dziecka;

opis problemu;

dane kontaktowe, tj. numer telefonu, adres e-mail i adres pocztowy.

Publiczny obrońca Praw **może** pomóc dziecku np. w przypadku:

zaniechania obowiązków przez pracownika opieki społecznej;

przewlekłości postępowania sądowego;

niewłaściwego zachowania sędziego;

nękania dziecka w szkole;

nieprzyjęcia dziecka do szkoły;

niezwykle surowej dyscypliny, nękania itd. w domu dziecka;
nieotrzymania przez rodziców dziecka świadczeń społecznych;
niepoprawnego obliczenia emerytury dziadków dziecka przez organy administracji oraz
jeżeli nadzorca budynku nie jest w stanie usunąć usterek (konstrukcyjnych lub technicznych) budynku lub jeżeli sąsiad buduje obiekt bez pozwolenia;
jeżeli organy nie podejmują działań w celu zlikwidowania składowiska w niedozwolonym miejscu, a także
w przypadku oddalenia złożonej reklamacji dotyczącej produktu.

Publiczny obrońca Praw nie może natomiast na przykład:

zmienić orzeczenia wydanego przez sąd;

ingerować w postępowanie przygotowawcze prowadzone przez policję Republiki Czeskiej (pewne uprawnienia w tym zakresie przysługują prokuratorowi nadzorującemu czynności policji);

ingerować w spory pomiędzy obywatelami (np. w spory pomiędzy sąsiadami dotyczące gruntów, spory pomiędzy rodzicami lub innymi członkami rodziny itd.) – kwestie te musi rozstrzygnąć sąd.

Instytucje zapewniające pomoc ofiarom dyskryminacji

Publiczny obrońca Praw (Veřejný ochránce práv)

Údolní 39

Brno, 602 00

Tel.: +420 542 542 111

Faks: +420 542 542 112

E-mail: [✉ podatelna@ochrance.cz](mailto:podatelna@ochrance.cz)

Zgodnie z ustawą (Zákon o veřejném ochránci práv) Publiczny obrońca Praw zapewnia ofiarom dyskryminacji **pomoc metodyczną**:

ocenia, czy dane działanie ma charakter dyskryminacyjny na podstawie przepisów ustawy antydyskryminacyjnej (antidiskriminační zákon);

doradza ofiarom dyskryminacji, jakie dalsze działania należy podjąć, do kogo się zwrócić i jak złożyć wniosek o wszczęcie postępowania dotyczącego dyskryminacji.

Zwracając się do Publicznego obrońcy Praw z wnioskiem o zbadanie sprawy dotyczącej dyskryminacji, wnioskodawca musi określić w możliwie najdokładniejszy sposób domniemane zachowanie dyskryminacyjne oraz dołączyć do wniosku wszelkie dowody, które mogą potwierdzić, że dopuszczono się dyskryminacji.

Urząd ds. Ochrony Danych Osobowych

[✉ Úřad pro ochranu osobních údajů](mailto:posta@uoou.cz)

Pplk. Sochora 27

170 00 Praha 7

Tel.: +420 234 665 111

Faks: +420 234 665 444

E-mail: [✉ posta@uoou.cz](mailto:posta@uoou.cz)

Urząd ds. Ochrony Danych Osobowych jest niezależnym organem, który:

nadzoruje przestrzeganie obowiązków ustawowych dotyczących przetwarzania danych osobowych;

prowadzi rejestr podmiotów upoważnionych do przetwarzania danych osobowych;

przyjmuje skargi obywateli dotyczące naruszenia przepisów;

zapewnia konsultacje dotyczące ochrony danych osobowych.

Zakres działalności urzędu określono w zmienionej ustawie nr 101/2000 o ochronie danych osobowych i zmianie innych ustaw oraz w niektórych innych ustawach.

Celem ustawy o ochronie danych osobowych jest zapewnienie zagwarantowanego w czeskiej karcie podstawowych praw i wolności prawa do ochrony osób fizycznych przed **nieuprawnionym naruszeniem sfery życia prywatnego i osobistego** oraz **nieuprawnionym gromadzeniem, publikowaniem lub innego rodzaju niewłaściwym wykorzystywaniem danych osobowych**.

Każdej osobie, która odkryje lub ma uzasadnione podejrzenie, że jej dane osobowe są przetwarzane z naruszeniem prawa do ochrony życia prywatnego i osobistego oraz z naruszeniem przepisów ustawy o ochronie danych osobowych (na przykład jeżeli przetwarzane dane osobowe są nieprawidłowe lub wykraczają poza cel, do którego o nie wnioskowano) przysługuje prawo do złożenia skargi do Urzędu ds. Ochrony Danych Osobowych.

Skarga dotycząca podejrzenia naruszenia przepisów ustawy o ochronie danych osobowych powinna zawierać:

dane identyfikacyjne podmiotu podejrzanego o naruszenie przepisów ustawy o ochronie danych osobowych;

opis działania obejmującego przetwarzanie danych osobowych, które stanowi naruszenie ustawy o ochronie danych osobowych;

wskazanie danych osobowych (lub przynajmniej ich kategorii) przetworzonych z naruszeniem przepisów ustawy o ochronie danych osobowych;

dokumenty lub inne materiały (lub ich odpisy), które dokumentują stosunki pomiędzy zgłaszającym (skarżącym) a osobą, która w niewłaściwy sposób

przetworzyła jego dane osobowe;

dokumenty lub inne materiały (lub ich odpisy), które mogą stanowić dowód potwierdzający naruszenie przepisów ustawy o ochronie danych osobowych;

wskazanie wszelkich odniesień do dostępnych źródeł, które mogłyby stanowić dowód potwierdzający opisane fakty;

dane kontaktowe zgłaszającego (skarżącego).

Skargę można również złożyć anonimowo w urzędzie lub przesłać drogą elektroniczną.

Osoba składająca skargę nie będzie stroną postępowania w ewentualnym postępowaniu administracyjnym, ale może zostać przesłuchana w charakterze świadka.

Inne wyspecjalizowane organy

Głównym organem, do którego mogą się zwrócić osoby fizyczne w przypadku naruszenia ich praw podstawowych, jest Publiczny obrońca Praw (Veřejný ochránce práv). Do innych podmiotów działających w tym obszarze należą na przykład:

Centrum ds. Zarządzania Ośrodkami dla Uchodźców przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych (Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra)

[✉ http://www.suz.cz/](http://www.suz.cz)

Lhotecká 7

143 01 Praha 12

Tel.: +420 974 827 118

Faks: +420 974 827 280

E-mail: [✉ podatelna@suz.cz](mailto:podatelna@suz.cz)

Centrum ds. Zarządzania Ośrodkami dla Uchodźców to jednostka rządowa podlegająca Wiceministrowi Spraw Wewnętrznych ds. Porządku Publicznego i Bezpieczeństwa. Współpracuje z instytucjami rządowymi i międzynarodowymi, instytucjami samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi. Prowadzi również ośrodki detencyjne dla cudzoziemców, a od 2009 r. działa jako sieć centrów wspierających integrację cudzoziemców w stolicach poszczególnych regionów (krajów).

Republika Czeska korzysta z Centrum ds. Zarządzania Ośrodkami dla Uchodźców w celu zapewnienia zakwaterowania i innych usług osobom ubiegającym się o azyl, uchodźcom i cudzoziemcom umieszczonym w ośrodkach detencyjnych zgodnie z ustawą nr 326/1999 o pobycie cudzoziemców w Republice Czeskiej oraz ustawą nr 325/1999 o azylu. Celem centrum jest zapewnienie tym osobom odpowiednich i godnych warunków.

Krajowa Rada Republiki Czeskiej ds. Osób z Niepełnosprawnościami (Národní rada osob se zdravotně postižením ČR, z.s.)

Partyzánská 7

170 00 Praha 7 - Holešovice

Tel.: 266 753 421

E-mail: nrzpcr@nrzp.cz

Od dnia 11 grudnia 2014 r. Krajowa Rada ds. Osób z Niepełnosprawnościami jest zarejestrowana jako krajowe stowarzyszenie reprezentujące interesy osób z niepełnosprawnościami w kontaktach z instytucjami państwowymi i publicznymi. Rola rady polega na wspieraniu integracji społecznej osób z niepełnosprawnościami oraz na konsekwentnej obronie praw tych osób. Jest ona głównym organem doradczym Rządowej Rady ds. Osób z Niepełnosprawnościami (Vládní výbor pro zdravotně postižené občany).

Jej cele obejmują również:

- koordynację działań organizacji działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami w kwestiach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania;
- informowanie społeczeństwa o problemach związanych z niepełnosprawnością;
- monitorowanie spraw dotyczących dyskryminacji osób z niepełnosprawnościami;
- realizację projektów służących poprawie życia osób z niepełnosprawnościami;
- planowanie działań związanych z równością szans dla osób z niepełnosprawnościami na poziomie regionalnym;
- prowadzenie krajowej sieci profesjonalnych centrów doradztwa społecznego;
- wydawanie publikacji, magazynów i materiałów informacyjnych.

Inne

W Republice Czeskiej istnieje szereg organizacji nienastawionych na zysk, które zajmują się kwestiami związanymi z prawami człowieka i pomagają ludziom w przypadku naruszenia tych praw.

Centrum na rzecz Integracji Cudzoziemców (Centrum pro integraci cizinců, o.p.s.)

<http://www.cicpraha.org/>

Pernerova 32/10, 186 00, Praha 8

E-mail: info@cicpraha.org

Centrum na rzecz Integracji Cudzoziemców jest stowarzyszeniem obywatelskim utworzonym w 2003 r. w celu wspierania cudzoziemców w integracji ze społeczeństwem czeskim.

Zajmuje się głównie świadczeniem ambulatoryjnych i środowiskowych usług społecznych oraz prowadzeniem programów edukacyjnych dla cudzoziemców będących rezydentami długoterminowymi lub stałymi w Republice Czeskiej. Centrum ma oddziały we wszystkich czeskich krajach, jednak jego działalność skupia się głównie na Pradze i kraju środkowoczeskim. Organizacja ta jest zarejestrowanym dostawcą usług społecznych na podstawie ustawy o usługach społecznych (zákon o sociálních službách) i jest akredytowana na podstawie ustawy o wolontariacie (zákon o dobrovolnické službě).

Główne obszary jej działalności obejmują:

doradztwo społeczne dla imigrantów: cudzoziemców będących rezydentami stałymi i długoterminowymi oraz beneficjentami ochrony międzynarodowej /uzupełniającej;

zapewnianie doradztwa w dziedzinie zatrudnienia oraz opracowywanie programów i działań dla imigrantów, aby pomóc im wejść na rynek pracy;

organizację łatwo dostępnych (otwartych) kursów języka czeskiego i innych specjalistycznych kursów języka czeskiego dla cudzoziemców, w tym opracowywanie nowych, postępowych metod nauczania;

organizację innego rodzaju działalności edukacyjnej (kształcenie nauczycieli języka czeskiego i nauczycieli języków obcych, nauczanie języków obcych, pogłębione szkolenie nauczycieli, opiekę dydaktyczną, kursy komputerowe itd.);

program wolontariacki – opiekę mentorską w formie indywidualnej współpracy pomiędzy klientem a wolontariuszem, jak również organizację zajęć w czasie wolnym i zajęć w grupie, spotkań, dyskusji, wieczorów tematycznych itd.

działalność informacyjną – seminaria, materiały informacyjne.

Celem wszystkich tych programów jest umożliwienie imigrantom prowadzenia niezależnego i godnego życia w Republice Czeskiej przy jednoczesnym zapewnieniu, by znali oni miejscowe przepisy i zasady współżycia społecznego i ich przestrzegali. W ramach tych programów propaguje się zrozumienie, poszanowanie i uczynność wobec każdego migranta jako osoby w społeczeństwie przyjmującym.

Ostatnia aktualizacja: 16/12/2021

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Prawa podstawowe - Niemcy

Sądy krajowe

Wszystkie organy publiczne mają obowiązek przestrzegania praw podstawowych. Każda osoba, która uważa, że naruszono jej prawa podstawowe, może wystąpić na drogę sądową.

Osoba, której zdaniem konkretny dotyczący jej przepis prawa narusza niemiecką ustawę zasadniczą (Grundgesetz), może wnieść sprawę do sądu szczególnego. Jeżeli sąd szczególny uwzględni stanowisko tej osoby, kieruje przedmiotowy przepis prawny do Federalnego Trybunału Konstytucyjnego (Bundesverfassungsgericht) do rozstrzygnięcia o jego konstytucyjności w drodze konkretnej kontroli sądowej. Jeżeli sąd szczególny nie zastosuje się do orzeczenia Trybunału, po wyczerpaniu drogi sądowej można wnieść skargę konstytucyjną do Federalnego Trybunału Konstytucyjnego.

Jeżeli zaskarżana ustawa lub zaskarżany przepis prawa stanowi wykonanie prawa Unii, obywatel może wnieść sprawę do sądu szczególnego, powołując się na naruszenie Karty praw podstawowych. Sąd szczególny kieruje wszelkie podniesione w tym zakresie pytania do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (art. 267 TFUE). Niedopełnienie tego obowiązku można zaskarżyć do Federalnego Trybunału Konstytucyjnego w drodze skargi konstytucyjnej (

Verfassungsbeschwerde) na gruncie naruszenia prawa do rzetelnego procesu określonego w art. 101 ust. 1 zdanie drugie ustawy zasadniczej. Federalny Trybunał Konstytucyjny stosuje Kartę praw podstawowych jako bezpośredni standard kontroli przy rozpoznawaniu skarg konstytucyjnych dotyczących kwestii określonych przez prawo Unii.

Orzeczeń Federalnego Trybunału Konstytucyjnego nie można zaskarżyć i są one wiążące dla wszystkich pozostałych organów państwowych.

Niemiecki Federalny Trybunał Konstytucyjny (Bundesverfassungsgericht)

Uznaje się, że Federalny Trybunał Konstytucyjny stoi na straży ustawy zasadniczej. Do zadań Trybunału należy dokonywanie wiążącej wykładni ustawy zasadniczej oraz zapewnianie przestrzegania praw podstawowych. Jest to trybunał federalny działający w sposób autonomiczny i niezależny od wszystkich pozostałych organów konstytucyjnych. Jest to również samodzielny organ konstytucyjny.

Zgodnie z (między innymi) art. 93 ust. 1 pkt 4a ustawy zasadniczej Federalny Trybunał Konstytucyjny orzeka o skargach konstytucyjnych, które może wnieść każda osoba fizyczna lub prawna, która twierdzi, że niemieckie organy publiczne naruszyły jedno z jej praw podstawowych (zob. art. 1–19 ustawy zasadniczej) lub praw równoważnych prawom podstawowym (art. 20 ust. 4, art. 33, art. 38, art. 101 i art. 104 ustawy zasadniczej).

Skarga konstytucyjna nie stanowi przedłużenia postępowania toczącego się przed sądami szczególnymi niższej instancji, lecz jest środkiem nadzwyczajnym, w ramach którego bada się wyłącznie naruszenie konkretnie prawa konstytucyjnego. Szczegółowe informacje można znaleźć w [art. 93 ust. 1 pkt 4a i 4b](#) ustawy zasadniczej oraz w [art. 90](#) i nast. ustawy o Federalnym Trybunale Konstytucyjnym (Bundesverfassungsgerichtsgesetz).

Informacje na temat skargi konstytucyjnej – w szczególności dotyczące danych, które skarga taka powinna zawierać – podsumowano w [zestawieniu informacji](#) opracowanym przez Federalny Trybunał Konstytucyjny.

Poniżej przedstawiono dane kontaktowe Federalnego Trybunału Konstytucyjnego:

PO Box 1771

76006 Karlsruhe

Tel.: (+49)(0)721 9101 - 0

Faks: (+49)(0)721 9101 - 382

Strona internetowa: https://www.bundesverfassungsgericht.de/DE/Homepage/homepage_node.html

Krajowe instytucje praw człowieka

Niemiecki Instytut Praw Człowieka (Deutsches Institut für Menschenrechte)

Niemiecki Instytut Praw Człowieka jest niezależną krajową instytucją praw człowieka w Niemczech (art. 1 ustawy o Niemieckim Instytucie Praw Człowieka).

Dąży on do zapewnienia, aby Niemcy przestrzegali i propagowali prawa człowieka na gruncie krajowym i w swoich stosunkach międzynarodowych. Instytut wspiera również i monitoruje wdrażanie Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych oraz Konwencji o prawach dziecka, stosując ustanowione w tym celu mechanizmy monitorowania.

Zajmuje się on wyłącznie prawami człowieka i jest niezależny politycznie. Status prawny instytutu oraz jego zadania i finansowanie reguluje ustawa z 2015 r. o statusie prawnym i mandacie Niemieckiego Instytutu Praw Człowieka (Gesetz über die Rechtsstellung und Aufgaben des Deutschen Instituts für Menschenrechte). Instytut, jako organizacja nienastawiona na zysk, jest finansowany przez izbę niższą parlamentu Niemiec (Bundestag) oraz otrzymuje finansowanie zewnętrzne na potrzeby poszczególnych projektów.

Zadania Instytutu nie obejmują rozpatrywania wniosków składanych przez osoby, które doświadczyły naruszeń praw człowieka. Instytut dokłada jednak wszelkich starań, aby udzielać informacji dotyczących odpowiednich usług doradczych.

Poniżej przedstawiono dane kontaktowe Niemieckiego Instytutu Praw Człowieka:

Zimmerstraße 26/27

10969 Berlin

Tel.: (+49)(0)30 259 359 - 0

Faks: (+49)(0)30 259 359 - 59

E-mail: info@institut-fuer-menschenrechte.de

Strona internetowa: <http://www.institut-fuer-menschenrechte.de>

Wyspecjalizowane organy ochrony praw człowieka

Federalna Agencja Antydyskryminacyjna (Antidiskriminierungsstelle des Bundes)

Federalna Agencja Antydyskryminacyjna z siedzibą przy Federalnym Ministerstwie ds. Rodziny, Seniorów, Kobiet i Młodzieży stanowi niezależny punkt kontaktowy dla osób, które doświadczyły dyskryminacji. Zadania Agencji określono w ogólnej ustawie o równym traktowaniu (Allgemeines Gleichbehandlungsgesetz – AGG). Agencja Antydyskryminacyjna stanowi punkt kontaktowy dla wszystkich osób, które czują się dyskryminowane ze względu na pochodzenie rasowe lub etniczne, płeć, religię lub przekonania, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

Agencji powierzono następujące zadania:

udzielanie informacji, porad i – na życzenie – pomocy w polubownym rozstrzygnięciu sporu między stronami, a w razie potrzeby skierowanie stron do lokalnych antydyskryminacyjnych ośrodków doradczych;

zadania z zakresu public relations;

wprowadzanie środków mających na celu zapobieganie dyskryminacji;

przewodzenie badań naukowych;

składanie regularnych sprawozdań do niemieckiego Bundestagu wraz z zaleceniami dotyczącymi eliminowania dyskryminacji i jej zapobiegania.

Osoby, które czują się dyskryminowane lub mają pytania dotyczące ustawy o równym traktowaniu, mogą skontaktować się z Agencją Antydyskryminacyjną telefonicznie, pocztą elektroniczną lub tradycyjną lub za pośrednictwem elektronicznego formularza kontaktowego. Wytyczne dla przedsiębiorstw są dostępne pod adresem <http://www.antidiskriminierungsstelle.de/>. Można w nich znaleźć odpowiedzi na podstawowe pytania dotyczące wdrażania ustawy o równym traktowaniu w przedsiębiorstwach.

Poniżej przedstawiono dane kontaktowe Agencji Antydyskryminacyjnej:

Glinkastraße 24

10117 Berlin

Tel.: (+49)(0)30 18 555 - 1855

Adres e-mail w celu uzyskania porady: beratung@ads.bund.de

Adres e-mail do zapytań ogólnych: poststelle@ads.bund.de

Strona internetowa: <http://www.antidiskriminierungsstelle.de/>

Federalny Inspektor Ochrony Danych i Wolności Informacji (Der Bundesbeauftragte für den Datenschutz und die Informationsfreiheit – BfDI)

Federalny Inspektor Ochrony Danych i Wolności Informacji jest autonomicznym i niezależnym organem nadzorczym ds. ochrony danych na szczeblu federalnym. Jego zadania określono w art. 57 ogólnego rozporządzenia o ochronie danych (RODO) i w art. 14 federalnej ustawy o ochronie danych (Bundesdatenschutzgesetz – BDSG). Główne zadania Inspektora obejmują:

- monitorowanie i egzekwowanie RODO, federalnej ustawy o ochronie danych i innych przepisów dotyczących ochrony danych;
- zwiększanie świadomości i edukowanie społeczeństwa w temacie zagrożeń, zasad, gwarancji i praw związanych z przetwarzaniem danych osobowych;
- doradzanie niemieckiemu Bundestagowi oraz izbie wyższej parlamentu (Bundesrat), rządowi federalnemu oraz innym instytucjom i komisjom w zakresie ustawodawczych i administracyjnych środków ochrony danych;
- zwiększanie świadomości administratorów danych i doradzanie im w zakresie ich obowiązków wynikających z RODO, federalnej ustawy o ochronie danych i innych przepisów dotyczących ochrony danych;
- rozpatrywanie skarg od osób, których dane dotyczą, lub skarg od stowarzyszeń zajmujących się ochroną danych;
- współpraca z innymi organami nadzorczymi w Niemczech i w Europie, wymiana informacji i świadczenie wzajemnej pomocy;
- prowadzenie dochodzeń i kontroli;
- wnoszenie wkładu w pracę Europejskiej Rady Ochrony Danych.

Federalny Inspektor Ochrony Danych i Wolności Informacji może również wydawać opinie dla niemieckiego Bundestagu lub dowolnej z jego komisji, Bundesratu, rządu federalnego, innych organów i agencji oraz społeczeństwa. Na wniosek niemieckiego Bundestagu, jednej z jego komisji lub rządu federalnego Inspektor bada również wszelkie informacje na temat procesów związanych z ochroną danych w organach publicznych szczebla federalnego. Zgodnie z art. 77 RODO lub – w ramach zakresu dyrektywy o egzekwowaniu przepisów prawa – art. 60 federalnej ustawy o ochronie danych każdy może wnieść skargę do Federalnego Inspektora Ochrony Danych i Wolności Informacji, jeżeli uważa, że organ objęty nadzorem Inspektora naruszył jego prawa. Poniżej przedstawiono dane kontaktowe Federalnego Inspektora Ochrony Danych i Wolności Informacji:

Graurheindorferstraße 153

53117 Bonn

Tel.: (+49)(0)228 997799 - 0

Faks: (+49)(0)228 997799 - 5550

E-mail: poststelle@bfdi.bund.de

Strona internetowa: <http://www.bfdi.bund.de>

W celu skontaktowania się z Federalnym Inspektorem Ochrony Danych i Wolności Informacji, wniesienia skargi lub zgłoszenia naruszenia danych można również skorzystać z formularzy online.

Ponadto na stronie internetowej [Federalnego Inspektora Ochrony Danych i Wolności Informacji](#) dostępne są dane kontaktowe inspektorów ochrony danych krajów związkowych dla podmiotów publicznych i niepublicznych, nadawców i kościołów oraz inspektorów ochrony danych w Europie i poza nią. Ostatnia aktualizacja: 17/12/2021

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Prawa podstawowe - Estonia

Sądy krajowe

Sądy rejonowe, sądy administracyjne, sądy okręgowe i Sąd Najwyższy

Dane kontaktowe sądu i więcej informacji można znaleźć na [stronie internetowej](#) poświęconej estońskim sądom.

Sądy rejonowe rozpoznają sprawy cywilne, karne i sprawy o wykroczenia w pierwszej instancji. Apelację od wyroku sądu rejonowego składa się do sądu okręgowego. W Estonii działają cztery sądy rejonowe: Sąd Rejonowy w Harju, Sąd Rejonowy w Viru, Sąd Rejonowy w Tartu i Sąd Rejonowy w Pärnu.

Sądy administracyjne rozpoznają sprawy administracyjne w pierwszej instancji. Właściwość sądów administracyjnych, sposób wszczęcia postępowania przed sądem administracyjnym oraz przepisy postępowania administracyjnego określono w [kodeksie postępowania sądowoadministracyjnego](#). W Estonii działają dwa sądy okręgowe: Sąd Administracyjny w Tallinie oraz Sąd Administracyjny w Tartu.

Sądy okręgowe działające jako sądy drugiej instancji zajmują się kontrolą orzeczeń sądów rejonowych i sądów okręgowych w oparciu o apelacje lub inne środki zaskarżenia. Kontrola sądowa orzeczeń w sądach okręgowych odbywa się w sposób kolegialny, tzn. środki zaskarżenia rozpatruje sąd w składzie trzyosobowym. W Estonii działają dwa sądy okręgowe: Sąd Okręgowy w Tallinie oraz Sąd Okręgowy w Tartu.

Sądem najwyższej instancji w Estonii jest Sąd Najwyższy (Riigikohus) Zgodnie z estońską konstytucją Sąd Najwyższy pełni rolę sądu kasacyjnego i sądu konstytucyjnego. Zakres właściwości Sądu Najwyższego określono w [ustawie o sądach](#). Sąd Najwyższy odpowiada za:

przeprowadzanie kontroli zgodności z konstytucją;

rozpatrywanie skarg kasacyjnych;

rozpoznawanie wniosków o ponowne zbadanie orzeczenia;

wykonywanie innych zadań wynikających z obowiązujących przepisów.

Skargę kasacyjną może złożyć do Sądu Najwyższego strona, która jest niezadowolona z orzeczenia sądu niższej instancji. Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę kasacyjną, jeżeli jej uzasadnienie wskazuje, że sąd niższej instancji błędnie zastosował przepis prawa materialnego lub poważnie naruszył przepis proceduralny, co potencjalnie mogło doprowadzić do wydania niewłaściwego orzeczenia.

Ktokolwiek uważa, że podmiot prawa publicznego (państwo lub instytucje samorządowe na szczeblu lokalnym) naruszył jego prawa lub ograniczył jego wolności poprzez akt administracyjny lub czynność administracyjną, może wnieść skargę do sądu administracyjnego. Spory dotyczące reformy prawa własności oraz reform gruntowych, usług publicznych, administracji podatkowej, obywatelstwa i spraw dotyczących migracji, jak również zamówień publicznych, własności państwowej, budownictwa i planowania przestrzennego oraz odpowiedzialności państwa rozpoznają sądy okręgowe.

Sprawy dotyczące naruszeń prawa w stosunkach cywilnoprawnych, takie jak spory wynikające z umów, sprawy rodzinne, spory z zakresu prawa spadkowego lub rzeczowego, sprawy dotyczące działalności przedsiębiorstw i organizacji nienastawionych na zysk oraz zarządzania nimi, jak również spory z zakresu własności intelektualnej i sprawy upadłościowe oraz kwestie związane z prawem pracy można kierować do sądu rejonowego.

Krajowe instytucje praw człowieka

Od 1 stycznia 2019 r. do zadań Kanclerza Sprawiedliwości należy ochrona i propagowanie praw człowieka, zgodnie z rezolucją Zgromadzenia Ogólnego ONZ nr 48/134 z dnia 20 grudnia 1993 r., zatytułowaną „Krajowe instytucje praw człowieka”. Takie krajowe instytucje mogą wnioskować o formalną akredytację międzynarodową. Kanclerz Sprawiedliwości złożył oficjalny wniosek o wszczęcie procedury akredytacji, ale na dzień 30 września 2020 r. procedura była nadal w toku.

Rzecznik praw obywatelskich

Rolę rzecznika praw obywatelskich pełni Kanclerz Sprawiedliwości.

Biuro **Kanclerza Sprawiedliwości:** Kohtu 8, 15193 Tallin, Estonia

Kanclerz Sprawiedliwości pełni rolę rzecznika praw obywatelskich, strażnika konstytucyjności i legalności aktów ustawodawczych oraz rzecznika praw dziecka.

Sprawując mandat rzecznika praw obywatelskich, Kanclerz Sprawiedliwości monitoruje działalność organów wykonujących obowiązki publiczne oraz sprawdza, czy organy państwowe przestrzegają podstawowych praw i wolności człowieka oraz postępują zgodnie z dobrą praktyką administracyjną.

Kanclerz Sprawiedliwości bada:

działalność instytucji i organów państwa;

działalność instytucji i organów samorządowych;

działalność instytucji i organów podmiotów prawa publicznego lub podmiotów prywatnych wykonujących funkcje publiczne.

Każdy ma prawo wystąpić do Kanclerza Sprawiedliwości z wnioskiem o zbadanie działalności organów wykonujących funkcje publiczne.

Jeżeli Kanclerz Sprawiedliwości uzna, że działalność organu wykonującego funkcje publiczne jest niezgodna z prawem, wysyła do tego organu opinię wskazującą naruszenie prawa, oraz, jeżeli konieczne, wydaje zalecenie co do sposobu postępowania zgodnie z prawem i dobrą praktyką administracyjną lub przedstawia propozycję usunięcia naruszenia prawa. W obu przypadkach przed wydaniem opinii Kanclerz ocenia, czy organ postąpił zgodnie z prawem oraz czy komunikacja z daną osobą przebiegała zgodnie z dobrą praktyką administracyjną. W treści opinii Kanclerz Sprawiedliwości może wyrazić krytykę, przedstawić swój pogląd bądź zamieścić konkretne zalecenia dotyczące usunięcia naruszenia.

Kanclerz Sprawiedliwości

 Biuro Kanclerza Sprawiedliwości: Kohtu 8, 15193 Tallin, Estonia

Każdy ma prawo wystąpić do Kanclerza Sprawiedliwości z wnioskiem o zbadanie zgodności ustawy lub innego aktu prawnego z konstytucją bądź innymi ustawami. Kanclerz Sprawiedliwości bada zgodność aktów prawnych uchwalonych przez organy ustawodawcze i wykonawcze oraz samorządy lokalne z konstytucją i innymi ustawami.

Kanclerz Sprawiedliwości bada:

zgodność ustaw z konstytucją;

zgodność rozporządzeń rządu z konstytucją i innymi ustawami;

zgodność rozporządzeń ministerialnych z konstytucją i innymi ustawami;

zgodność uchwał rad samorządów lokalnych oraz władz gminnych i miejskich z konstytucją i innymi ustawami;

legalność aktów ustawodawczych przyjętych przez podmioty prawa publicznego.

Jeżeli Kanclerz Sprawiedliwości uzna dany akt prawny za niezgodny z konstytucją lub innymi ustawami:

składa do organu, który uchwalił dany akt, **wniosek** w sprawie dostosowania tego aktu do przepisów konstytucji lub innej ustawy w ciągu 20 dni.

Jeżeli organ zignoruje wniosek, Kanclerz Sprawiedliwości występuje z wnioskiem do Sądu Najwyższego o stwierdzenie nieważności danego aktu prawnego. może złożyć **sprawozdanie** do Sądu Najwyższego, zwracając w nim uwagę na problemy dotyczące danego aktu.

Wyspecjalizowane organy ds. ochrony praw człowieka

Rzecznik praw dziecka (funkcja sprawowana przez Kanclerza Sprawiedliwości).

Kanclerz Sprawiedliwości wykonuje obowiązki związane z ochroną i propagowaniem praw dziecka na podstawie art. 4 Konwencji o prawach dziecka.

 Biuro Kanclerza Sprawiedliwości: Kohtu 8, 15193 Tallin, Estonia

Do obowiązków doradców w Departamencie Praw Dzieci i Młodzieży należy przede wszystkim:

rozpatrywanie wniosków dotyczących praw dziecka w sprawach obejmujących badanie zgodności z konstytucją oraz w sprawach z udziałem rzecznika;

przygotowywanie i odbywanie wizytacji w instytucjach zajmujących się opieką nad dziećmi;

przygotowywanie wniosków i opinii w sprawach z zakresu badania zgodności z konstytucją;

upowszechnianie wiedzy o prawach dziecka oraz postanowieniach Konwencji ONZ o prawach dziecka, pogłębianie świadomości oraz szkolenia w zakresie praw dzieci;

przewodzenie badań i analiz zagadnień związanych z propagowaniem i ochroną praw dziecka;

budowanie współpracy między organizacjami ds. dzieci i młodzieży, organizacjami obywatelskimi, organizacjami pozarządowymi, organizacjami

zawodowymi oraz instytucjami naukowymi i organami państwa.

Ponadto Kanclerz Sprawiedliwości:

rozstrzyga spory dotyczące dyskryminacji między podmiotami prywatnymi na podstawie konstytucji i innych ustaw;

jest krajowym organem zapobiegawczym określonym w art. 3 Protokołu fakultatywnego do Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania albo karania;

monitoruje poszanowanie podstawowych praw i wolności przez organy państwa wykonania przy organizacji gromadzenia, przetwarzania i wykorzystywania danych osobowych i związanych z nimi informacji oraz nadzoru nad nimi w sposób niejawni;

wykonuje zadania związane z propagowaniem i monitorowaniem wprowadzania w życie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, zgodnie z jej art. 33 ust. 2.

Organ ds. równości

 Komisarz ds. Równouprawnienia Płci i Równego Traktowania, Roosikrantsi 8b, 10119 Tallinn, Estonia

Komisarz ds. Równouprawnienia Płci i Równego Traktowania jest niezależnym i bezstronnym specjalistą działającym na podstawie ustawy o równouprawnieniu płci oraz ustawy o równym traktowaniu. Rola Komisarza polega na monitorowaniu przestrzegania wymogów określonych w obu ustawach.

Komisarz udziela porad i pomocy osobom w sporach związanych z dyskryminacją oraz wydaje fachowe opinie w kwestiach dotyczących dyskryminacji.

Komisarz ds. Równouprawnienia Płci i Równego Traktowania:

przyjmuje wnioski i wydaje opinie w przypadkach dyskryminacji;

analizuje wpływ ustawodawstwa na sytuację kobiet i mężczyzn oraz osób należących do grup mniejszości w społeczeństwie;

kieruje propozycje zmian w ustawodawstwie do rządu oraz organów rządowych i samorządów lokalnych;

udziela porad i informacji rządowi, organom rządowym i samorządowym w kwestiach dotyczących wykonywania ustawy o równouprawnieniu płci oraz ustawy o równym traktowaniu;

przyjmuje środki promujące równouprawnienie płci oraz równe traktowanie kobiet i mężczyzn.

Komisarz wydaje opinie przeznaczone dla ofiar dyskryminacji oraz osób mających uzasadniony interes w monitorowaniu przestrzegania wymogów

dotyczących równego traktowania. Celem tych opinii jest przedstawienie analizy, która na gruncie unormowań ustawy o równouprawnieniu płci, ustawy o

równym traktowaniu, umów międzynarodowych, których stroną jest Republika Estonii oraz innych aktów prawnych umożliwiają ocenę, czy w danym stosunku prawnym doszło do naruszenia zasady równego traktowania.

Aby uzyskać opinię, należy wystąpić do Komisarza z wnioskiem zawierającym opis okoliczności faktycznych wskazujących, że doszło do przejawu dyskryminacji. Na potrzeby wydania opinii Komisarz ma prawo pozyskiwać informacje konieczne do ustalenia okoliczności faktycznych związanych z danym przejawem dyskryminacji od wszystkich osób, które mogą je posiadać, oraz może żądać przedłożenia pisemnych wyjaśnień dotyczących okoliczności faktycznych związanych z zarzucanym przejawem dyskryminacji i przedłożenia dokumentów lub ich kopii w terminie wyznaczonym przez Komisarza.

Organ ds. ochrony danych

[Inspektorat ds. Ochrony Danych](#), Tatari 39, 10134 Tallinn, Estonia

Inspektorat ds. Ochrony Danych stoi na straży następujących praw konstytucyjnych:

prawa do informacji o działalności organów publicznych;
prawa do prywatności i ochrony danych osobowych;
prawa dostępu osób do ich własnych danych.

W przypadku naruszenia praw osoby w związku z przetwarzaniem danych osobowych lub udzieleniem dostępu do informacji publicznej może ona zwrócić się do inspektoratu ochrony danych.

Inspektorat ochrony danych musi zostać poinformowany o naruszeniu wymogów dotyczących przetwarzania danych osobowych w danym przedsiębiorstwie lub organie. Nie jest to jednak konieczne, jeżeli naruszenie prawdopodobnie nie stanowi zagrożenia dla praw i wolności osób fizycznych. Inspektorat ochrony danych musi również otrzymać dane kontaktowe inspektora ochrony danych w danym przedsiębiorstwie lub organie.

Najłatwiejszym sposobem skontaktowania się z inspektoratem ochrony danych jest strona internetowa <https://www.aki.ee/en/contacts>.

Inne wyspecjalizowane organy

Nie istnieją żadne inne wyspecjalizowane organy.

Inne

[Estońska Izba Adwokacka](#), Rävala pst 3, 10143 Tallinn, Estonia

Estońska Izba Adwokacka zrzesza estońskich adwokatów, których główna działalność polega na świadczeniu usług w zakresie porad prawnych na rzecz obywateli. Estońska Izba Adwokacka jest organizacją zawodową o charakterze samorządowym ustanowioną **14 czerwca 1919 r.** i organizującą świadczenie usług prawnych w interesie prywatnym oraz publicznym. Do zadań Estońskiej Izby Adwokackiej należy koordynacja rozwoju zawodowego adwokatów, stosunki z prawnikami, organami państwa oraz licznymi organizacjami krajowymi i zagranicznymi, jak również czynne uczestnictwo w opracowywaniu projektów legislacyjnych. Izba koordynuje również sprawowanie funkcji publiczno-prywatnej przez adwokatów – podejmowanie obrony i reprezentacji w sprawach cywilnych i karnych za opłatą dokonywaną z budżetu państwa.

Co do zasady, aby uzyskać państwową pomoc prawną, należy złożyć odpowiedni [wniosek](#). Wnioski o przyznanie państwowej pomocy prawnej z reguły składa się do sądu. Wniosek o przyznanie państwowej pomocy prawnej zostaje przekazany organowi ścigania lub prokuraturze jeżeli wnioskodawca jest podejrzanym w sprawie karnej, w której udział adwokata nie jest obowiązkowy.

Wniosek o przyznanie państwowej pomocy prawnej należy złożyć w języku estońskim. Dopuszczalne jest również złożenie wniosku w języku angielskim, jeżeli wnioskodawca jest osobą fizyczną zamieszkującą w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, obywatelem innego państwa członkowskiego UE lub osobą prawną posiadającą siedzibę w innym państwie członkowskim.

Na wniosek organu ścigania, prokuratury lub sądu Estońska Izba Adwokacka wyznacza adwokata, który udziela państwowej pomocy prawnej. Zasadniczo wnioskodawcy nie przysługuje prawo wyboru adwokata, który będzie mu udzielał państwowej pomocy prawnej. Wnioskodawca może jednak wystąpić o udzielenie państwowej pomocy prawnej przez wskazanego adwokata, jeżeli adwokat ten wyraził zgodę na udzielenie państwowej pomocy prawnej na rzecz wnioskodawcy. Wówczas w treści wniosku należy wskazać imię i nazwisko adwokata, który wyraził zgodę na udzielenie państwowej pomocy prawnej.

W postępowaniach, w których udział adwokata jest wymagany prawem, nie trzeba podejmować żadnych czynności, aby otrzymać państwową pomoc prawną (chyba że samodzielnie zatrudnia się adwokata). Funkcjonariusz publiczny prowadzący postępowanie ma obowiązek zadbania o wyznaczenie adwokata dla danej osoby bez konieczności składania przez nią wniosku.

Ostatnia aktualizacja: 22/12/2021

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Uwaga: niedawno wprowadzono na tej stronie zmiany w oryginalnej wersji

językowej [en](#). Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie

tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

Prawa podstawowe - Irlandia

[Krajowe instytucje ochrony praw człowieka](#)

[Rzecznik Praw Obywatelskich](#)

[Wyspecjalizowane organy ds. praw człowieka](#)

[Krajowe instytucje ochrony praw człowieka](#)

[Irlandzka Komisja Praw Człowieka i Równouprawnienia](#)

Adres:

Irlandzka Komisja Praw Człowieka

4th Floor, Jervis House

Jervis Street

Dublin 1

Tel.: + 353 (0) 1 8589601

Faks: + 353 (0) 1 8589609

Adres e-mail: info@ihrec.ie

Irlandzka Komisja Praw Człowieka i Urząd ds. Równouprawnienia połączyły się w 2014 r., tworząc w ten sposób [Irlandzką Komisję Praw Człowieka i Równouprawnienia \(IHREC\)](#). IHREC jest niezależnym organem działającym na podstawie ustawy. Misją Komisji jest ochrona oraz promowanie praw człowieka i równouprawnienia w celu wspierania rozwoju kultury poszanowania praw człowieka, równouprawnienia oraz budowy porozumienia między kulturami w Irlandii.

Do zadań Komisji należy:

ochrona oraz promowanie praw człowieka i równouprawnienia,

wspieranie rozwoju kultury poszanowania praw człowieka, równouprawnienia oraz budowy porozumienia między kulturami w kraju, promowanie zrozumienia i podnoszenie świadomości co do znaczenia praw człowieka w Irlandii, wspieranie dobrych praktyk prowadzenia dialogu międzykulturowego, promowanie tolerancji i akceptacji dla różnorodności w Irlandii oraz poszanowania wolności i godności każdego człowieka,

eliminowanie naruszeń praw człowieka, przypadków dyskryminacji i niedozwolonych zachowań.

Komisja może również dokonywać przeglądów regulacji prawnych oraz praktyk pod kątem ich adekwatności i efektywności w odniesieniu do ochrony praw człowieka i równouprawnienia. Może ona działać z własnej inicjatywy lub na wniosek danego ministra w rządzie, dokonując w zakresie swoich kompetencji oceny wniosków ustawodawczych oraz przedstawiając opinie na temat wpływu określonych rozwiązań na prawa człowieka i równouprawnienie. Komisja może również z własnej inicjatywy lub na wniosek rządu przedstawiać rządowi zalecenia, jakie uzna za właściwe w zakresie wprowadzania niezbędnych jej zdaniem środków w celu wzmocnienia, ochrony oraz obrony przed zagrożeniami dla praw człowieka i równouprawnienia.

W sprawach prawnych zadaniem Komisji jest podejmowanie działań eliminujących naruszenia praw człowieka, przypadki dyskryminacji i niedozwolonych zachowań. Nadto IHREC może również wnosić o możliwość udziału w postępowaniach sądowych przed Wysokim Trybunałem lub Sądem Najwyższym jako *amicus curiae*, w sprawach związanych z prawami człowieka lub równouprawnieniem w odniesieniu do każdej osoby oraz, w razie wyrażenia zgody, występować jako *amicus curiae* w tych postępowaniach (oba wymienione sądy posiadają dyskrecyjne uprawnienia w zakresie udzielania takiej zgody). IHREC udziela także pomocy praktycznej, w tym pomocy prawnej osobom dochodzącym swoich praw, jeżeli uzna to za stosowne zgodnie z art. 40 ustawy. Zgodnie z art. 41 lub art. 19 ustawy z 2013 r. Komisja, o ile uzna to za stosowne, może wszcząć postępowanie, jeżeli może się to okazać właściwe w konkretnej sprawie. Zgodnie z art. 35 Komisja posiada uprawnienia w zakresie przeprowadzania dochodzeń. Komisja może również sporządzać i publikować, jak uzna to za stosowne, sprawozdania, w tym sprawozdania na temat przeprowadzonych badań, które sfinansowała, zleciła lub w przygotowaniu których brała udział.

Celem IHREC jest dążenie do wywoływania pozytywnych zmian. Dlatego też może ona finansować, przeprowadzać, zlecać lub przeznaczać środki finansowe lub świadczyć innego rodzaju pomoc na potrzeby działalności badawczej i edukacyjnej. IHREC może prowadzić lub wspierać prowadzenie szkoleń i zajęć edukacyjnych na temat kwestii związanych z prawami człowieka i równouprawnieniem. IHREC może również z własnej inicjatywy lub na wniosek ministra realizować, finansować lub zlecać, lub udzielać wsparcia finansowego lub innego rodzaju pomocy w zakresie działalności i projektów promujących integrację migrantów i innych mniejszości, równouprawnienia (w tym równouprawnienia płci), oraz respektowania różnorodności i różnic kulturowych. IHREC może stosownie do potrzeb dokonywać przeglądów dotyczących równouprawnienia i przygotowywać plany działania lub zapraszać inne osoby do takich działań.

Rzecznik Praw Dziecka

Adres:

Ombudsman for Children's Office

Millennium House

52-56 Great Strand Street

Dublin 1

Irlandia

<https://www.oco.ie>

Adres e-mail: ococomplaint@oco.ie

Zadania Biuro Rzecznika Praw Dziecka (OCO) jest niezależnym organem utworzonym w 2004 r. na podstawie przepisów ustawowych w celu promowania i ochrony praw i interesów dzieci i młodzieży do 18 roku życia w Irlandii. Biuro jest krajową instytucją praw człowieka w znaczeniu, jakie pojęciu temu nadały zasady paryskie Narodów Zjednoczonych. W ramach prowadzonej działalności OCO kieruje się międzynarodowymi zobowiązaniami Irlandii w zakresie praw człowieka, zwłaszcza tymi określonymi w Konwencji o Prawach Dziecka Narodów Zjednoczonych.

Rzecznik Praw Dziecka jest niezależny w wykonywaniu swoich zadań i ponosi odpowiedzialność bezpośrednio przed parlamentem (Oireachtas).

Zadania Biura Rzecznika Praw Dziecka określa ustawa z 2002 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Ombudsman for Children Act, 2002). Do jego głównych zadań należy:

zapewnianie niezależnego i bezstronnego mechanizmu rozpatrywania wnoszonych przez dzieci i młodzież lub w ich imieniu przez osoby dorosłe skarg na organy publiczne, placówki edukacyjne lub jednostki służby zdrowia,

doradzanie ministrom w rządzie w zakresie regulacji prawnych i polityk dotyczących dzieci,

zachęcanie organów publicznych do ulepszania stosowanych praktyk i procedur dla dobra dzieci,

wysuwanie zagadnień istotnych z punktu widzenia dzieci i młodzieży, oraz

podnoszenie świadomości na temat zagadnień dotyczących praw i dobra dzieci oraz możliwości ich wzmocnienia.

W odniesieniu do zadania biura polegającego na rozpatrywaniu wnoszonych skarg ustawa z 2002 r. określa podstawowe przesłanki niewłaściwego postępowania w zakresie rozpatrywania skarg i przeprowadzenia dochodzeń. Postępowanie lub dochodzenie wstępne może być wszczęte na podstawie skargi wniesionej do Biura Rzecznika lub z inicjatywy Rzecznika Praw Dziecka.

Ponieważ z każdym działaniem podejmowanym wobec danego dziecka wiąże się konieczność przeprowadzenia przez Rzecznika Praw Dziecka dochodzenia oraz ze względu na to, że dzieci mogą również samodzielnie wnosić skargi do Biura Rzecznika, w ustawie przewidziano określone rozwiązania prawne uwzględniające szczególną wrażliwość dzieci, mianowicie:

obowiązek uwzględnienia najwyższego dobra dziecka,

obowiązek należytego uwzględnienia woli dziecka.

Postępowanie Po wniesieniu skargi do Biura Rzecznika Praw Dziecka podlega ona ocenie pod względem dopuszczalności oraz ewentualnej konieczności skierowania jej do postępowania przyspieszonego.

O ile to możliwe, OCO zawsze podejmuje starania, aby skarga została rozpatrzona w przez właściwy organ miejscowy na jak najwcześniejszym etapie postępowania oraz by w pierwszej kolejności umożliwić organowi publicznemu, którego skarga dotyczy, złożenie wyjaśnień w sprawie.

Jeżeli skarga jest dopuszczalna, rozpoczyna się etap postępowania wstępnego. Jeżeli po przeprowadzeniu postępowania wstępnego Biuro Rzecznika Praw Dziecka stwierdzi, że uzasadnione jest przeprowadzenie dochodzenia w sprawie, przystępuje ono do bardziej szczegółowego jej rozpoznania.

Więcej informacji na temat postępowania skargowego Biura Rzecznika Praw Dziecka można znaleźć na stronie: <https://www.oco.ie/complaints/make-a-complaint>

Rezultaty: Po zakończeniu dochodzenia na podstawie dokonanych ustaleń Biuro Rzecznika Praw Dziecka może sformułować pod adresem zainteresowanego organu publicznego, placówki edukacyjnej lub szpitala zalecenia. Biuro może zalecić podjęcie działań służących poprawie sytuacji danego dziecka lub dzieci lub wprowadzenie szerszych zmian o charakterze systemowym dla dobra dzieci.

Zalecenia nie są prawnie wiążące; jednakże jednym z ustawowych uprawnień OCO jest możliwość skierowania do parlamentu (Oireachtas) sprawozdania specjalnego, w przypadku gdy zainteresowany organ publiczny nie przyjmie zaproponowanych przez OCO zaleceń.

Rzecznik Praw Obywatelskich

Adres:
Office of the Ombudsman
18 Lower Leeson Street,
Dublin 2

<https://www.ombudsman.ie>

Adres e-mail: ombudsman@ombudsman.gov.ie

Tel.: +353 (0) 1 639 5600

Rodzaje skarg podlegających rozpatrzeniu

Skargi wnoszone do Rzecznika Praw Obywatelskich mogą dotyczyć:

ministerstw i innych instytucji rządowych,
władz samorządowych,
Służby Zdrowia (Health Service Executive, HSE),
podmiotów, takich jak organizacje charytatywne i wolontariackie, które zapewniają opiekę zdrowotną i pomoc socjalną w imieniu HSE,
urzędów pocztowych An Post, oraz
wszystkich organów publicznych w rozumieniu ustawy z 2005 r. o niepełnosprawności.

Postępowanie po złożeniu wniosku

Organ publiczny, którego dotyczy skarga, może zostać wezwany do złożenia sprawozdania. W stosownych przypadkach kontroli mogą podlegać dokumentacja i archiwa, a urzędnicy mogą zostać poddani przesłuchaniu. Na tej podstawie Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich podejmuje decyzję: czy uwzględnić skargę oraz

w zakresie wystąpienia ewentualnej szkody w związku z czynnością lub decyzją organu publicznego.

W większości przypadków skargi rozpatruje się na drodze nieformalnej. W celu rozwiązania problemu Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich może zwrócić się bezpośrednio do organu publicznego, którego sprawa dotyczy, oraz przeanalizować odpowiednią dokumentację. W sprawach bardziej złożonych może zaistnieć potrzeba przeprowadzenia szczegółowego dochodzenia. Skarżący niezadowolony z danego rozstrzygnięcia, może skorzystać z wewnętrznego postępowania odwoławczego.

Możliwe rozstrzygnięcia

Jeżeli Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich orzekło, że w wyniku niesłusznej decyzji lub niewłaściwej czynności organu publicznego została poniesiona szkoda, a organ ten pozostał bezczynny w sprawie, Biuro może zalecić temu organowi podjęcie odpowiednich działań. Jeżeli uzna to za właściwe, Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich może wezwać zainteresowany organ, do:

weryfikacji podjętych przez ten organ działań,
zmiany swojej decyzji lub
przedstawienia skarżącemu propozycji:
udzielenia wyjaśnień,
oficjalnych przeprosin, lub
przyznania odszkodowania.

Jeżeli Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich stwierdziło, że Państwa skarga nie jest zasadna, zostaną Państwo poinformowani o powodach takiego rozstrzygnięcia.

Wyspecjalizowane organy ds. praw człowieka

Rzecznik Praw Dziecka

Zob. **Krajowe instytucje ochrony praw człowieka powyżej.**

Organ ds. równouprawnienia

Urząd ds. Równouprawnienia (Equality Authority)

Birchgrove House,
Roscrea,
Co. Tipperary,
Irlandia
Tel.: +353 505 24126
Faks: +353 505 22388
Adres e-mail: info@equality.ie

Urząd ds. Równouprawnienia jest organem częściowo państwowym, którego misją jest prowadzenie działań mających na celu eliminowanie bezprawnej dyskryminacji, propagowanie równości szans, jak również informowanie społeczeństwa o ustawodawstwie dotyczącym problematyki równouprawnienia oraz o innych regulacjach prawnych.

Ustawa z 1998 r. o równym traktowaniu w zatrudnieniu (Employment Equality Act 1998) oraz ustawa z 2000 r. o równym statusie (Equal Status Act 2000) zakazują dyskryminacji w obszarze zatrudnienia, kształcenia zawodowego, marketingu, układów zbiorowych, dostarczania towarów i świadczenia usług oraz w pozostałych dziedzinach, do których społeczeństwo ma dostęp, biorąc pod uwagę dziewięć kryteriów. Są to:

pleć społeczno-kulturowa;
stan cywilny,
status rodzinny,
wiek,
niepełnosprawność,
rasa,
orientacja seksualna,
wyznanie, oraz

przynależność do mniejszości etnicznej „Wspólnota Wędrowców”.

Zgodnie z ustawą z 1998 r. o równym traktowaniu w zatrudnieniu oraz ustawy z 2000 r. o równym statusie Urząd ds. równouprawnienia posiada wewnętrzne służby prawne, które mogą – według swojego uznania – zapewnić bezpłatną pomoc prawną skarżącym się na dyskryminację, jeżeli dana sprawa ma

strategiczne znaczenie. Urząd ds. Równouprawnienia zapewnia bezpłatną pomoc prawną jedynie w niewielkim odsetku przypadków. Wynika to z kryteriów przyznawania takiej pomocy ustanowionych przez zarząd Urzędu.

Trybunał ds. Równouprawnienia (Equality Tribunal)

3 Clonmel Street

Dublin 2

Irlandia

Tel.: +353 1 4774100

Faks: +353 1 4774141

Adres e-mail: info@equalitytribunal.ie

Strona internetowa: <https://www.workplacerelations.ie>

Trybunał ds. równouprawnienia został powołany na podstawie ustawy z 1998 r. o równym traktowaniu w zatrudnieniu. Zgodnie z tą ustawą do Trybunału ds. Równouprawnienia należy prowadzenie postępowań mediacyjnych lub wyjaśniających w sprawach roszczeń związanych z przypadkami bezprawnej dyskryminacji. Odkąd ustanowiono Trybunał, odpowiednie dla niego regulacje prawne podlegały różnym zmianom. Obecnie Trybunał posiada jako jedyny uprawnienie do prowadzenia postępowań mediacyjnych lub wyjaśniających w sprawach roszczeń związanych z przypadkami bezprawnej dyskryminacji.

Podstawą prawną jego działania w tym zakresie są następujące akty prawne:

regulacje zawarte w ustawach o równym traktowaniu w zatrudnieniu, które obowiązywały w latach 1998–2008,

regulacje zawarte w ustawach o równym statusie, które obowiązywały w latach 2000–2008,

regulacje zawarte w ustawach o zabezpieczeniu emerytalnym, które obowiązywały w latach 1990–2008.

Postępowanie wyjaśniające ma charakter quasi-sądowy. Prowadzi je urzędnik Trybunału ds. Równouprawnienia, który przed zorganizowaniem rozprawy lub rozpraw dla połączonych spraw analizuje pisma obu stron w celu podjęcia decyzji w sprawie. Postępowania prowadzą odpowiednio przeszkoleni urzędnicy ds. równouprawnienia, którzy posiadają szerokie uprawnienia w zakresie przeszukiwania pomieszczeń i pozyskiwania informacji, niezbędnych do kontynuowania czynności wyjaśniających. Wydane orzeczenia mają charakter wiążący i podlegają opublikowaniu.

Mediację prowadzi przeszkolony urzędnik-mediator Trybunału ds. Równouprawnienia, który pomaga stronom sporu w osiągnięciu porozumienia, a które obie strony się zgodzą. Ugoda zawarta w drodze mediacji jest wiążąca i ma charakter poufny.

Właściwość Trybunału ds. Równouprawnienia ma szeroki zakres. Obejmuje ona skargi dotyczących zatrudnienia, świadczeń z tytułu wykonywania pracy, na przykład emerytur i rent, równego statusu, dostępu do towarów i usług; z wyjątkiem dwóch przypadków, mianowicie:

roszczeń dotyczących zarejestrowanych klubów i koncesjonowanych lokali, a które to roszczenia podlegają rozpoznaniu przez sąd rejonowy (*District Court*) na podstawie ustawy z 2003 r. w sprawie napojów odurzających,

skarg dotyczących bezprawnej dyskryminacji w zatrudnieniu ze względu na płeć, które mogą być rozpatrywane przez sąd okręgowy (*Circuit Court*) orzekający w takim przypadku co do możliwości przyznania odszkodowania w tym zakresie.

Organ ds. ochrony danych

Inspektorat Ochrony Danych Osobowych

Canal House

Station Road

Portlington

Co. Laois

Irlandia

<https://www.dataprotection.ie>

Inspektorat Ochrony Danych Osobowych jest odpowiedzialny za ochronę praw jednostek, o których mowa w ustawach o ochronie danych osobowych z 1988 r. i z 2003 r., jak również za egzekwowanie obowiązków dotyczących ochrony danych, nałożonych na administratorów danych.

Podmioty, które uważają, że ich prawa zostały naruszone, mogą wnieść skargę do Inspektora Ochrony Danych Osobowych, który rozpocznie wówczas postępowanie wyjaśniające oraz podejmie wszelkie niezbędne kroki w celu rozstrzygnięcia sprawy. Do Inspektora Ochrony Danych Osobowych może zwrócić się ze skargą każda osoba, szczegółowo przedstawiając stan faktyczny będący podstawą skargi. W skardze należy wyraźnie oznaczyć organizację lub wskazać osobę fizyczną, których dotyczy skarga. Skarżący powinien również zwięźle opisać czynności, które dana organizacja podjęła w celu rozwiązania danego problemu oraz poinformować, jakiej odpowiedzi udzieliła ta organizacja. Należy również dostarczyć kopie korespondencji z daną organizacją oraz dowody potwierdzające podane fakty. Inspektorat Ochrony Danych Osobowych podejmie wówczas postępowanie w sprawie, zwracając się do organizacji, której skarga dotyczy.

W zależności od charakteru skargi Inspektor Ochrony Danych Osobowych podejmie próby znalezienia rozwiązania, które mogłyby być zaakceptowane przez wszystkie strony postępowania. W przypadkach, w których nie można rozstrzygnąć sprawy polubownie, Inspektor Ochrony Danych Osobowych, przed podjęciem formalnej decyzji, przeprowadzi w pełnym zakresie postępowanie wyjaśniające. Po zakończeniu postępowania Inspektor powiadomi pisemnie zainteresowane strony o podjętej decyzji. W przypadku skarg dotyczących naruszeń przepisów rozporządzenia w sprawie komunikacji elektronicznej (akt SI 535 z 2003 r. zmieniony aktem SI 526 z 2008 r.) Inspektor Ochrony Danych Osobowych jest uprawniony do wniesienia aktu oskarżenia przeciwko danej organizacji.

Inne wyspecjalizowane organy

(i) Wydział ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi (Anti-Human Trafficking Unit)

Ministerstwo Sprawiedliwości i Równouprawnienia (Department of Justice & Equality)

51 St. Stephen's Green.

Dublin 2.

Tel.: +353 1 6028202

Adres e-mail: AHTU@justice.ie

jeżeli właściwe, wydział/organ w ramach instytucji, który przyjmuje wnioski

W stosownych okolicznościach wydział ten przyjmuje wnioski o udzielenie informacji przesyłane na adres poczty elektronicznej AHTU@justice.ie.

Informacje są również dostępne na stronie <https://www.blueblindfold.ie>

streszczenie rodzaju wniosków rozpatrywanych przez instytucję

wnioski o udzielenie informacji na temat zagadnień dotyczących handlu ludźmi w Irlandii.

(ii) Trybunał Odwoławczy ds. Uchodźców

Refugee Appeals Tribunal,
6-7 Hanover Street East,
Dublin 2.

Zadania: Trybunał Odwoławczy ds. Uchodźców jest niezależnym organem rozstrzygającym w sprawach dotyczących azylu, rozpatrującym odwołania w sprawach, w których Urząd Pełnomocnika ds. Wniosków o Udzielenie Azylu (Office of the Refugee Applications Commissioner) wydał negatywne zalecenie w zakresie przyznania wnioskodawcy statusu uchodźcy. Trybunał Odwoławczy ds. Uchodźców rozstrzyga również jako instancja odwoławcza sprawy dotyczące decyzji Urzędu Pełnomocnika ds. Wniosków o Udzielenie Azylu na podstawie rozporządzenia Dublin II.

Postępowanie: Aby wnieść odwołanie, należy wypełnić formularz odwołania. Formularz jest załączony do pisma Pełnomocnika ds. Wniosków o Udzielenie Azylu, w którym informuje on wnioskodawcę o odrzuceniu wniosku o przyznanie statusu uchodźcy. Formularz można również [pobrać ze strony internetowej Trybunału](#) <https://www.protectionappeals.ie>.

Odwołanie od negatywnego stanowiska Pełnomocnika ds. Wniosków o Udzielenie Azylu należy złożyć z zachowaniem terminu, którego bieg rozpoczyna się wraz z wydaniem tego stanowiska. Jednakże długość tego terminu może być różna w konkretnych sprawach w zależności od ustaleń dokonanych przez pełnomocnika. Termin ten może wynosić 15, 10 lub 4 dni robocze. Informację na temat terminu, w którym można w danej sprawie wnieść odwołanie, zawiera pismo pełnomocnika, zawierające odmowę przyznania statusu uchodźcy.

Wypełniony formularz odwołania należy przesłać do:

The Chairperson
Refugee Appeals Tribunal
6/7 Hanover Street East
Dublin 2
Faks: 00353 1 4748410

Należy zachować potwierdzenie nadania formularza odwołania drogą pocztową lub faksem.

Rezultaty: Jeżeli po wniesieniu odwołania decyzja negatywna została uchylona, oznacza to, że członek Trybunału zalecił przyznanie skarżącemu statusu uchodźcy. O zmianie decyzji stronę powiadamia się na piśmie. Akta sprawy przekazuje się następnie Wydziałowi ds. Decyzji Administracyjnych Ministerstwa Sprawiedliwości i Równouprawnienia (Ministerial Decisions Unit, Department of Justice and Equality).

Jeżeli po wniesieniu odwołania decyzja negatywna została podtrzymana, oznacza to będzie, że członek Trybunału zalecił nieprzyznanie skarżącemu statusu uchodźcy. O decyzji tej stronę powiadamia się na piśmie. Akta sprawy przydziela się następnie Wydziałowi ds. Repatriacji Ministerstwa Sprawiedliwości i Równouprawnienia (Repatriation Unit, Department of Justice and Equality).

(iii) Rzecznik Praw Obywatelskich ds. Policji (Garda)

Komisja Rzecznika Praw Obywatelskich ds. Garda Síochána (The Garda Síochána Ombudsman Commission)
150 Abbey Street Upper,
Dublin 1,
Irlandia

<https://www.gardaombudsman.ie>

Streszczenie rodzajów wniosków rozpatrywanych przez instytucję

Organizacja rozpatruje skargi i odwołania w sprawach dotyczących postępowania funkcjonariuszy Garda Síochána. Wśród najczęstszych zarzutów formułowanych w skargach są zarzuty dotyczące nadużycia władzy, braku szacunku, agresywnych zachowań, zaniedbania obowiązków.

Odwołania dotyczą spraw obejmujących takie zdarzenia jak zgon lub poważne uszkodzenie ciała.

Skargę do organizacji może wnieść każda osoba (osoby niepozostające w służbie czynnej w Garda Síochána), osobiście, drogą elektroniczną, telefonicznie, pocztą, jak również za pośrednictwem każdego posterunku policji lub do rąk własnych członka Komisji. Organizacja rozpatruje ponadto odwołania przedstawione przez Komisarza Garda Síochána dotyczące wszelkich kwestii, o których komisarz powziął wiedzę i które wskazują, że w następstwie postępowania funkcjonariusza Garda Síochána doszło do śmierci lub poważnego uszkodzenia ciała. Jeżeli Komisja uzna, że wymaga tego interes publiczny, może również wszcząć postępowanie z własnej inicjatywy, nawet jeżeli skarga nie została wniesiona.

Streszczenie postępowania prowadzonego po złożeniu wniosku

Skarga, która wpłynęła, podlega ocenie prawnej pod względem dopuszczalności. Jeżeli skarga została uznana za niedopuszczalną, postępowania nie wszczynają się.

Jeżeli skarga została przyjęta, w stosownych okolicznościach można podjąć próbę osiągnięcia nieformalnej ugody, o ile wyrazili na to zgodę zarówno skarżący, jak i funkcjonariusz Garda Síochána, którego ta skarga dotyczy. W braku ugody można wszcząć postępowanie wyjaśniające w przedmiocie ewentualnego naruszenia przepisów (dyscyplinarnych) z 2007 r. regulujących funkcjonowanie Garda Síochána (Garda Síochána Discipline Regulations) lub naruszenia przepisów prawa karnego. Zainteresowane strony mają prawo do informacji na temat przebiegu postępowania, jak również na temat jego wyniku.

Streszczenie możliwych rozstrzygnięć

Skarga może zostać uznana za niedopuszczalną.

Komisja może umorzyć postępowanie na każdym jego etapie, jeżeli na podstawie zgromadzonych informacji, po przyjęciu skargi do rozpoznania, uzna, że sprawa ma charakter błahy lub ma na celu dręczenie osoby, której dotyczy; Komisja uzna skargę za niedopuszczalną, jeżeli skargę wniesiono ze świadomością, że opiera się na nieprawdzie lub gdy skarga ma na celu wprowadzenie w błąd lub jeżeli po zważeniu wszystkich okoliczności Komisja uzna, że dalsze prowadzenie postępowania jest bezprzedmiotowe lub zgodnie z regułami rozsądku bezcelowe.

W wyniku przeprowadzonego postępowania Komisja może nałożyć na Garda Síochána określone sankcje.

Obok zastosowania sankcji postępowanie może zakończyć się również wszczęciem postępowania dyscyplinarnego wobec funkcjonariusza Garda Síochána. Akta sprawy mogą zostać przekazane Dyrektorowi Prokuratury (Director of Public Prosecutions) w celu ewentualnego sformułowania oskarżenia. Wówczas może dojść do uruchomienia postępowania procesowego przed sądem.

Ostatnia aktualizacja: 18/03/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej.

Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

W Grecji nie istnieje żaden sąd szczególny, przed którym można by dochodzić ochrony prawnej w przypadku naruszenia praw podstawowych. W zależności od charakteru przestępstwa lub czynności stanowiących naruszenie, ochrony można dochodzić przed sądami cywilnymi, karnymi lub administracyjnymi. Fakt naruszenia praw podstawowych stwierdza się na podstawie przepisów krajowego prawa materialnego. Tryb rozpoznawania spraw przed właściwym sądem (cywilnym, karnym lub administracyjnym) określa krajowe prawo procesowe (cywilne, karne lub administracyjne).

Postępowanie kończy się wyrokiem, w którym sąd albo oddala roszczenia, albo je uznaje. Prawomocny wyrok jest bezpośrednio wykonalny.

Krajowe instytucje praw człowieka

Krajowa Komisja Praw Człowieka (Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου)

Neofitou Vamva 6 / Νεοφύτου Βάμβα 6

10674 Athina/Aθηνά, Grecja

Krajowa Komisja Praw Człowieka (E.E.Δ.Α.) została powołana niedawno zgodnie z zasadami ONZ i zasadami paryskimi jako niezależny organ doradczy rządu w zakresie problematyki praw człowieka. Komisja składa się z członków wyznaczonych przez trzydzieści dwa podmioty (niezależne organy, uniwersyteckie wydziały prawa i nauk ścisłych, związki zawodowe, organizacje pozarządowe, partie polityczne i ministerstwa).

Jej celem jest bieżące sygnalizowanie wszystkim organom rządowym potrzeb w zakresie skutecznej ochrony praw człowieka wszystkich osób zamieszkujących na terytorium Grecji.

Zgodnie z ustawą ustanawiającą Krajową Komisję Praw Człowieka (**ustawa nr 2667/1998, z późniejszymi zmianami i w obowiązującym brzmieniu**) komisja ta odpowiada za wykonywanie następujących zadań merytorycznych:

rozpatrywanie pytań dotyczących ochrony praw człowieka zadanych przez rząd lub Prezydium Parlamentu lub zgłoszonych przez parlamentarzystów bądź organizacje pozarządowe;

przedstawianie zaleceń i wniosków, przygotowywanie analiz oraz sporządzanie sprawozdań i opinii dotyczących działań ustawodawczych, administracyjnych lub innego rodzaju środków przyczyniających się do poprawy ochrony praw człowieka;

opracowywanie inicjatyw służących podnoszeniu świadomości w kwestii praw człowieka wśród obywateli i mediów;

podjmowanie inicjatyw sprzyjających większemu poszanowaniu praw człowieka w systemie szkolnictwa;

utrzymywanie stałych kontaktów i współpracy z organizacjami międzynarodowymi, podobnymi organami w innych państwach oraz krajowymi i międzynarodowymi organizacjami pozarządowymi;

sporządzanie opinii dotyczących krajowych sprawozdań w kwestii praw człowieka przedkładanych organizacjom międzynarodowym;

rozpowszechnianie opinii Krajowej Komisji Praw Człowieka za pomocą wszelkich dostępnych środków;

przygotowywanie rocznego sprawozdania dotyczącego ochrony praw człowieka;

organizowanie działalności Ośrodka Dokumentacji Praw Człowieka oraz

badanie zgodności greckiego ustawodawstwa z międzynarodowymi przepisami dotyczącymi praw człowieka i przedstawianie opinii w tej kwestii właściwym organom rządowym.

Rzecznik Praw Obywatelskich

Rzecznik Praw Obywatelskich jest niezależnym organem konstytucyjnym. Urząd ten został ustanowiony ustawą nr 2477/97, a działalność rozpoczął 1 października 1998 r. Ramy prawne jego działalności stanowi ustawa nr 3094/03. Usługi Rzecznika Praw Obywatelskich są bezpłatne.

Rzecznik Praw Obywatelskich bada indywidualne akty administracyjne oraz przypadki działania bądź zaniechania organów publicznych, które naruszają prawa lub uzasadnione interesy osób fizycznych lub prawnych.

Każdy obywatel kierujący wnioskiem do Rzecznika Praw Obywatelskich musi wcześniej zwrócić się do organu służby publicznej, którego dotyczy dana sprawa. Dopiero gdy zwrócenie się do tego organu nie rozwiąże problemu, obywatel może zwrócić się do rzecznika.

Misją rzecznika jest prowadzenie mediacji między obywatelami a służbami publicznymi w celu ochrony praw obywatelskich, zwalczania niewłaściwego administrowania i obrony praworządności.

Występując w charakterze mediatora, Rzecznik Praw Obywatelskich udziela porad organom administracji publicznej i przedstawia im zalecenia. Rzecznik nie nakłada kar ani nie uchyla niezgodnych z prawem aktów administracyjnych.

Hadziyanni Mexi 5 / Χατζηγιάννη Μέξη 5

11528 Athina/Aθηνά, Grecja

Krajowe instytucje praw człowieka

Rzecznik w sprawach dotyczących praw dziecka

Rzecznik Praw Obywatelskich (zob. powyżej) bada również działania i zaniechania organów administracji i osób prywatnych stanowiące naruszenie praw dziecka.

W ramach ochrony praw dzieci Rzecznik Praw Obywatelskich zajmuje się również przypadkami naruszenia praw dzieci, które można przypisać podmiotom prywatnym (osobom prawnym lub fizycznym).

Organy oficjalnie odpowiedzialne za propagowanie zasady równości

I. Ustawa nr 3304/2005 transponująca dyrektywę Rady 2000/43/WE z dnia 29 czerwca 2000 r. oraz dyrektywę Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. powierza urzędowy obowiązek propagowania zasady równości Rzecznikowi Praw Obywatelskich, Komisji ds. Równości oraz Inspekcji Pracy (SEPE), określając odpowiednio ich zadania.

W szczególności:

Rzecznik Praw Obywatelskich odpowiada za ochronę zasady równości w przypadku, gdy jest ona naruszana przez organy administracji publicznej. *Termin „organy administracji publicznej” oznacza tu organy, o których mowa w art. 3 ust. 1 ustawy nr 3094/2003 (grecki dziennik urzędowy, seria I, nr 10) „Rzecznik Praw Obywatelskich i pozostałe przepisy”.*

Komisja ds. Równości jest odpowiedzialna za ochronę zasady równości w przypadku jej naruszenia przez osoby fizyczne lub prawne inne niż te określone powyżej, z wyjątkiem spraw dotyczących zatrudnienia i pracy.

W sprawach dotyczących zatrudnienia i pracy za ochronę zasady równości w przypadku jej naruszenia przez osoby fizyczne lub prawne inne niż te określone w pkt 1 odpowiada Inspekcja Pracy (SEPE).

II. Ustawa nr 3896/2010 (grecki dziennik urzędowy, seria I, nr 207, 8.12.2010) o stosowaniu zasady równych szans i równego traktowania kobiet i mężczyzn w kwestiach dotyczących pracy i zatrudnienia – harmonizacja obecnie obowiązującego ustawodawstwa z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/54/WE z dnia 5 lipca 2006 r. i innymi istotnymi przepisami – wprowadza bezwzględny zakaz jakichkolwiek form bezpośredniej lub pośredniej dyskryminacji ze względu na płeć.

Celem ustawy jest wcielanie w życie zasady równych szans i równego traktowania kobiet i mężczyzn w kwestiach dotyczących zatrudnienia i pracy w zakresie:

dostępu do zatrudnienia, w tym awansu, a także do szkolenia zawodowego;

warunków zatrudnienia, w tym płacy oraz

systemów zabezpieczenia społecznego pracowników, o których mowa w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/54/WE.

Rzecznik Praw Obywatelskich jest odpowiedzialny za monitorowanie przestrzegania zasady równych szans i równego traktowania kobiet i mężczyzn w rozumieniu powyższej ustawy (art. 25 ustawy nr 3896/2010).

Urząd Ochrony Danych Osobowych (Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα)

Urząd Ochrony Danych Osobowych jest niezależnym organem ochrony danych ustanowionym na mocy ustawy nr 2472/1997 transponującej dyrektywę 95/46/WE.

Odpowiada on za ochronę i egzekwowanie praw osobistych i prawa do prywatności w Grecji zgodnie z ustawami nr 2472/1997 oraz 3471/2006.

Głównym celem jego działania jest ochrona obywateli przed bezprawnym przetwarzaniem danych osobowych oraz pomoc w przypadkach naruszenia związanych z tym praw w jakiejkolwiek dziedzinie.

Celem urzędu jest również udzielanie wsparcia i porad podmiotom przetwarzającym dane w ramach wykonywania ich zobowiązań prawnych w związku z nowymi potrzebami greckiego społeczeństwa w zakresie usług i z upowszechnianiem się nowoczesnych cyfrowych technologii i sieci komunikacyjnych.

Urząd, działając z urzędu lub na wniosek, przeprowadza kontrole administracyjne danych gromadzonych zarówno w sektorze publicznym, jak i prywatnym. Kontrole te wykonują urzędnicy Departamentu Inspektorów (Τμήματος των Ελεγκτών), których w bardziej złożonych sprawach wspomagają pracownicy Urzędu Ochrony Danych Osobowych. Osoby przeprowadzające kontrole, jako specjaliści inspektorzy, mają prawo dostępu do wszelkich gromadzonych danych i nie można się wobec nich powołać na żadną formę poufności.

Kontrola polega przede wszystkim na sprawdzeniu, czy organ nią objęty spełnia wymogi ustaw nr 2472/97 i 3471/2006 (w zakresie powiadomień, obowiązków informacyjnych i innych istotnych obowiązków oraz dowodów). Następnie przeprowadzana jest kontrola systemu informacyjnego, na podstawie art. 6 i 10 ustawy nr 2472/1997, obejmująca analizę jego głównych właściwości, charakteru danych oraz poziomu bezpieczeństwa, jaki zapewniają organizacyjne i techniczne środki ochrony danych stosowane przez podmiot przetwarzający dane. Na zakończenie kontroli sporządzane jest sprawozdanie, które przedkłada się Urzędowi Ochrony Danych Osobowych.

Urząd przeprowadza również niezależną kontrolę krajowej części Systemu Informacyjnego Schengen, na podstawie art. 114 ust. 1 Konwencji wykonawczej do układu z Schengen (ustawa nr 2514/1997, grecki dziennik urzędowy, seria I, nr 140); działa jako krajowy organ nadzoru, o którym mowa w art. 23 konwencji o Europolu (ustawa nr 2605/1998, grecki dziennik urzędowy I/88) oraz jako krajowy organ nadzoru, o którym mowa w art. 17 Konwencji w sprawie wykorzystania technologii informatycznej dla potrzeb celnych (ustawa nr 2706/1999, grecki dziennik urzędowy I/77); wykonuje też obowiązki nadzorcze wynikające z wszelkich innych umów międzynarodowych.

Urząd rozpatruje skargi i zapytania związane ze stosowaniem prawa i ochroną praw skarżących, w przypadku gdy te są naruszane w związku z przetwarzaniem danych, oraz wydaje stosowne decyzje w tym zakresie. Nakłada również kary administracyjne na podmioty przetwarzające dane lub ich ewentualnych przedstawicieli z tytułu naruszeń obowiązków wynikających z ustawy nr 2472/97 i wszelkich innych przepisów dotyczących ochrony osób fizycznych przed bezprawnym przetwarzaniem danych osobowych. Urząd może wreszcie zgłaszać naruszenia przepisów dotyczących ochrony danych właściwym organom administracyjnymi i sądowym.

Kifissias 1-3 / Κηφισίας 1-3

11523 Athina/Aθήνα, Grecja

Przydatne linki

[🌐 Grecka Krajowa Komisja Praw Człowieka](#)

[🌐 Grecki Urząd Ochrony Danych Osobowych](#)

[🌐 Grecki Rzecznik Praw Obywatelskich](#)

Ostatnia aktualizacja: 20/12/2021

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Prawa podstawowe - Hiszpania

Krajowe organy sądowe

Krajowe instytucje ochrony praw człowieka

Rzecznik Praw Obywatelskich

Wyspecjalizowane organy ochrony praw człowieka

Inne

Krajowe organy sądowe

Trybunał Konstytucyjny (Tribunal Constitucional)

Przestrzeganie podstawowych praw i wolności człowieka jest gwarantowane przede wszystkim przez sędziów i sądy, jednakże to w konstytucji zapisano precyzyjny i ostateczny system służący ochronie tych praw: **środki zaskarżenia wniesione w związku z naruszeniem praw i wolności konstytucyjnych**, mogą zostać rozpatrzone jedynie przez [🌐 Trybunał Konstytucyjny](#). Trybunał Konstytucyjny jest najwyższą instancją odpowiadającą za wykładnię konstytucji. Tym samym jest on sądem najwyższej instancji stojącym na straży gwarancji konstytucyjnych i ostatecznym gwarantem podstawowych praw i wolności zapisanych w konstytucji.

W razie jakichkolwiek pytań z Trybunałem Konstytucyjnym można skontaktować się:

drogą pocztową:

Tribunal Constitucional

Calle Domenico Scarlatti 6

28003 Madrid

Hiszpania;

telefonicznie: +34 915508000;

faksem: +34 915444088;

mailowo: [🌐 buzon@tribunalconstitucional.es](mailto:buzon@tribunalconstitucional.es).

Więcej informacji można znaleźć na stronach: [🌐 https://www.tribunalconstitucional.es/en](https://www.tribunalconstitucional.es/en) i [🌐 https://www.poderjudicial.es](https://www.poderjudicial.es)

Krajowe instytucje ochrony praw człowieka

Zobacz sekcję dotyczącą Rzecznika Praw Obywatelskich.

Rzecznik Praw Obywatelskich (Defensor del Pueblo)

Urząd Rzecznika Praw Obywatelskich jest instytucją, która chroni oraz stoi na straży praw podstawowych i wolności obywatelskich hiszpańskich obywateli. W tym celu może on kontrolować działalność organów administracji i jednostek, które zarządzają usługami publicznymi w Hiszpanii i hiszpańskimi placówkami, które sprawują opiekę nad hiszpańskimi obywatelami za granicą.

Obecnie Rzecznikiem Praw Obywatelskich jest **Francisco Fernandez Marugan**.

W przypadku gdy Rzecznik Praw Obywatelskich otrzyma skargę dotyczącą nieprawidłowego działania wymiaru sprawiedliwości, przesyła ją do Prokuratury (Ministerio Fiscal) w celu jej zbadania i podjęcia niezbędnych działań zgodnie z przepisami prawa albo w celu jej przekazania Generalnej Radzie Sądownictwa (Consejo General del Poder Judicial). Jeżeli niezbędne są zmiany ustawodawcze, może również wydać zalecenie dla rządu.

Rzecznik Praw Obywatelskich ma prawo do wniesienia skargi z powodu niezgodności z konstytucją (*recurso de inconstitucionalidad*) oraz skargi z powodu naruszania praw i wolności obywatelskich (*amparo*), jak również do wszczęcia procedury *habeas corpus*.

Rzecznik NIE może interweniować w następujących sytuacjach:

jeżeli organy publiczne nie podjęły działania;

w przypadku sporów między osobami fizycznymi;

jeżeli minął ponad rok od czasu, w którym obywatel dowiedział się o okolicznościach faktycznych stanowiących przedmiot skargi;

w przypadku anonimowych skarg bez wyszczególnionych roszczeń, złożonych w złej wierze lub których przetwarzanie mogłoby zaszkodzić uzasadnionym prawom osoby trzeciej;

w przypadku braku porozumienia co do treści orzeczenia sądu.

Obywatele chcący skontaktować się z Rzecznikiem Praw Obywatelskich nie muszą działać przy pomocy adwokata lub pełnomocnika (*procurador*).

Postępowanie jest bezpłatne.

Postępowanie rozpoczyna się wraz ze złożeniem skargi. W skardze, która musi zostać podpisana, należy podać imię, nazwisko(-a), adres kontaktowy oraz wskazać okoliczności faktyczne stanowiące przedmiot skargi, oraz określić właściwy organ lub właściwe organy.

Do pisma w sprawie skargi powinny zostać załączone kopie najważniejszych dokumentów dotyczących danej sprawy. Po przeanalizowaniu pisma, do osoby wnoszącej skargę zostaje skierowany dokument zawierający numer referencyjny skargi, gdyby skarżący miał zamiar zapoznać się z aktami sprawy.

Skargę można wnieść w każdy z poniższych sposobów.

Online: za pośrednictwem elektronicznego rejestru dostępnego na stronie internetowej w sekcji „[Presenta tu queja](#)” („Złóż skargę”).

Osobiście: w centralnym biurze Rzecznika Praw Obywatelskich przy ulicy Calle Zurbano nr 42 w Madrycie. Godziny otwarcia: 9:00 – 14:00 od poniedziałku do piątku oraz 16:00 – 18:00 od poniedziałku do czwartku (w sierpniu biuro jest po południu zamknięte).

Pocztowo: pismo należy wysłać na następujący adres:

Defensor del Pueblo

Calle Zurbano, 42

28010 Madrid

Hiszpania.

Faksem: podpisane pismo należy wysłać pod numer +34 913081158.

Aby uzyskać informacje na temat Biura Rzecznika Praw Obywatelskich lub sprawdzić, na jakim etapie znajduje się dana sprawa, można:

udać się do centralnego biura w Madrycie przy ulicy Calle Zurbano nr 4;

skontaktować się mailowo: registro@defensordelpueblo.es;

skontaktować się telefonicznie:

- 900101025 (tylko na obszarze Hiszpanii): bezpłatny numer telefonu, pod którym można uzyskać informacje dotyczące Biura Rzecznika Praw Obywatelskich, jego zakresu kompetencji i sposobu funkcjonowania oraz sposobu wnoszenia skarg.

- +34 914327900: w celu uzyskania informacji na temat postępów w rozpatrywaniu skargi.

Zwykle godziny funkcjonowania tej centrali telefonicznej to:

- 9:00-14:00 i 15:00-18:00, od poniedziałku do czwartku.

- 9:00-14:00 i 16:00-18:00 w piątki (centrala w sierpniu jest po południu zamknięta).

Więcej informacji można znaleźć na stronie: <https://www.defensordelpueblo.es>.

Wyspecjalizowane organy ochrony praw człowieka

Rzecznik Praw Dziecka (Defensor del Pueblo para los derechos de la infancia)

Rzecznik Praw Obywatelskich zapewnia ochronę praw wszystkich obywateli niezależnie od wieku. Ponadto niektóre wspólnoty autonomiczne w Hiszpanii powołały instytucje zajmujące się ochroną małoletnich.

Zgodnie z przepisami małoletni są uprawnieni do złożenia skargi do Rzecznika Praw Obywatelskich lub równoważnej instytucji działającej we wspólnocie autonomicznej.

Organy ds. równego traktowania

Rada ds. promowania równego traktowania i zakazu dyskryminacji ze względu na pochodzenie rasowe lub etniczne (Consejo para la promoción de la igualdad de trato y no discriminación de las personas por el origen racial y étnico)

Rada składa się z różnych organów administracji państwowej, organów wspólnot autonomicznych i organów samorządu terytorialnego, organizacji reprezentujących przedsiębiorców i związków zawodowych oraz organizacji *non-profit*, które działają na rzecz upowszechniania równego traktowania i niedyskryminacji osób ze względu na pochodzenie rasowe lub etniczne.

Jej celem jest promowanie zasady równego traktowania i niedyskryminacji osób ze względu na pochodzenie rasowe lub etniczne w takich obszarach jak edukacja, zdrowie, dostęp do świadczeń z tytułu zabezpieczenia społecznego, usługi społeczne, mieszkalnictwo, zatrudnienie, szkolenie oraz w innych dziedzinach, jak również w odniesieniu do ogólnego dostępu do wszystkich dóbr i usług.

Rada ma zatem **cztery główne zadania:**

zapewnienie niezależnego doradztwa ofiarom dyskryminacji przy rozpatrywaniu ich skarg;

publikowanie niezależnych badań, śledztw i raportów;

rozpowszechnianie działań przyczyniających się do równego traktowania i wyeliminowania dyskryminacji poprzez wydawanie odpowiednich zaleceń i wniosków;

projektowanie i zatwierdzanie rocznego sprawozdania z działalności Rady i przedkładanie go Ministerstwu ds. Równouprawnienia (Ministerio de Igualdad).

Więcej informacji można uzyskać na stronach <https://igualdadynodiscriminacion.igualdad.gob.es> i <https://igualdadynodiscriminacion.igualdad.gob.es/contactar/home.htm>.

Organ ds. ochrony danych

Hiszpańska Agencja Ochrony Danych (Agencia Española de Protección de Datos)

Hiszpańska Agencja Ochrony Danych to niezależny organ nadzorczy odpowiedzialny za monitorowanie przestrzegania przepisów dotyczących ochrony danych, a także za zagwarantowanie przestrzegania praw podstawowych w zakresie ochrony danych osobowych oraz ich ochronę.

Hiszpańska Agencja Ochrony Danych rozpatruje wnioski i skargi od obywateli i dostarcza informacji na temat praw określonych w [ustawie organicznej o ochronie danych](#) (Ley Orgánica de Protección de Datos). Udziela także wsparcia i informacji organom stosującym formularze zawierające dane osobowe (takim jak przedsiębiorstwa, instytucje i organy administracji publicznej), aby zapewnić ich zgodność z wymogami określonymi w ustawie.

W odniesieniu do zainteresowanych stron Agencja:

rozpatruje ich wnioski i skargi;

informuje na temat praw określonych w ustawie;

wspiera kampanie medialne.

W odniesieniu do podmiotów przetwarzających dane Agencja:

wydaje zezwolenia przewidziane w ustawie;

zarządza zastosowanie środków naprawczych;

w przypadkach naruszenia prawa zarządza usunięcie danych oraz zakończenie przetwarzania danych;

wykonuje uprawnienia do nakładania sankcji;

w razie potrzeby zwraca się o pomoc i informacje;

zezwala na międzynarodowe przekazywanie danych.

W przypadku pytań, wyjaśnień, sugestii lub skarg istnieją trzy sposoby skontaktowania się z Hiszpańską Agencją Ochrony Danych.

Pocztowo:

Agencia Española de Protección de Datos

Calle Domenico Scarlatti 6

28001 Madrid

Hiszpania.

Telefonicznie: +34 912663517.

Mailowo: ciudadano@agpd.es.

Więcej informacji można znaleźć na stronie: <https://www.agpd.es/>.

Inne wyspecjalizowane organy

Hiszpański Komitet Przedstawicieli Osób Niepełnosprawnych (Comité Español de Representantes de Personas con Discapacidad)

Hiszpański Komitet Przedstawicieli Osób Niepełnosprawnych, bardziej znany jako CERMI, jest to forum reprezentacji i obrony niepełnosprawnych obywateli Hiszpanii oraz działań na ich rzecz. Ponad trzy i pół miliona osób wraz ze swoimi rodzinami – świadomych, że należą do grupy społecznej znajdującej się w niekorzystnej sytuacji – zdecydowało się zjednoczyć w ramach organizacji patronackich w celu przyspieszenia uznania ich uprawnień i uzyskania pełni praw obywatelskich równoważnych prawom przysługującym innym grupom społecznym.

W przypadku jakichkolwiek pytań istnieją trzy sposoby skontaktowania się z CERMI.

Pocztowo:

Comité Español de Representantes de Personas con Discapacidad

Secretaría General

Calle Recoletos, 1 Bajo

28001 Madrid

Hiszpania.

Telefonicznie: +34 913601678.

Faksem: +34 914290317.

Mailowo: cermi@cermi.es.

Więcej informacji można znaleźć na stronie: <http://www.cermi.es/>.

Lub: Państwowe Obserwatorium Niepełnosprawności (Observatorio Estatal de la discapacidad) <https://www.observatoriodeladiscapacidad.info>.

Urząd ds. Azylu i Uchodźców (Oficina de Asilo y Refugio)

Urząd ds. Azylu i Uchodźców (OAR) jest częścią Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i jest odpowiedzialny za sporządzanie wniosków o udzielenie zezwolenia na pozostanie w Hiszpanii zgodnie z przepisami regulującymi prawo do azylu.

Ponadto OAR jest odpowiedzialny za:

przeprowadzanie dochodzeń i przetwarzanie danych w celu określenia państwa odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o azyl zgodnie z obowiązującymi konwencjami międzynarodowymi;

analizowanie i podejmowanie decyzji w sprawie wszelkich wniosków o udzielenie azylu złożonych w punktach kontroli granicznych w Hiszpanii

i w hiszpańskich misjach dyplomatycznych za granicą.

Więcej informacji można uzyskać w poniższy sposób.

Pocztowo:

Oficina de Asilo y Refugio

Calle Pradillo, 40

28002 Madrid

Hiszpania.

Telefonicznie: +34 915372170.

Aby uzyskać więcej informacji, należy zwrócić się do [właściwego departamentu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych](#) (*la sección correspondiente del Ministerio del Interior*).

Sekretariat Generalny Instytucji Więziennych (Secretaría General de Instituciones Penitenciarias)

System prawa karnego stanowi podstawowy element krajowej polityki bezpieczeństwa i polityki społecznej. Konstytucyjnym i głównym celem tej instytucji jest monitorowanie i sterowanie wszelkich działań w ramach świadczenia usług publicznych mających na celu wykonywanie orzeczonych kar i środków karnych.

Więcej informacji można uzyskać w poniższy sposób.

Pocztowo:

Secretaría General de Instituciones Penitenciarias

Calle Alcalá 38-40

28014 Madrid

Hiszpania.

Telefonicznie: +34 913354700.

Faksem: +34 913354052.

Więcej informacji można znaleźć stronie: <http://www.institucionpenitenciaria.es/>.

Inne

Rada Generalna Adwokatury w Hiszpanii (Consejo General de la Abogacía Española)

Rada Generalna Adwokatury w Hiszpanii (CGAE) jest organem reprezentującym, koordynującym i wykonawczym izb adwokackich i ma *de facto* status podmiotu prawa publicznego posiadającego osobowość prawną i pełną zdolność do realizacji założonych celów.

CGAE jest organem regulującym praktykę zawodową adwokatów i chroniącym reputację tego zawodu. W Hiszpanii istnieją 83 izby adwokackie, które zrzeszają obecnie łącznie 137 447 praktykujących prawników (dane z grudnia 2016 r.), jak również 10 rad adwokackich wspólnot autonomicznych (*Consejos autonómicos de Colegios de Abogados*).

Prawo do bezpłatnej pomocy prawnej w Hiszpanii ma bardzo szeroki zakres. Izby Adwokackie gwarantują bowiem prawo do skutecznej ochrony prawnej wszystkim obywatelom poprzez system pomocy prawnej, pomoc więźniom oraz usługi doradztwa prawnego, pomoc prawną dla imigrantów, osadzonych, kobiet, ofiar przemocy domowej oraz osób w podeszłym wieku.

W przypadku jakichkolwiek pytań istnieją trzy sposoby skontaktowania się z CGAE.

Pocztowo:

Consejo General de la Abogacía Española

Paseo Recoletos 13

28004 Madrid

Hiszpania.

Telefonicznie: +34 915232593.

Mailowo: informacion@cgae.es.

Więcej informacji można znaleźć na stronach: <http://www.cgae.es/> y <https://www.abogacia.es/servicios/ciudadanos/servicios-de-orientacion-juridica-gratuita>.

Ostatnia aktualizacja: 22/09/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Prawa podstawowe - Francja

Les cours et tribunaux

Institution Nationale des Droits de l'Homme

Médiateur institutionnel le Défenseur des droits

Organismes spécialisés en droits de l'homme

Autres institutions spécialisées

Sądy i trybunały

Wolności i prawa podstawowe osób są gwarantowane przede wszystkim przez sędziów sądów administracyjnych i powszechnych, którzy rozpoznają sprawy wniesione przez te osoby.

Rada Konstytucyjna, która orzeka o zgodności ustaw z konstytucją, sprawuje dwa rodzaje kontroli:

kontrolę nad ustawami, które nie zostały jeszcze promulgowane: do Rady Konstytucyjnej wpływają obowiązkowo wnioski dotyczące kontroli prewencyjnej ustaw organicznych i rozporządzeń zgromadzeń parlamentarnych przed promulgacją tych pierwszych i wejściem w życie tych drugich. Rada może rozstrzygnąć kwestie związane z umowami międzynarodowymi przed ich ratyfikacją lub zatwierdzeniem. Do Rady można kierować ustawy zwykłe przed ich promulgacją.

kontrolę nad ustawami, które zostały już promulgowane: po zmianie konstytucji z dnia 23 lipca 2008 r. w ustawie zasadniczej znalazł się art. 61 ust. 1 wprowadzający instytucję pytania priorytetowego dotyczącego zgodności z konstytucją (*question prioritaire de constitutionnalité*). Reforma ta przyznała obywatelom uprawnienie do zaskarżenia – w ramach toczącego się postępowania – zgodności z konstytucją ustawy promulgowanej, która mogłaby stanowić zagrożenie dla praw i wolności gwarantowanych przez konstytucję. Sędzia przekazuje pytanie priorytetowe dotyczące zgodności z konstytucją do Sądu Kasacyjnego (Cour de cassation) lub Rady Stanu (Conseil d'État). Z pytaniem do Rady Konstytucyjnej (Conseil constitutionnel) może zwrócić się Rada Stanu lub Sąd Kasacyjny. Rada Konstytucyjna ma obowiązek udzielić odpowiedzi w terminie trzech miesięcy. Począwszy od 1 marca 2010 r. Rada Konstytucyjna – na wniosek Rady Stanu lub Sądu Konstytucyjnego – bada zatem, czy przepis prawny narusza prawa i wolności gwarantowane konstytucją. W stosownych przypadkach Rada Konstytucyjna może uchylić taki przepis.

Dodatkowe informacje na temat pytania priorytetowego dotyczącego zgodności z konstytucją:

<https://www.service-public.fr/particuliers/vosdroits/F21088>

<http://www.vie-publique.fr/actualite/faq-citoyens/qpc/>

Organizacja sądów i trybunałów oraz ich kompetencje zostały szczegółowo opisane na stronach internetowych Rady Stanu, Sądu Konstytucyjnego oraz Rady Konstytucyjnej:

<https://www.conseil-etat.fr>

<https://www.courdecassation.fr/>

<https://www.conseil-constitutionnel.fr/en>

Krajowa instytucja ds. praw człowieka

Krajowa Komisja Konsultacyjna ds. Praw Człowieka

Krajową instytucją ds. praw człowieka jest Krajowa Komisja Konsultacyjna ds. Praw Człowieka (Commission nationale consultative des droits de l'homme). Komisja została utworzona w 1947 r. Została ona włączona do niezależnego organu administracyjnego i stanowi jednostkę państwową, która wypełnia swoje obowiązki niezależnie (na podstawie ustawy nr 2007-292 z dnia 5 marca 2007 r.). W skład komisji wchodzi 64 osoby wyspecjalizowane w tej dziedzinie i przedstawiciele organizacji społeczeństwa obywatelskiego.

Zadania

Komisja ułatwia dialog między rządem, parlamentem, instytucjami i społeczeństwem obywatelskim w obszarze praw człowieka, prawa i działań humanitarnych oraz zwalczania rasizmu.

Przygotowuje również wkład do sprawozdań, które Francja przedstawia organizacjom międzynarodowym, zgodnie ze zobowiązaniami umownymi w dziedzinie praw człowieka.

Komisja bierze też udział w działaniach edukacyjnych na temat praw człowieka.

Do jej zadań należy sporządzenie rocznego publicznego sprawozdania na temat zwalczania rasizmu, o którym to sprawozdaniu mowa w art. 2 ustawy z dnia 13 lipca 1990 r.

Komisja może, z własnej inicjatywy, zwrócić uwagę organów publicznych na działania, które jej zdaniem mają charakter sprzyjający ochronie i upowszechnianiu praw człowieka. Komisja może podnosić wszystkie kwestie odnoszące się do kryzysowych sytuacji humanitarnych i żądać wymiany informacji na temat środków pozwalających na zaradzenie tym sytuacjom.

Komisja udostępnia swoje opinie i sprawozdania.

Jej prace prowadzone są w pięciu podkomisjach, które zajmują się: tematami społecznymi, pytaniami dotyczącymi etyki; rasizmem, antysemityzmem, ksenofobią, dyskryminacją i grupami szczególnie wrażliwymi; instytucjami, wymiarem sprawiedliwości, policją, pytaniami dotyczącymi migracji; pytaniami dotyczącymi Unii Europejskiej i tematyką międzynarodową; międzynarodowym prawem humanitarnym i działaniami humanitarnymi.

Adres:

Commission nationale consultative des droits de l'homme

35 Rue Saint-Dominique, 75007

Paris

Więcej informacji: <https://www.cncdh.fr>

Mediator instytucjonalny Rzecznik Praw Obywatelskich

Rzecznik Praw Obywatelskich jest niezależną instytucją przewidzianą w konstytucji od 23 lipca 2008 r. i powołaną na podstawie ustawy organicznej nr 2011-33 i ustawy zwykłej nr 2011-334 z dnia 29 marca 2011 r.

Zadania

Rzecznik Praw Obywatelskich:

broni praw i wolności jednostek w stosunkach z organami administracji;

stoi na straży dobra dziecka i jego praw oraz upowszechnia jego interes i prawa,

zwalcza zakazane ustawowo działania dyskryminacyjne i działa na rzecz równości;

zapewnia przestrzeganie etyki zawodowej przez osoby prowadzące działalność w zakresie bezpieczeństwa.

Rzecznik Praw Obywatelskich powstał po połączeniu czterech wcześniej istniejących organów: Mediatora Republiki, Rzecznika Praw Dziecka, Wysokiej Władzy ds. Zwalczania Dyskryminacji i na rzecz Równego Traktowania (HALDE) i Komisji Krajowej ds. Etyki Zawodowej w dziedzinie Bezpieczeństwa (CNDS).

Kompetencje

W zakresie kompetencji rzecznika znajduje się rozstrzyganie wniosków od wszystkich osób fizycznych i prawnych, w tym małoletnich, które występują z prośbą o pomoc w ochronie swoich praw. Rzecznik może w każdych okolicznościach rozstrzygnąć z urzędu sprawę leżącą w zakresie jego kompetencji. W celu wykonania tych zadań rzecznikowi przysługują z jednej strony uprawnienia dochodzeniowe i śledcze służące rozpatrzeniu skargi osoby fizycznej, które pozwolą mu uzyskać wszystkie niezbędne informacje, uprawnienia do przesłuchania osób, a nawet do dokonania oględzin miejsca. Z drugiej strony rzecznik może również przedkładać propozycje zmian w przepisach ustawowych i wykonawczych oraz sporządzać zalecenia zarówno dla organów publicznych, jak i prywatnych.

Może również wydawać zalecenia w celu wyeliminowania ryzyka lub zagrożeń dla praw, których dotyczy wszczęte przez niego postępowanie. Osoby lub organy, których to dotyczy, muszą poinformować rzecznika o działaniach następczych podjętych w wyniku jego zaleceń. W przypadku niewdrożenia zaleceń rzecznika lub jeżeli uzna on, że zalecenia nie zostały wdrożone skutecznie, rzecznik może wyznaczyć osobie fizycznej lub organowi termin na wdrożenie niezbędnych środków. Jeżeli organy te nie zrealizowały działań następczych, rzecznik może sporządzić specjalne sprawozdanie skierowane do danej osoby fizycznej lub organu. Sprawozdanie podaje się do wiadomości publicznej.

Rzecznik może również pomóc w mediacji lub zaproponować dokonanie określonej czynności, jak również pomóc ofiarom w przygotowaniu akt sprawy oraz wskazać procedury odpowiednie dla danej sprawy.

Rzecznik może wezwać organ uprawniony do wszczęcia postępowania dyscyplinarnego ze względu na okoliczności faktyczne sprawy, które są mu znane i które są przesłanką zastosowania sankcji. Może również przystępować do postępowania sądowego w celu poparcia strony przez przedstawienie uwag na piśmie lub ustnie.

Organizacja

W siedzibie Rzecznika Praw Obywatelskich w Paryżu pracuje prawie 250 osób. We Francji metropolitalnej lub francuskich departamentach zamorskich 400 wolontariuszy wspomaga obywateli w ochronie ich praw, przyjmuje wnioski obywateli oraz odpowiada na ich pytania. Wolontariusze są obecni w różnych strukturach miejscowych takich jak prefektury, podprefektury, punkty porad prawnych, punkty dostępu do wymiaru sprawiedliwości, ośrodki gminne.

Wolontariusze pełnią również dyżury w zakładach karnych oraz utrzymują kontakty z domami opieki nad osobami niepełnosprawnymi.

Rzecznik przewodniczy kolegiom, które wspiera w wykonywaniu ich zadań w dziedzinie „bezpieczeństwa i upowszechniania praw dziecka”, „zwalczania dyskryminacji i upowszechniania równego traktowania”, jak również „etyki zawodowej w dziedzinie bezpieczeństwa”.

Na wniosek rzecznika premier powołuje zastępców rzecznika, w tym:

rzecznika praw dziecka, zastępcę kolegium ds. bezpieczeństwa i upowszechniania praw dziecka;

zastępcę, wiceprezesa kolegium odpowiedzialnego za etykę zawodową w dziedzinie bezpieczeństwa;

zastępcę, wiceprezesa kolegium odpowiedzialnego za zwalczanie dyskryminacji i upowszechnianie równego traktowania.

Kierowanie spraw do Rzecznika Praw Obywatelskich

Każda osoba fizyczna (jednostka) lub osoba prawna (spółka, stowarzyszenie itp.) może zwrócić się do rzecznika bezpośrednio i nieodpłatnie, w sytuacji gdy: myśli, że jest dyskryminowana;

twierdzi, że funkcjonariusz służb porządkowych (policji, żandarmerii, służb celnych itp.) lub agent prywatnych służb porządkowych (ochroniarz) nie przestrzegają zasad etyki zawodowej;

napotyka trudności w stosunkach z organami administracji publicznej (Kasą Świadczeń Rodziny CAF, urzędem pracy, urzędem odpowiedzialnym za wypłatę emerytur);

twierdzi, że naruszono prawa dziecka.

Do rzecznika może wystąpić dziecko lub małoletni poniżej 18 roku życia, członkowie rodziny dziecka lub jego przedstawiciele prawni, służby medyczne lub socjalne, stowarzyszenie, którego statut przewiduje działanie na rzecz ochrony praw dziecka, francuski parlamentarzysta i francuski deputowany do Parlamentu Europejskiego oraz instytucja zagraniczna, która pełni te same zadania co rzecznik. Rzecznik może działać na rzecz dzieci posiadających obywatelstwo francuskie lub obywatelstwo innego państwa przebywających we Francji oraz dzieci posiadających obywatelstwo francuskie przebywających za granicą w licznych dziedzinach dotyczących ochrony praw dziecka, a zwłaszcza w dziedzinie ochrony dzieciństwa, zdrowia, niepełnosprawności, wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych, przysposobienia, skolarzacji dla wszystkich i w sprawach dotyczących małoletnich z zagranicy.

Obywatele mogą wnieść wnioski do rzecznika bezpośrednio:

za pośrednictwem [formularza elektronicznego](#);

przesyłką zwolnioną z opłaty pocztowej.

Adres:

Défenseur des droits

Libre réponse 71120

75342 Paris Cedex 07

Więcej informacji: <https://www.defenseurdesdroits.fr/en>

Wyspecjalizowane organy ds. ochrony praw człowieka

Istnieją inne wyspecjalizowane organy prowadzące działalność w dziedzinie ochrony praw człowieka i wolności:

Organ nadzorczy ds. ochrony danych

Krajowa Komisja ds. Technologii Informatycznych i Swobód

Krajowa Komisja ds. Technologii Informatycznych i Swobód (Commission nationale de l'informatique et des libertés; CNIL) jest francuskim organem kontrolnym w dziedzinie ochrony danych osobowych. Komisja wykonuje swoje zadania zgodnie z ustawą nr 78-17 z dnia 6 stycznia 1978 r. z późniejszymi zmianami.

Zadania

Podmiot ten jest niezależnym organem administracji. Wykonuje następujące zadania:

informuje wszystkie zainteresowane osoby i wszystkich administratorów danych o ich prawach i obowiązkach;

zapewnia, by przetwarzanie danych osobowych było zgodne z przepisami ustawy z dnia 6 stycznia 1978 r. z późniejszymi zmianami. Podmiot ten w zależności od rodzaju danych zatwierdza przetwarzanie danych, wydaje opinie i przyjmuje oświadczenia o przetwarzaniu danych;

przyjmuje również skargi, petycje i zażalenia dotyczące przetwarzania danych osobowych i informuje skarżących o działaniach następczych podjętych w wyniku ich wniesienia;

odpowiada na wnioski o opinię skierowane przez organy publiczne i – w stosownych przypadkach – przez sądy oraz udziela porad osobom fizycznym i prawnym, które przetwarzają lub planują automatyczne przetwarzanie danych osobowych;

podmiot ten informuje bezzwłocznie prokuratora Republiki, na podstawie [art. 40 kodeksu postępowania karnego](#), o naruszeniach, o których powziął informacje, oraz może przedstawić swoją opinię w postępowaniu karnym;

organ ten może w drodze wydania szczególnego rodzaju decyzji powierzyć jednemu lub większej liczbie swoich członków bądź sekretarzowi generalnemu wszczęcie lub zlecenie wszczęcia przez funkcjonariuszy służb postępowania weryfikacyjnego dotyczącego wszystkich operacji przetwarzania oraz – w stosownych przypadkach – zebranie kopii wszystkich dokumentów lub nośników niezbędnych do wykonywania jego zadań;

organ ten uczestniczy w konsultacjach w sprawie każdego projektu lub przepisu zawartego w projekcie ustawy lub dekretu dotyczącego ochrony danych osobowych bądź przetwarzania takich danych.

CNIL przedstawia prezydentowi Republiki i premierowi coroczne publiczne sprawozdanie z wykonania swoich zadań.

Kierowanie spraw do Krajowej Komisji ds. Technologii Informatycznych i Swobód

Do CNIL może zwrócić się każda osoba, która napotyka na trudności z wykonaniem swoich praw. Aby skorzystać ze swoich praw dotyczących danych osobowych i z wolności, obywatel musi przede wszystkim zwrócić się bezpośrednio do organów, które przechowują jego dane. W przypadku trudności, niesatysfakcjonującej odpowiedzi lub braku odpowiedzi, istnieje możliwość złożenia zażalenia przez internet. Zażalenie może dotyczyć różnych tematów: internetu, handlu, zatrudnienia, telefonu, banku i kredytu.

Link do powiązanej strony internetowej <https://www.cnil.fr/fr/plaintes>

Adres:

Commission Nationale de l'Informatique et des Libertés

3 Place de Fontenoy - TSA 80715

75334 PARIS CEDEX 07

Więcej informacji: <https://www.cnil.fr/>

Główny Inspektor ds. Placówek dla Osób Pozbawionych Wolności

Po ratyfikowaniu [protokołu fakultatywnego](#) do Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania, przyjętego przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w dniu 18 grudnia 2002 r., ustawodawca francuski [ustawą nr 2007-1545 z dnia 30 października 2007 r.](#) utworzył organ Głównego Inspektora ds. Placówek dla Osób Pozbawionych Wolności (Contrôleur général des lieux de privation de liberté). Jest to niezależny organ administracji.

Misja

Inspektor zapewnia, by osoby pozbawione wolności były traktowane w sposób humanitarny i z poszanowaniem godności należnej człowiekowi oraz by istniała równowaga między przestrzeganiem praw podstawowych osób pozbawionych wolności a względami porządku publicznego oraz bezpieczeństwa. Ma za zadanie informować o wszystkich naruszeniach praw podstawowych tych osób.

W ramach swoich zadań inspektor weryfikuje nie tylko warunki pozbawienia wolności, zatrzymania lub hospitalizacji, ale również warunki pracy personelu i różnych podmiotów działających w placówce, których działania wpływają na jej funkcjonowanie, oraz charakter stosunków z osobami pozbawionymi wolności. Inspektor wybiera swobodnie placówki, które zamierza skontrolować; jego kontrole mogą być zapowiedziane (w tym wypadku kierujący placówką zostaje uprzedzony o kontroli kilka dni wcześniej) lub dokonywane bez zapowiedzi.

Kompetencje

Inspektor może przeprowadzić kontrolę w każdej chwili, na całym terytorium francuskim, w każdym miejscu, w którym osoby fizyczne są pozbawione wolności. Takimi placówkami są: zakłady karne, placówki opieki zdrowotnej, placówki znajdujące się pod wspólnym nadzorem ministra właściwego ds. zdrowia i ministra właściwego ds. sprawiedliwości, areszty śledcze policji i żandarmerii, placówki celne służące do zatrzymywania towarów, ośrodki i placówki służące do zatrzymywania cudzoziemców do celów administracyjnych itp. Inspektor sprawuje kontrolę nad wdrażaniem procedur odosobnienia cudzoziemców do momentu ich przekazania organom państwa przeznaczenia.

Organy, których to dotyczy, nie mogą się sprzeciwić kontroli, z wyjątkiem przypadku wystąpienia poważnych przesłanek i interesów związanych z obroną narodową, bezpieczeństwem publicznym, katastrofą naturalną lub poważnymi uchybieniami w miejscu poddanym kontroli.

Inspektor kieruje do właściwego ministra lub właściwych ministrów sprawozdanie z kontroli wraz z zaleceniami, które może podać do wiadomości publicznej. Inspektor przedkłada co roku Prezydentowi Republiki i parlamentowi sprawozdanie z działalności, które zostaje następnie podane do wiadomości publicznej.

Kierowanie spraw do Głównego Inspektora ds. Placówek dla Osób Pozbawionych Wolności

Obywatel może zwrócić się do Głównego Inspektora ds. Placówek dla Osób Pozbawionych Wolności, aby poinformować go o sytuacji, która w jego opinii stanowi zagrożenie dla jego praw podstawowych lub praw podstawowych osoby pozbawionej wolności (lub która ostatnio została pozbawiona wolności) związanej z warunkami zatrzymania, przebywania w areszcie śledczym, hospitalizacji, a także z organizacją lub funkcjonowaniem służb. Do Głównego Inspektora ds. Placówek dla Osób Pozbawionych Wolności można się zwrócić wyłącznie drogą pocztową:

Madame la Contrôleur générale des lieux de privation de liberté

BP 10301

75921 Paris cedex 19

Osoby pozbawione wolności, ich bliscy, osoby zaangażowane w obrębie instytucji i personel mogą również zwrócić się z prośbą o rozmowę z Głównym Inspektorem lub jednym z inspektorów z jego biura bezpośrednio przy okazji kontroli dokonywanych w placówkach.

Adres:

Le Contrôleur général des lieux de privation de liberté 16/18 quai de la Loire

BP 10301

75921 Paris Cedex 19

Więcej informacji: <https://www.cgjpl.fr>

Inne wyspecjalizowane instytucje

Dostęp do wymiaru sprawiedliwości: punkty dostępu do wymiaru sprawiedliwości, punkty porad prawnych i oddziały zamiejscowe wymiaru sprawiedliwości

Aby ułatwić podmiotom prawa dostęp do informacji na temat ich praw oraz procedur i wymiaru sprawiedliwości oraz aby wspomóc podmioty prawa w korzystaniu z ich praw, Francja utworzyła punkty dostępu do wymiaru sprawiedliwości, punkty porad prawnych, a także oddziały zamiejscowe wymiaru sprawiedliwości, które są lokalnymi placówkami sądowymi mającymi za zadanie informowanie obywateli o ich prawach, a w szczególności sugerowanie im polubownego rozstrzygnięcia sporu.

Roczniki punktów dostępu do wymiaru sprawiedliwości, punktów porad prawnych i oddziałów zamiejscowych wymiaru sprawiedliwości:

<http://www.annuaires.justice.gouv.fr/annuaires-12162>

Więcej informacji:

<http://www.vie-publique.fr/decouverte-institutions/justice/fonctionnement/modes-alternatifs/que-sont-maisons-justice-du-droit.html>

Ostatnia aktualizacja: 09/03/2018

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Prawa podstawowe - Chorwacja

Sądy krajowe

Sądy ustanowione ustawą odgrywają szczególną rolę w ochronie praw człowieka. Ich autonomię i niezawisłość gwarantuje konstytucja. Aby zagwarantować możliwość wykonywania konstytucyjnych praw i wolności, wprowadzono szczególny mechanizm – jest to skarga konstytucyjna przysługująca obywatelom, którzy uznają, że organy na szczeblu krajowym i organy samorządu terytorialnego oraz podmioty prawa publicznego decydujące o ich prawach i obowiązkach, o przedstawieniu im zarzutów lub o wniesieniu do sądu aktu oskarżenia naruszyły prawa człowieka lub podstawowe wolności zagwarantowane w konstytucji. Skargę można wnieść dopiero po wyczerpaniu wszystkich innych dostępnych środków ochrony prawnej.

Trybunał Konstytucyjny Republiki Chorwacji (Ustavni sud Republike Hrvatske)

Trg svetog Marka 4

10000 Zagreb

Tel.: +385 1 6400 251

Faks: +385 1 4551 055

<https://www.usud.hr/>

Sąd Najwyższy Republiki Chorwacji (Vrhovni sud Republike Hrvatske)

Trg Nikole Šubića Zrinskog 3

10 000 Zagrzeb

tel.: +385 1 486 22 22, +385 1 481 00 36

Faks: +385 1 481 00 35

E-mail: vsrh@vsrh.hr

<http://www.vsrh.hr/>

[Sądy okręgowe \(županijski sudovi\)](#)

[Sądy rejonowe \(općinski sudovi\)](#)

Apelacyjny Sąd Gospodarczy Republiki Chorwacji (Visoki trgovački sud Republike Hrvatske)

Berislavićeva 11, 10 000 Zagreb

Tel.: +385 1 489 68 88

Faks: +385 1 487 23 29

<http://www.vtsrh.hr/>

[Sądy gospodarcze \(trgovački sudovi\) w Republice Chorwacji](#) (192 Kb)

[Sądy gospodarcze](#)

Apelacyjny Sąd Administracyjny Republiki Chorwacji (Visoki upravni sud Republike Hrvatske)

Frankopanska 16, 10 000, Zagreb

Tel.: +385 1 480 78 00

Faks: +385 1 480 79 28

<http://www.upravnisudrh.hr/>

[Sądy administracyjne \(upravni sudovi\)](#)

Apelacyjny Sąd ds. Wykroczeń Republiki Chorwacji (Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske)

Ulica Augusta Šenoae 30, 10 000 Zagreb

Tel.: +385 1 480 75 10

Faks: +385 1 461 12 91

E-mail: predsjednik@vpsrh.pravosudje.hr

<https://sudovi.hr/VPSRH/>

Rzecznik Praw Obywatelskich (Pučki pravobranitelj)

Trg hrvatskih velikana 6

10 000 Zagreb

Chorwacja

Tel.: +385 1 4851 855, +385 1 4851 853

E-mail: info@ombudsman.hr

Faks: +385 1 6431 628

Zgodnie z art. 93 konstytucji chorwackiej Rzecznik Praw Obywatelskich jest przedstawicielem parlamentu Chorwacji, którego rolą jest promowanie oraz ochrona praw i wolności człowieka określonych w konstytucji, ustawach i umowach międzynarodowych dotyczących praw i wolności człowieka podpisanych przez Republikę Chorwacji.

Parlament Chorwacji wybiera Rzecznika Praw Obywatelskich oraz jego zastępców na ośmioletnią kadencję. Rzecznik Praw Obywatelskich chroni obywateli przed naruszeniami praw człowieka spowodowanymi działaniami organów publicznych lub podmiotów prawnych, którym powierzono wykonywanie władzy publicznej. Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich to centralny organ, którego zadaniem jest walka z dyskryminacją i wykonywanie zadań przewidzianych w krajowym mechanizmie prewencji w celu zapobiegania stosowaniu tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania. W wykonywaniu wymienionych zadań Rzecznik Praw Obywatelskich jest niezależny i niezawisły.

Kompetencje:

Ochrona praw człowieka

Obywatelom przysługuje prawo do złożenia wniosku do Rzecznika Praw Obywatelskich, jeżeli uznają, iż ich prawa zostały naruszone przez organy publiczne. Rzecznik Praw Obywatelskich bada sprawę w odpowiedzi na wniosek na podstawie otrzymanych dokumentów. Wszystkie organy na szczeblu krajowym, organy, którym powierzono wykonywanie władzy publicznej, oraz organy samorządu terytorialnego – tj. wszystkie podmioty prawa publicznego – mają obowiązek przedstawić wszystkie żądane informacje.

Na podstawie ustalonych okoliczności faktycznych Rzecznik Praw Obywatelskich może wydawać opinie, zalecenia i zawiadomienia skierowane do właściwych organów lub ich organów zwierzchnich oraz – w stosownych przypadkach – informować o tym parlament Chorwacji.

Ponadto Rzecznik Praw Obywatelskich kontroluje zgodność przepisów z konstytucją chorwacką i konwencjami międzynarodowymi dotyczącymi ochrony praw człowieka oraz może wezwać rząd Chorwacji do zmiany lub przyjęcia przepisów związanych z prawami człowieka. Rzecznik Praw Obywatelskich może również wezwać parlament Chorwacji do zharmonizowania przepisów z konstytucją i ustawami oraz jest uprawniony do wszczęcia postępowania przez chorwackim Trybunałem Konstytucyjnym w celu zbadania zgodności ustaw i innych przepisów z konstytucją chorwacką.

Promowanie praw człowieka

Promowanie praw człowieka obejmuje badania i analizy, opracowywanie i prowadzenie baz danych oraz dokumentacji, terminowe i regularne informowanie społeczeństwa oraz zainteresowanych stron, aktywne podejmowanie inicjatyw i współpracę ze społeczeństwem obywatelskim, organizacjami międzynarodowymi oraz akademickimi instytucjami badawczymi, a także podejmowanie inicjatyw w celu dostosowania przepisów do norm międzynarodowych i europejskich oraz stosowania tych przepisów.

Centralny organ na rzecz zwalczania dyskryminacji

Rzecznik Praw Obywatelskich przyjmuje wnioski składane przez osoby fizyczne i prawne, przedstawia niezbędne informacje dotyczące praw i obowiązków oraz możliwości uzyskania ochrony sądowej i innego rodzaju ochrony, rozpatruje indywidualne wnioski i podejmuje – w ramach swojej właściwości – działania na rzecz wyeliminowania dyskryminacji oraz zapewnienia ochrony praw osób dyskryminowanych (z wyjątkiem toczących się procesów sądowych), prowadzi postępowania mediacyjne z możliwością zawarcia ugody pozasądowej za zgodą obydwu stron oraz składa zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa dyskryminacji we właściwym biurze prokuratury.

Krajowy mechanizm prewencyjny

Rzecznik Praw Obywatelskich wykonuje zadania w ramach krajowego mechanizmu prewencji w celu zapobiegania stosowaniu tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania lub karania we wszystkich sytuacjach, w których obywatele zostali pozbawieni wolności, aresztowani, zatrzymani lub umieszczeni w zakładzie pod nadzorem publicznym, jeżeli nie mogą opuścić tego zakładu z własnej woli.

Oznacza to, że działający w tej roli przedstawiciele Biura Rzecznika Praw Obywatelskich odwiedzają zakłady karne (l.poj zatvor), zakłady karne o zaostrzonym rygorze (l.poj. kazonica), areszty śledcze i różne instytucje, w których przebywają osoby cierpiące na zaburzenia psychiczne na podstawie postanowienia o zastosowaniu środka zabezpieczającego, w celu ochrony osób, których pozbawiono wolności lub których wolność została ograniczona.

Krajowe instytucje praw człowieka (NHRI)

Od 2009 r. Rzecznik Praw Obywatelskich jest jedyną krajową instytucją na rzecz ochrony i promowania praw człowieka (NHRI) w Republice Chorwacji posiadającą status „A” zgodnie z zasadami paryskimi ONZ określającymi parametry niezależności dla krajowych instytucji praw człowieka. Świadczy on o najwyższym poziomie niezależności instytucjonalnej.

Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich otrzymało ten status ponownie w lipcu 2013 r., po tym jak ONZ dokonała oceny, czy wdrożono jej zalecenia związane z zachowaniem i utrwaleniem niezależnego statusu.

Wyspecjalizowane organy ochrony praw człowieka

Rzecznik Praw Dziecka (Pravobranitelj za djecu)

Teslina 10

10 000 Zagreb

Chorwacja

E-mail: info@dijete.hr

Tel.: 01/4929 669

Faks: 01/4921 277

<http://www.dijete.hr>

Działalność

Rzecznik Praw Dziecka kontroluje zgodność chorwackich ustaw i innych przepisów dotyczących ochrony praw i dobra dziecka z konstytucją chorwacką, Konwencją o prawach dziecka oraz innymi międzynarodowymi dokumentami związanymi z ochroną praw i dobra dziecka. Biuro Rzecznika Praw Dziecka monitoruje przypadki naruszeń praw konkretnych dzieci, bada częstotliwość występowania naruszeń oraz analizuje rodzaje naruszeń praw i dobra dzieci. Działa na rzecz ochrony i promowania praw i dobra dzieci ze specjalnymi potrzebami. Proponuje środki na rzecz stworzenia kompleksowego systemu ochrony i promocji praw dziecka oraz zapobiegania czynom zagrażającym dobru dziecka. Udziela dzieciom informacji i porad dotyczących sposobu wykonywania i ochrony ich praw i interesów, współpracuje z dziećmi i zachęca je do wyrażania opinii; inicjuje działania publiczne mające na celu poprawę statusu dzieci oraz uczestniczy w tych działaniach, a także proponuje środki służące zwiększeniu roli dzieci w społeczeństwie. Rzecznikowi przysługuje prawo dostępu do wszelkich danych, informacji i dokumentów odnoszących się do praw i ochrony dzieci, niezależnie od stopnia poufności, i do zapoznawania się z nimi. Rzecznik jest uprawniony do przeprowadzania kontroli we wszelkich instytucjach, organach administracji państwowej i pomieszczeniach osób prawnych i fizycznych będących opiekunami prawnymi dzieci, a także w ośrodkach prowadzonych przez wspólnoty religijne, w których dzieci przebywają lub są zakwaterowane na stałe lub czasowo.

Jeżeli rzecznik uzyska informacje, że dziecko jest narażone na przemoc fizyczną lub psychiczną, molestowanie seksualne, nadużycia lub wykorzystywanie lub że jest zaniedbywane lub niedbale traktowane, jest obowiązany niezwłocznie złożyć stosowne zawiadomienie we właściwym biurze prokuratury oraz powiadomić o sprawie właściwy ośrodek opieki społecznej, proponując środki na rzecz ochrony praw i dobra dziecka. Rzecznik może zwrócić się o specjalistyczną pomoc do ekspertów i profesjonalnych instytucji prowadzących badania w dziedzinie ochrony dzieci, opieki nad nimi, ich rozwoju i przysługujących im praw i powinien uzyskać tego rodzaju pomoc w odpowiednim terminie.

Rzecznik ds. Równouprawnienia Płci (Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova)

Preobraženska 4/1

10 000 Zagreb

Tel.: +385 1 48 48 100

Faks: +385 1 48 44 600

E-mail: ravnopravnost@prs.hr

<http://www.prs.hr>

Działalność

Rzecznik ds. Równouprawnienia Płci rozpatruje skargi dotyczące dyskryminacji ze względu na płeć, stan cywilny lub sytuację rodzinną i orientację seksualną. Biuro Rzecznika bada przypadki naruszeń zasady równouprawnienia płci i przypadki dyskryminacji osób fizycznych lub grup osób fizycznych przez organy krajowe, organy samorządu terytorialnego i inne organy wykonujące władzę publiczną, pracowników tych organów oraz inne osoby prawne i fizyczne.

Zakres działalności rzecznika obejmuje uprawnienie do zgłaszania, proponowania i udzielania zaleceń.

Jeżeli rzecznik uzyska informacje, że naruszono zasadę równouprawnienia płci, jest uprawniony do złożenia wniosku o zbadanie zgodności z konstytucją ustawy lub o zbadanie zgodności z konstytucją i z prawem innych przepisów.

Rzecznik ds. Osób z Niepełnosprawnościami (Pravobraniteljica za osobe s invaliditetom)

Savska cesta 41/3

10 000 Zagreb

Tel.: +385 1 6102 170

Faks: +385 1 6177 901

E-mail: ured@posi.hr

Działalność

Biuro Rzecznika ds. Osób z Niepełnosprawnościami jest niezależną instytucją krajową, której główną rolą jest monitorowanie i promowanie praw osób z niepełnosprawnościami przewidzianych w konstytucji, umowach międzynarodowych i ustawach. W przypadku naruszenia praw osób z niepełnosprawnościami rzecznik jest uprawniony do wydawania ostrzeżeń, proponowania środków, wydawania zaleceń, informowania i żądania sprawozdań dotyczących działań, które podjęto.

Jeżeli rzecznik uzyska informacje, że rozwiązanie prawne jest szkodliwe dla osób z niepełnosprawnościami lub dzieci z zaburzeniami rozwojowymi, pozbawia je pewnych praw lub sprawia, że znajdują się one w mniej korzystnej sytuacji w porównaniu z osobami pełnosprawnymi, rzecznik przedstawi wniosek w celu zmiany takiego rozwiązania prawnego.

Biuro Rzecznika ds. Osób z Niepełnosprawnościami przyjmuje skargi złożone przez osoby z niepełnosprawnościami i osoby działające w ich interesie, rozpatruje skargi dotyczące naruszeń praw osób z niepełnosprawnościami oraz – w porozumieniu z instytucjami odpowiedzialnymi za rozwiązywanie tych kwestii – działa na rzecz wypracowania najkorzystniejszego rozwiązania. Rzecznik udziela osobom z niepełnosprawnościami porad na temat korzystania z przysługujących im praw i interesów oraz ich ochrony.

Ochrona danych osobowych

Agencja ds. Ochrony Danych Osobowych (Agencija za zaštitu osobnih podataka)

Martićeva 14

10 000 Zagreb

Tel.: +385 460 90 00

Faks: +385 4609-099

E-mail: azop@azop.hr

<http://www.azop.hr>

Agencja ds. Ochrony Danych Osobowych jest osobą prawną, której powierzono wykonywanie władzy publicznej, działającą w sposób niezależny i niezawisły w ramach powierzonych jej zadań i przysługujących jej kompetencji. Agencja odpowiada za wykonywanie zadań administracyjnych i merytorycznych związanych z ochroną danych osobowych. Agencja – w ramach uprawnień przysługujących jej jako organowi publicznemu – monitoruje ochronę danych osobowych, zwraca uwagę na przypadki nadużyć w zakresie gromadzenia danych osobowych, sporządza wykaz państw i organizacji międzynarodowych, w których kwestie związane z ochroną danych są właściwie uregulowane, rozpatruje wnioski o zbadanie naruszeń praw zagwarantowanych w ustawie o ochronie danych osobowych oraz prowadzi centralny rejestr zawierający zbiory danych osobowych.

Nieodpłatna pomoc prawna

Przyjmując ustawę o nieodpłatnej pomocy prawnej, Ministerstwo Sprawiedliwości podjęło skomplikowane i wymagające wyzwanie polegające na stworzeniu nieodpłatnego systemu pomocy prawnej.

System nieodpłatnej pomocy prawnej umożliwi obywatelom znajdującym się w niekorzystnej sytuacji społecznej skorzystanie z usług adwokatów przy dokonywaniu konkretnych czynności prawnych oraz zapewni równy dostęp do postępowań sądowych i administracyjnych.

Beneficjenci nieodpłatnej pomocy prawnej

Beneficjentami pomocy prawnej w rozumieniu ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej są m.in.:

obywatele Chorwacji;

dzieci niebędące obywatelami Chorwacji, które znalazły się na terytorium Chorwacji bez towarzyszącej osoby pełnoletniej, która zgodnie z prawem sprawuje nad nimi opiekę;

cudzoziemcy posiadający zezwolenie na pobyt czasowy wydanym zgodnie z zasadą wzajemności i cudzoziemcy posiadający zezwolenie na pobyt stały;

cudzoziemcy objęci ochroną czasową;

cudzoziemcy przebywający na terytorium Chorwacji nielegalnie i cudzoziemcy przebywający na terytorium Chorwacji w ramach pobytu krótkoterminowego w postępowaniach w przedmiocie ich wydalenia lub powrotu;

osoby ubiegające się o azyl, osoby, które uzyskały azyl, oraz cudzoziemcy posiadający status osoby potrzebującej ochrony uzupełniającej i członkowie ich rodzin przebywający w Chorwacji legalnie w postępowaniach, w których nie mogą oni skorzystać z pomocy prawnej na podstawie przepisów szczególnych.

Podmioty zapewniające nieodpłatną pomoc prawną

W ustawie o nieodpłatnej pomocy prawnej wymieniono następujące podmioty zapewniające nieodpłatną pomoc prawną:

adwokaci;

zatwierdzone stowarzyszenia;

kliniki prawa;

urzędy administracji państwowej w żupaniami (*županija*).

Rodzaje nieodpłatnej pomocy prawnej

Wśród rodzajów nieodpłatnej pomocy prawnej wyróżnia się przedsądową pomoc prawną i pomoc prawną na etapie sądowym.

Przedsądowa pomoc prawna

Przedsądowa pomoc prawna przyjmuje następujące formy:

ogólne informacje prawne;

porady prawne;

sporządzanie pism przedkładanych podmiotom prawa publicznego, Europejskiemu Trybunałowi Praw Człowieka i organizacjom międzynarodowym zgodnie z postanowieniami umów międzynarodowych i regulaminami określającymi tryb funkcjonowania tych podmiotów;

świadczenie usług zastępstwa procesowego w postępowaniach przed podmiotami prawa publicznego;

pomoc prawna na potrzeby polubownego rozwiązania sporu na drodze pozasądowej.

Przedsądową pomoc prawną świadczą urzędy administracji państwowej na szczeblu żupanii, zatwierdzone stowarzyszenia i kliniki prawa.

Przy świadczeniu przedsądowej pomocy prawnej urzędy są uprawnione do udzielania ogólnych informacji prawnych i porad prawnych oraz sporządzania pism procesowych.

Wnioskodawcy, którzy ubiegają się o przedsądową pomoc prawną, powinni skontaktować się bezpośrednio z podmiotem świadczącym taką pomoc.

Pomoc prawna na etapie sądowym

Pomoc prawna na etapie sądowym przyjmuje następujące formy:

porady prawne;

sporządzanie pism w postępowaniach w przedmiocie ochrony praw pracowniczych prowadzonych przeciwko pracodawcy;

sporządzanie pism procesowych na potrzeby postępowań sądowych;

świadczenie usług zastępstwa procesowego w postępowaniach sądowych;

pomoc prawna na potrzeby polubownego rozwiązania sporu;

zwolnienie z kosztów postępowania sądowego;

zwolnienie z opłat sądowych.

Pomoc prawną na etapie sądowym świadczą adwokaci.

Jeżeli chodzi o rodzaj postępowania, pomocy prawnej na etapie sądowym można udzielać w następujących postępowaniach:

postępowania w przedmiocie praw rzeczowych, z wyjątkiem postępowania wieczystoksięgowego;

postępowania w przedmiocie stosunku pracy;

postępowania dotyczące stosunków rodzinnych, z wyjątkiem postępowań dotyczących rozvodu na zgodny wniosek małżonków, jeżeli małżonkowie nie mają wspólnych ani przysposobionych małoletnich dzieci ani pełnoletnich dzieci, nad którymi wykonują pieczę;

postępowania egzekucyjne i zabezpieczające dotyczące przymusowej egzekucji lub zabezpieczenia roszczeń wynikających z postępowania, w którym zgodnie z przepisami ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej dopuszcza się możliwość przyznania pomocy prawnej;

postępowania mające na celu polubowne rozwiązanie sporu;

na zasadzie odstępowania we wszystkich innych postępowaniach sądowych w sprawach administracyjnych i cywilnych, jeżeli będzie to uzasadnione, biorąc pod uwagę sytuację życiową wnioskodawcy i członków jego gospodarstwa domowego, zgodnie z podstawowym celem ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej.

Aby skorzystać z pomocy prawnej na etapie sądowym, należy zwrócić się z wnioskiem do właściwego organu administracji odpowiedniej żupanii lub miasta Zagrzebia.

Zgodnie z przepisami ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej osoby chcące skorzystać z przysługującego im prawa do nieodpłatnej pomocy prawnej muszą złożyć uzupełniony standardowy formularz wniosku o pomoc prawną w urzędzie administracji państwowej w żupanii, w której znajduje się ich miejsce pobytu. Do wniosku należy załączyć udzieloną w sposób wyraźny pisemną zgodę wnioskodawcy i pełnoletnich członków jego gospodarstwa domowego na ujawnienie wszystkich danych związanych z majątkiem oraz na poniesienie wszelkiej odpowiedzialności materialnej i karnej za prawdziwość oświadczeń wnioskodawcy.

Formularz wniosku można pobrać ze strony internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości lub uzyskać w urzędach administracji państwowej w żupaniami, sądach rejonowych lub ośrodkach pomocy społecznej w ich regularnych godzinach pracy.

Wniosek należy złożyć osobiście lub przesłać go listem poleconym; złożenie wniosku nie podlega żadnym opłatom administracyjnym.

Decyzja o przyznaniu pomocy prawnej pociąga za sobą pełne lub częściowe pokrycie kosztów pomocy prawnej w zależności od sytuacji finansowej wnioskodawcy. Istnieje możliwość podziału kosztów postępowania, w pewnym zakresie, w zależności od sytuacji finansowej beneficjenta.

W przypadku przyznania pomocy prawnej w ograniczonym zakresie różnicę pomiędzy pełną zasądzoną kwotą a kwotą honorarium adwokackiego pokrywa beneficjent w pozostałym zakresie zgodnie z wartością usługi wskazaną w taryfie określającej kwoty honorariów adwokackich i wysokość zwrotu kosztów. Ministerstwo Sprawiedliwości rozpatruje odwołania osób ubiegających się o pomoc prawną jako organ drugiej instancji i wydaje decyzje w przedmiocie wpisania stowarzyszeń i klinik prawa do rejestru podmiotów uprawnionych do udzielania przedsądowej pomocy prawnej jako organ pierwszej instancji, prowadzi ten rejestr oraz monitoruje działalność podmiotów udzielających przedsądowej pomocy prawnej. Informacje dotyczące nieodpłatnej pomocy prawnej można uzyskać na [stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości Republiki Chorwacji](#) lub pod adresem e-mail besplatna.pravna.pomoc@pravosudje.hr – odpowiedź na zadane pytanie zostanie udzielona w najszybszym możliwym terminie. Wszelkie pytania można kierować bezpośrednio do urzędów administracji państwowej w żupaniach.

Spory transgraniczne

Spór ma charakter transgraniczny, jeżeli strona ubiegająca się o pomoc prawną ma miejsce zamieszkania lub miejsce zwykłego pobytu w państwie członkowskim UE innym od tego, w którym mieści się sąd lub w którym orzeczenie ma zostać wykonane.

Pomoc prawną w sporach transgranicznych przyznaje się w sprawach cywilnych i handlowych, w postępowaniach mediacyjnych, w postępowaniach służących zawarciu ugody pozasądowej, a także przy dochodzeniu wykonania dokumentów urzędowych oraz na udzielanie porady prawnej w takich postępowaniach. Przepisy dotyczące sporów transgranicznych nie mają zastosowania do postępowań podatkowych, celnych ani innego rodzaju postępowań administracyjnych.

Wnioskodawca mający miejsce zamieszkania lub miejsce zwykłego pobytu w Republice Chorwacji, który ubiega się o pomoc prawną w sporze transgranicznym przed sądem innego państwa członkowskiego, składa wniosek w urzędzie właściwym dla swojego miejsca pobytu lub miejsca zamieszkania. Właściwy urząd przekazuje wniosek Ministerstwu Sprawiedliwości w terminie ośmiu dni od dnia jego otrzymania. Ministerstwo Sprawiedliwości tłumaczy wniosek oraz dokumenty załączone do wniosku na język urzędowy lub na jeden z języków urzędowych państwa członkowskiego i właściwego organu przyjmującego oraz przekazuje go w terminie 15 dni od dnia jego otrzymania właściwemu organowi państwa członkowskiego, w którym mieści się sąd lub w którym orzeczenie ma zostać wykonane (organ przyjmujący). W przypadku odmowy przyznania pomocy prawnej wnioskodawca jest zobowiązany do pokrycia kosztów tłumaczenia.

Wnioskodawca może również złożyć wniosek bezpośrednio do organu przyjmującego w państwie członkowskim, w którym mieści się sąd lub w którym orzeczenie ma zostać wykonane.

Wnioskodawca mający miejsce zamieszkania lub miejsce zwykłego pobytu w innym państwie członkowskim, który ubiega się o pomoc prawną w sporze transgranicznym przed sądem Republiki Chorwacji, jest uprawniony do otrzymania pomocy prawnej zgodnie z przepisami ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej. W Republice Chorwacji wnioskodawcy lub właściwy organ państwa członkowskiego, w którym mają oni miejsce zamieszkania lub miejsce zwykłego pobytu (organ przekazujący), mają obowiązek złożyć wniosek o pomoc prawną w Ministerstwie Sprawiedliwości (organ przyjmujący). Formularze oraz dokumenty potwierdzające należy przetłumaczyć na język chorwacki, w przeciwnym razie wniosek zostanie odrzucony.

Wnioski składa się na standardowych formularzach określonych w decyzji Komisji 2004/844/WE z dnia 9 listopada 2004 r. ustanawiającej wzór formularza wniosku o pomoc prawną zgodnie z dyrektywą Rady 2003/8/WE w celu usprawnienia dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sporach transgranicznych poprzez ustanowienie minimum wspólnych zasad odnoszących się do pomocy prawnej w sporach o tym charakterze.

Ostatnia aktualizacja: 20/12/2021

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

Do tej pory przetłumaczono ją na następujące języki: [el](#)

Prawa podstawowe - Cypr

Sądy krajowe

Εparkhiakó Dikastírio Lefkosías (Sąd Rejonowy w Nikozji)

Ódós Kharálampos Moúskou

1405- Lefkosía

Cypr

Εparkhiakó Dikastírio Lemesoú (Sąd Rejonowy w Limassol)

Leophóros Lórdou Vírona ar. 8

3726- Lemesós

T.Θ.54619

Cypr

Εparkhiakó Dikastírio Lárnakas (Sąd Rejonowy w Lamace)

Leophóros Atrémidos

6301- Lárnaka

T.Θ.40107

Cypr

Εparkhiakó Dikastírio Páphou (Sąd Rejonowy w Pafos)

Ódós Gonías Neophítou kai Nikolaídi

8100- Páphos

T.Θ.60007

Cypr

Εparkhiakó Dikastírio Ammokhóstou (Sąd Rejonowy w Famaguście)

Ódós Sotíras, ar. 2

5286- Paralímni

Cypr

Εparkhiakó Dikastírio Lefkosías (Sąd Rejonowy w Kireonii)

Ódós Kharálampos Moúskou

Krajowe instytucje praw człowieka:**Rzecznik ds. Administracji i Praw Człowieka (rzecznik praw obywatelskich)**

Rzecznik ds. Administracji i Praw Człowieka (Epítropos Diikíseos kai Anthrópinon Dikaiomáton, zwany również „rzecznikiem praw obywatelskich”) jest niezależnym urzędnikiem państwowym, którego urząd został oficjalnie utworzony w 1991 r. Rzecznik jest instytucją odpowiedzialną przede wszystkim za pozasądową kontrolę administracji i ochronę praw człowieka.

Rzecznik ma przede wszystkim za zadanie zapewnić legalność, promować dobre rządy, chronić prawa osób fizycznych, zwalczać niewłaściwe administrowanie oraz bronić praw obywateli i praw człowieka w ujęciu ogólnym.

Rzecznik zwykle podejmuje czynności wyjaśniające po złożeniu wniosku przez obywatela, który został bezpośrednio i osobiście pokrzywdzony przez działanie będące przedmiotem wniosku. Rzecznik może jednak podjąć czynności wyjaśniające również na polecenie Rady Ministrów lub z inicjatywy własnej w sprawach leżących w interesie ogólnym.

Sugestie lub zalecenia Rzecznika nie są wiążące. Niezastosowanie się do nich przez strony rodzi jednak kwestię przestrzegania podstawowych zasad. Pozycja Rzecznika została wzmocniona w wyniku ostatniej nowelizacji właściwej ustawy, która umożliwia mu skonsultowanie się z organem, którego dotyczy skarga, w celu wypracowania sposobu, w jaki organ może przyjąć stanowisko Rzecznika i zastosować się do niego w praktyce.

Uprawnienia Rzecznika ds. Administracji są bardzo szerokie ze względu na to, że poza sprawowaniem wyżej opisanych funkcji pełni on również następujące role:

organu ds. walki z dyskryminacją: w tej roli Rzecznik sprawdza, po otrzymaniu wniosku złożonego przez osobę fizyczną lub z własnej inicjatywy, czy naruszono zasadę równego traktowania osób bez względu na rasę, narodowość lub pochodzenie etniczne, język, kolor skóry, wiek, niepełnosprawność, orientację seksualną, wyznanie, przekonania polityczne lub dowolne inne przekonania, w obszarach ochrony socjalnej, zabezpieczenia społecznego, świadczeń społecznych, opieki zdrowotnej, kształcenia, zrzeszania się w stowarzyszeniach i związkach zawodowych lub dostępu do towarów i usług, w tym do mieszkalnictwa. Rzecznik może działać zarówno w sektorze publicznym, jak i w sektorze prywatnym;

organu ds. równości: w tej roli Rzecznik sprawdza, po otrzymaniu wniosku złożonego przez osobę fizyczną lub z własnej inicjatywy, czy naruszono zasadę równego traktowania osób bez względu na płeć lub tożsamość płciową, rasę, narodowość lub pochodzenie etniczne, język, kolor skóry, wiek, niepełnosprawność, orientację seksualną, wyznanie, przekonania polityczne lub dowolne inne przekonania, w obszarach zatrudnienia, pracy i szkolenia zawodowego, w tym w zakresie umów o pracę lub dokumentów regulujących stosunek pracy, rekrutacji, rozwiązania stosunku pracy, ogłoszeń o pracę publikowanych w gazetach itd. Rzecznik może również sprawdzić w szczególności, czy doszło do dyskryminacji osób fizycznych ze względu na płeć w zakresie dostępu do towarów i usług (np. kształcenia, opieki zdrowotnej, bankowości lub usług z zakresu ubezpieczeń). Rzecznik może działać zarówno w sektorze publicznym, jak i w sektorze prywatnym;

niezależnego organu ds. zapobiegania torturom: w tej roli Rzecznik może swobodnie odwiedzać miejsca, w których przebywają osoby fizyczne całkowicie lub częściowo pozbawione wolności (np. zakłady karne, areszty policyjne, zakłady psychiatryczne lub domy starców), aby obserwować i rejestrować oferowane w nich warunki życia. Celem takich czynności jest zapewnienie poszanowania godności i praw osób przebywających w tych placówkach. Po przeprowadzeniu takich wizyt Rzecznik wydaje zalecenia, których celem jest poprawa ustalonych warunków oraz udoskonalenie właściwych ram prawnych i instytucjonalnych. W kontekście przeprowadzania kontroli właściwych organów i otwartej komunikacji z nimi Rzecznik może wydawać zalecenia i przedstawiać skargi w celu zapobiegania torturom i nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu. Rzecznik może działać zarówno w sektorze publicznym, jak i w sektorze prywatnym;

krajowej instytucji praw człowieka: w tej roli Rzecznik przedstawia opinie, zalecenia i skargi, jeżeli uzna, że którykolwiek organ państwowy naruszył lub ograniczył prawa człowieka. Rzecznik podejmuje również działania w szerszym zakresie, aby wspierać poszanowanie praw człowieka, i kontaktuje się w tym celu z organizacjami pozarządowymi, które zajmują się prawami człowieka, i innymi zorganizowanymi grupami;

niezależnego organu ds. zapewnienia poszanowania praw osób niepełnosprawnych: w tej roli Rzecznik odpowiada za promowanie, ochronę i monitorowanie wdrażania na Cyprze konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych.

Rzecznik ocenia, z własnej inicjatywy albo na wniosek, czy organy państwowe przestrzegają postanowień konwencji, i przedstawia propozycje mające na celu poprawę sytuacji. Ponadto Rzecznik współpracuje z innymi organami działającymi w tym obszarze i edukuje na temat praw osób niepełnosprawnych, promuje świadomość w ich zakresie i wzmacnia ich realizację w praktyce.

Policja cypryjska

W strukturach policji cypryjskiej stworzono i uruchomiono biura mające na celu promowanie, ochronę i wzmacnianie podstawowych praw człowieka. Poniżej przedstawiono zwięzły zarys zadań i obowiązków tych biur, które świadczą o tym, że policja podejmuje wysiłki na rzecz zapewnienia ochrony praw podstawowych.

Biuro ds. Praw Człowieka

Biuro ds. Praw Człowieka podlega Dyrekcji ds. Współpracy Policyjnej i Unii Europejskiej Komendy Głównej Policji Cypryjskiej i:

- (i) odpowiada za badanie i wdrażanie obowiązków przewidzianych w decyzjach różnych unijnych instytucji praw człowieka w obszarach wchodzących w zakres kompetencji policji;
- (ii) skupia się na wdrażaniu zaleceń sformułowanych przez Radę Europy w odniesieniu do warunków przetrzymywania w policyjnych izbach zatrzymań itd.;
- (iii) przeprowadza systematyczne inspekcje w policyjnych izbach zatrzymań oraz składa właściwe sprawozdania i wydaje zalecenia dotyczące sposobów poprawy warunków przetrzymywania i życia więźniów;
- (iv) współpracuje z innymi agencjami rządowymi, organizacjami pozarządowymi i niezależnymi organami w kwestiach dotyczących ochrony praw człowieka przysługujących wszystkim obywatelom oraz wydaje zalecenia w celu zapewnienia, by policja przestrzegała przepisów prawa i postanowień konwencji, które Republika Cypryjska podpisała i ratyfikowała;
- (v) współpracuje z Cypryjską Szkołą Policyjną w ramach planowania i wdrażania programów szkoleniowych w zakresie praw człowieka;
- (vi) przygotowuje i rozpowszechnia okólniki i podręczniki na temat ochrony i promowania poszanowania praw człowieka.

Biuro ds. Walki z Dyskryminacją

Biuro ds. Walki z Dyskryminacją podlega Departamentowi Karnemu Komendy Głównej Policji Cypryjskiej i ma za zadanie zapobieganie dyskryminacji, rasizmowi i ksenofobii oraz zwalczanie tych zjawisk.

W ramach swoich najważniejszych funkcji Biuro:

- (i) zapewnia koordynację, monitorowanie i współpracę między funkcjonariuszami policji w ramach prowadzenia czynności dochodzeniowych oraz dokumentowania przestępstw i incydentów z pobudek rasistowskich lub zbrodni na tle rasizmu;
- (ii) współpracuje z innymi agencjami rządowymi i organizacjami pozarządowymi, które angażują się w walkę z dyskryminacją i rasizmem;

- (iii) współpracuje z Cypryjską Szkołą Policyjną i innymi organizacjami, aby zapewnić funkcjonariuszom policji dalsze szkolenie;
- (iv) służy jako biuro łącznikowe między policją cypryjską a innymi agencjami odpowiedzialnymi za skuteczniejsze kształtowanie polityki przeciwko rasizmowi;
- (v) wzmacnia i wdraża krajowe ramy prawne odnoszące się do międzynarodowych i unijnych wytycznych i obowiązków.

Biuro ds. Zwalczenia Przemocy Domowej i Znęcania się nad Dzieckiem

Biuro ds. Zwalczenia Przemocy Domowej i Znęcania się nad Dzieckiem podlega Departamentowi Karnemu Komendy Głównej Policji Cypryjskiej i zajmuje się przede wszystkim działaniami o charakterze koordynacyjnym, wdrożeniowym i wspierającym.

Jego zasadnicze funkcje polegają na monitorowaniu spraw lub zdarzeń, badaniu akt spraw karnych i wydawaniu zaleceń na temat dalszego sposobu ich rozpatrywania. Ze względu na obowiązki w zakresie ścigania przestępstw Biuro ds. Zwalczenia Przemocy Domowej i Znęcania się nad Dzieckiem współpracuje ze śledczymi odpowiedzialnymi za te sprawy, konsultantami rodzinnymi lub urzędnikami służb opieki społecznej i innymi urzędnikami państwowymi lub innymi urzędnikami, którzy są odpowiedzialni za ten obszar, a także z ofiarami, z którymi kontakt nawiązywany jest osobiście lub telefonicznie. We współpracy z Cypryjską Szkołą Policyjną Biuro organizuje również seminaria szkoleniowe dla funkcjonariuszy policji.

Biuro ds. Zwalczenia Handlu Ludźmi

Biuro ds. Zwalczenia Handlu Ludźmi podlega Departamentowi Karnemu Komendy Policji Cypryjskiej i ma na celu zwalczanie handlu ludźmi zgodnie z ustawą o zapobieganiu handlowi ludźmi i ich wykorzystywaniu, zwalczaniu tych zjawisk i ochronie ofiar lub z wszelkimi innymi właściwymi przepisami i obowiązkami policji, na szczeblu zarówno europejskim, jak i międzynarodowym.

W ramach swoich najważniejszych funkcji i obowiązków Biuro:

przetwarza, analizuje i wykorzystuje informacje dotyczące przestępstw, które mają związek z jego zakresem zadań;

koordynuje działania wszystkich dyrekcji/agencji/departamentów, aby zapewnić dobre rozplanowanie w czasie i właściwą organizację operacji w całym kraju;

identyfikuje ofiary handlu ludźmi lub ich wykorzystywania zgodnie z właściwymi wytycznymi w zakresie identyfikacji i właściwymi przepisami prawa;

zapewnia funkcjonariuszom policji wskazówki w zakresie spraw dotyczących handlu ludźmi;

podejmuje działania następcze w związku z czynnościami wyjaśniającymi, które dotyczą spraw odnoszących się do handlu ludźmi, i zapewnia funkcjonariuszom przeprowadzającym przesłuchania właściwe wskazówki, bez względu na miejsce odbywania przez nich służby;

korzystając z wytycznych nadinspektora stojącego na czele Departamentu Karnego, podejmuje czynności dochodzeniowe w skomplikowanych i poważnych sprawach dotyczących naruszenia ustawy o zapobieganiu handlowi ludźmi i ich wykorzystywaniu, zwalczaniu tych zjawisk i ochronie ofiar we współpracy z właściwymi wyszkolonymi funkcjonariuszami służącymi w rejonowych wydziałach dochodzeniowo-śledczych;

odpowiada na skargi z innych państw o zapewnienie pomocy prawnej w związku z handlem ludźmi;

prowadzi bazę danych statystycznych oraz opracowuje właściwe sprawozdania i dane statystyczne;

pełni wszelkie pozostałe funkcje przewidziane w przepisach i w krajowym planie działania przeciwko handlowi ludźmi lub powierzone mu przez Komendanta Głównego Policji.

Aby zabezpieczyć i chronić prawa zidentyfikowanych ofiar handlu ludźmi, Biuro współpracuje ze służbami opieki społecznej oraz takimi organizacjami pozarządowymi jak Cyprus Stop Trafficking, KISA, Caritas, Well Spring itd.

Rzecznik Praw Dziecka

Urząd Rzecznika Prawa Dziecka (Epítropos Prostatías ton Dikaiomáton tou Paidioú) został ustanowiony ustawą o Rzeczniku Ochrony Praw Dziecka z 2007 r. (ustawa 74(I)/2007), która weszła w życie w dniu 22 czerwca 2007 r. W ustawie uregulowano powołanie Rzecznika, ustanowienie i funkcjonowanie Biura Rzecznika i inne powiązane kwestie. Ustawę znowelizowano w 2014 r. ustawą o ochronie praw dziecka z 2014 r. [44(I)/2014] w celu rozwiązania dodatkowych kwestii.

W ustawie przewidziano istotne przepisy, dzięki którym Biuro Rzecznika służy jako niezależna organizacja praw człowieka odpowiedzialna za ochronę i promowanie praw dziecka. W ustawie określono szeroki zakres funkcji i obowiązków Rzecznika, które do celów referencyjnych można podzielić na cztery filary:

kontrola i monitorowanie przepisów, procedur i praktyk wdrażanych przez organy sektora publicznego i prywatnego,

wzmocnienie pozycji i uczestnictwa dzieci,

kształcenie i podnoszenie świadomości dzieci i ogółu społeczeństwa w zakresie praw dziecka,

reprezentowanie dzieci i ich interesów w postępowaniach, które ich dotyczą.

Pierwszą osobą, którą powołano na stanowisko Rzecznika Praw Dziecka, była Leda Koursoumba. Obecnie trwa jej druga kadencja na stanowisku Rzecznika. Dane kontaktowe:

Gonía Apellí kai Páflou Nirvána, 5os Órophos, 1496

Nr tel.: +357 22873200

Faks: +357 22872365

Adres e-mail: childcom@ccr.gov.cy

Strona internetowa: [http://www.childcom.org.cy/](http://www.childcom.org.cy)

Rzecznik ds. Ochrony Danych Osobowych

Rzecznik ds. Ochrony Danych Osobowych (Epítropos Prostatías Dedoménon Prosopikou Kharaktíra) funkcjonuje jako niezależny organ nadzorczy powołany na mocy ustawy nr 112 z 2001 r. o przetwarzaniu danych osobowych (ochronie osób fizycznych) (ustawa 112(I)/2001), na mocy której transponowano do prawa krajowego dyrektywę 95/46/WE.

Rzecznik nadzoruje wdrażanie tej ustawy. Funkcje Rzecznika obejmują przeprowadzanie kontroli, wydawanie zezwoleń przewidzianych w przepisach prawa i nakładanie kar administracyjnych za naruszenie ustawy. Rzecznik współpracuje z właściwymi organami w innych państwach członkowskich i z Radą Europy w przypadkach, które wchodzą w zakres obowiązków Rzecznika, i w ramach promowania poszanowania prawa do prywatności i prawa do ochrony danych osobowych, które przysługują obywatelom Unii.

Rzecznik działa jako krajowy organ nadzorczy dla Europolu, Eurojustu, Eurodac, SIS II (system informacyjny Schengen drugiej generacji), VIS (wizowy system informacyjny), CIS (system informacji celnej) i IMI (system wymiany informacji na rynku wewnętrznym).

Celem Biura Rzecznika jest zapewnianie społeczeństwu lepszej jakości informacji na temat praw przewidzianych w ustawie i krzewienie kultury przyjaznej prywatności zarówno w sektorze publicznym, jak i w sektorze prywatnym.

Departament ds. Włączenia Społecznego Osób Niepełnosprawnych Ministerstwa Pracy, Opieki Socjalnej i Zabezpieczenia Społecznego

Konwencja ONZ o prawach osób niepełnosprawnych jest przełomem w historii, jeżeli chodzi o niepełnosprawność, i nakłada na państwa obowiązek przyjęcia wszelkich właściwych środków ustawodawczych, administracyjnych i innych, aby chronić prawa osób niepełnosprawnych we wszystkich aspektach życia. Republika Cypryjska ratyfikowała konwencję w 2011 r. oraz przygotowała i przyjęła pierwszy krajowy plan działania w zakresie niepełnosprawności w 2013 r.

Departament ds. Włączenia Społecznego Osób Niepełnosprawnych, będący kluczowym podmiotem prowadzącym działania w tym zakresie, podjął się koordynacji skutecznego wdrażania konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych oraz krajowych planów działania w zakresie niepełnosprawności na lata 2013–2015 i 2017–2020.

Ponadto Departament ds. Włączenia Społecznego Osób Niepełnosprawnych ma na celu promowanie ochrony socjalnej, włączenia społecznego i zatrudnienia osób niepełnosprawnych. Jego podstawowe działania obejmują:

przeprowadzanie ocen i wystawianie zaświadczeń o niepełnosprawności i zdolności funkcjonowania,

przyznawanie świadczeń społecznych osobom niepełnosprawnym,

zapewnianie bezpośredniej i pośredniej rehabilitacji zawodowej i innych usług wsparcia.

Celem Departamentu jest poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych i stworzenie dla nich nowych perspektyw integracji społecznej poprzez planowanie, koordynację i wdrażanie reform.

Krajowy Mechanizm na rzecz Praw Kobiet

Krajowy Mechanizm na rzecz Praw Kobiet (Ethnikós Mikhanismós yia ta Dikaiómata tis Yinaikas) został ustanowiony w dniu 16 lutego 1994 r. na mocy decyzji Rady Ministrów nr 40.609.

Krajowy Mechanizm na rzecz Praw Kobiet jest najważniejszą organizacją kształtującą i promującą politykę rządu zmierzającą do wyeliminowania dyskryminacji kobiet w przepisach i doprowadzenia do równości mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach prawa. Pomaga również w ustanowieniu zasady równości i równych szans w praktyce, co wymaga m.in. zmiany podejścia, promowania specjalnych programów wsparcia i wzmocnienia pozycji kobiet w ich wielowymiarowych rolach, a także włączania idei równości do wszystkich programów i strategii.

Zgodnie z decyzją Rady Ministrów nr 76.789 z dnia 23 kwietnia 2014 r. na czele Rady i Krajowego Komitetu Krajowego Mechanizmu na rzecz Praw Kobiet stoi Rzecznik ds. Równouprawnienia Płci, a Sekretariatem Generalnym Mechanizmu zarządzają urzędnicy z Biura ds. Równości Płci Ministerstwa Sprawiedliwości i Porządku Publicznego.

Krajowy Mechanizm na rzecz Praw Kobiet obejmuje trzy organy kolegialne: (i) Radę, (ii) Komitet Krajowy, (iii) Komitet Międzyministerialny. W jego skład wchodzi również Sekretariat Generalny.

W skład Rady Krajowego Mechanizmu ds. Praw Kobiet wchodzi 19 organizacji członkowskich. Członkowie Rady obejmują organizacje działające na rzecz kobiet, związki zawodowe i inne organizacje pozarządowe, w tym dwie organizacje działające na rzecz kobiet ze społeczności Turków cypryjskich (poniżej załączono wykaz organizacji członkowskich Rady).

Komitet Krajowy Krajowego Mechanizmu na rzecz Praw Kobiet składa się z 69 organizacji członkowskich, w tym organizacji związanych z partiami politycznymi, organizacji zwalczających przemoc wobec kobiet i ich wykorzystywanie, organizacji zajmujących się szkoleniem i badaniami, organizacji działających przeciw rasizmowi, organizacji rolniczych, związków zawodowych, organizacji działających na rzecz pokoju, wysiedleńców, rodziny, dzieci itd.

Komitet Międzyministerialny Krajowego Mechanizmu na rzecz Kobiet obejmuje urzędników ze wszystkich ministerstw i z Dyrekcji Generalnej ds. Programów Europejskich, Koordynacji i Rozwoju, którzy są odpowiedzialni za prawa kobiet.

Sekretariat Generalny przygotowuje spotkania wszystkich organów Krajowego Mechanizmu na rzecz Praw Kobiet i pomaga we wdrażaniu wszystkich podjętych decyzji, zapewniając wsparcie oraz wskazówki dotyczące kwestii administracyjnych i naukowych.

Komisja Parlamentarna ds. Praw Człowieka i Równych Szans dla Kobiet i Mężczyzn

Głównym zadaniem Komisji Parlamentarnej ds. Praw Człowieka i Równych Szans dla Kobiet i Mężczyzn jest badanie i analizowanie, w kontekście realizowania kontroli parlamentarnej, czy w Republice Cypryjskiej przestrzega się postanowień konstytucji Cypru, konwencji międzynarodowych i właściwych przepisów.

W tym kontekście Komisja analizuje sprawy związane z naruszeniem praw człowieka ze szkodą dla obywateli i innych osób mieszkających w Republice Cypryjskiej oraz składa właściwe sprawozdania do Izby Reprezentantów.

Ostatnia aktualizacja: 11/04/2022

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Prawa podstawowe - Łotwa

Na Łotwie sprawy cywilne, karne i administracyjne są rozpoznawane przez sądy na trzech szczeblach – sądy rejonowe bądź miejskie (*rajonu (pilsētu) tiesas*), sądy okręgowe (*apgabaltiesas*) i przez Sąd Najwyższy (*Augstākā tiesa*). Wykaz sądów można znaleźć [tutaj](#).

Istnieje również Trybunał Konstytucyjny (*Satversmes tiesa*), który zgodnie z konstytucją i [ustawą o Trybunale Konstytucyjnym](#) (*Satversmes tiesa likums*), rozpoznaje sprawy dotyczące zgodności przepisów ustawowych i aktów wykonawczych z konstytucją oraz inne sprawy zastrzeżone przez prawo do jego właściwości.

Zgodnie z [ustawą o władzy sądowniczej](#) (*Likums "Par tiesu varu"*), zasady i tryb postępowania określone są w [ustawie o Trybunale Konstytucyjnym](#), [kodeksie postępowania cywilnego](#) (*Civilprocesa likums*), [kodeksie postępowania karnego](#) (*Kriminālprocesa likums*) oraz [kodeksie postępowania administracyjnego](#) (*Administratīvā procesa likums*), które regulują tok postępowania, orzeczenia wydawane w trakcie i na koniec postępowania, a także sposób wykonania orzeczeń.

Wyspecjalizowane organy ochrony praw człowieka

[Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich](#) (*Tiesībsarga birojs*) działa na podstawie [ustawy o Rzeczniku Praw Obywatelskich](#) (*Tiesībsarga likums*).

Każda osoba, która uważa, że mogło dojść do naruszenia praw człowieka, bez względu na to, czy jej własnych, czy innej osoby, lub naruszenia zasad dobrych rządów, jest uprawniona do złożenia pisemnej skargi lub oświadczenia do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich. Procedura składania i rozpatrywania skarg jest regulowana ustawą o Rzeczniku Praw Obywatelskich i przepisami dotyczącymi rozpatrywania skarg (*sūdzību izskatīšanas reglaments*). Zgodnie z tymi przepisami, po otrzymaniu pisemnej skargi, Rzecznik Praw Obywatelskich musi podjąć decyzję, czy przyjąć czy odrzucić daną skargę (skarga zostanie odrzucona, jeżeli nie zawiera wystarczających szczegółów naruszenia, o którym w niej mowa, lub nie wchodzi w zakres kompetencji Rzecznika Praw Obywatelskich), a następnie ma obowiązek powiadomić o tym fakcie skarżącego. Sprawa musi zostać rozpatrzona w terminie trzech miesięcy. Sprawa zostaje zakończona w drodze zawarcia porozumienia przez strony lub wydania zalecenia przez Rzecznika Praw Obywatelskich. Zalecenie Rzecznika Praw Obywatelskich nie jest prawnie wiążące.

Art. 13 ust. 6 ustawy o Rzeczniku Praw Obywatelskich stanowi, że jest on również uprawniony do wszczynania postępowań z własnej inicjatywy.

Dane kontaktowe Rzecznika Praw Obywatelskich Republiki Łotewskiej:

Baznīcas ielā 25
Rīga
LV-1010
Tel.: +371 67686768
Faks: 67244074
E-mail: tiesibsargs@tiesibsargs.lv

Wiadomości są odczytywane codziennie w godzinach od 9:00 do 16:00.

Konsultacje możliwe są po wcześniejszym umówieniu się na spotkanie. Brak opłat.

Działalność Rzecznika Praw Obywatelskich w przypadkach dotyczących praw dzieci

Rzecznik Praw Obywatelskich działa na podstawie [ustawy o Rzeczniku Praw Obywatelskich](#). Ponadto, zgodnie z art. 652 ust. 2 [ustawy o ochronie praw dziecka](#) (*bērmu tiesību aizsardzības likums*), Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich zajmuje się również skargami dotyczącymi naruszeń praw dzieci, zwracając szczególną uwagę na naruszenia popełniane przez organy administracji rządowej i samorządowej lub ich pracowników.

Dane kontaktowe Rzecznika Praw Obywatelskich Republiki Łotewskiej:

Baznīcas ielā 25
Rīga
LV-1010
Tel.: +371 67686768
Faks: 67244074
E-mail: tiesibsargs@tiesibsargs.lv

Wiadomości są odczytywane codziennie w godzinach od 9:00 do 16:00.

Konsultacje możliwe są po wcześniejszym umówieniu się na spotkanie. Brak opłat.

Państwowa Inspekcja ds. Ochrony Praw Dzieci (*Valsts opieka na tiesību aizsardzības inspekcija*) monitoruje i weryfikuje stosowanie przepisów ustawowych i wykonawczych dotyczących ochrony praw dzieci na podstawie art. 651 [ustawy o ochronie praw dziecka](#).

Z inspektorami ds. ochrony praw dzieci można się skontaktować pod adresem:

53 Ventspils iela
Rīga
LV-1002
Tel.: +371 67359128, +371 67359133

Dostępność w poniedziałki w godzinach 13:00 - 18:00 i czwartki w godzinach 8:30 - 14:00.

Aby uzyskać więcej informacji dotyczących wniosków i skarg odnoszących się do praw dziecka, należy kliknąć [tutaj](#).

Organ ds. równości

Rzecznik Praw Obywatelskich działa na podstawie [ustawy o Rzeczniku Praw Obywatelskich](#).

Dane kontaktowe Rzecznika Praw Obywatelskich Republiki Łotewskiej:

25 Baznīcas ielā
Rīga
LV-1010
Tel.: +371 67686768
Faks: 67244074
E-mail: tiesibsargs@tiesibsargs.lv

Wiadomości są odczytywane codziennie w godzinach od 9:00 do 16:00.

Konsultacje możliwe są po wcześniejszym umówieniu się na spotkanie. Brak opłat.

Organ ds. ochrony danych

Państwowy Urząd Ochrony Danych (Datu valsts inspekcija - „DVI”) nadzoruje ochronę danych osobowych. Weryfikuje i monitoruje on zgodność przetwarzania danych osobowych w kraju z wymogami prawa o ochronie danych osobowych (*Fizisko personu datu aizsardzības likums*).

Zgodnie z art. 5 ust. 3 ustawy o wnioskach urzędowych (*lesnīegumu likums*, obowiązującej od dnia 1 stycznia 2008 r.) i art. 64 kodeksu postępowania administracyjnego (obowiązującego od dnia 1 lutego 2004 r.), urząd ten ma obowiązek rozpatrzyć złożony wniosek lub skargę i udzielić odpowiedzi w terminie jednego miesiąca od dnia ich otrzymania. Termin ten może zostać przedłużony, jeżeli niezbędne jest uzyskanie dalszych informacji na potrzeby rozpatrzenia wniosku lub skargi.

Inspektorat jest uprawniony do nakładania sankcji w przypadku naruszeń w obszarze ochrony danych osobowych. Decyzje Urzędu można zaskarżyć do sądu.

Dane kontaktowe Państwowego Urzędu Ochrony Danych:

Blaumaņa iela 11/13-15.
Rīga
LV-1011
Tel.: +371 67223131
E-mail: info@dvi.gov.lv

Konsultacje możliwe są po wcześniejszym umówieniu się na spotkanie.

Personel udziela telefonicznych konsultacji w każdy dzień powszedni w godzinach 14.00-16.00.

Inne wyspecjalizowane organy

Łotewskie Centrum Praw Człowieka (Latvijas cilvēktiesību centrs - „LCC”) jest niezależną organizacją pozarządową zajmującą się edukacją w zakresie praw człowieka, badaniami dotyczącymi praw człowieka oraz kwestiami związanymi ze stosunkami krajowymi. Zakres działalności centrum obejmuje następujące zagadnienia: integrację społeczną, tolerancję i przeciwdziałanie dyskryminacji, zakłady zamknięte, doradztwo prawne, ochronę interesów osób chorych psychicznie i przeciwdziałanie ich dyskryminacji, przestępstwa popełniane z nienawiści oraz osoby ubiegające się o azyl.

Informacje kontaktowe Łotewskiego Centrum Praw Człowieka

13 Alberta iela
7.stāvs

Rīga
LV-1010
Ļotwa
Tel.: +371 67039290
Faks: +371 67039291
E-mail: office@humanrights.org.lv

Inne

Urząd ds. Pomocy Prawnej (Juridiskās palīdzības administrācija - „JPA”) działa na podstawie [ustawy o państwowej pomocy prawnej](#) (*Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likums*), [ustawy o państwowej kompensacie przysługującej ofiarom przestępstw](#) (*Likums par valsts kompensāciju cietušajiem*) i rozporządzenia Rady Ministrów nr 869 z dnia 15 listopada 2005 r. ustanawiającego [Statut Urzędu ds. Pomocy Prawnej](#) (*Juridiskās palīdzības administrācijas nolikums*). Urząd ten weryfikuje wnioski o przyznanie państwowej pomocy prawnej i wydaje decyzje o udzieleniu lub odmowie jej udzielenia; rozpatruje wnioski o kompensatę ze strony państwa i decyduje, czy należy wypłacić, czy odmówić wypłaty kompensaty; rozpatruje indywidualne wnioski dotyczące zatwierdzenia jako podmiotu świadczącego państwową pomoc prawną i zawiera umowy z podmiotami świadczącymi pomoc prawną; oraz wykonuje inne zadania zgodnie z wymienionymi powyżej przepisami ustawowymi i wykonawczymi.

Formularz służący do uzyskania statusu podmiotu świadczącego państwową pomoc prawną jest dostępny na stronie internetowej urzędu pod adresem <https://www.jpa.gov.lv/par-mums-eng>, w sekcji „Juridiskās palīdzības sniedzējiem” [podmioty udzielające państwową pomoc prawną].

Dane kontaktowe Urzędu ds. Pomocy Prawnej:

Brīvības gatve 214
Rīga
LV-1039
Bezpłatny numer telefonu: + 371 680001801, tel.: +371 67514208
Faks: +37167514209
E-mail: jpa@jpa.gov.lv

Stowarzyszenie Bezpieczny Dom

Stowarzyszenie Bezpieczny Dom ([NVO Patvērums „Drošā māja”](#)) zostało założone w celu udzielania wsparcia ofiarom handlu ludźmi oraz imigrantom o uregulowanym statusie, w tym osobom ubiegającym się o azyl, uchodźcom i osobom, którym przyznano inny status, przez zagwarantowanie tym osobom prawa do otrzymania odpowiedniej pomocy i ochrony; przez sprzyjanie reintegracji społecznej ofiar handlu ludźmi; oraz przez świadczenie usług wsparcia imigrantom o uregulowanym statusie oraz rozwijanie interaktywnych form szkoleń i współpracy z instytucjami państwowymi i samorządowymi, organizacjami społecznymi i chrześcijańskimi na Łotwie oraz w innych częściach świata. We wrześniu 2010 r. stowarzyszenie zostało uznane za organizację pożytku publicznego. Od 2007 r. stowarzyszenie jest uprawnione do prowadzenia reintegracji społecznej dla ofiar handlu ludźmi finansowanej z budżetu państwa.

Dane kontaktowe:

Lāčplēša iela 75 - 9/10
Rīga
LV-1011
Tel.: +371 67898343, +371 28612120
E-mail: drosa.maja@gmail.com
Ostatnia aktualizacja: 12/07/2021

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Uwaga: niedawno wprowadzono na tej stronie zmiany w oryginalnej wersji językowej [fr](#). Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

Prawa podstawowe - Luksemburg

Sądy krajowe

Prawa podstawowe usankcjonowano w aktach międzynarodowych, takich jak europejska konwencja praw człowieka, jak również w konwencjach Organizacji Narodów Zjednoczonych, a także w konstytucji luksemburskiej i w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej w odniesieniu do prawa Unii.

Na prawa podstawowe usankcjonowane w tych aktach prawnych można się powołać przed każdym sądem krajowym – zarówno przed sądami właściwymi do rozpoznawania spraw karnych, cywilnych i gospodarczych, jak i administracyjnych.

Należy podkreślić, że każde naruszenie prawa podstawowego może skutkować orzeczeniem sankcji przez sądy krajowe – zarówno przez sądy właściwe do rozpoznawania spraw karnych lub cywilnych, jak i – w stosownych przypadkach – przez sądy właściwe do rozpoznawania spraw gospodarczych lub administracyjnych.

<https://justice.public.lu/fr.html>

<http://www.justice.public.lu/fr/annuaire/index.html>

Rzecznik instytucjonalny

Rzecznik Praw Obywatelskich

Rzecznik działa przy Izbie Deputowanych i nie podlega zwierzchnictwu żadnego innego organu w ramach sprawowanej funkcji.

Zadaniem Rzecznika jest przyjmowanie skarg od osób fizycznych lub prawnych prawa prywatnego wnoszonych w związku ze sprawą dotyczącą tych osób i związanych z funkcjonowaniem administracji rządowej i samorządowej, a także instytucji publicznych podlegających organom rządowym i samorządowym, z wyjątkiem spraw związanych z ich działalnością przemysłową, finansową i handlową. W tym kontekście do Rzecznika można wnosić skargi, które bezpośrednio lub pośrednio dotyczą praw człowieka.

Każda osoba fizyczna lub osoba prawna prawa prywatnego, która uzna – w związku ze swoją sprawą – że działanie organu, o którym mowa w poprzednim akapicie, nie było zgodne z powierzoną mu misją lub że uchybia ono obowiązującym konwencjom, ustawom i rozporządzeniom, może wystąpić o skierowanie sprawy do Rzecznika w drodze indywidualnej skargi pisemnej lub poprzez ustne oświadczenie złożone w sekretariacie Rzecznika. Przed wniesieniem skargi należy podjąć właściwe kroki administracyjne przed organami, których dotyczy sprawa, w celu załatwienia danej sprawy. Wniesienie skargi do Rzecznika nie powoduje przerwania biegu terminów wniesienia środków zaskarżenia, w szczególności do właściwych sądów.

Rzecznik nie może interweniować w postępowaniach wszczętych przed sądem ani podważać zasadności orzeczenia sądowego. W przypadku niewykonania orzeczenia sądowego kończącego postępowanie w sprawie może on jednak zobowiązać organ, którego dotyczy skarga, do wykonania orzeczenia w terminie wyznaczonym przez Rzecznika.

Przedmiotem skargi powinna być konkretna sprawa, która dotyczy skarżącego. Skargi nie mogą dotyczyć funkcjonowania administracji w ujęciu ogólnym.

Jeżeli Rzecznik uzna, że dana skarga jest uzasadniona, udziela porad skarżącemu i organowi administracji, przedstawiając zalecenia w odniesieniu do organu, którego dotyczy skarga, oraz skarżącego, które jego zdaniem mogą umożliwić polubowne rozstrzygnięcie sprawy będącej przedmiotem wniesionej skargi. Zalecenia mogą obejmować w szczególności propozycje udoskonalenia funkcjonowania organu, którego dotyczy skarga.

Jeżeli Rzecznik uzna – w związku z wniesioną do niego skargą – że wykonanie orzeczenia będącego przedmiotem skargi uchybia zasadzie sprawiedliwości, może on zalecić danemu organowi – zgodnie z przepisami ustawowymi i wykonawczymi – wszelkie rozwiązania umożliwiające rozstrzygnięcie sprawy skarżącego na zasadzie słuszności oraz zasugerować zmiany, które jego zdaniem należy wprowadzić w przepisach ustawowych lub wykonawczych, na podstawie których wydano przedmiotowe orzeczenie.

Od decyzji Rzecznika o niepodejmowaniu sprawy nie można się odwołać do sądu.

Ombudsman

36, rue du Marché-aux-Herbes

L-1728 Luxembourg

Tel.: (+352) 26 27 01 01

Faks: (+352) 26 27 01 02

Strona internetowa: <http://www.ombudsman.lu/>

E-mail: info@ombudsman.lu

Wyspecjalizowane organy ochrony praw człowieka

Komisja Konsultacyjna ds. Praw Człowieka (Commission consultative des droits de l'Homme)

Komisja Konsultacyjna ds. Praw Człowieka (Commission consultative des droits de l'Homme – CCDH) jest rządowym organem doradczym, którego zadaniem jest upowszechnianie i ochrona praw człowieka w Wielkim Księstwie Luksemburga. W tym celu Komisja przekazuje rządowi opinie, badania, stanowiska i zalecenia, które opracowuje przy zachowaniu pełnej niezależności we wszystkich kwestiach o zasięgu ogólnym dotyczących praw człowieka w Wielkim Księstwie Luksemburga. W swoich opiniach zwraca uwagę rządu na środki, które – jej zdaniem – mogą wspierać ochronę i upowszechnianie praw człowieka. Premier przekazuje Izbie Deputowanych opinie, badania, stanowiska i zalecenia Komisji.

Komisja jest organem pełniącym wyłącznie funkcje doradcze na rzecz rządu, nieposiadającym uprawnień decyzyjnych.

CCDH nie jest uprawniona do rozpatrywania indywidualnych spraw.

W ramach swojej działalności CCDH:

wedle własnego uznania bada wszelkie kwestie wchodzące w zakres jej kompetencji, które zostały do niej skierowane przez rząd lub które zdecydowała się rozstrzygnąć z własnej inicjatywy na wniosek członków CCDH lub każdej innej osoby lub organizacji;

wysłuchuje opinii wszystkich zainteresowanych osób oraz – w stosownych przypadkach – przyjmuje wszystkie informacje i dokumenty, które są niezbędne do oceny sytuacji wchodzących w zakres jej kompetencji;

zwraca się do opinii publicznej – bezpośrednio lub za pośrednictwem mediów – w szczególności w celu podania do wiadomości publicznej swoich opinii i zaleceń;

współpracuje z innymi organami – sądowymi lub pozasądowymi, których celem jest upowszechnianie i ochrona praw człowieka.

Commission consultative des droits de l'Homme

71-73, rue Adolphe Fischer

L-1520 Luxembourg

Tel.: (+352) 26 20 28 52

Faks: (+352) 26 20 28 55

Strona internetowa: <https://ccdh.public.lu/>

E-mail: info@ccdh.public.lu

Luksemburski Komitet ds. Praw Dziecka (Ombuds-Comité fir d'Rechter vum Kand – ORK)

Członkowie ORK wypełniają powierzone zadania przy zachowaniu pełnej bezstronności i niezależności.

Wykonując swoją misję, ORK może w szczególności:

analizować przepisy ustanowione w celu ochrony i upowszechniania praw dziecka, aby – w stosownych przypadkach – kierować zalecenia dotyczące wprowadzenia niezbędnych dostosowań do właściwych organów;

wydawać opinie na temat ustaw i rozporządzeń oraz projektów dotyczących praw dziecka;

informować o sytuacji dzieci i podejmować działania w celu zapewnienia stosowania Konwencji o prawach dziecka; składać rządowi i Izbie Deputowanych roczne sprawozdania z sytuacji dotyczącej praw dziecka oraz z własnej działalności;

propagować kształtowanie prawa dziecka do swobody wypowiedzi oraz do czynnego udziału w sprawach, które go dotyczą;

badać sytuacje naruszeń praw dziecka oraz wydawać zalecenia w celu ich wyeliminowania;

przyjmować informacje i skargi związane z naruszeniami praw dziecka i wysłuchiwać w tym celu opinii dzieci, które o to wystąpią, na zasadach określonych przez Komitet;

wydawać zalecenia lub porady – w oparciu o informacje i skargi lub w związku z konkretnymi sprawami badanymi przez Komitet – w celu zapewnienia lepszej ochrony praw i interesów dziecka.

W ramach sprawowania powierzonych funkcji Komitet zachowuje tajemnicę zawodową w odniesieniu do informacji na temat poszczególnych sytuacji lub spraw. Tajemnica zawodowa pozostaje bez uszczerbku dla możliwości przekazywania właściwym organom sądowym wszelkich informacji, które mogą zaszkodzić nadrzędemu interesowi dziecka.

Członkowie ORK sprawują powierzone funkcje, nie ingerując w zawisłe postępowania sądowe.

W ramach wykonywania powierzonej misji i w granicach ustalonych w ustawach oraz rozporządzeniach członkom ORK przysługuje nieograniczony dostęp do wszystkich budynków należących do organów publicznych lub prywatnych, które świadczą na rzecz dzieci usługi z zakresu opieki – z zakwaterowaniem lub bez zakwaterowania – konsultacji, pomocy, doradztwa, kształcenia lub animacji.

Członkowie ORK mogą zażądać wszelkich informacji, dowodów lub dokumentów, chyba że są one objęte tajemnicą lekarską lub inną tajemnicą zawodową.

Ombuds-Comité fir d'Rechter vum Kand (ORK)

2, rue Fort Wallis

L-2714 Luxembourg

Tel.: (+352) 26 123 124

Faks: (+352) 26 123 125

Strona internetowa: <http://ork.lu/index.php/en/>

Ośrodek ds. Równego Traktowania (Centre pour l'égalité de traitement)

Celem Ośrodka ds. Równego Traktowania (Centre pour l'égalité de traitement), który sprawuje powierzone funkcje w pełni niezależnie, jest propagowanie, analizowanie i monitorowanie równego traktowania wszystkich osób bez dyskryminacji ze względu na rasę, pochodzenie etniczne, płeć, religię lub przekonania, niepełnosprawność i wiek.

Wykonując powierzoną misję, Ośrodek może w szczególności:

publikować sprawozdania, wydawać opinie i zalecenia oraz prowadzić badania w zakresie wszelkich kwestii związanych z wyżej wspomnianymi rodzajami dyskryminacji;

opracowywać i przekazywać wszelkie informacje i dokumenty, które są użyteczne w celu realizacji powierzonych funkcji;

udzielać pomocy osobom, które uważają, że są ofiarami dyskryminacji zgodnie z definicją zawartą w art. 1 ustawy o równym traktowaniu z dnia 28 listopada 2006 r., umożliwiając im skorzystanie z usług służb poradnictwa, których celem jest informowanie ofiar o przysługujących im indywidualnych prawach, ustawodawstwie, orzecznictwie i sposobach dochodzenia przysługujących im praw.

Informacje dotyczące poszczególnych sytuacji lub przypadków, które członkowie powzięli w ramach wykonywania powierzonej misji, są objęte tajemnicą zawodową. Tajemnica zawodowa pozostaje bez uszczerbku dla możliwości przekazywania właściwym organom sądowym wszelkich informacji, które mogą stanowić dyskryminację ofiary zgodnie z definicją zawartą w art. 1 ustawy o równym traktowaniu z dnia 28 listopada 2006 r.

Członkowie Ośrodka sprawują powierzone funkcje, nie ingerując w zawisłe postępowania sądowe.

Członkowie Ośrodka mają prawo żądać przedstawienia wszelkich informacji, dowodów lub dokumentów, które są niezbędne do sprawowania powierzonej funkcji, chyba że są one objęte tajemnicą lekarską lub inną tajemnicą zawodową.

Centre pour l'égalité de traitement

B.P. 2026

L-1020 Luxembourg

Tel.: (+352) 26 48 30 33

Faks: (+352) 26 48 38 73

Strona internetowa: <http://cet.lu/fr/>

E-mail: info@cet.lu

Krajowa Komisja ds. Ochrony Danych (Commission nationale pour la protection des données)

Krajowa Komisja ds. Ochrony Danych (Commission nationale pour la protection des données) jest organem publicznym działającym jako instytucja publiczna. Krajowa Komisja ds. Ochrony Danych sprawuje powierzoną jej misję z zachowaniem pełnej niezależności.

Komisja co roku przedstawia pisemne sprawozdanie z wykonania powierzonych zadań podczas posiedzenia członków rządu.

Zadaniem Krajowej Komisji ds. Ochrony Danych jest:

kontrola i weryfikacja zgodności z prawem gromadzenia i wykorzystywania danych podlegających przetwarzaniu oraz informowanie administratorów danych o ich obowiązkach;

zapewnianie poszanowania podstawowych wolności i praw osób, w szczególności poszanowania ich życia prywatnego, oraz informowanie opinii publicznej o prawach zainteresowanych osób;

przyjmowanie i rozpoznawanie skarg oraz wniosków dotyczących weryfikacji zgodności z prawem przetwarzania;

doradzanie rządowi – na jego wniosek albo z własnej inicjatywy – w kwestii konsekwencji rozwoju technologii przetwarzania informacji w odniesieniu do poszanowania podstawowych wolności i praw osób; w tym celu Komisja może zlecać badania, ankiety lub ekspertyzy.

Zadaniem Krajowej Komisji jest również zapewnienie stosowania przepisów zmienionej ustawy z dnia 30 maja 2005 r. o ochronie życia prywatnego w sektorze łączności elektronicznej oraz rozporządzeń wykonawczych do tej ustawy.

Każda osoba działająca we własnym imieniu lub za pośrednictwem adwokata lub każda inna osoba fizyczna lub prawna, która jest należycie upoważniona, może wnieść do Krajowej Komisji wniosek dotyczący poszanowania jej podstawowych praw i wolności w odniesieniu do przetwarzania danych. Osoba, która wnosi skargę, jest informowana o działaniach podjętych w związku z tą skargą.

Każda zainteresowana osoba może w szczególności złożyć do Krajowej Komisji wniosek o weryfikację zgodności z prawem przetwarzania danych osobowych w przypadku odmowy lub ograniczenia wykonania przysługującego jej prawa dostępu do swoich danych.

Komisja powiadamia organy sądowe o naruszeniach, o których powzięła wiadomość.

Commission nationale pour la protection des données

1, avenue du Rock'n'Roll

L-4361 Esch-sur-Alzette

Tel.: (+352) 26 10 60 -1

Faks: (+352) 26 10 60 - 29

Strona internetowa: <https://cnpd.public.lu/fr/index.html>

Luksemburski Urząd ds. Przyjmowania i Integracji Cudzoziemców (Office luxembourgeois de l'accueil et de l'intégration – OLAI)

Zadaniem OLAI (Office luxembourgeois de l'accueil et de l'intégration) jest organizacja procesu przyjmowania nowo przybyłych cudzoziemców oraz ułatwianie ich integracji poprzez wdrażanie i koordynację polityki przyjmowania i integracji cudzoziemców (której zasadniczym elementem jest walka z dyskryminacją) wraz z samorządem terytorialnym i podmiotami społeczeństwa obywatelskiego, a także organizacja pomocy społecznej na rzecz cudzoziemców, którzy nie mają prawa do istniejących zasilków i świadczeń, oraz na rzecz osób ubiegających się o udzielenie ochrony międzynarodowej.

Wykonując te zadania, OLAI współpracuje z organami wspólnotowymi i międzynarodowymi oraz z państwami pochodzenia cudzoziemców.

Zadaniem OLAI jest opracowanie – we współpracy z międzyministerialnym komitetem na rzecz integracji – projektu wieloletniego krajowego planu działania w zakresie integracji i walki z dyskryminacją określającego główne strategiczne osie działań i środki polityczne, które są obecnie wdrażane oraz które należy wdrożyć.

Minister przedkłada rządowi projekt planu celem jego zatwierdzenia.

Rząd przedstawi ogólną strategię i określi środki ukierunkowane na integrację oraz walkę z dyskryminacją.

Office luxembourgeois de l'accueil et de l'intégration (OLAI)

7,-9, avenue Victor Hugo

L-1750 Luxembourg

Tel.: (+352) 247-85700

Strona internetowa: <http://www.olai.public.lu/fr/index.html>

E-mail: info@olai.public.lu

Dostęp do wymiaru sprawiedliwości

Biuro Porad i Informacji Prawnej (Service d'accueil et d'information juridique)

Tego rodzaju biura działają przy sądach pod zwierzchnictwem Krajowego Prokuratora Generalnego. Zadaniem Biura jest przyjmowanie interesantów i udzielanie im ogólnych informacji na temat zakresu przysługujących im praw oraz sposobów i środków ochrony tych praw.

Zadaniem Biura Porad i Informacji Prawnej jest:

przyjmowanie interesantów i kierowanie ich do właściwych organów przy jednoczesnym zapewnieniu niezbędnych informacji i narzędzi technicznych; udzielanie interesantom ogólnych informacji na temat zakresu przysługujących im praw w odniesieniu do zgłoszonych problemów oraz na temat sposobów i środków umożliwiających wykonanie tych praw;

przyjmowanie zażeń dotyczących trudności napotkanych w wykonywaniu przysługującego prawa i proponowanie środków w celu ich przezwyciężenia.

Biuro Porad i Informacji Prawnej udziela informacji wyłącznie w formie ustnej, z wyłączeniem wszelkich konsultacji pisemnych.

Service d'accueil et d'information juridique – Luxembourg

Cité judiciaire

Bâtiment BC

L-2080 – Luxembourg

Tel.: (+352) 22 18 46

Service d'accueil et d'information juridique – Diekirch

Justice de paix

Place Joseph Bech

L-9211 – Diekirch

Tél.: (+352) 80 23 15

Service d'accueil et d'information juridique – Esch sur Alzette

Justice de paix

Place Norbert Metz

L-4239 – Esch-sur-Alzette

Tel.: (+352) 54 15 52

Pomoc prawna

Jeżeli chodzi o pomoc prawną, mogą ją uzyskać strony w postępowaniu sądowym, pozasądowym, nieprocesowym i procesowym. Aby wniosek o pomoc prawną został uwzględniony, zasoby finansowe wnioskodawcy muszą być niewystarczające, tj. muszą odpowiadać minimalnemu dochodowi gwarantowanemu. Fakt, czy zasoby finansowe są niewystarczające, ocenia się względem dochodów i majątku osoby, która wnosi o pomoc, oraz osób zamieszkujących z nią we wspólnym gospodarstwie domowym.

Pomoc prawna nie zostanie przyznana osobie, której roszczenie jest w sposób oczywisty niedopuszczalne, bezzasadne, stanowi nadużycie prawa lub jest niewspółmierne do kosztów, które powstaną.

Pomoc prawna nie zostanie przyznana, jeżeli wnioskodawca na podstawie jakiegokolwiek tytułu może domagać się od osoby trzeciej zwrotu kosztów, które miałyby zostać pokryte w wyniku przyznania pomocy prawnej.

Osoba, która uzyskała pomoc prawną, ma prawo do pomocy adwokata oraz wszystkich urzędników ministerialnych (*officiers ministériels*), których pomoc jest niezbędna w toku postępowania przed sądami wszystkich instancji bądź w postępowaniu egzekucyjnym zmierzającym do wykonania zapadłego orzeczenia. Decyzję o przyznaniu pomocy prawnej podejmuje Dziekan Rady Adwokackiej (Bâtonnier de l'Ordre des avocats) lub delegowany przez niego do wykonywania tych czynności jeden z członków Rady z siedzibą w okręgu, w którym znajduje się miejsce zamieszkania wnioskodawcy. Jeżeli wnioskodawca nie ma miejsca zamieszkania, organem właściwym do wydania tej decyzji jest Dziekan Rady Adwokackiej lub jeden z członków Rady delegowany przez niego do wykonywania tych czynności.

Osoby o niewystarczających zasobach finansowych zgłaszają stosowny wniosek Dziekanowi ustnie w godzinach przyjęć lub pisemnie.

Jeżeli osoba zatrzymana przez policję utrzymuje, że przysługuje jej prawo do pomocy prawnej, i składa taki wniosek, towarzyszący jej w trakcie zatrzymania adwokat przekazuje ten wniosek Dziekanowi.

Strona internetowa: <http://barreau.lu/votre-avocat/assistance-judiciaire/presentation>

W odniesieniu do okręgu sądowego Luksemburga

Bâtonnier de l'Ordre des Avocats de Luxembourg

B.P. 361

L-2013 Luxembourg

45, Allée Scheffer, L-2520 Luxembourg

W odniesieniu do okręgu sądowego Diekirch

Bâtonnier de l'Ordre des Avocats de Diekirch

B.P. 68

L-9201 Diekirch

Ostatnia aktualizacja: 29/10/2021

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej.

Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Prawa podstawowe - Węgry

I. Sądy krajowe

I. 1. Sądy

I.2. Trybunał Konstytucyjny

II. Krajowe instytucje praw człowieka, Rzecznik Praw Obywatelskich

II.1. Rzecznik Praw Podstawowych

II.2. Wyszczególnione organy ochrony praw człowieka

III. Inne

III.1. Prokuratura węgierska

III.2. Wsparcie ofiar

III.3. Pomoc prawna

I. Sądy krajowe

I. 1. Sądy

1. Zadania

Zgodnie z węgierską ustawą zasadniczą (konstytucja węgierska) zadaniem sądów jest sprawowanie wymiaru sprawiedliwości. Oznacza to orzekanie w sprawach karnych i sporach prywatnoprawnych, rozstrzygnięcie o legalności decyzji administracyjnych i aktów prawa miejscowego oraz rozstrzygnięcie, czy dany organ samorządowy uchybił swoim ustawowym obowiązkom ustawodawczym. Zgodnie z prawem sąd może być zobowiązany do rozstrzygnięcia również innych spraw.

Zasady gwarantujące niezawisłość sędziów określono w ustawie zasadniczej – sędziowie podlegają wyłącznie prawu, podczas rozstrzygnięcia sprawy są wolni od wszelkich nacisków, a ich złożenie z urzędu może nastąpić wyłącznie po spełnieniu przesłanek określonych w ustawie oraz zgodnie z procedurami określonymi w ustawie. Nie mogą być oni członkami żadnej partii politycznej ani angażować się w działalność polityczną.

2. Organizacja

Na Węgrzech zadanie polegające na sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości wykonują: węgierski Sąd Najwyższy (Kúria), sądy apelacyjne (*ítélőtáblák*), sądy okręgowe (*törvényszékek*), sądy rejonowe (*járásbíróságok*) oraz sądy administracyjne i pracy.

Poszczególne szczeble systemu sądowego nie pozostają ze sobą w relacji hierarchicznej. Sądy wyższej instancji nie mają kompetencji do wydawania poleceń sądom niższej instancji. Sędziowie orzekają zgodnie z prawem i ze swoimi przekonaniem moralnym.

Sądy rejonowe (*járásbíróságok*)

Większość spraw w pierwszej instancji jest rozpatrywana przez sądy rejonowe. Obecnie na Węgrzech działa 111 sądów rejonowych. Sądy rejonowe w Budapeszcie określa się w języku węgierskim terminem *kerületi bíróság*. W 23 dzielnicach Budapesztu działa łącznie sześć połączonych sądów rejonowych (*egyesített kerületi bíróság*). Sądy rejonowe są sądami pierwszej instancji, którym przewodniczy prezes.

Sądy administracyjne i pracy

Na Węgrzech istnieje 20 sądów administracyjnych i pracy, które, jak wskazuje ich nazwa, rozpatrują wyłącznie sprawy z zakresu prawa administracyjnego i prawa pracy. Ich podstawowym zadaniem jest kontrola decyzji administracyjnych i orzekanie w sprawach związanych ze stosunkiem pracy i stosunkiem zbliżonym do stosunku pracy.

Sądy okręgowe (*törvényszékek*)

Sądy okręgowe rozpatrują sprawy w pierwszej lub drugiej instancji. Sąd okręgowy jest właściwy do rozpoznania sprawy w dwóch przypadkach. Po pierwsze wówczas, gdy zainteresowana strona wniosła środek zaskarżenia od orzeczenia wydanego w pierwszej instancji (innymi słowy od orzeczenia wydanego przez sąd rejonowy lub sąd administracyjny i pracy). Niektóre sprawy należy jednak wnieść do sądu okręgowego – sąd ten rozpatrzy wówczas sprawę w pierwszej instancji. Przepisy prawa procesowego (kodeks postępowania cywilnego i ustawa o postępowaniu karnym) określają, których spraw dotyczy ta zasada, na przykład ze względu na wartość przedmiotu sporu, fakt, że jest to sprawa objęta przepisami szczególnymi lub że dotyczy szczególnie poważnego przestępstwa. W sądach okręgowych – działających pod kierunkiem ich prezesa – istnieją izby, zespoły oraz wydziały: karny, cywilny, gospodarczy oraz wydział administracyjny i pracy.

Sądy apelacyjne (*ítélőtáblák*)

Pięć sądów apelacyjnych zajmuje w hierarchii pozycję pomiędzy sądami okręgowymi a Sądem Najwyższym (Kúria), przy czym sądy te zostały utworzone, aby zmniejszyć obciążenie byłego Sądu Najwyższego (Legfelsőbb Bíróság). Środki zaskarżenia od orzeczeń wydawanych przez sądy okręgowe rozpatrują sądy apelacyjne. Sądy apelacyjne są sądami trzeciej instancji w sprawach karnych, w których sąd okręgowy wydał orzeczenie w drugiej instancji. W sądach apelacyjnych – działających pod kierunkiem ich prezesa – istnieją izby oraz wydziały karny i cywilny.

Sąd Najwyższy Węgier

Sąd Najwyższy jest najwyższym organem sądowym, któremu przewodniczy prezes. Jego najważniejsze zadanie polega na tworzeniu jednolitej i spójnej praktyki sądowej. Sąd Najwyższy wywiązuje się z tego obowiązku poprzez podejmowanie tzw. uchwał rozstrzygających zagadnienia prawne. Uchwały te zapewniają sądom wskazówki i są dla nich wiążące.

Sąd Najwyższy:

rozpatruje środki zaskarżenia od orzeczeń wydawanych przez sądy okręgowe lub sądy apelacyjne w przypadkach określonych w przepisach prawa;

rozpatruje wnioski o kontrolę konstytucyjności;

wydaje wiążące dla sądów uchwały rozstrzygające zagadnienia prawne;

dokonyuje analiz orzecznictwa w zakończonych sprawach, w których orzeczenia się uprawomocniły, i w tych ramach bada i analizuje orzecznictwo sądów;

wydaje zasady prawne;

rozstrzyga, czy akty prawa miejscowego są sprzeczne z normami wyższego rzędu i czy należy je uchylić;

orzeka o naruszeniu przez organ samorządowy ustawowych obowiązków ustawodawczych.

W Sądzie Najwyższym istnieją izby zajmujące się zagadnieniami związanymi z orzecznictwem, uchwałami rozstrzygającymi zagadnienia prawne, zasadami prawnymi, organami samorządowymi, jak również izba karna, izba cywilna oraz izba ds. prawa pracy i prawa administracyjnego, a także zespoły ds. analiz orzecznictwa.

Krajowe Biuro Sądownictwa (*Országos Bírósági Hivatal*) oraz Krajowa Rada Sądownictwa (*Országos Bírói Tanács*)

Przewodniczący Krajowego Biura Sądownictwa realizuje scentralizowane zadania związane z administracją sądową, wykonuje zadania kierownicze zgodnie z rozdziałem ustawy budżetowej poświęconym sądom oraz nadzoruje działalność administracyjną prezesów sądów apelacyjnych i sądów okręgowych.

Krajowa Rada Sądownictwa, niezależny organ wybierany przez sędziów i składający się wyłącznie z sędziów, jest organem nadzorczym scentralizowanej administracji sądowej. Oprócz zadań nadzorczych Krajowa Rada Sądownictwa zajmuje się również administracją sądową.

3. Dane kontaktowe

Országos Bírósági Hivatal

Adres: 1055 Budapest, Szalay u. 16.

Adres korespondencyjny: 1363 Budapest Pf.: 24.

Tel.: +36 (1) 354 41 00

Faks: +36 (1) 312-4453

Adres e-mail: obh@obh.birosag.hu

[Strona internetowa sądów](#)

I.2. Trybunał Konstytucyjny

1. Zadania

Trybunał Konstytucyjny (Alkotmánybíróság) jest głównym organem odpowiadającym za ochronę ustawy zasadniczej. Jego zadania obejmują ochronę demokratycznego państwa prawa, porządku konstytucyjnego i praw zagwarantowanych w ustawie zasadniczej, działania na rzecz zachowania wewnętrznej spójności systemu prawnego oraz egzekwowanie zasady trójpodziału władzy.

Trybunał Konstytucyjny został utworzony przez Zgromadzenie Narodowe w 1989 r. Ustawa zasadnicza określa podstawowe zasady dotyczące obowiązków i *ratio legis* Trybunału Konstytucyjnego, natomiast główne przepisy organizacyjne i dotyczące postępowania przed Trybunałem są zawarte w ustawie o Trybunale Konstytucyjnym. Szczegółowe zasady dotyczące organizacji pracy Trybunału Konstytucyjnego określono w jego regulaminie.

2. Organizacja

Trybunał Konstytucyjny jest organem liczącym piętnastu członków. Członków Trybunału wybiera Zgromadzenie Narodowe większością dwóch trzecich głosów na dwunastoletnią kadencję. Kandydat na sędziego Trybunału Konstytucyjnego musi być wybitnym prawnikiem wywodzącym się ze środowiska akademickiego lub posiadać co najmniej dwudziestoletnie doświadczenie zawodowe w obszarze prawa. Prezesa Trybunału Konstytucyjnego wybiera Zgromadzenie Narodowe spośród sędziów Trybunału Konstytucyjnego na okres jego kadencji.

Trybunał Konstytucyjny orzeka w pełnym składzie, w składzie pięcioosobowym lub w składzie jednoosobowym. W sprawach dotyczących zgodności ustaw z konstytucją i w innych istotnych sprawach Trybunał orzeka w pełnym składzie.

Kancelaria Trybunału wykonuje zadania organizacyjne, operacyjne, administracyjne i decyzyjne. Kancelarią kieruje Sekretarz Generalny wybierany przez Trybunał w pełnym składzie na wniosek prezesa.

3. Kompetencje

Kontrola prewencyjna zgodności z ustawą zasadniczą

Podmiot posiadający inicjatywę ustawodawczą – rząd lub Przewodniczący Zgromadzenia Narodowego – może wezwać Zgromadzenie Narodowe do zwrócenia się do Trybunału Konstytucyjnego o przeprowadzenie kontroli konstytucyjności przyjętej ustawy w celu zbadania jej zgodności z ustawą zasadniczą.

Ponadto jeżeli Prezydent Republiki uzna, że którykolwiek z przepisów ustawy przyjętej przez parlament jest niezgodny z ustawą zasadniczą, ma obowiązek przedłożyć ją Trybunałowi Konstytucyjnemu, zamiast ją podpisać, tak aby Trybunał zbadał jej zgodność z ustawą zasadniczą. Jeżeli Trybunał Konstytucyjny uzna badaną ustawę za niezgodną z ustawą zasadniczą, nie można jej ogłosić.

Kontrola następcza zgodności z ustawą zasadniczą (procedura kontroli *ex post*)

Procedurę tę, wprowadzoną w 2012 r., mogą zainicjować: rząd, jedna czwarta członków parlamentu, Rzecznik Praw Podstawowych, Prezes Sądu Najwyższego lub Prokurator Generalny.

Trybunał Konstytucyjny uchyli każdy zaskarżony przepis, w odniesieniu do którego stwierdzi w toku tego postępowania, że jest on sprzeczny z ustawą zasadniczą.

Zainicjowanie indywidualnej procedury kontroli przez sędziego

Sędzia, który w toku rozpatrywania sprawy uzna, że ustawa, którą ma zastosować, jest sprzeczna z ustawą zasadniczą, musi zwrócić się do Trybunału Konstytucyjnego o jej zbadanie oraz zawiesić postępowanie. W sprawie zainicjowanej przez sędziego Trybunał Konstytucyjny może orzec, że ustawa lub przepis prawny są sprzeczne z ustawą zasadniczą, i orzec niemożność ich zastosowania w konkretnej sprawie lub nawet w ujęciu ogólnym.

Skargi konstytucyjne

Skarga konstytucyjna stanowi jedno z najważniejszych narzędzi na rzecz ochrony praw podstawowych. Przysługuje ona co do zasady wówczas, gdy prawa podstawowe skarżącego określone w ustawie zasadniczej zostały naruszone przy wydawaniu orzeczenia sądowego. Naruszenie takie może nastąpić w toku postępowania sądowego, przy czym może ono polegać na zastosowaniu ustawy sprzecznej z ustawą zasadniczą lub wydaniu orzeczenia rozstrzygającego co do istoty sprawy lub innego orzeczenia kończącego postępowanie sądowe sprzeczne z ustawą zasadniczą. Skargę konstytucyjną można wyjątkowo wnieść również wówczas, gdy prawa podstawowe skarżącego zostały bezpośrednio naruszone w sprawie, w której nie wydano orzeczenia sądowego. W takim przypadku Trybunał Konstytucyjny uchyli każdą ustawę lub każde orzeczenie, w odniesieniu do których stwierdzi, że są one sprzeczne z ustawą zasadniczą.

Kontrola sprzeczności z umowami międzynarodowymi

Zgodnie z ustawą o Trybunale Konstytucyjnym każdą węgierską ustawę można zbadać pod kątem zgodności z umową międzynarodową. Procedurę tę mogą zainicjować: jedna czwarta członków parlamentu, rząd, Rzecznik Praw Podstawowych, Prezes Sądu Najwyższego, Prokurator Generalny lub sędzia w odniesieniu do ustawy, którą ma zastosować w danej sprawie.

Trybunał Konstytucyjny może również uchylić każdą ustawę – w całości lub w części – w odniesieniu do której stwierdzi, że jest ona sprzeczna z umową międzynarodową, oraz wezwać ustawodawcę do podjęcia środków koniecznych do usunięcia sprzeczności przed upływem wyznaczonego terminu.

Dodatkowe kompetencje

Trybunał Konstytucyjny dokonuje wykładni przepisów ustawy zasadniczej w odniesieniu do dowolnego konkretnego zagadnienia konstytucyjnego na wniosek Zgromadzenia Narodowego lub jego komitetu stałego, Prezydenta Republiki lub rządu, jeżeli tego rodzaju wykładni można dokonać bezpośrednio na podstawie ustawy zasadniczej.

Każdy obywatel może złożyć wniosek do Trybunału Konstytucyjnego o przeprowadzenie kontroli uchwały Zgromadzenia Narodowego o zwołaniu referendum lub o odmowie zwołania obywatelskiego referendum.

Zgromadzenie Narodowe może rozwiązać organ przedstawicielski samorządu terytorialnego lub samorządu mniejszości, jeżeli działają one w sposób sprzeczny z ustawą zasadniczą. Przed rozwiązaniem Trybunał Konstytucyjny wydaje opinię w sprawie na wniosek rządu.

Trybunał Konstytucyjny wszczynają procedurę złożenia Prezydenta Republiki z urzędu na wniosek Zgromadzenia Narodowego.

Trybunał Konstytucyjny może rozstrzygać spory kompetencyjne pomiędzy organami administracji rządowej oraz pomiędzy organami administracji rządowej a organami samorządowymi.

Trybunał Konstytucyjny może orzec z urzędu, że dany środek jest sprzeczny z ustawą zasadniczą z powodu zaniechania ustawodawczego, w którym to przypadku wzywa organ odpowiedzialny za zaniechanie do jego usunięcia.

4. Dane kontaktowe

Adres: 1015 Budapest, Donáti u. 35–45.

Adres korespondencyjny: 1535 Budapest, Pf. 773.

Tel.: +36 (1) 488 31 00

 [Strona internetowa Trybunału Konstytucyjnego](#)

 [Profil na Facebooku](#)

II. Krajowe instytucje praw człowieka, Rzecznik Praw Obywatelskich

II.1. Rzecznik Praw Podstawowych (Az Alapvető Jogok Biztos) (krajowa instytucja praw człowieka Organizacji Narodów Zjednoczonych)

1. Rzecznik Praw Podstawowych

Zgodnie z węgierską ustawą zasadniczą Zgromadzenie Narodowe przyjęło również ustawę o Rzeczniku Praw Podstawowych, na podstawie której utworzono nowy, scentralizowany urząd rzecznika.

Rzecznik Praw Podstawowych podlega wyłącznie parlamentowi. Rzecznik podejmuje czynności w sposób niezależny w toku prowadzonego przez siebie postępowania, opierając się wyłącznie na ustawie zasadniczej i innych ustawach. Rzecznik wybierany jest większością dwóch trzecich głosów przedstawicieli Zgromadzenia Narodowego na wniosek Prezydenta Republiki na sześcioletnią kadencję i składa on coroczne sprawozdania ze swojej pracy Zgromadzeniu Narodowemu.

Rzecznik Praw Podstawowych może zostać ponownie wybrany na jedną kadencję. Zgodnie z ustawą o Rzeczniku Praw Podstawowych wraz z rzecznikiem pracuje dwóch zastępców – zastępca rzecznika odpowiedzialny za ochronę interesów przyszłych pokoleń i zastępca rzecznika odpowiedzialny za ochronę praw mniejszości etnicznych zamieszkujących na Węgrzech. Wybrany przez Zgromadzenie Narodowe rzecznik proponuje swoich zastępców, których również wybiera Zgromadzenie Narodowe.

2. Procedura i zakres działalności

Podstawowym zadaniem rzecznika jest badanie przypadków naruszeń praw podstawowych oraz podejmowanie ogólnych lub szczególnych środków w celu ich usunięcia.

W granicach określonych w przepisach regulujących kompetencje rzecznika podejmuje on działanie, które uzna za stosowne. Do działań tych należy np.: wydanie zalecenia w celu usunięcia naruszeń praw podstawowych skierowanego do organu nadzorczego kontrolującego organ, który dopuścił się naruszenia;

zastosowanie środka ochrony prawnej wobec kierownika organu, który dopuścił się naruszenia;

wniesienie wniosku o wszczęcie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym;

wszczęcie przez Sąd Najwyższy kontroli zgodności aktu prawa miejscowego z normami wyższego rzędu;

za pośrednictwem Prokuratora Generalnego – wszczęcie postępowania przez prokuraturę;

wszczęcie procedury służącej pociągnięciu do odpowiedzialności danej osoby przed właściwym organem, jeżeli rzecznik poweźmie uzasadnione podejrzenie o popełnieniu wykroczenia lub dopuszczeniu się przewinienia dyscyplinarnego; jeżeli czyn stanowi przestępstwo, wszczęcie procedury jest obowiązkowe;

złożenie wniosku o zmianę, uchylenie lub ogłoszenie aktu prawnego lub instrumentu prawnego administracji rządowej przez organ, któremu przysługują

kompetencje ustawodawcze lub kompetencje do wydawania instrumentów prawnych administracji rządowej;

jako środek ostateczny – zgłoszenie sprawy Zgromadzeniu Narodowemu w sprawozdaniu rocznym.

Każda osoba, która stwierdzi, że działania lub zaniechania organu naruszyły jej prawa podstawowe lub bezpośrednio zagrażają ich naruszeniem, może zwrócić się do Rzecznika Praw Podstawowych, pod warunkiem że wyczerpała już wszelkie możliwe administracyjne środki ochrony prawnej – z wyłączeniem kontroli sądowej decyzji administracyjnej – lub że nie przysługuje jej żaden środek ochrony prawnej.

Rzecznik Praw Podstawowych oraz zastępcy rzecznika monitorują egzekwowanie praw mniejszości etnicznych zamieszkujących na Węgrzech oraz poszanowanie interesów przyszłych pokoleń.

Rzecznik Praw Podstawowych nie ma prawa do kontrolowania działalności Zgromadzenia Narodowego, Prezydenta Republiki, Trybunału Konstytucyjnego, węgierskiej Krajowej Izby Kontroli (Állami Számvevőszék) lub prokuratury – z wyjątkiem organu śledczego prokuratury.

Rzecznik nie może podjąć działań, jeżeli:

od dnia wydania ostatecznej decyzji administracyjnej, której dotyczy skarga, upłynął ponad rok;

postępowanie wszczęto przed dniem 23 października 1989 r.;

wszczęto postępowanie sądowe w celu kontroli decyzji administracyjnej lub wydano już prawomocne orzeczenie sądowe;

osoba wnosząca skargę nie ujawniła swojej tożsamości i bez tej informacji nie można przeprowadzić czynności wyjaśniających.

Nikt nie może być dyskryminowany z powodu wniesienia skargi do Rzecznika Praw Podstawowych.

Sposoby złożenia skargi:

drogą elektroniczną: poprzez wybranie opcji „Ügyet szeretnék indítani” (Chcę rozpocząć sprawę) w menu na stronie internetowej www.ajbh.hu lub za pomocą formularza „Intelligens űrlap” (Inteligentny formularz), który znajduje się na tej stronie;

pocztą elektroniczną na adres: panasz@ajbh.hu;

osobiście w Biurze Skarg Urzędu Rzecznika Praw Podstawowych (Budapest V. ker., Nádor u. 22) w uprzednio ustalonym terminie;

pocztą na adres: Alapvető Jogok Biztosának Hivatala (Urząd Rzecznika Praw Podstawowych) 1387 Budapest Pf. 40.

Złożenie skargi i samo postępowanie jest nieodpłatne. Do składanej skargi należy dołączyć odpisy dotychczas sporządzonych dokumentów oraz dokumentów niezbędnych do oceny tej sprawy.

3. Ujawnianie informacji w interesie publicznym

Zgodnie z ustawą o skargach i ujawnianiu informacji w interesie publicznym od dnia 1 stycznia 2014 r. ujawnienia informacji w interesie publicznym można również dokonać poprzez zabezpieczony system elektroniczny, który obsługuje Rzecznik Praw Podstawowych. Ujawnienia informacji w interesie publicznym dotyczą okoliczności, których poprawa lub wyeliminowanie leży w interesie danej społeczności lub ogółu społeczeństwa. Ujawnienie informacji w interesie publicznym może również obejmować wydanie zalecenia.

Sposoby dokonywania ujawnienia informacji w interesie publicznym:

drogą elektroniczną poprzez zabezpieczony system elektroniczny (<https://www.ajbh.hu/kozerdeku-bejelentes-benyujtasa>); lub

osobiście w Biurze Skarg Urzędu Rzecznika Praw Podstawowych (Budapest V. ker., Nádor u. 22) w uprzednio ustalonym terminie.

4. Krajowy mechanizm prewencji OPCAT

Od dnia 1 stycznia 2015 r. Rzecznik Praw Podstawowych działa – osobiście lub z pomocą swoich pracowników – jako krajowy mechanizm prewencji na Węgrzech zgodnie z Protokołem fakultatywnym do Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania (OPCAT). Zadania krajowego mechanizmu prewencji obejmują:

odwiedzanie miejsc zatrzymań do celów prewencyjnych oraz w następstwie zgłoszeń;

przeprowadzanie wywiadów z więźniami;
badanie dokumentacji;
przekazywanie informacji zwrotnych;
konsultacje z organami;
wydawanie zaleceń;
sporządzanie sprawozdań.

5. Dane kontaktowe

Adres: 1051 Budapest, Nádor utca 22.

Adres korespondencyjny: 1387 Budapest Pf. 40.

Nr tel.: (+36-1) 475-7100

Faks: (+36-1) 269-1615

Adres e-mail: [✉ panasz@ajbh.hu](mailto:panasz@ajbh.hu)

Strona internetowa: [✉ http://www.ajbh.hu/hu](http://www.ajbh.hu/hu)

II.2. Wypiecjalizowane organy ochrony praw czlowieka

II.2.1. Węgierski Krajowy Urząd ds. Ochrony Danych i Wolności Informacji

1. Zadania i organizacja

Prawo do ochrony danych osobowych i prawo do informacji publicznej stanowią podstawowe prawa konstytucyjne; w art. VI węgierskiej ustawy zasadniczej stwierdzono, że:

- 1) każdy ma prawo do poszanowania swojego życia prywatnego i rodzinnego, domu, korespondencji i dobrego imienia;
- 2) każdy ma prawo do ochrony swoich danych osobowych, a także do dostępu do informacji publicznej i jej rozpowszechniania;
- 3) niezależny organ powołany w drodze ustawy organicznej nadzoruje wykonywanie prawa do ochrony danych osobowych i prawa dostępu do informacji publicznej.

Węgierski Krajowy Urząd ds. Ochrony Danych i Wolności Informacji (Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság – NAIH) zastąpił Urząd Rzecznika ds. Ochrony Danych, który funkcjonował w latach 1995–2011. Aby zagwarantować możliwość wykonywania praw z tego zakresu, NAIH jest uprawniony od dnia 1 stycznia 2012 r. do stosowania środków należących do kar administracyjnych (takich jak nakładanie grzywn w zakresie ochrony danych osobowych).

Istotę tych praw, obowiązki administratorów danych oraz organizację i procedury stosowane przez NAIH określono w ustawie o informacji (ustawa CXII z 2011 r. o prawie do samostanowienia w zakresie informacji i do wolnego dostępu do informacji), natomiast szczegółowe wymogi w zakresie poszczególnych procedur przetwarzania danych przewidziano w innych właściwych przepisach (takich jak ustawa o policji i ustawa o kształceniu publicznym). Jak przewidziano w art. 1 ustawy o informacji, prawo ma na celu ochronę życia prywatnego osób fizycznych i zapewnienie przejrzystości spraw publicznych.

NAIH jest niezależnym i samodzielnym organem rządowym, którego przewodniczącego powołuje Prezydent Republiki na wniosek premiera na dziewięcioletnią kadencję; w skład struktury organizacyjnej urzędu wchodzą departamenty.

2. Kompetencje

Głównym zadaniem NAIH i jest podejmowanie czynności wyjaśniających w zakresie ochrony danych i wolnego dostępu do informacji na podstawie zgłoszeń i skarg (składanych przez internet, pisemnie lub osobiście) oraz prowadzenie z urzędu postępowań administracyjnych dotyczących ochrony danych (jeżeli domniemane naruszenie dotyczy wielu osób lub może w istotny sposób naruszyć interesy bądź spowodować istotną szkodę).

Ponadto Urząd może prowadzić z urzędu postępowanie administracyjne w przedmiocie kontroli danych niejawnych, kierować do sądu sprawy o naruszenie, które dotyczą interesu publicznego lub informacji publicznej, w interesie publicznym, oraz wstępować do postępowań sądowych w charakterze interwenienta. Urząd prowadzi również rejestr ochrony danych.

Kompetencje Urzędu obejmują również wydawanie opinii na temat przepisów prawa, reprezentowanie Węgier na unijnych forach w obszarze ochrony danych oraz odpłatne przeprowadzanie kontroli w zakresie ochrony danych na wniosek administratora danych.

3. Dane kontaktowe

Adres: 1125 Budapest Szilágyi Erzsébet fasor 22/C.

Adres korespondencyjny: 1530 Budapest, Pf.: 5.

Nr tel.: (+36-1) 391-1400

Adres e-mail: [✉ ugyfelszolgalat@naih.hu](mailto:ugyfelszolgalat@naih.hu)

Strona internetowa: [✉ http://www.naih.hu/](http://www.naih.hu/)

II.2.2. Urząd ds. Równego Traktowania

1. Zadania i organizacja

Zgodnie z ustawą o równym traktowaniu i promowaniu równych szans przestrzeganie zasady równego traktowania na Węgrzech nadzoruje Urząd ds. Równego Traktowania (Egyenlő Bánásmód Hatóság) właściwy dla terytorium całego państwa. Urząd jest samodzielnym organem rządowym, który jest niezależny i podlega jedynie przepisom prawa. Nie może być związany instrukcjami i wykonuje swoje zadania niezależnie od innych organów oraz nie podlega żadnym wpływom. Zadania Urzędu mogą być określane jedynie na podstawie prawa. Na czele Urzędu stoi przewodniczący, którego powołuje Prezydent Republiki na wniosek premiera na dziewięcioletnią kadencję.

Podstawowym zadaniem i główną działalnością Urzędu jest badanie skarg i zgłoszeń, które otrzymuje w sprawach dotyczących dyskryminacji. Urząd w jego działalności wspiera sieć urzędników, którzy działają na terenie całego kraju.

Zgodnie z ustawą naruszenie wymogu równego traktowania (dyskryminacja) oznacza dyskryminację osoby ze względu na jej faktyczną lub domniemaną cechę podlegającą ochronie.

Cechami podlegającymi ustawowej ochronie są:

- a) płeć;
- b) rasa;
- c) kolor skóry;
- d) obywatelstwo;
- e) narodowość;
- f) język ojczysty;
- g) niepełnosprawność;
- h) stan zdrowia;

- i) przekonania religijne lub filozoficzne;
- j) opinie, w tym polityczne;
- k) stan rodzinny;
- l) macierzyństwo (ciąża) lub ojcostwo;
- m) orientacja seksualna;
- n) tożsamość płciowa;
- o) wiek;
- p) pochodzenie społeczne;
- q) majątek;
- r) niepełny wymiar lub określony czas stosunku pracy lub stosunku zbliżonego do stosunku pracy;
- s) członkostwo w stowarzyszeniu reprezentującym określone interesy;
- t) inny status lub cecha.

W kategorii „innego statusu” można uwzględnić inne cechy o podobnym charakterze, których nie wymieniono w ustawie jako cech podlegających ochronie, na podstawie wykładni prawa dokonanej przez Urząd.

Zadaniem Urzędu jest zatem badanie naruszeń mających wpływ na osoby i grupy, których cechy podlegające ochronie zostały bardzo szeroko zdefiniowane w ustawie. Zwykle działa na wniosek osoby lub osób, które doświadczyły dyskryminacji, ale organizacje społeczeństwa obywatelskiego i stowarzyszenia mogą wnieść do Urzędu o wszczęcie postępowania, jeżeli wystąpiło naruszenie lub ryzyko naruszenia wpływające na grupę charakteryzującą się cechami podlegającymi ochronie. Urząd może wszcząć postępowania z urzędu przeciwko państwu węgierskiemu, organom samorządowym i samorządom mniejszości, ich organom, podmiotom działającym w charakterze organów publicznych, węgierskim siłom zbrojnym i siłom porządkowym. Urząd prowadzi najczęściej czynności wyjaśniające w obszarze zatrudnienia, zabezpieczenia społecznego, opieki zdrowotnej, mieszkalnictwa, kształcenia oraz obrotu towarami i świadczenia usług.

2. Kompetencje

Urząd prowadzi czynności wyjaśniające w ramach postępowania administracyjnego. W toku postępowania stosuje się szczególne reguły dowodowe.

Skarżący musi wykazać, że odniósł szkodę i że w momencie naruszenia faktycznie charakteryzował się cechą podlegającą ochronie, która to cecha została uwzględniona w przepisach prawa, lub sprawca mógł tak domniemywać. Jeżeli skarżący przedstawi niezbędne dowody, druga strona (przeciwko której wszczęto postępowanie) musi udowodnić, że okoliczności potwierdzone przez dowody, które przedstawił skarżący, nie wystąpiły lub że przestrzegano ona zasady równego traktowania bądź nie miała obowiązku przestrzegania tej zasady w danym stosunku prawnym.

Przed wydaniem decyzji Urząd zawsze dąży do osiągnięcia porozumienia między stronami i, jeżeli takie działania zakończą się powodzeniem, zatwierdza porozumienie. Jeżeli strony nie osiągną porozumienia, Urząd wydaje decyzję co do istoty sprawy na podstawie dokonanych czynności wyjaśniających. Jeżeli Urząd stwierdzi, że naruszono zasadę równego traktowania, może nakazać, w ramach kary, wyeliminowanie niezgodnych z prawem okoliczności, zakazać zachowania niezgodnego z prawem w przyszłości, nakazać upublicznienie swojej ostatecznej decyzji stwierdzającej naruszenie, nałożyć grzywnę w wysokości od 50 000 do 6 mln HUF i zastosować dalsze skutki prawne określone w przepisach szczególnych. Od decyzji Urzędu nie przysługuje skarga administracyjna. Decyzja może zostać jednak zbadana przez sąd administracyjny i pracy w postępowaniu sądowo-administracyjnym.

Poza badaniem poszczególnych przypadków dyskryminacji Urząd wykonuje również szereg innych zadań określonych przez przepisy prawa. Zadania te obejmują np. udzielanie informacji i wsparcia osobom zainteresowanym walką z naruszeniem zasady równego traktowania, wydawanie opinii na temat projektów przepisów w zakresie równego traktowania, składanie wniosków legislacyjnych dotyczących równego traktowania, przekazywanie społeczeństwu i Zgromadzeniu Narodowemu informacji na temat stanu przestrzegania wymogu równego traktowania, współpracę z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego i organizacjami międzynarodowymi itd.

Urząd jest członkiem europejskiej sieci krajowych organów ds. równości (Equinet), która zrzesza ponad 40 organizacji członkowskich z 33 państw europejskich, funkcjonujących jako krajowe organy ds. równego traktowania w poszczególnych państwach. Pracownicy Urzędu uczestniczą w pracach tematycznych grup roboczych Equinet, a także w sesjach szkoleniowych i seminariach organizowanych kilka razy w roku, aby być na bieżąco z najnowszymi osiągnięciami na płaszczyźnie międzynarodowej w zakresie przepisów dotyczących równego traktowania oraz aby wymienić się doświadczeniem z przedstawicielami organizacji europejskich, które wykonują zadania podobne do zadań Urzędu.

W ramach swoich stosunków międzynarodowych Urząd regularnie uczestniczy w wydarzeniach i projektach tematycznych Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej (FRA) i Europejskiej Komisji przeciwko Rasizmowi i Nietolerancji (ECRI) Rady Europy.

Szczegółowe informacje na temat Urzędu znajdują się na jego stronie internetowej.

3. Dane kontaktowe

Siedziba: 1013 Budapeszt, Krisztina krt. 39/B

Nr tel.: (+36-1) 795-2975

Faks: (+36-1) 795-0760

Strona internetowa: <http://www.egyenlobanasmod.hu/>

II.2.3. Niezależna Rada ds. Skarg na Działania Policji

1. Zadania i organizacja

W 2008 r. Zgromadzenie Narodowe podjęło decyzję o powołaniu Niezależnej Rady ds. Skarg na Działania Policji (Független Rendészeti Panasztéstület) w celu stworzenia specjalnej instytucji, która zajmowałaby się skargami na działania policji. W skład tej instytucji wchodzi członkowie wybierani przez Zgromadzenie Narodowe na okres sześciu lat. Członkowie posiadają wykształcenie prawnicze. W toku postępowania, którego zasady określają przepisy prawne, nie są oni związani instrukcjami.

Kontekst prawny pracy Rady reguluje przede wszystkim ustawa o policji. Zadaniem Rady jest prowadzenie postępowań dotyczących skarg z zakresu kompetencji policji z perspektywy ochrony praw podstawowych, przy czym jej działania nie są uzależnione hierarchiczną podległością. Z tego względu Rada bada działania policji na podstawie skarg dotyczących indywidualnych spraw, a nie w sposób ogólny i abstrakcyjny.

2. Kompetencje i postępowanie

Kto, kiedy i w jaki sposób może złożyć skargę?

Skargę może złożyć każda osoba bez względu na obywatelstwo:

wobec której policja zastosowała określony środek lub na którą taki środek wywiera wpływ;

w przypadku której policja nie podjęła wymaganego działania;

lub która została objęta przez policję środkiem przymusu i uważa, że w związku z tym ograniczono jej prawa podstawowe lub naruszono prawa człowieka.

Skargę można złożyć osobiście, przez pełnomocnika lub przedstawiciela ustawowego (w przypadku małoletniego lub osoby nieposiadającej zdolności do czynności prawnych). Skargę należy złożyć w terminie 20 dni od dokonania czynności przez policję, zaniechania czynności lub zastosowania środka

przymusu lub, jeżeli skarżący dowiedział się o zaistniałej sytuacji w późniejszym terminie, w terminie 20 dni od dnia, w którym się o niej dowiedział. Skargę można wysłać pocztą tradycyjną (wówczas skarżący musi osobiście podpisać zgłoszenie), faksem lub pocztą elektroniczną za pośrednictwem strony internetowej Rady lub osobiście w godzinach pracy Rady (w terminie ustalonym telefonicznie).

W przypadku gdy skarżący nie dochował terminu wniesienia skargi ze względu na obiektywną przeszkodę, może przedstawić odpowiednie uzasadnienie w terminie sześciu miesięcy (np. długotrwała hospitalizacja).

Osoba, która nie złożyła skargi w terminie 20 dni od zdarzenia (30 dni od powzięcia informacji o zdarzeniu), może zwrócić się do kierującego jednostką policji (komendanta lub naczelnika), który jest przełożonym funkcjonariuszy prowadzących dane postępowanie. Wówczas kierujący daną jednostką policji wszczynają postępowanie w przedmiocie skargi.

Sprawy badane przez Radę:

obowiązek wypełniania zadań przez policję i kierowanych do niej poleceń, uchybienie temu obowiązkowi i niewywiązywanie się z niego (w szczególności wymóg działania, proporcjonalność, identyfikowalność, obowiązek udzielenia wsparcia itd.);

środki zastosowane przez policję lub niezastosowanie takich środków, ich legalność (w szczególności takich środków jak legitymowanie, przeszukanie osoby, bagażu i pojazdu, zatrzymanie, zatrzymanie w celu przesłuchania, środki zastosowane przez policję wobec cudzoziemców, przeszukanie pomieszczeń mieszkalnych, kontrola ruchu drogowego itd.);

stosowanie i legalność środków przymusu (w szczególności stosowanie przymusu fizycznego, kajdanek, środków chemicznych, paralizatorów, pałek, blokad drogowych, broni palnej, użycie siły zbiorowej, rozpraszanie tłumu itd.).

Kiedy Rada nie może wszcząć postępowania lub badać istoty sprawy?

Ze względu na brak podstawy prawnej Rada nie jest uprawniona do dokonywania następujących czynności:

dokonywania oceny ogólnych uwag, uwag sugerujących poprawę lub uwag krytycznych lub ujawnień informacji w interesie publicznym;

badania wykroczeń lub obniżania bądź unieważniania nałożonych administracyjnych kar pieniężnych;

dokonywania oceny legalności czynności wykonanych w toku postępowania karnego;

przyznawania odszkodowania;

ustalania odpowiedzialności karnej, administracyjnej lub dyscyplinarnej funkcjonariuszy policji, którzy dokonali określonych czynności;

dokonywania kontroli legalności decyzji lub orzeczeń wydanych w toku postępowania administracyjnego lub karnego.

Ponadto, jeżeli policja dokonała zaskarżonej czynności w toku innego trwającego postępowania, np. w toku postępowania karnego lub administracyjnego, skarżący musi skorzystać z dostępnych środków ochrony prawnej i zgłosić swoje zastrzeżenia we wspomnianym postępowaniu, chyba że zastrzeżenie dotyczy sposobu, w jaki dokonano czynności procesowej (np. tonu głosu w trakcie przesłuchiwanie świadka lub sposobu, w jaki dokonano przeszukania); w takiej sytuacji Rada jest uprawniona do zbadania tych zastrzeżeń.

Niezbędne informacje na temat postępowania

Skarżący ma możliwość wyboru jednej z dwóch możliwości, tj. może zwrócić się do kierownika jednostki policji, która zastosowała zaskarżony środek, albo zwrócić się do Rady. Tym samym skarżący może wybrać, czy skargę zbada jednostka w ramach struktury organizacyjnej policji (zwierzchnik jednostki, która zastosowała środek), czy niezależny organ spoza policji (Rada). Jednocześnie przepis ten ma służyć rozdzieleniu dwóch postępowań i zapewnić, by na danym etapie toczyło się wyłącznie jedno z tych postępowań, tj. postępowanie wybrane przez skarżącego.

Ponadto Rada może zwracać się z prośbą o przekazanie o informacji dotyczących każdej skargi wniesionej do policji, a jeżeli dowie się o sprawie, której okoliczności uprawniają ją do interwencji, powiadamia o tym odpowiednio skarżącego i jednostkę policji rozpatrującą tę sprawę. W terminie ośmiu dni od otrzymania powiadomienia skarżący może zwrócić się do jednostki policji o rozpatrzenie skargi po jej zbadaniu przez Radę. Jednostka policji rozpatrująca sprawę ma obowiązek zawieszenia postępowania po otrzymaniu powiadomienia Rady. W toku postępowania policyjnego przekazanie sprawy mogą zainicjować sami skarżący do chwili wydania ostatecznej decyzji administracyjnej; w przypadku spełnienia przesłanek przekazania sprawa dotycząca skargi będzie rozpatrywana w postępowaniu prowadzonym przez Radę.

Podczas badania zasadności skargi Rada dąży do ustalenia, czy opisane w skardze środki zastosowane przez policję były zgodne z prawem, konieczne, uzasadnione i proporcjonalne oraz czy naruszyły one prawa podstawowe skarżącego.

W przypadku stwierdzenia naruszenia praw podstawowych skarżącego w toku czynności wyjaśniających Rada musi również ocenić, jak poważne jest to naruszenie w świetle wszystkich okoliczności sprawy. Jeżeli Rada stwierdzi, że:

nie doszło do żadnego naruszenia (na przykład dlatego, że ograniczenie praw podstawowych skarżącego było zgodne z prawem), lub

nie można stwierdzić naruszenia prawa podstawowego w związku z rozbieżnością oświadczeń, której nie można rozstrzygnąć na podstawie dostępnych dokumentów, lub

doszło do naruszenia prawa podstawowego, jednak było ono nieznaczne,

Rada przekazuje sporządzoną przez siebie ocenę kierownikowi właściwej jednostki policji, który wyda decyzję w toku postępowania w przedmiocie skargi zgodnie z przepisami regulującymi działalność policji oraz z uwzględnieniem stanowiska prawnego wyrażonego w ocenie Rady. Skarżący może zaskarżyć tę decyzję, przy czym postępowanie odwoławcze obejmuje możliwość przeprowadzenia kontroli sądowej decyzji zgodnie z ustawą o zasadach ogólnych dotyczących postępowania administracyjnego i służb publicznych. Skarżący może z góry się sprzeciwić przekazaniu skargi przez Radę do rozpatrzenia właściwej jednostce policji, jeżeli uzna na przykład, że jej działania będą stroniczne, lub jeżeli obawia się możliwych konsekwencji. W takim przypadku Rada powinna jednak umorzyć postępowanie ze względu na brak możliwości przekazania skargi do rozpatrzenia innemu podmiotowi spowodowany sprzeciwem wniesionym przez skarżącego.

Jeżeli Rada stwierdzi poważne naruszenie praw podstawowych – w zależności od tego, której jednostki dotyczy sprawa – przekazuje ocenę Komisarzowi Głównemu Krajowej Policji Węgierskiej, Dyrektorowi Generalnemu organu odpowiedzialnego za zadania związane z wewnętrznym zapobieganiem przestępczości i wykrywaniem przestępstw lub Dyrektorowi Generalnemu organu ds. walki z terroryzmem, który rozpatrzy skargę na podstawie obowiązujących przepisów oraz z uwzględnieniem stanowiska prawnego wyrażonego w ocenie Rady. Jeżeli decyzja organu rozpatrującego sprawę różni się od oceny Rady, należy określić podstawy, na których się opiera. Oczywiście, istnieje również możliwość zaskarżenia decyzji policji w postępowaniu sądowo-administracyjnym. W toku tego rodzaju postępowania sądowego można wykorzystać ocenę sporządzoną przez Radę.

Szczegółowe zasady dotyczące działalności Rady można znaleźć w jej regulaminie zamieszczonym na stronie internetowej Rady.

3. Dane kontaktowe

Adres korespondencyjny: H-1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

Tel.: +36-1/441-6501

Faks: +36-1/441-6502

Adres e-mail: info@repate.hu

Strona internetowa: <https://www.repate.hu/index.php?lang=hu>

III. Inne

III.1. Prokuratura węgierska

1. Organizacja prokuratury

Prokuratura węgierska jest niezależnym organem konstytucyjnym podlegającym wyłącznie prawu.

Prokuraturze przewodniczy i zarządza nią Prokurator Generalny wybierany przez Zgromadzenie Narodowe spośród prokuratorów na dziewięcioletnią kadencję, a zatem ponosi on odpowiedzialność przed parlamentem zgodnie z prawem publicznym. Prokurator Generalny jest zobowiązany do składania corocznych sprawozdań z działalności prokuratury.

Jednostki organizacyjne prokuratury na Węgrzech obejmują:

- a) Prokuraturę Generalną,
- b) prokuratury apelacyjne,
- c) prokuratury okręgowe,
- d) prokuratury rejonowe.

Istnieje możliwość utworzenia niezależnej prokuratury okręgowej lub rejonowej na potrzeby prowadzenia postępowań lub – jeżeli zajdzie taka konieczność – w świetle nowych zadań prokuratury.

Istnieje pięć prokuratur apelacyjnych oraz dwadzieścia jeden prokuratur okręgowych (jedna właściwa dla wydzielonego miasta stołecznego (*főváros*), dziewiętnaście właściwych dla komitatów (*megye*) oraz jedna centralna śledcza prokuratura okręgowa) zarządzanych przez Prokuraturę Generalną.

Struktura organizacyjna prokuratur okręgowych – z wyjątkiem centralnej śledczej prokuratury okręgowej – opiera się co do zasady na rozróżnieniu pomiędzy działalnością objętą przepisami prawa karnego a działalnością objętą przepisami prawa publicznego.

Prokuratury rejonowe i prokuratury na szczeblu komitatu działające pod zwierzchnictwem prokuratury okręgowej właściwej dla wydzielonego miasta stołecznego oraz prokuratur okręgowych właściwych dla komitatów rozpatrują sprawy nieprzydzielone zgodnie z przepisami lub poleceniami Prokuratora Generalnego innej jednostce prokuratury oraz wykonują zadania związane z czynnościami dochodzeniowo-śledczymi.

Instytucja naukowo-badawczą prokuratury, tj. Krajowy Instytut Kryminologii (Országos Kriminológiai Intézet), należy do struktury organizacyjnej prokuratury, nie jest jednak jej jednostką organizacyjną. Instytut opracowuje teorie i wskazuje praktyki w obszarze badań nad przestępczością, kryminalistyki i prawa karnego.

2. Główne zadania prokuratury

Prokurator Generalny i prokuratura są niezależnymi jednostkami – należącymi do wymiaru sprawiedliwości – które stoją na straży interesu państwa w dziedzinie prawa karnego poprzez występowanie w charakterze oskarżyciela publicznego. Do zadań prokuratury należy ściganie przestępstw, podejmowanie czynności przeciwko naruszeniom prawa i zaniechaniom oraz przyczynianie się do zapobiegania przestępczości.

Prokurator Generalny i prokuratura:

- a) wykonują przysługujące im kompetencje związane z prowadzeniem śledztw, które określono w przepisach,
- b) reprezentują urząd prokuratorski w toku postępowania sądowego,
- c) nadzorują zgodność z prawem działalności służby więziennej,
- d) wykonują inne kompetencje i obowiązki określone w przepisach jako obrońcy interesu publicznego.

Prokuratura:

- a) prowadzi sprawy określone w ustawie o postępowaniu karnym (prowadzi śledztwa prokuratorskie),
- b) nadzoruje, czy niezależne dochodzenia prowadzone przez organy dochodzeniowe są prowadzone w sposób zgodny z prawem (nadzór nad dochodzeniami),
- c) wykonuje inne przysługujące jej kompetencje związane z prowadzeniem śledztw lub dochodzeń,
- d) wykonuje – w ramach sprawowania urzędu prokuratorskiego – uprawnienie nadane organom publicznym do wniesienia aktu oskarżenia, reprezentuje urząd prokuratorski w toku postępowania sądowego oraz wykonuje prawo do wniesienia środka zaskarżenia przewidziane w ustawie o postępowaniu karnym,
- e) dokonuje kontroli legalności w zakresie przepisów dotyczących wykonywania kar, kar dodatkowych, środków karnych, środków przymusu obejmujących pozbawienie lub ograniczenie wolności, a także środków następczych, jak również przepisów dotyczących prowadzenia baz danych zawierających rejestry karne, rejestry wykroczeń i rejestry osób poszukiwanych oraz wykonywania orzeczeń o centralnym pozbawieniu dostępu do danych elektronicznych,
- f) działa na rzecz właściwego stosowania prawa w toku postępowania sądowego (udział prokuratora w postępowaniu procesowym i nieprocesowym z zakresu prawa cywilnego, pracy, administracyjnego i gospodarczego),
- g) promuje przestrzeganie przepisów przez organy działające jako organy publiczne lub prowadzące postępowania pozasądowe,
- h) zwraca szczególną uwagę na ściganie przestępstw popełnionych przez dzieci lub przeciwko dzieciom oraz na przestrzeganie przepisów szczególnych dotyczących postępowań wykroczeniowych i karnych wszczętych przeciwko nieletnim, prowadzi współpracę w zakresie egzekwowania praw dziecka w przypadkach określonych w przepisach i wszczyna postępowania w celu podjęcia koniecznych środków na rzecz ochrony dziecka,
- i) wykonuje zadania wynikające z umów międzynarodowych, w szczególności w odniesieniu do zapewniania pomocy prawnej i wniosków o pomoc prawną,
- j) wykonuje zadania Węgier związane z członkostwem w Europejskiej Jednostce Współpracy Sądowej,
- k) reprezentuje urząd prokuratorski w sprawach o odszkodowanie z tytułu naruszeń i szkód wyrządzonych w toku czynności prokuratorskich.

Jeżeli chodzi o ochronę interesu publicznego, prokuratura przyczynia się do zapewnienia powszechnego przestrzegania prawa. W przypadku naruszenia przepisów prokuratura podejmuje działania na rzecz przywrócenia stanu zgodnego z prawem w przypadkach i w sposób, które określono w prawie. O ile przepisy nie stanowią inaczej, prokuratura jest zobowiązana do podjęcia działania, jeżeli organ zobowiązany do nakazania zaniechania naruszania przepisów nie podejmuje koniecznych działań pomimo obowiązku ich podjęcia ustanowionego w ustawie zasadniczej, ustawie lub innym akcie prawnym lub instrumencie prawnym administracji państwowej lub jeżeli szkoda powstała w wyniku naruszenia prawa wymaga bezwzględnej czynności prokuratora.

Przepisy szczególne określają zadania i obowiązki prokuratora – jako organu sprawującego wymiar sprawiedliwości – dotyczące interesu publicznego spoza obszaru prawa karnego. Prokurator wykonuje te zadania przede wszystkim przez wszczynanie postępowań procesowych i nieprocesowych, jak również przez wszczynanie postępowań przed organami administracji i wnoszenie środków zaskarżenia.

3. Dane kontaktowe

Legfőbb ügyész (Prokurator Generalny) Dr. Polt Péter

Siedziba: 1055 Budapest, Markó u. 16.

Adres korespondencyjny: 1372 Budapest, Pf. 438.

Tel.: +36-1354-5500

Adres e-mail: info@mku.hu

Strona internetowa: <http://mklu.hu/>

III.2. Wsparcie ofiar

Służba udzielająca wsparcia ofiarom (Áldozatsegítő Szolgálat) zapewnia pomoc przede wszystkim na rzecz ofiar, które poniosły szkodę fizyczną lub psychiczną (trauma, szok) lub które poniosły szkodę majątkową bezpośrednio wynikłą z przestępstwa lub wykroczenia przeciwko mieniu. Państwo ocenia potrzeby ofiar i zapewnia im odpowiednio dostosowane świadczenia.

1. Procedura

Usługi wsparcia ofiar świadczą jednostki organizacyjne biura rządowego wydzielonego miasta stołecznego (komitatu). Ofiary mogą ubiegać się o pomoc w dochodzeniu roszczeń u dowolnej służby udzielającej wsparcia ofiarom oraz mogą złożyć wniosek o natychmiastową pomoc finansową, potwierdzenie statusu ofiary i przyznanie kompensaty do dowolnej służby udzielającej pomocy ofiarom ([PDF](#)).

Wnioski o natychmiastową pomoc finansową, potwierdzenie statusu ofiary lub przyznanie kompensaty należy składać na odpowiednich formularzach ([formularz wniosku](#), [wniosek o potwierdzenie statusu ofiary](#)). Służba udzielająca wsparcia ofiarom zapewnia pomoc w wypełnianiu formularzy.

Postępowanie w tej dziedzinie jest nieodpłatne.

Wnioski o natychmiastową pomoc finansową można złożyć w terminie pięciu dni od dnia popełnienia przestępstwa lub wykroczenia przeciwko mieniu.

Wnioski o przyznanie kompensaty można składać w terminie trzech miesięcy od dnia popełnienia przestępstwa – z wyjątkami przewidzianymi w ustawie o wsparciu ofiar przestępstw i kompensacie państwowej.

Decyzje wydane przez służby udzielające wsparcia ofiarom mogą być zaskarżone w terminie 15 dni. Środki zaskarżenia należy kierować do Ministerstwa Sprawiedliwości, przy czym należy je złożyć w Áldozatsegítő Szolgálat.

2. Usługi

Zgodnie z ustawą świadczone są następujące usługi:

pomoc w zgłaszaniu roszczeń: służba udzielająca wsparcia ofiarom pomaga ofiarom w sposób i w zakresie, które odpowiadają ich potrzebom, w dochodzeniu praw podstawowych, co oznacza udzielanie ofiarom porad dotyczących ich praw i obowiązków w postępowaniach karnych i administracyjnych, odnoszących się do warunków uzyskania dostępu do opieki zdrowotnej, ubezpieczenia zdrowotnego, świadczeń społecznych i innego rodzaju wsparcia ze strony państwa oraz udzielanie informacji, porad prawnych, wsparcia emocjonalnego i innego rodzaju praktycznej pomocy w tym kontekście;

natychmiastowa pomoc finansowa, która może zostać przyznana w toku trwającego postępowania karnego w kwocie określonej ustawowo przeznaczonych na zakwaterowanie, odzież, przejazdu i żywność oraz na pokrycie kosztów leczenia i kosztów pogrzebu, jeżeli ofiara nie jest w stanie pokryć tego rodzaju kosztów w wyniku przestępstwa lub wykroczenia przeciwko mieniu;

potwierdzenie statusu ofiary – w toku trwającego postępowania karnego służba udzielająca wsparcia ofiarom potwierdza status klienta jako ofiary, wydając oficjalne zaświadczenie na podstawie akt policyjnych; ofiara może przedstawić tego rodzaju zaświadczenie w toku postępowania administracyjnego oraz innych procedur, takich jak procedura wydawania dokumentów lub przyznawania dostępu do pomocy prawnej itd.;

pomoc na rzecz świadków – świadkowie wezwani do stawienia na przesłuchaniu przed sądem mogą skonsultować się z urzędnikiem sądowym udzielającym pomocy świadkom w celu uzyskania odpowiedniej porady; urzędnik sądowy udzielający pomocy świadkom jest organem odpowiedzialnym za udzielanie świadkom wskazówek – zgodnie z odpowiednimi przepisami – dotyczących składania zeznań, aby ułatwić ich stawienie w sądzie;

zapewnienie bezpiecznego zakwaterowania – państwo zapewnia bezpieczne zakwaterowanie osobom potrzebującym posiadającym obywatelstwo węgierskie lub osobom, którym przysługuje prawo do swobodnego przemieszczania się i zamieszkiwania na terytorium Węgier i które zidentyfikowano jako ofiary handlu ludźmi, niezależnie od tego, czy postępowanie karne zostało już wszczęte;

kompensata państwowa – krewni osoby zmarłej w wyniku popełnienia przestępstwa z użyciem przemocy przeciwko osobie lub osoby poważnie zranionej w wyniku popełnienia tego rodzaju przestępstwa mogą zwrócić się do państwa o przyznanie kompensaty w formie jednorazowego zasiłku lub comiesięcznego świadczenia, jeżeli zgodnie z ustawą potrzebują oni tego rodzaju pomocy.

3. Dane kontaktowe

Całodobowa linia wsparcia ofiar dostępna nieodpłatnie dla użytkowników sieci węgierskich:

+36 (1) 80 225 225

[Służby udzielające wsparcia ofiarom](#)

Więcej informacji szczegółowych na temat [wsparcia ofiar](#).

III.3. Pomoc prawna

Zgodnie z ustawą o pomocy prawnej głównym zadaniem służby ds. pomocy prawnej (Jogi Segítségnyújtó Szolgálat) jest udzielanie profesjonalnej pomocy prawnej osobom, które spełniają kryteria dotyczące sytuacji majątkowej, w dochodzeniu ich praw i rozwiązywaniu sporów prawnych – z zachowaniem określonych ograniczeń i określonej formy.

1. Procedura

Wniosek o pomoc prawną można złożyć osobiście lub wysłać pocztą ([pomoc prawna – dane kontaktowe](#)) do jednostki organizacyjnej („biuro regionalne”) odpowiedzialnej za pomoc prawną w biurze rządowym komitatu (wydzielonego miasta stołecznego) właściwym dla miejsca zamieszkania lub miejsca zwykłego pobytu wnioskodawcy lub – w ich braku – właściwym ze względu na adres korespondencyjny miejsca pracy poprzez wypełnienie i podpisanie formularza (<http://igazsagugyhivatal.gov.hu/dokumentumok-jogi-segitsegnyujtas>) i dołączenie wymaganych załączników. Złożenie wniosku jest nieodpłatne.

W przypadku wydania przez biuro regionalne (ostatecznego) rozstrzygnięcia w sprawie przyznania pomocy wnioskodawca może korzystać z usług wszystkich adwokatów z urzędu (adwokatów, kancelarii prawnych, organizacji społeczeństwa obywatelskiego) znajdujących się w wykazie adwokatów deklarujących gotowość udzielania pomocy prawnej z urzędu prowadzonym przez Ministerstwo Sprawiedliwości (<http://www.kimisiz.gov.hu/alaptevev/nepugyvedje/nevjegytek>).

Środki zaskarżenia od rozstrzygnięć wydanych przez służbę ds. pomocy prawnej należy wnieść w terminie 15 dni do biura regionalnego, przy czym należy je skierować do Ministerstwa Sprawiedliwości.

2. Podstawowe formy pomocy prawnej

A) Pomoc w postępowaniu pozasądowym:

jest możliwa, jeżeli nie wszczęto jeszcze postępowania sądowego w celu rozstrzygnięcia sporu,

obejmuje udzielanie porad lub sporządzanie dokumentów,

nie uprawnia do korzystania z usług adwokata z urzędu, adwokat nie może działać w imieniu lub zamiast klienta.

B) Pomoc w postępowaniu sądowym

jest możliwa w toczącej się już sprawie,

obejmuje zastępstwo procesowe,
nie może zostać przyznana osobie, która popełniła zbrodnię lub wykroczenie;
reprezentację przez adwokata z urzędu można zapewnić od etapu postępowania przygotowawczego postępowania karnego.
C) W prostych sprawach służba może udzielić krótkiej, ustnej porady bez dokonywania oceny sytuacji majątkowej klienta.

3. Przesłanki przyznania pomocy prawnej

A) W cywilnym postępowaniu procesowym i nieprocesowym:

państwo pokrywa honorarium doradcy prawnego / pełnomocnika (adwokata) z urzędu lub odracza termin płatności za usługi prawne na okres jednego roku, jeżeli dochody klienta i jego sytuacja majątkowa spełniają kryteria określone w przepisach,
państwo odracza termin płatności za usługi prawne w przypadku każdego klienta, w odniesieniu do którego w toku indywidualnej procedury wszczętej przez służby udzielające wsparcia ofiarom służby te ustaliły, że jest on ofiarą przestępstwa, oraz który spełnia określone w przepisach przesłanki dotyczące dochodów i sytuacji majątkowej.

B) W postępowaniu karnym:

państwo odracza termin zapłaty honorarium doradcy prawnego / pełnomocnika z urzędu na okres jednego roku, jeżeli dochody klienta i jego sytuacja majątkowa spełniają kryteria określone w przepisach,
państwo odracza termin płatności za usługi prawne w przypadku każdego klienta, w odniesieniu do którego w toku indywidualnej procedury wszczętej przez służby udzielające wsparcia ofiarom służby te ustaliły, że jest on ofiarą przestępstwa, oraz który spełnia kryteria dotyczące dochodów i sytuacji majątkowej określone w przepisach.

C) Wspólne zasady:

Klienci muszą udowodnić wysokość swoich dochodów oraz dochodów wszystkich osób zamieszkujących z nimi we wspólnym gospodarstwie domowym, przedstawiając dokumenty określone w ustawie o pomocy prawnej.
W ustawie określono przypadki, w których można nie przyznać pomocy, na przykład w sytuacji sporządzania umowy, chyba że strony zawierające umowę wspólnie wniosą o przyznanie pomocy oraz spełnione zostaną wszelkie przesłanki przyznania pomocy, lub w szczególności w sprawach celnych itd.

4. Dane kontaktowe

Biura regionalne:

Więcej informacji szczegółowych na temat pomocy prawnej

Ostatnia aktualizacja: 22/12/2017

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Uwaga: niedawno wprowadzono na tej stronie zmiany w oryginalnej wersji językowej [en](#). Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

Prawa podstawowe - Malta

Sądy krajowe

Rzecznik praw obywatelskich

Wspecjalizowane organy ds. ochrony praw człowieka

Inne

Sądy krajowe

Adres

First Hall Civil Court (Constitutional Jurisdiction)

Constitutional Court

Courts of Justice

Republic Street

Valletta

Malta

Streszczenie rodzaju wniosków rozpatrywanych przez instytucję

Każda osoba, która twierdzi, że jakiegokolwiek przepisy art. 33–45 Konstytucji (prawa podstawowe) zostały naruszone, są lub mogą zostać naruszone, w sytuacji gdy naruszenie dotyczy tej osoby, lub każda inna osoba, którą pierwsza izba sądu cywilnego (Civil Court, First Hall) na Malcie może wyznaczyć na wniosek osoby występującej z takim twierdzeniem, jest uprawniona, bez uszczerbku dla wszelkich innych zgodnych z prawem działań dotyczących tych samych okoliczności, do wystąpienia z roszczeniem odszkodowawczym do pierwszej izby sądu cywilnego.

Jedynie osoba, której naruszenie dotyczy bezpośrednio w rozumieniu prawa, ma możliwość wniesienia powództwa dotyczącego naruszenia praw człowieka. Wymóg taki stanowi bezwzględnie konieczność.

Należy zwrócić uwagę na fakt, że osoba zainteresowana, zanim wnieśli powództwo o odszkodowanie przed pierwszą izbę sądu cywilnego, musi w pierwszej kolejności wyczerpać wszystkie dostępne środki odwoławcze, tj. inne odpowiednie środki dochodzenia roszczeń.

Zatem, jeżeli dana osoba jest zdania, iż jego prawa podstawowe zostały naruszone, musi w pierwszej kolejności wyczerpać inne dostępne środki odwoławcze. Jeżeli jednak to pierwsze rozwiązanie (inne dostępne środki odwoławcze) nie przyniesie oczekiwanego rezultatu, osoba zainteresowana może wnieść powództwo przed pierwszą izbę sądu cywilnego, która rozpatruje sprawy z zakresu prawa konstytucyjnego (jurysdykcja konstytucyjna). W przypadku gdy pierwsza izba sądu cywilnego wyda wyrok, każda ze stron może odwołać się do Trybunału Konstytucyjnego. Trybunał Konstytucyjny stanowi zatem sąd II instancji. Jedynie wówczas, gdy strona przegra sprawę przed Trybunałem Konstytucyjnym lub gdy w dalszym ciągu nie zgadza się, lub pozostaje niezadowolona z wydanego przez Trybunał Konstytucyjny wyroku, może wnieść sprawę do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu.

Streszczenie postępowania odbywającego się w następstwie złożenia wniosku

Z chwilą wniesienia przed sąd pokoju (Magistrate's Court) sprawy o charakterze konstytucyjnym, sąd bada, czy wniesienie sprawy na wokandę nie ma na celu dręczenia pozwanego lub czy twierdzenia powództwa nie są poważne. Jeżeli sąd uzna, że sprawa ma na celu dręczenie pozwanego lub twierdzenia powództwa są niepoważne, nie przyznaje się prawa wniesienia odwołania od orzeczenia. Jeżeli jednak, przeciwnie, podnoszona kwestia nie zostanie uznana za niepoważną lub mającą na celu dręczenie pozwanego, sędzia sądu pokoju kieruje sprawę do pierwszej izby sądu cywilnego, która rozpatruje przypadki z zakresu prawa konstytucyjnego (jurysdykcja konstytucyjna). W przypadku gdy dana osoba uważa, że została pokrzywdzona w wyniku wydanego

przez pierwszą izbę sądu cywilnego wyroku, ma prawo wniesienia odwołania do Trybunału Konstytucyjnego; sprawa, po wydaniu orzeczenia przez Trybunał Konstytucyjny, jest następnie przekazana z powrotem do sądu pokoju.

Powództwa wnoszone przed pierwszą izbę sądu cywilnego winny w sposób zwięzły i jasny przedstawiać fakty, które leżą u jego podstaw, jak również powinny wskazywać przepis lub przepisy Konstytucji, które domniemanie zostały, zostaną lub mogą zostać naruszone.

Powództwo winno również określać pożądaną przez powoda formę odszkodowania, pod warunkiem, że wariant ten jest zgodny z prawem, a sąd, w przypadku stwierdzenia dopuszczalności powództwa, określi w ramach swojej właściwości jakikolwiek inny środek prawny, który uzna za bardziej odpowiedni.

Postępowanie odwoławcze

Pozew, w przypadku spraw wnoszonych przed pierwszą izbę sądu cywilnego, winien być bezzwłocznie doręczony stronie pozwanej, sąd winien również ustalić datę rozprawy w terminie ośmiu dni roboczych od daty złożenia pozwu lub od daty złożenia odpowiedzi przez stronę pozwaną w terminie przewidzianym na tę czynność, lub w przypadku braku takiej odpowiedzi z chwilą upływu terminu.

Odwołanie składa się w terminie ośmiu dni roboczych od daty wydania orzeczenia, którego dotyczy, natomiast pozwany może wnieść pisemną odpowiedź na wniesione odwołanie w terminie sześciu dni roboczych od daty jego doręczenia.

Sąd, którego orzeczenie jest przedmiotem odwołania do Trybunału Konstytucyjnego, może w nagłych przypadkach na wniosek, nawet ustny, złożony przez którąkolwiek ze stron niezwłocznie po doręczeniu orzeczenia, skrócić termin przewidziany na wniesienie odwołania lub złożenie odpowiedzi. W przypadku braku wniosku złożonego przez którąkolwiek ze stron niezwłocznie po doręczeniu orzeczenia, każda ze stron może zwrócić się z takim żądaniem w piśmie, na podstawie którego sąd, który wydał orzeczenie, winien – po przesłuchaniu stron w trybie uproszczonym – w przypadku gdy uzna to za konieczne, wydać niezbędne zarządzenie.

Od momentu wyznaczenia terminu rozprawy sąd winien sprawować pieczę nad tym, aby – zgodnie z zasadami należytego i właściwego działania organów wymiaru sprawiedliwości – postępowanie w sprawie przebiegało sprawnie, a jej rozstrzygnięcie zapadło szybko, w tym, by posiedzenia odbywały się w następujących po sobie dniach lub, w przypadku gdy nie jest to możliwe, w nieodległych od siebie terminach.

Sprawy wnoszone na podstawie Konstytucji i Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, jak również sprawy, w których postępowanie winno toczyć się w trybie pilnym, należy – w przypadkach, gdy jest to konieczne – rozpoznawać w godzinach popołudniowych, tak by nie zakłócać zaplanowanego wcześniej harmonogramu prac sądu; posiedzenia powinny odbywać się w taki sposób w następujących po sobie dniach aż do zakończenia przewodu sądowego i skierowania sprawy do rozstrzygnięcia (wydania orzeczenia).

Streszczenie możliwych sposobów zakończenia postępowania

Począwszy od 1987 r. każda osoba fizyczna na Malcie, która po zakończeniu postępowania przed pierwszą izbą sądu cywilnego lub przed Trybunałem Konstytucyjnym Malty w dalszym ciągu nie zgadza się z wydanym orzeczeniem lub pozostaje niezadowolona z rozstrzygnięcia Trybunału, ma prawo do skierowania swojej sprawy do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu.

Podczas gdy w przypadku Trybunału Konstytucyjnego odwołanie wnieść może zarówno osoba fizyczna, jaki i organ administracji rządowej, tak w przypadku przekazania sprawy do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka uprawnionym do tego jest jedynie osoba fizyczna (prawo jednostek do występowania ze skargą indywidualną). Organ administracji rządowej nie może zatem skierować sprawy do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

Rzecznik praw obywatelskich

Adres

*Office of the Ombudsman
11, Saint Paul's Street
Valletta VLT 1210
Malta*

Streszczenie rodzaju wniosków rozpatrywanych przez instytucję

Instytucja powoływana przez parlament rzecznika praw obywatelskich opiera się na idei ochrony praw jednostki oraz konieczności nadzoru prawnego w odniesieniu do tych organów, którym powierzono władztwo publiczne. Rzecznik praw obywatelskich dowiódł, iż instytucja ta stanowi ważne narzędzie w opracowywaniu zasad dotyczących funkcjonowania administracji, a także istotny instrument służący jednolitemu i właściwemu stosowaniu przepisów prawa. Rzecznik praw obywatelskich, powoływany przez parlament, uzupełnia jego działania poprzez kontrolowanie czynności podejmowanych przez organy administracji. W ten sposób wzmacnia również instytucje ustawodawcze oraz proces demokratyzacji, w ramach którego parlament sprawuje kontrolę nad administracją.

Rzecznik praw obywatelskich bada skargi obywateli, którzy są zdania, że doszło do naruszenia ich praw ekonomicznych, społecznych lub kulturalnych wskutek niewłaściwego administrowania spowodowanego nieumyślnym lub umyślnym nadużyciem uprawnień wykonawczych lub niewłaściwymi, niezasadzonymi lub niewystarczającymi działaniami podejmowanymi przez odpowiednie organy publiczne.

Skargi te dotyczą:

- niepotrzebnych i możliwych do uniknięcia opóźnień w podejmowaniu decyzji, w udzielaniu odpowiedzi na korespondencję, jak również w przyznawaniu obywatelom ich praw i uprawnień;
- niesprawiedliwego stosowania zasad i procedur oraz nieprzestrzegania właściwych procedur;
- postępowania administracyjnego i stosowanych praktyk, które są niezgodne ze sposobem, w jaki organy publiczne działały w przeszłości w podobnych okolicznościach;
- odmowy dostępu do informacji bezpośrednio dotyczących obywateli oraz odmowy udzielenia odpowiednich informacji;
- traktowania w odmienny sposób obywateli, którzy znajdują się w takiej samej sytuacji;
- niezachowania przez urzędników państwowych w kontaktach z obywatelami zasad grzeczności;
- błędów w rozpoznawaniu spraw dotyczących obywateli;
- rygorystycznego i nieelastycznego stosowania zasad i procedur prowadzącego do nierówności;
- niepowiadomienia obywateli o przysługującym im prawie do złożenia odwołania oraz nieudzielania informacji co do sposobu odwołania się od decyzji, która narusza ich interesy;
- nienaprawienia szkody wyrządzonej obywatelom przez organ publiczny oraz braku gotowości do zaakceptowania propozycji stosownego zadośćuczynienia na przykład przeprosin, wyjaśnień lub dokonania wypłaty w formie dobrowolnego odszkodowania (*ex gratia compensation*), nawet w przypadku braku odpowiedniej podstawy prawnej;
- nieprzestrzegania obowiązku organów publicznych do przedstawiania przesłanek podejmowanych czynności oraz decyzji stronom, których czynności lub decyzje bezpośrednio dotyczą;
- zaniechania działania w sposób sprawiedliwy i niezależny oraz zaniechania powstrzymywania się od stronniczości; uprzedzeń lub preferencyjnego traktowania na jakiegokolwiek podstawie.

Streszczenie postępowania odbywającego się w następstwie złożenia wniosku

Po otrzymaniu skargi rzecznik praw obywatelskich ustala, czy jest ona dopuszczalna. W przypadku gdy jest niedopuszczalna, skarżący zostaje poinformowany o tym, że rzecznik praw obywatelskich nie rozpatrzy sprawy. Jeżeli jednak skarga okaże się dopuszczalna, rozpocznie się postępowanie wyjaśniające w sprawie w celu ustalenia, czy rzeczywiście doszło do niewłaściwego administrowania.

Potwierdzenie przyjęcia skargi złożonej w biurze odbywa się w terminie 48 godzin; strony skarżące uzyskują informacje na temat urzędnika prowadzącego postępowanie wyjaśniające, który wspierać będzie rzecznika w trakcie rozpatrywania danej sprawy oraz który będzie przygotowany do przeprowadzenia ze skarżącymi spotkań konsultacyjnych. Potwierdzenie przyjęcia skargi będzie również zawierać informacje na temat czynności, które zostaną podjęte w celu rozpatrzenia skargi.

Czas trwania postępowania wyjaśniającego w sprawie skargi wynosi średnio od 50 do 60 dni roboczych.

Rzecznik praw obywatelskich, w przypadku gdy rzecznik dopuszczalnych skarg, dokonuje w pierwszej kolejności analizy okoliczności, które dały podstawę do złożenia skargi, celem ustalenia zaistniałych faktów.

O zamiarze przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego rzecznik praw obywatelskich informuje dyrektora departamentu, którego dotyczy sprawa, lub – w zależności od konkretnego przypadku – dyrektora generalnego organizacji, lub jednostkę samorządu terytorialnego.

Rzecznik praw obywatelskich może przesłuchać każdego, jak również żądać udostępnienia informacji od każdej osoby, wedle własnego uznania, rzecznik praw obywatelskich jest również uprawniony do zwracania się z zapytaniami, które uzna za stosowne. Rzecznika praw obywatelskich ma prawo do wzywania świadków oraz odbierania przysięgi od każdego świadka lub każdej osoby zaangażowanej w postępowanie, jak również ma uprawnienia do żądania przedłożenia dowodów.

Osoba wezwana do przedstawienia dowodów, która odmówi bez uzasadnionej przyczyny udzielenia, zgodnie z jej najlepszą wiedzą, odpowiedzi na pytania rzecznika praw obywatelskich lub też odmówi przedstawienia wymaganych dokumentów, popełnia przestępstwo. Jednakże osoba składająca zeznania przed rzecznikiem praw obywatelskich nie może zostać zmuszona do udzielenia odpowiedzi na jakiegokolwiek pytania, które mogłyby prowadzić do wszczęcia postępowania karnego w jej sprawie. Każdy świadek zeznający przed rzecznikiem praw obywatelskich może korzystać z takich samych uprawnień, jakie posiadają świadkowie zeznający przed sądem.

W przypadku postępowania wyjaśniającego prowadzonego w odniesieniu do departamentu, organizacji lub jednostki samorządu terytorialnego, rzecznik praw obywatelskich może w dowolnym czasie, w trakcie lub po postępowaniu, skonsultować się z ministrem, dyrektorem departamentu, dyrektorem generalnym, lub burmistrzem lub z każdą inną osobą, która wystąpi z takim wnioskiem, lub w stosunku do której zostało sformułowane zalecenie będące przedmiotem postępowania wyjaśniającego.

Rzecznik praw obywatelskich, w przypadku gdy w trakcie lub po postępowaniu uzna, że istnieją znaczące dowody istotnego naruszenia obowiązków lub uchybienia ze strony urzędnika lub pracownika departamentu, organizacji lub jednostki samorządu terytorialnego, winien przekazać sprawę właściwemu organowi, w tym policji.

Streszczenie możliwych sposobów zakończenia postępowania

Na podstawie przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego rzecznik praw obywatelskich poweźmie niezależną opinię co do tego, czy czynność lub decyzja podlegająca kontroli:

wydaje się być sprzeczna z prawem,

była nieuzasadniona, niesprawiedliwa, o charakterze represyjnym lub dyskryminującym,

została podjęta lub wydana zgodnie z prawem lub praktyką, która jest lub może być nieuzasadniona, niesprawiedliwa, o charakterze represyjnym lub dyskryminującym,

została podjęta lub wydana całkowicie lub częściowo na podstawie błędu co do prawa lub co do faktów,

była nieprawidłowa.

W przypadku gdy rzecznik praw obywatelskich jest zdania, że:

sprawa powinna zostać skierowana do właściwego organu celem dalszego rozpatrzenia, lub

zaniechanie powinno podlegać naprawieniu, lub

decyzja powinna zostać unieważniona lub zmieniona, lub

praktyka, na podstawie której wydano decyzję, zalecenie, podjęto czynności lub dopuszczono się zaniechania, powinna ulec zmianie, lub

przepisy prawa, na podstawie których wydano decyzję, zalecenie, podjęto czynności lub dopuszczono się zaniechania, powinny zostać poddane kontroli, lub

powinno się przedstawić przesłanki, na podstawie których podjęto decyzję, lub

powinno się podjąć wszelkie inne kroki,

rzecznik praw obywatelskich przedstawia swoją opinię wraz z jej uzasadnieniem właściwemu departamentowi, organizacji lub właściwej jednostce samorządu terytorialnego, może również sformułować stosowne zalecenia. W każdym przypadku rzecznik praw obywatelskich może zwrócić się do departamentu, organizacji lub jednostki samorządu terytorialnego z wnioskiem o przedstawienie, w wyznaczonym terminie, informacji o środkach, jakie dany organ zamierza podjąć w celu wdrożenia przedstawionych zaleceń. Rzecznik praw obywatelskich, w przypadku postępowania wyjaśniającego, przekazuje również kopię swojego sprawozdania lub zalecenia odpowiedniemu ministrowi lub, gdy sprawa dotyczy samorządu terytorialnego – burmistrzowi.

Jeżeli w stosownym terminie po sporządzeniu sprawozdania nie zostaną podjęte żadne czynności, rzecznik praw obywatelskich – według własnego uznania – po uwzględnieniu ewentualnych uwag poczynionych przez departament, organizację lub jednostkę samorządu terytorialnego, może przekazać kopię sprawozdania i zaleceń premierowi, a następnie, jeżeli uzna to za słuszne, może również sporządzić odpowiednie sprawozdanie w celu udostępnienia go Izbie Reprezentantów.

Z wyjątkiem braku podstaw prawnych żadne podjęte przez rzecznika praw obywatelskich czynności lub sformułowane przez niego zalecenia nie mogą podlegać zaskarżeniu na drodze sądowej.

Co do zasady rzecznik praw obywatelskich jest uprawniony do wszczęcia postępowania wyjaśniającego, jak również wyrażania opinii, z własnej inicjatywy, co oznacza, że nie musi zostać złożona skarga, by mógł skontrolować określoną kwestię. Rzecznik praw obywatelskich ma ponadto uprawnienia do wydawania zaleceń o charakterze administracyjnym lub ustawodawczym. Może również podjąć decyzję o przedłożeniu organowi administracji zalecenia dotyczącego zmiany sposobu prowadzenia poszczególnych spraw, jak również może wystąpić z zaleceniami dotyczącymi zmiany przepisów prawa. Decyzja podjęta przez rzecznika praw obywatelskich nie jest jednakże wiążąca. Jego decyzje posiadają jednak spore znaczenie na poziomie moralnym i politycznym w takim sensie, iż niezależna i szanowana instytucja wnioskuje o zaniechanie stosowania określonej praktyki lub o zmianę konkretnych przepisów prawa.

Nie istnieje zatem możliwość, by określony podmiot – w celu wyegzekwowania podjętej przez rzecznika praw obywatelskich decyzji – wniósł sprawę do sądu lub aby w tym celu zostało wydane orzeczenie sądowe.

Wyspecjalizowane organy ds. ochrony praw człowieka

Rzecznik praw dziecka

Pełnomocnik ds. dzieci

Adres

Commissioner for Children
Centru Hidma Socjali
469, St Joseph High Rd
Santa Venera SVR 1012
Malta

Jeżeli właściwe, organ w ramach danej instytucji, który przyjmuje wnioski

Agencja Appogg

Agencja Appogg zapewnia wysokiej jakości usługi, w ramach których prowadzi się działalność mającą na celu ochronę najbardziej podatnych na zagrożenia dzieci i młodzieży w wieku poniżej 18 lat, nad którymi się znęcano lub które były zaniedbywane, lub narażonych na ryzyko znęcania się lub zaniedbania. Służby odpowiedzialne za ochronę dzieci (Child Protection Services) analizują zgłoszenia otrzymywane od obywateli, w tym od osób zawodowo zajmujących się dziećmi i ich rodzinami, w każdym przypadku domniemania, że jakieś dziecko, znajduje się w sytuacji, w której doświadcza cierpienia, lub jest narażone na cierpienie ze względu na znaczne szkody fizyczne i psychiczne wynikające ze znęcania się o charakterze psychicznym, seksualnym, emocjonalnym lub z zaniedbania.

Streszczenie rodzaju wniosków rozpatrywanych przez instytucję

Skargi dotyczące kwestii rodzinnych obejmują zagadnienia dotyczące separacji sądowej i opieki nad dzieckiem. W ramach tego typu postępowań głos dziecka może nie być uwzględniony. Biorąc pod uwagę, że orzeczenie sądu będzie miało istotny wpływ na życie dziecka, ważne jest, by opinie dziecka były brane pod uwagę w odpowiedni sposób.

Skargi w odniesieniu do zagadnień związanych z edukacją dotyczące kwestii niebezpiecznych maszyn budowlanych znajdujących się w pobliżu szkół, jak również stanu autokarów używanych do transportu szkolnego.

Skargi w odniesieniu do orzeczeń sądowych, w tym świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka oraz sprawowania nad nim opieki, w przypadku których rodzice często zgłaszają sprzeciw wobec podjętych przez sąd rozstrzygnięć, twierdząc, iż mają one charakter stronniczy lub są szkodliwe dla dziecka.

Skargi w odniesieniu do zagadnień dotyczących rejestrowania dzieci w klubach, w których są wykorzystywane z tego powodu i które tym samym nie zapewniają im możliwości czerpania korzyści z takiego rodzaju aktywności, jak również z uczestniczenia w zajęciach sportowych. Skargi w odniesieniu do pogarszającego się stanu boisk wywołującego niepokój co do bezpieczeństwa dzieci korzystających z tego typu terenów.

Skargi dotyczące znęcania się.

Streszczenie postępowania odbywającego się w następstwie złożenia wniosku

Pełnomocnik może prowadzić postępowania wyjaśniające w każdym celu związanym z wykonywaniem obowiązków należących do pełnomocnika ds. dzieci, zarówno na podstawie skierowanej do niego przez jakikolwiek podmiot pisemnej skargi lub z własnej inicjatywy. Pełnomocnik nie może jednak prowadzić postępowania wyjaśniającego w odniesieniu do przypadków szczególnych, indywidualnych konfliktów między dzieckiem i jego rodzicami lub opiekunami, w tym w sprawach dotyczących wykonywania władzy rodzicielskiej lub w jakichkolwiek innych sprawach, które wchodzą w zakres właściwości odpowiedniego sądu lub trybunału; w każdym takim przypadku pełnomocnik winien przedstawić podmiotowi wnioskującemu przyczynę swojej odmowy.

Po podjęciu decyzji o prowadzeniu postępowania wyjaśniającego w sprawie skargi pełnomocnik winien powiadomić o tym wnioskodawcę, jak również każdy departament, agencję lub zainteresowaną jednostkę.

Pełnomocnik może doradzić wnioskującemu, by złożył wszelkie administracyjne lub sądowe środki odwoławcze.

Do celów postępowania wyjaśniającego pełnomocnik może zażądać od każdej osoby, która jest w posiadaniu dokumentów lub informacji istotnych dla postępowania, ich udostępnienia lub przedstawienia informacji na piśmie, lub stawienia w określonym czasie i miejscu celem złożenia zeznań pod przysięgą.

Pełnomocnik ds. dzieci może wzywać świadków, posiada również uprawnienia do odbierania przysięgi od każdej osoby, której dotyczy postępowanie, może także zażądać przedłożenia stosownych informacji. Niezależnie od powyższego, żadna osoba nie może zostać zmuszona do przedłożenia informacji lub dokumentów, do których przedłożenia nie mogłaby być zmuszana w toku postępowania cywilnego lub karnego.

Streszczenie możliwych sposobów zakończenia postępowania

W przypadku gdy pełnomocnik, w toku postępowania wyjaśniającego, stwierdzi, że działania podjęte przez jakikolwiek podmiot naruszają lub mogą naruszać przepisy prawa karnego, niezwłocznie informuje o tym prokuratora generalnego.

Pełnomocnik ds. dzieci, w przypadku każdego formalnego postępowania wyjaśniającego, przygotowuje i publikuje sprawozdanie na temat jego wyników, sprawozdanie obejmuje również zalecenia, jakie wydają się niezbędne lub celowe.

Pełnomocnik może kierować zalecenia co do czynności, które mogą okazać się konieczne lub celowe, a które powinny być podjęte przez inne osoby lub instytucje; pełnomocnik może również publikować takie zalecenia, gdy uzna to za słuszne, bez ujawniania tożsamości osoby, do której odnosi się sprawozdanie.

W przypadkach, w których pełnomocnik postanawia wydać zalecenia, sporządza się sprawozdanie wyjaśniające przyczyny przedstawienia zaleceń, kopię takiego sprawozdania przesyła się do każdej osoby lub instytucji, do których kieruje się zalecenia.

W przypadku gdy okaże się, że określona osoba lub instytucja nie spełnia wymogów określonych w Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach dziecka, ratyfikowanej przez Maltę, pełnomocnik może wydać zalecenia w formie powiadomienia o zgodności, w którym zawarta jest jego opinia co do tego, w jaki sposób postanowienia konwencji nie były przestrzegane, oraz jakie czynności należy podjąć, by wskazane postanowienia były respektowane.

Jeżeli okaże się to konieczne, pełnomocnik może w odniesieniu do każdej decyzji lub wniosku w sprawie polityk, które wywierają wpływ na dzieci, przeprowadzić ocenę skutków uwzględniającą dobro dziecka (*child impact assessment*). Pełnomocnik ds. dzieci może również opublikować taki dokument.

Organ ds. równości

Krajowa komisja ds. promocji równości (National Commission for the Promotion of Equality)

Adres

Flat 4, Gattard House
National Road
Blaħa I-Bajda
Malta

Streszczenie rodzaju wniosków rozpatrywanych przez instytucję

Każdy, kto uważa, że padł ofiarą dyskryminacji ze względu na płeć/rasę lub pochodzenie etniczne może złożyć skargę do krajowej komisji ds. promocji równości.

Komisja rozpatruje wnioski dotyczące dyskryminacji ze względu na płeć lub z powodu obowiązków rodzinnych, tj. w przypadkach:

traktowania w sposób mniej korzystny, bezpośrednio lub pośrednio, mężczyzn i kobiet ze względu na płeć lub z powodu obowiązków rodzinnych,

traktowania kobiety mniej korzystnie ze względu na faktyczną lub możliwą ciążę i urodzenie dziecka, traktowania mężczyzn i kobiet mniej korzystnie ze względu na pochodzenie, obowiązki rodzinne lub z innych względów związanych z płcią, każdej formy traktowania, na podstawie przepisów prawa, kryterium lub praktyki, która stawiałaby osoby danej płci w szczególnie niekorzystnym położeniu w porównaniu do osób innej płci, chyba że wskazany przepis prawa, kryterium lub praktyka są właściwe i niezbędne oraz mogą być usprawiedliwione obiektywnymi czynnikami niezwiązanymi z płcią.

Krajowa komisja ds. promocji równości rozpatruje również wnioski dotyczące dyskryminacji w zakresie zatrudnienia, a mianowicie bezpośredniej lub pośredniej dyskryminacji skierowanej wobec danej osoby w kontekście ustaleń, komu powinno się zaproponować zatrudnienie, lub w kontekście zasad i warunków zatrudnienia, lub przy podejmowaniu decyzji, kto powinien zostać zwolniony z pracy.

Pozostałe wnioski obejmują dyskryminację skierowaną wobec określonej osoby w zakresie przyznawania różnych form udogodnień ze strony banków, instytucji finansowych lub zakładów ubezpieczeń.

Dyskryminacja małżonków osób prowadzących działalność na własny rachunek, niebędących pracownikami lub partnerami, którzy uczestniczą w czynnościach podejmowanych przez osoby prowadzące działalność na własny rachunek i wykonują takie same zadania jak ich małżonek, lub zadania o charakterze wspomagającym.

Dyskryminacja skierowana wobec określonej osoby w zakresie dostępu do szkoleń, kształcenia lub poradnictwa zawodowego, przyznawania wsparcia metodycznego dla studentów lub stażystów, w wyborze i realizacji programów nauczania oraz w zakresie dokonywania oceny umiejętności i wiedzy studentów lub stażystów.

Wnioski dotyczące molestowania seksualnego, które powoduje, że określona osoba jest poddawana czynnościom naruszającym jej intymność lub w wyniku którego dąży się do osiągnięcia korzyści seksualnych od innych osób, lub ze względu na które inne osoby poddawane są jakimkolwiek czynnościom lub zachowaniom o podtekstach seksualnych, w tym z użyciem słów, gestów lub poprzez wytwarzanie, przedstawianie lub rozpowszechnianie słowa pisanego, ilustracji lub wszelkich innych materiałów, w przypadku których czyn, słowa lub zachowanie są dla osoby, która jest ich adresatem, niepożądane i które mogłyby być w sposób uzasadniony uznane przez nią za obraźliwe, upokarzające lub onieśmiałające.

Dyskryminacja w zakresie form publikowania lub przedstawiania wszelkich reklam lub w odniesieniu do formułowania ogłoszeń o naborze na wolne stanowiska pracy o charakterze dyskryminującym osoby poszukujące pracy, lub wymagające od takich osób informacji dotyczących ich życia prywatnego lub planów rodzinnych.

Streszczenie postępowania odbywającego się w następstwie złożenia wniosku

Pełnomocnik może wszcząć postępowanie wyjaśniające w każdej sprawie dotyczącej czynności lub zaniechania czynności, w związku z którą istnieje domniemanie jej niezgodności z prawem, jak również na podstawie otrzymanej pisemnej skargi osób twierdzących, że padły ofiarą dyskryminacji.

Każda sprawa przedłożona Komisji do rozpoznania w drodze postępowania wyjaśniającego jest prowadzona z zachowaniem poufności.

Wpływ każdej skargi jest potwierdzany na piśmie.

Podkomitet krajowej komisji ds. promocji równości zajmujący się skargami zbiera się, by omawiać otrzymane wnioski oraz by pisemnie wystąpić do stron, przeciwko którym wniesiono zarzuty, informując je o nich oraz zwracając się o przedstawienie swojej wersji wydarzeń.

Do celów ułatwienia prowadzenia postępowania wyjaśniającego możliwe jest przeprowadzenie wywiadów osobistych (*face to face interviews*).

Komisja może również wezwać obie strony i – z zastrzeżeniem ich zgody – podjąć się mediacji w celu znalezienia rozwiązania możliwego do przyjęcia przez wszystkich zainteresowanych uczestników sporu.

Krajowa komisja ds. promocji równości dokłada wszelkich starań, aby zagwarantować rozpatrzenie każdej skargi w możliwie najkrótszym czasie.

Streszczenie możliwych sposobów zakończenia postępowania

Po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego, pełnomocnik może odrzucić skargę.

W przypadku gdy pełnomocnik uzna, że skarga jest zasadna, zaś skarżona czynność stanowi przestępstwo, winien sporządzić sprawozdanie na ten temat dla komendanta policji (*Commissioner of Police*), by mógł on podjąć odpowiednie czynności.

W przypadku gdy zaskarżona czynność nie stanowi przestępstwa, pełnomocnik winien wezwać osobę, przeciwko której wniesiono skargę, by naprawić sytuację, oraz – w celu rozstrzygnięcia sprawy – podjąć się mediacji pomiędzy skarżącym i taką osobą.

Komisja, w przypadku domniemania dyskryminacji, której dopuszcza się jedna osoba wobec drugiej, może przekazać sprawę do właściwego sądu cywilnego lub do sądu pracy (*Industrial Tribunal*) celem zastosowania odpowiednich środków naprawczych.

Organ ds. ochrony danych

Pełnomocnik ds. ochrony danych

Adres

Office of the Information and Data Protection Commissioner

Airways House, Second Floor

High Street

Sliema SLM 1549

Malta

Streszczenie rodzaju wniosków rozpatrywanych przez instytucję

Ze względu na gromadzenie przez organy administracji w trakcie wykonywanych zadań znacznych ilości informacji, które stanowią dane osobowe poszczególnych jednostek, ochrona tych danych stała się szczególnie istotna. Przyjmuje się, że na organy publiczne nałożone zostały pewne obowiązki w odniesieniu do informacji, które zostały przez nie zebrane. Wskazane obowiązki mają z jednej strony na celu osiągnięcie równowagi między wolnością każdej osoby do otrzymywania i przekazywania informacji, co stanowi element prawa do wolności wypowiedzi rozumianego jako podstawowe prawo człowieka, a z drugiej strony prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego, które posiada każda osoba.

Pełnomocnik ds. ochrony danych rozpatruje skargi w odniesieniu do:

danych osobowych, które nie są przetwarzane w sposób rzetelny i zgodny z prawem,

danych osobowych, które nie są przetwarzane zgodnie z dobrą praktyką,

danych osobowych gromadzonych do bezprawnych celów,

danych osobowych przetwarzanych do celów niezgodnych z tymi, dla których zostały zgromadzone,

niepożądanych (niezamówionych) komunikatów do celów marketingu bezpośredniego, powszechnie określanych jako *spam*,

przekazywania danych osobowych do państw trzecich z naruszeniem ustawy o ochronie danych.

Streszczenie postępowania odbywającego się w następstwie złożenia wniosku

W celu przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego pełnomocnik jest uprawniony do uzyskania dostępu do danych osobowych, które były przetwarzane, oraz do informacji, jak również do dokumentacji dotyczącej ich przetwarzania.

Pełnomocnik prowadzi konsultacje z zainteresowanymi stronami, których w sposób bezpośredni może dotyczyć prowadzone postępowanie.

Pełnomocnik może wezwać każdą osobę do stawienia się przed nim i złożenia zeznań oraz przedstawienia dokumentów.

Pełnomocnik ds. ochrony danych posiada takie same uprawnienia do wkroczenia i przeszukania pomieszczeń, jakie posiada, nadane przepisami prawa obowiązującymi w określonym czasie, policja. W razie potrzeby, w zależności od skargi, pełnomocnik może zatem dokonać przeszukania pomieszczeń.

Streszczenie możliwych rozstrzygnięć

W przypadkach, w których przepisy ustawy o ochronie danych osobowych zostały naruszone lub mogły zostać naruszone, pełnomocnik może wszczęć postępowanie cywilne.

Pełnomocnik informuje właściwy organ władzy publicznej o wszelkich przestępstwach, o jakich powziął wiedzę w toku prowadzonych postępowań wyjaśniających.

Pełnomocnik może zarządzić zablokowanie, usunięcie lub zniszczenie danych, nałożyć czasowy lub całkowity zakaz ich przetwarzania lub udzielić ostrzeżenia albo upomnienia administratorowi danych.

W przypadku gdy pełnomocnik nie jest w stanie pozyskać wystarczających informacji, by stwierdzić, że przetwarzanie danych osobowych odbywało się zgodnie z prawem, może zakazać administratorowi danych osobowych ich przetwarzanie w jakikolwiek inny sposób niż w drodze ich przechowywania.

Jeżeli pełnomocnik stwierdzi, że dane osobowe były przetwarzane lub mogą być przetwarzane w sposób niezgodny z prawem, może zarządzić naprawienia tego uchybienia, jeżeli natomiast uchybienie nie zostanie naprawione bądź w przypadku gdy sprawa jest pilna, pełnomocnik może zakazać administratorowi danych osobowych dalszego przetwarzania danych w jakikolwiek inny sposób niż w drodze ich przechowywania.

W przypadku gdy administrator danych osobowych nie wdroży środków bezpieczeństwa, pełnomocnik może nałożyć na niego administracyjną karę pieniężną, przy czym jeżeli administrator nie podejmie działań dostosowujących, pełnomocnik wytoczy przeciwko niemu postępowanie.

Wskazane administracyjne kary pieniężne zależą od uznania pełnomocnika i mają postać należności pieniężnej stanowiącej tytuł wykonawczy, jaki znalazłby zastosowanie, gdyby zapłata określonej kwoty została nakazana orzeczeniem sądu cywilnego.

W przypadku uznania przez pełnomocnika, że dane osobowe były przetwarzane z naruszeniem prawa, pełnomocnik – w drodze zawiadomienia – nakaze administratorowi usunięcie danych osobowych.

Jednak, z drugiej strony, gdy administrator danych uzna się za poszkodowanego decyzją wydaną przez pełnomocnika, może – w terminie 15 dni od otrzymania zawiadomienia – w formie skargi zwrócić się do sądu apelacyjnego o stwierdzenie nieważności decyzji pełnomocnika.

Każda osoba poszkodowana decyzją wydaną przez pełnomocnika ma prawo do odwołania się na piśmie do Data Protection Appeals Tribunal w terminie 30 dni od powiadomienia jej o decyzji.

Inne wyspecjalizowane organy

Krajowa komisja ds. osób niepełnosprawnych

Adres

National Commission Persons with Disability

Bugeja Institute

Braille Street

Santa Venera SVR 1619

Jeżeli właściwe, organ w ramach danej instytucji, który przyjmuje wnioski

Wydział ds. przestrzegania równości szans

Krajowa komisja ds. osób niepełnosprawnych w ramach swojego sekretariatu utworzyła wydział ds. przestrzegania równości szans, który jest odpowiedzialny za promowanie idei równości szans oraz wdrażanie postanowień ustawy w sprawie równych szans (osób niepełnosprawnych), co oznacza, iż wydział prowadzi postępowania wyjaśniające w sprawach dotyczących przejawów dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność.

Wydział udziela porad i informacji w zakresie objętym obszarem swojego działania.

Wspiera osoby niepełnosprawne w zabezpieczeniu ich praw wynikających z ustawy w sprawie równych szans.

Prowadzi działania mające na celu zmianę polityki, praktyki i świadomości, tak by osoby niepełnosprawne były traktowane w sposób bardziej sprawiedliwy.

Rejestruje i prowadzi postępowania wyjaśniające w zakresie domniemanych aktów dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność, negocjuje sprawiedliwe rozwiązania oraz, wyłącznie w ostateczności, dochodzi zadośćuczynienia na drodze sądowej.

Streszczenie rodzaju wniosków rozpatrywanych przez instytucję

Osoby niepełnosprawne i ich rodziny są stopniowo coraz bardziej świadome swoich praw. Komisja dokłada wszelkich starań, by identyfikować, przeprowadzać postępowania wyjaśniające oraz rozstrzygać sprawy dotyczące sytuacji, które mają wpływ na osoby niepełnosprawne.

Rodzaje wniosków, którymi zajmuje się komisja:

wnioski dotyczące pracy w niepełnym wymiarze godzin,

wnioski dotyczące zatrudnienia asystenta ds. wsparcia edukacyjnego (*Employment of a Learning Support Assistant*),

skargi dotyczące braku środków transportu dostępnych dla szkół,

skargi dotyczące braku dostępu do kościołów, teatrów, klubów muzycznych, toalet, oddziałów banków, hoteli, sklepów, restauracji, skargi dotyczące braku podjazdów, niedostępnych chodników,

skargi dotyczące nękania osób niepełnosprawnych,

skargi dotyczące braku udogodnień typu np. podnośniki, windy,

skargi dotyczące braku usług wynajmu samochodów kontrolowanych ręcznie,

skargi dotyczące braku odpowiednio przystosowanych pomieszczeń,

wnioski dotyczące dyskryminacyjnych polis ubezpieczenia podróży.

Streszczenie postępowania odbywającego się w następstwie złożenia wniosku

Komisja może samodzielnie wszczynać postępowania wyjaśniające w każdej sprawie dotyczącej czynów, w stosunku do których istnieje domniemanie, iż są one niezgodne z przepisami ustawy w sprawie równych szans (osób niepełnosprawnych).

Komisja może również wszczynać postępowania wyjaśniające w wyniku otrzymania pisemnej skargi, w której stwierdza się, że określona osoba dopuściła się czynu uznanego za niezgodny z przepisami ustawy w sprawie równych szans (osób niepełnosprawnych).

Tego typu skargę może złożyć w komisji każda osoba poszkodowana wskutek czynu lub rodzic, kurator prawny albo członek rodziny osoby niepełnosprawnej umysłowo.

W przypadku gdy osoba zamierzająca złożyć skargę wymaga pomocy w jej sformułowaniu, ustnie lub na piśmie, komisja zapewni jej odpowiednie wsparcie.

W momencie otrzymania pisemnej skargi przesyłane jest potwierdzenie jej wpływu. Skargę rozpatruje wydział ds. przestrzegania równości szans; w przypadku gdy skarga nie znajduje uzasadnienia, wnioskodawca zostaje o tym powiadomiony na piśmie, które wskazuje inne możliwe rozwiązania alternatywne.

W przypadku gdy skarga jest uzasadniona i – bez nadmiernej analizy – można stwierdzić, że doszło do dyskryminacji, wydział przeprowadza postępowanie wyjaśniające w sprawie.

Zawiadomienie o złożeniu skargi jest przesyłane stronie pozwanej z prośbą o przedstawienie dodatkowych uwag. Pomoże to wydziałowi w wypracowaniu tymczasowego stanowiska.

Strona pozwana zostanie poproszona o złożenie propozycji w odniesieniu m.in. do terminu, wskazania trybu wprowadzenia niezbędnych zmian mających na celu wyeliminowanie dyskryminacji oraz do określenia ram czasowych, w których wskazane zmiany mogłyby zostać wprowadzone w życie.

Wydział wykorzystuje procedury mediacyjne w celu wynegocjowania szybkiego i sprawiedliwego rozwiązania.

Jeżeli podjęte kroki zawiodą, komisja będzie zobowiązana do wszczęcia postępowania przed centrum arbitrażu lub na drodze sądowej.

Streszczenie możliwych sposobów zakończenia postępowania

W następstwie postępowania wyjaśniających komisja może podjąć stosowne czynności prawne (może wytoczyć powództwo).

W przypadku zarzutu dyskryminacji, której dopuściła się jedna osoba wobec drugiej, komisja może przekazać sprawę pierwszej izbie sądu cywilnego.

Jednakże wniesienie sprawy do sądu przez komisję nie może stanowić przeszkody dla jakiegokolwiek osoby mającej interes prawny w wystąpieniu na drogę sądową z roszczeniem w sprawie dyskryminacji, w tym z powództwem o odszkodowanie.

Komisja podejmuje próby osiągnięcia rozwiązań polubownych.

Komisja ds. uchodźców i Kolegium odwoławcze ds. uchodźców

Adres

Malta Emigrants' Commission

Dar I-Emigrant,

Castille Place

Valletta

Malta

Maltańska komisja ds. imigrantów jest pozarządową, nienastawioną na osiągnięcie zysków, organizacją społeczną, która utworzona została w celu pomocy osobom potrzebującym i ich ochrony; komisja świadczy bezpłatne usługi, zapewnia doradztwo i ochronę.

Usługi komisji obejmują wszystkie osoby dotknięte problemami związanymi z migracją, w tym imigrantów, uchodźców i turystów.

Streszczenie rodzaju wniosków przyjmowanych w ramach instytucji

Głównym zadaniem Biura pełnomocnika ds. uchodźców jest przyjmowanie, rozpatrywanie i podejmowania rozstrzygnięć w sprawie wniosków o udzielenie azylu, zgodnie z ustawą o uchodźcach. Zasadniczym celem biura jest zapewnienie całkowicie niezależnego, sprawiedliwego, skutecznego i sprawnego procesu kwalifikacji przy jednoczesnym zagwarantowaniu możliwie najlepszej jakości w zakresie przeprowadzania przesłuchań, analizowania i rozstrzygania wniosków.

Osoby ubiegające się o azyl w ośrodkach zakwaterowania mogą zarejestrować się u pełnomocnika ds. uchodźców jako *asylum seekers*, wypełniając odpowiedni formularz znany jako kwestionariusz wstępny. Formularz, jest udostępniany imigrantom w ośrodkach zamkniętych, w związku z ich prawem do ubiegania się o ochronę międzynarodową, do formularza załącza się odpowiednie informacje.

W celu ułatwienia imigrantom wypełnienia kwestionariusza wstępnego formularz jest dostępny w wielu językach.

Osoby zatrudnione w Biurze pełnomocnika ds. uchodźców udzielają informacji obywatelom państw trzecich na temat procedury azylowej, jak również o przysługującym im prawach i obowiązkach w trakcie całego procesu. Dodatkowo w celu właściwego wypełnienia kwestionariusza wstępnego osoby ubiegające się o azyl mogą korzystać ze wsparcia tłumaczy ustnych zapewnianych przez biuro.

Streszczenie postępowania odbywającego się w następstwie złożenia wniosku

Po otrzymaniu formalnego wniosku o uznanie statusu uchodźcy biuro prowadzi rozmowy z wnioskodawcami. Rozmowy przeprowadza personel biura przy wsparciu, o ile jest to konieczne, tłumaczy ustnych.

Osoba ubiegająca się o azyl zostaje pouczona o przysługujących jej prawach i spoczywających na niej obowiązkach, zgodnie z przepisami prawa, w tym o prawie do skonsultowania się z Wysokim Komisarzem Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców.

Wnioskodawcy otrzymują niezbędną pomoc oraz mają możliwość dogłębnego przedstawienia swojej sprawy, wsparcia jej zeznaniami oraz dostępną dokumentacją, jak również przedłożenia odpowiednich wyjaśnień celem uzasadnienia wszystkich argumentów, o których mowa we wniosku.

Pełnomocnik ds. uchodźców w pierwszej kolejności bada, czy wnioskodawca spełnia kryteria, by zgodnie z prawem zostać uznanym za uchodźcę. W przypadku osób, których nie uznano za podmioty uprawnione do ochrony (tzw. ochrony uchodźców, *refugee protection*), biuro prowadzi dalszą analizę w zakresie tego, czy wnioskodawca spełnia warunki do uzyskania zgodnie z prawem ochrony uzupełniającej (*subsidiary protection*).

Streszczenie możliwych sposobów zakończenia postępowania

Zalecenie wydane przez pełnomocnika ds. uchodźców jest w każdym przypadku kierowane do ministra właściwego do spraw wewnętrznych. Wnioskodawcy otrzymują kopię zalecenia wraz z poufną notatką z uzasadnieniem zalecenia. W przypadku zalecenia negatywnego wnioskodawcy są ponadto informowani o prawie do złożenia odwołania od zalecenia do Kolegium odwoławczego ds. uchodźców oraz o stosownej procedurze, która ma zastosowanie w takim przypadku.

Biuro pełnomocnika ds. uchodźców może zalecić dwa rodzaje ochrony, tj. nadanie statusu uchodźcy lub ochronę uzupełniającą.

W przypadku gdy pełnomocnik ds. uchodźców podejmie decyzję co do tego, iż nie zostały spełnione warunki, by uznać osobę ubiegającą się o azyl za uchodźcę, może wystąpić do ministra z zaleceniem, by przyznać wnioskodawcy ochronę uzupełniającą. Ma to zastosowanie w przypadku osób, którym nie udzielono azylu, a które w momencie powrotu do kraju pochodzenia, mogą znaleźć się w sytuacji, której występuje faktyczne ryzyko poniesienia poważnej krzywdy.

Pełnomocnik może wydawać tego typu zalecenie nawet w przypadkach, gdy faktyczne ryzyko poniesienia poważnej krzywdy wystąpi po podjęciu decyzji o nieprzydzieleniu ochrony uzupełniającej.

Biuro pełnomocnika ds. uchodźców może również wystąpić do ministra właściwego do spraw wewnętrznych z zaleceniem zastosowania innego systemu ochrony, a mianowicie tymczasowej ochrony humanitarnej (*temporary humanitarian protection*). Jest to postępowanie administracyjne, które ma miejsce w szczególnych i wyjątkowych przypadkach, gdy wnioskodawców, których nie uznano za uprawnionych do uzyskania statusu uchodźcy lub beneficjenta ochrony uzupełniającej, uważa się niemniej jednak za podmioty wymagające ochrony ze szczególnych względów humanitarnych.

Inne

Wsparcie dla Ofiar Malta

Adres

Victim Support Malta

Dun Guzepp Gonzi Street

Tarxien TXN 1633

Streszczenie rodzaju wniosków rozpatrywanych przez instytucję

Organizacja Victim Support Malta została utworzona w czerwcu 2004 r., zaś w lipcu 2006 r. uzyskała oficjalny status fundacji. Organizacja zajmuje się ofiarami wszelkiego rodzaju przestępstw, począwszy od przestępstwa przemocy w rodzinie czy molestowania seksualnego, aż do sytuacji utraty bliskich.

Zadania organizacji Victim Support Malta:

gromadzenie i zarządzanie informacjami dotyczącymi procedury w kontekście postępowania karnego, systemów karnych i prowadzenia terapii, nawiązywanie kontaktów (tworzenie sieci) z agencjami prowadzącymi podobną działalność, zapewniając w ten sposób ofiarom i świadkom zeznającym w sądzie rozeznanie; świadczenie usług doradczych w tym zakresie, świadczenie porad ofiarom przestępstw i świadkom zeznającym w sądzie oraz monitorowanie ich potrzeb, zachęcanie osób fizycznych i organizacji do pogłębiania wiedzy na temat systemu prawa karnego i zagadnień związanych z przestępczością w kontekście zawodowym, oraz wspieranie ich w tych działaniach.

Streszczenie dotyczące postępowania odbywającego się w następstwie złożenia wniosku

Z ofiarami przestępstw różnego typu, które nawiązały kontakt z organizacją Victim Support Malta, natychmiast kontaktuje się koordynator. Po skontaktowaniu się koordynatora z ofiarą przestępstwa opracowywana jest niezwłocznie wstępna ocena. Dzięki temu koordynator może ocenić, jak bardzo poważna jest dana sprawa. Z reguły dla potrzeb dalszego postępowania zapisuje się imię i nazwisko oraz dane kontaktowe danej osoby.

W następstwie krótkiej rozmowy koordynator kieruje sprawę do jednego z profesjonalnie wyszkolonych wolontariuszy. Wolontariusze są członkami społeczeństwa, którzy przeszli specjalistyczne szkolenia, trwające od czterech do sześciu tygodni, mające na celu ich przygotowanie do udzielania informacji ofiarom przestępstw i ich wspierania.

Wyznaczony w sprawie wolontariusz kontaktuje się niezwłocznie z ofiarą przestępstwa i uzgadnia termin spotkania wstępnego w miejscu i czasie dogodnym dla wszystkich zainteresowanych stron. Podczas spotkania wolontariusz, w celu ustalenia projektu planu działania, gromadzi niezbędne informacje. Dla potrzeb dalszego postępowania ofiara przestępstwa zostanie poproszona o podpisanie formularza zgody.

Streszczenie możliwych rozstrzygnięć

Wolontariusz i koordynator rozpatrują w następnej kolejności wstępny plan działania oraz ustalają dalsze kroki. Informacje na ten temat zostaną przekazane ofierze przestępstwa. Od tej chwili wolontariusz przez cały proces dochodzenia do siebie ofiary przestępstwa pozostaje z nią w stałym i regularnym kontakcie.

Wszelkie przedsięwzięcia podejmowane przez organizację Victim Support Malta podlegają nadzorowi dyrektora organizacji, który monitoruje działania i ich wyniki.

Ostatnia aktualizacja: 16/10/2012

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Prawa podstawowe - Niderlandy

Rozdział 1 konstytucji określa prawa podstawowe. Są to prawa, które przyznają obywatelom wolność do życia bez ingerencji ze strony państwa. Do konstytucji wpisano również prawo do udziału w życiu społecznym i politycznym. Przykłady praw podstawowych: wolność wypowiedzi, prawo do ochrony danych osobowych, prawo do głosowania, prawo do równego traktowania.

Istnieją dwa rodzaje praw podstawowych.

„Klasyczne” prawa podstawowe: prawa obywatelskie i polityczne. Obejmują one prawo do głosowania, wolność wypowiedzi, prawo do prywatności, wolność wyznania oraz zakaz dyskryminacji.

„Podstawowe” prawa socjalne: ekonomiczne, socjalne i kulturalne. Obejmują one prawo do mieszkania, zabezpieczenia społecznego, opieki zdrowotnej i edukacji.

Podstawowe prawa socjalne, w odróżnieniu od klasycznych praw podstawowych, nie podlegają zwykle egzekucji na drodze sądowej. W związku z tym obywatel może zaskarżyć decyzję władz miejskich zakazującą demonstracji bez podania należytego uzasadnienia.

Ostatnia aktualizacja: 14/05/2018

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Prawa podstawowe - Polska

SĄDY KRAJOWE

Zgodnie z *Konstytucją RP* każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd. Oznacza to, że wszelkie spory związane z wykonywaniem lub wykorzystywaniem praw i wolności, zagwarantowanych w krajowym porządku prawnym mogą być wnoszone do sądów krajowych. Sprawy z zakresu prawa cywilnego, rodzinnego i nieletnich, pracy i ubezpieczeń społecznych, gospodarczego, upadłościowego, karnego oraz penitencjarnego rozstrzygane są przez sądy powszechne. Kontrola działalności organów administracji publicznej pod kątem jej zgodności z prawem powierzona została sądownictwu administracyjnemu. Natomiast sądy wojskowe sprawują wymiar sprawiedliwości w Siłach Zbrojnych RP w określonym ustawami zakresie oraz w przewidzianych w ustawach wypadkach w stosunku do osób nienależących do Sił Zbrojnych RP.

Sądy powszechne, administracyjne, jak i wojskowe działają w oparciu o zasadę dwuinstancyjności – strona niezadowolona z rozstrzygnięcia sprawy przez sąd, może odwołać się od jego orzeczenia do sądu wyższej instancji.

Ponadto, Konstytucja RP przyznaje każdemu, czyli konstytucyjne prawa lub wolności zostały naruszone, prawo do wystąpienia ze skargą konstytucyjną do Trybunału Konstytucyjnego. Skarga ta może zostać sporządzona wyłącznie przez adwokata lub radcę prawnego (wyjątek dotyczy sędziego, prokuratora, adwokata, radcę prawnego, notariusza, profesora lub doktora habilitowanego nauk prawnych, którzy występują we własnej sprawie) i jest wolna od opłaty sądowej. Przedmiotem skargi może być akt normatywny, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o prawach lub wolnościach albo obowiązkach określonych w Konstytucji.

KRAJOWE INSTYTUCJE OCHRONY PRAW CZŁOWIEKA

Rzecznik Praw Obywatelskich (RPO)

Adres: Aleja Solidarności 77, 00 - 090 Warszawa

Rzecznik Praw Obywatelskich stoi na straży wolności i praw człowieka i obywatela określonych w Konstytucji oraz w innych aktach normatywnych. Każdy ma prawo wystąpienia do RPO z wnioskiem o pomoc w ochronie swoich wolności lub praw naruszonych przez organy władzy publicznej.

Wniosek kierowany do RPO jest wolny od opłat.

RPO po zapoznaniu się z wnioskiem może:

Podjąć sprawę,

Wskazać wnioskodawcy przysługujące mu środki działania,

Przekazać sprawę wg właściwości,

Nie podjąć sprawy.

Podejmując sprawę RPO może:

Samodzielnie prowadzić postępowanie wyjaśniające

Zwrócić się o zbadanie sprawy lub jej części do właściwych organów

Zwrócić się do Sejmu o zlecenie NIK przeprowadzenia kontroli dla zbadania określonej sprawy lub jej części.

Prowadząc postępowanie RPO ma prawo:

Zbadać (nawet bez uprzedzenia) każdą sprawę na miejscu,

Żądać złożenia wyjaśnień, przedstawienia akt każdej sprawy prowadzonej przez określone podmioty,

Żądać przedłożenia informacji o stanie sprawy prowadzonej przez sądy, prokuraturę i inne organy ścigania oraz żądać go wglądu w Biurze RPO akt po zakończeniu postępowania i zapadnięciu rozstrzygnięcia,

Zlecać sporządzanie ekspertyz i opinii.

Po zbadaniu sprawy RPO może:

Wyjaśnić wnioskodawcy, że nie stwierdził naruszenia wolności i praw,

Wystąpić do organu, organizacji lub instytucji, w których działalności stwierdził naruszenie wolności i praw o usunięcie tego naruszenia i następnie monitorować realizację wydanych zaleceń,

Zwrócić się do organu nadrzędnego nad w/w jednostką z wnioskiem o zastosowanie przewidzianych prawem środków,

Żądać wszczęcia postępowania oraz wziąć udział w każdym toczącym się postępowaniu cywilnym,

Żądać wszczęcia przez uprawnionego oskarżyciela postępowania przygotowawczego w sprawach o przestępstwa ścigane z urzędu,

Żądać wszczęcia postępowania administracyjnego, wnosić skargi do sądu administracyjnego oraz uczestniczyć w tych postępowaniach,

Wystąpić z wnioskiem o ukaranie za wykroczenie, a także o uchylenie prawomocnego rozstrzygnięcia w sprawach o wykroczenia,

Wnieść kasację albo skargę kasacyjną od prawomocnego orzeczenia.

W sytuacji, gdy RPO uzna, że konieczna jest zmiana lub wydanie aktu prawnego dot. wolności i praw może wystąpić z wnioskiem w tym zakresie do właściwych organów.

WYSPECJALIZOWANE ORGANY OCHRONY PRAW CZŁOWIEKA

Rzecznik Praw Dziecka (RPD)

Adres: ul. Przemysłowa 30/32, 00-450 Warszawa

RPD działa na rzecz ochrony praw dziecka, w szczególności:

Prawa do życia i ochrony zdrowia,

Prawa do wychowania w rodzinie,

Prawa do godziwych warunków socjalnych,

Prawa do nauki,

Praw dzieci niepełnosprawnych,

Ochrony dziecka przed wszelkimi przejawami przemocy, okrucieństwa, wyzysku, demoralizacją, zaniedbaniem i innymi formami niewłaściwego traktowania.

Każdy ma prawo wystąpienia do RPD z wnioskiem o pomoc w ochronie praw lub dobra dziecka.

Wniosek kierowany do RPD jest wolny od opłat.

RPD prowadząc postępowanie może:

Zbadać (nawet bez uprzedzenia) każdą sprawę na miejscu,

Żądać od określonych podmiotów złożenia wyjaśnień, udzielenia informacji lub udostępnienia akt,

Zlecać sporządzanie ekspertyz i opinii.

Po zbadaniu sprawy RPD może:

Zwrócić się do właściwych podmiotów o podjęcie działań na rzecz dziecka,

Żądać wszczęcia postępowania dyscyplinarnego lub zastosowania sankcji służbowych w razie stwierdzenia w działalności podmiotu naruszenie praw lub dobra dziecka,

Zgłosić udział w postępowaniach przed Trybunałem Konstytucyjnym wszczętych na wniosek RPO lub w sprawach skarg konstytucyjnych, dot. praw dziecka,

Występować do Sądu Najwyższego z wnioskiem o rozstrzygnięcie rozbieżności wykładni prawa w zakresie przepisów dot. praw dziecka,

Wnieść kasację albo skargę kasacyjną,

Żądać wszczęcia postępowania oraz wziąć udział w każdym toczącym się postępowaniu cywilnym,

Wziąć udział w toczącym się postępowaniu w sprawach nieletnich,

Żądać wszczęcia przez uprawnionego oskarżyciela postępowania przygotowawczego w sprawach o przestępstwa,

Zwrócić się o wszczęcie postępowania administracyjnego, wnosić skargi do sądu administracyjnego oraz uczestniczyć w tych postępowaniach,

Wystąpić z wnioskiem o ukaranie w postępowaniu w sprawach o wykroczenia.

W sytuacji, gdy RPD uzna, że konieczna jest zmiana lub wydanie aktu prawnego dot. praw dziecka może wystąpić z wnioskiem w tym zakresie do właściwych organów.

Rzecznik Praw Pacjenta (RPP)

Adres: ul. Młynarska 46, 01-171 Warszawa

RPP jest organem właściwym w sprawach ochrony praw pacjentów.

Każdy ma prawo wystąpić do RPP z wnioskiem o pomoc w razie naruszenia praw pacjenta.

Wniosek kierowany do RPP jest wolny od opłat.

RPP po zapoznaniu się z wnioskiem może:

Podjąć sprawę,

Wskazać wnioskodawcy przysługujące środki prawne,

Przekazać sprawę wg właściwości,

Nie podjąć sprawy.

Podjęciem sprawy RPP może:

Samodzielnie prowadzić postępowanie wyjaśniające,

Zwrócić się o zbadanie sprawy lub jej części do właściwych organów.

Prowadząc postępowanie RPP ma prawo:

Zbadać (nawet bez uprzedzenia) każdą sprawę na miejscu,

Żądać złożenia wyjaśnień, przedstawienia akt każdej sprawy prowadzonej przez określone podmioty,

Żądać przedłożenia informacji o stanie sprawy prowadzonej przez sądy, prokuraturę i inne organy ścigania oraz żądać go wglądu w Biurze RPP akt po zakończeniu postępowania i zapadnięciu rozstrzygnięcia,

Zlecać sporządzanie ekspertyz i opinii.

Po zbadaniu sprawy RPO może:

Wyjaśnić wnioskodawcy, że nie stwierdził naruszenia praw pacjenta,

Skierować wystąpienie do organu, organizacji lub instytucji, w których działalności stwierdził naruszenie praw pacjenta o usunięcie tego naruszenia,

Zwrócić się do organu nadrzędnego nad w/w jednostką z wnioskiem o zastosowanie przewidzianych prawem środków.

Żądać wszczęcia postępowania oraz wziąć udział w każdym toczącym się postępowaniu cywilnym.

W sytuacji, gdy RPP uzna, że konieczna jest zmiana lub wydanie aktu prawnego dot. praw pacjenta może wystąpić z wnioskiem w tym zakresie do właściwych organów.

Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych (GIODO)

Adres: ul. Stawki 2, 00-193 Warszawa

GIODO jest organem właściwym w sprawach ochrony danych osobowych.

W przypadku naruszenia przepisów ustawy o ochronie danych osobowych osoba, której dane dotyczą, może złożyć skargę do GIODO.

Postępowanie administracyjne prowadzone przez GIODO polega na zbadaniu procesu przetwarzania danych osobowych wnioskodawcy.

Prowadząc postępowanie GIODO, zastępca GIODO lub upoważnieni pracownicy Biura, mają prawo:

Wstępu do pomieszczenia, w którym znajduje się zbiór danych oraz pomieszczenia, w którym dane są przetwarzane i przeprowadzenia niezbędnych czynności kontrolnych,

Żądać wyjaśnień oraz zwoływać i przesłuchiwać osoby w celu ustalenia stanu faktycznego,

Wglądu do wszelkich dokumentów i danych mających bezpośredni związek z przedmiotem kontroli oraz sporządzania ich kopii,

Przeprowadzania oględzin urządzeń, nośników oraz systemów informatycznych służących do przetwarzania danych,

Zlecać sporządzanie ekspertyz i opinii.

Po przeprowadzeniu postępowania w sprawie GIODO – w razie stwierdzenia naruszenia przepisów – wydaje decyzję, w której nakazuje przywrócenie stanu zgodnego z prawem, a w szczególności:

Usunięcie uchybień,

Uzupełnienie, uaktualnienie, sprostowanie, udostępnienie lub nieudostępnienie danych osobowych,

Zastosowanie dodatkowych środków zabezpieczających dane osobowe,

Wstrzymanie przekazywania danych osobowych do państwa trzeciego,

Zabezpieczenie danych lub przekazanie ich innym podmiotom,

Usunięcie danych osobowych.

Niezależnie od powyższego, na podstawie informacji zgromadzonych w trakcie wyjaśniania sprawy, GIODO podejmuje z urzędu decyzję odnośnie skorzystania z uprawnień:

Skierowanie do podmiotu, którego dotyczy skarga, wystąpienia,

Żądanie wszczęcia postępowania dyscyplinarnego lub innego przewidzianego prawem przeciwko osobom winnym uchybień,

Kierowanie do organu powołanego do ścigania przestępstw zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

W sytuacji, gdy GIODO uzna, że konieczna jest zmiana lub wydanie aktu prawnego dot. ochrony danych osobowych może wystąpić z wnioskiem w tym zakresie do właściwych organów.

Pełnomocnik Rządu ds. Równego Traktowania

Adres: Al. Ujazdowskie 1/3, 00-583 Warszawa

Pełnomocnik jest organem odpowiedzialnym za realizację polityki rządu w zakresie zasady równego traktowania oraz przeciwdziałania dyskryminacji.

Każdy ma prawo złożyć do Pełnomocnika skargę, wniosek lub petycję.

Zarówno złożenie skargi, wniosku czy też petycji jest wolne od opłat.

Jeśli ich rozpatrzenie wymaga uprzedniego zbadania i wyjaśnienia sprawy, Pełnomocnik zbiera niezbędne materiały. W tym celu może zwrócić się do innych organów o przekazanie niezbędnych materiałów i wyjaśnień.

Skarga, wniosek lub petycja powinny zostać załatwione bez zbędnej zwłoki,

nie później jednak niż w ciągu miesiąca – w przypadku skargi lub wniosku,

nie później niż w ciągu 3 miesięcy – w przypadku petycji.

Pełnomocnik zawiadamia wnioskodawcę o sposobie załatwienia sprawy.

W przypadku stwierdzenia naruszenia zasady równego traktowania, Pełnomocnik podejmuje działania zmierzające do eliminacji lub ograniczenia skutków powstałych w jego wyniku.

W sytuacji, gdy Pełnomocnik uzna, że konieczna jest zmiana lub wydanie aktu prawnego dot. równego traktowania i przeciwdziałania dyskryminacji może wystąpić z wnioskiem w tym zakresie do właściwych organów.

Pełnomocnik Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych

Pełnomocnik sprawuje merytoryczny nadzór nad wykonywaniem zadań wynikających z *ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych*.

Pełnomocnik sprawuje nadzór nad orzekaniem o niepełnosprawności i o stopniu niepełnosprawności.

Każdy ma prawo złożyć do Pełnomocnika skargę, wniosek lub petycję.

Jeśli ich rozpatrzenie wymaga uprzedniego zbadania i wyjaśnienia sprawy, Pełnomocnik zbiera niezbędne materiały. W tym celu może zwrócić się do innych organów o przekazanie niezbędnych materiałów i wyjaśnień.

Skarga, wniosek lub petycja powinny zostać załatwione bez zbędnej zwłoki,

nie później jednak niż w ciągu miesiąca – w przypadku skargi lub wniosku,

nie później niż w ciągu 3 miesięcy – w przypadku petycji.

Pełnomocnik zawiadamia wnioskodawcę o sposobie załatwienia sprawy.

Jeżeli w ramach nadzoru Pełnomocnik stwierdzi, że istnieje uzasadniona wątpliwość co do zgodności orzeczenia ze stanem faktycznym lub że orzeczenie wydano w sposób sprzeczny z przepisami, może zwrócić się do właściwego organu o:

Stwierdzenie nieważności orzeczenia,

Wznowienie postępowania.

INNE WYSPECJALIZOWANE ORGANY

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji (KRRiT)

Adres: Skwer kard. S. Wyszyńskiego 9, 01-015 Warszawa

KRRiT stoi na straży wolności słowa w radiu i telewizji, samodzielności dostawców usług medialnych i interesów odbiorców oraz zapewnia otwarty i pluralistyczny charakter radiofonii i telewizji.

Każdy ma prawo złożyć skargę, wniosek lub petycję.

Zarówno złożenie skargi, wniosku czy też petycji jest wolne od opłat.

W przypadku skargi na konkretną audycję niezbędne jest podanie daty i godziny emisji, nazwy programu, tytułu audycji (lub innej informacji umożliwiającej identyfikację przekazu będącego przedmiotem skargi).

Przewodniczący KRRiT może żądać od dostawcy usługi medialnej przedstawienia materiałów, dokumentów i udzielenia wyjaśnień w zakresie niezbędnym do kontroli zgodności

działania tego dostawcy z prawem.

Skarga, wniosek lub petycja powinny zostać załatwione bez zbędnej zwłoki, nie później jednak niż w ciągu miesiąca – w przypadku skargi lub wniosku, nie później niż w ciągu 3 miesięcy – w przypadku petycji.

KRRiT zawiadamia wnioskodawcę o sposobie załatwienia wniosku.

Przewodniczący KRRiT może wezwać dostawcę usługi medialnej do zaniechania działań w zakresie dostarczania usług medialnych, jeśli naruszają one prawo.

W określonych przypadkach Przewodniczący KRRiT może nałożyć karę pieniężną na dostawcę usługi medialnej.

Ostatnia aktualizacja: 20/01/2017

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej.

Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Prawa podstawowe - Portugalia

Sądy krajowe

W przypadku naruszenia praw podstawowych obywatele mogą wnosić sprawy do sądów. Sądy portugalskie (sądy powszechne i administracyjne) odpowiadają za wymierzanie sprawiedliwości, obronę chronionych prawem praw i interesów obywateli, zapobieganie naruszeniu zasady państwa prawa oraz rozstrzyganie sporów publicznych lub prywatnych (art. 202 Konstytucji Republiki Portugalii).

Trybunał Konstytucyjny jest szczególnie odpowiedzialny za wymierzanie sprawiedliwości w sprawach dotyczących kwestii prawnych i konstytucyjnych. Po wyczerpaniu zwyczajnych środków odwoławczych (art. 70 ust. 2 i art. 72 ustawy organicznej o Trybunale Konstytucyjnym) strona, która w postępowaniu powołała się na niezgodność zastosowanej ustawy z konstytucją, ma prawo odwołać się do Trybunału Konstytucyjnego.

Więcej informacji znajduje się na stronie [Systemy sądowe w państwach członkowskich – Portugalia](#).

Krajowe instytucje praw człowieka

Rzecznik Praw Obywatelskich (O Provedor de Justiça)

Od 1999 r. poza funkcjami opisanymi poniżej portugalski Rzecznik Praw Obywatelskich sprawuje funkcję krajowej instytucji praw człowieka i został akredytowany przez Organizację Narodów Zjednoczonych ze statusem A jako organ funkcjonujący w pełni zgodnie z zasadami paryskimi.

Zadania Rzecznika Praw Obywatelskich obejmują w związku z tym promowanie i ochronę podstawowych praw człowieka, ze szczególnym uwzględnieniem praw osób wymagających szczególnego traktowania ze względu na wiek lub zaburzenia psychomotoryczne, tj. dzieci, osób starszych oraz osób niepełnosprawnych.

Składanie i rozpatrywanie skarg odbywa się zgodnie z procedurą wskazaną w sekcji dotyczącej Rzecznika Praw Obywatelskich.

Rzecznik Praw Obywatelskich

Rzecznik Praw Obywatelskich jest organem ustawowym, którego zadaniem jest „ochrona i promowanie praw, wolności, gwarancji i uzasadnionych interesów obywateli” (art. 1 ust. 1 ustawy nr 9/91 z dnia 9 kwietnia 1991 r. z późn. zm.), które mogą zostać niesłusznie naruszone w kontaktach obywateli z organami publicznymi. Jeżeli obywatele nie mogą skorzystać z innych środków, czy to ze względu na wyczerpanie wszystkich środków odwoławczych (w postępowaniu administracyjnym lub sądowym), czy ze względu na upływ terminu wniesienia środka odwoławczego, mogą skontaktować się z Rzecznikiem Praw Obywatelskich i nieodpłatnie wnieść do niego skargę, przedstawiając uzasadnienie swojego stanowiska.

Jak stwierdzono powyżej, Rzecznik Praw Obywatelskich w Portugalii jest również krajową instytucją praw człowieka, która pełni rolę krajowego mechanizmu prewencji (Mecanismo Nacional de Prevenção).

W maju 2013 r. Rada Ministrów podjęła decyzję o powierzeniu Rzecznikowi Praw Obywatelskich roli krajowego mechanizmu prewencji zgodnie z Protokołem fakultatywnym do Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania albo karanania. W związku z tym Rzecznik Praw Obywatelskich odpowiada za przeprowadzanie wizytacji w miejscach zatrzymań – więzieniach, szpitalach psychiatrycznych, zakładach poprawczych itd., aby monitorować warunki mieszkaniowe i żywieniowe osób pozbawionych wolności, kontrolować przestrzeganie ich praw podstawowych (w tym – w miarę możliwości – prawa do prywatności i prawa do uzasadnionego kontaktu z krewnymi i pełnomocnikami prawnymi) oraz upewnić się, że istnieją (lub nie) indywidualne programy leczenia.

Rozpatrywanie skarg:

Skargi do Rzecznika Praw Obywatelskich można przysyłać pocztą tradycyjną, faksem lub pocztą elektroniczną. Skargi można również składać telefonicznie lub osobiście w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich ([📧 adresy dostępne tutaj](#)), za pomocą elektronicznego formularza skargi ([📧 tutaj](#)) lub w każdej prokuraturze.

Nie wszystkie pisma otrzymywane przez Rzecznika Praw Obywatelskich są w praktyce skargami – często są to anonimowe wyjaśnienia, zwyczajne wnioski o przekazanie informacji i udzielenie porady prawnej lub ogólne stwierdzenia dotyczące określonych kwestii. W związku z takimi pismami nie podejmuje się żadnych działań następczych.

Skargi prowadzą do postępowania (niekoniecznie wszczyna się nowe postępowanie, ponieważ skargi dotyczące podobnych spraw mogą zostać rozpatrzone w pojedynczym postępowaniu ze względu na szybkość i ekonomię procesową), w trakcie którego sprawa zostaje odpowiednio rozpatrzona. Innymi słowy, podejmowane są niezbędne czynności wyjaśniające, aby ustalić fakty, np. w drodze przesłuchania podmiotu, przeciw któremu wniesiono skargę, a także samego skarżącego, który również może wystąpić o przesłuchanie przed Rzecznikiem Praw Obywatelskich.

Zakończenie takiego postępowania w przedmiocie danej skargi może skutkować przedstawieniem zaleceń, sugestii, uwag i innych alternatywnych sposobów rozstrzygnięcia konfliktu interesów, a także wniesieniem skargi o zbadanie zgodności z konstytucją lub legalności.

Poza odpowiadaniem na skargi od obywateli Rzecznik Praw Obywatelskich może wszczynać postępowania z własnej inicjatywy, aby zbadać sytuacje, które w jakikolwiek sposób zwróciły jego uwagę i które wchodzą w zakres jego kompetencji.

Wyspecjalizowane organy ochrony praw człowieka

Organizacja Ochrony Praw Dziecka

Krajowa Komisja ds. Promowania Praw i Ochrony Dzieci i Młodzieży (Comissão Nacional de Promoção dos Direitos e Proteção das Crianças e Jovens – CNPDPCJ)

Komisja ta pomaga w planowaniu interwencji państwa oraz koordynuje, monitoruje i ocenia działania podejmowane przez instytucje publiczne i społeczność w celu ochrony i promowania praw dzieci i młodzieży. Jednym z jej najważniejszych zadań jest zachęcanie do podpisywania protokołów w sprawie koordynacji i współpracy między innymi między Komitetami ds. Ochrony Dzieci i Młodzieży (*Comissões de Proteção de Crianças e Jovens – CPCJ*) w całym kraju.

CPCJ są oficjalnymi instytucjami pozasądowymi o autonomii funkcjonalnej, których celem jest promowanie praw dzieci i młodzieży oraz eliminowanie sytuacji, które mogą niekorzystnie wpłynąć na ich bezpieczeństwo, zdrowie, szkolenie, kształcenie lub ogólny rozwój oraz zapobieganie takim sytuacjom. Prokuratura (Ministério Público) monitoruje pracę Komitetów ds. Ochrony Dzieci i Młodzieży oraz ocenia legalność i zasadność podejmowanych przez nie decyzji, przeprowadzając w razie konieczności kontrolę sądową.

Komitety prowadzą prace w trybie plenarnym i w trybie ograniczonym. Komitet pracujący w trybie plenarnym odpowiada za wdrażanie działań, których celem jest promowanie praw dzieci i młodzieży i zapobieganie sytuacjom, które są dla nich niebezpieczne.

Komitet pracujący w trybie ograniczonym interweniuje w sytuacjach, w których zagrożone jest dziecko lub młoda osoba, w szczególności poprzez organizowanie spotkań z osobami, które chcą skorzystać z pomocy komitetu ds. ochrony, i doradzanie takim osobom, podejmowanie decyzji w sprawie wszczęcia i przeprowadzenia postępowań dotyczących promowania i ochrony praw, przeprowadzanie wstępnej oceny sytuacji, o których wie dany komitet ds. ochrony, oraz badanie takich spraw, zwracanie się do członków komitetu pracującego w trybie plenarnym o udział w badaniu spraw, ilekroć jest to konieczne, podejmowanie decyzji dotyczących stosowania środków promowania i ochrony, a także ich monitorowanie i dokonywanie ich przeglądu (z wyjątkiem środka, który wymaga zgody osoby wybranej do przysposobienia lub instytucji adopcyjnej), badanie i monitorowanie środków promowania i ochrony na wniosek złożony w kontekście współpracy z innymi komitetami ds. ochrony, składanie komitetowi pracującemu w trybie plenarnym sprawozdań co sześć miesięcy, bez wskazywania tożsamości osób zaangażowanych, na temat wszczętych postępowań i zaawansowania postępowań będących w toku.

Rozpatrywanie skarg:

Każdy może bezpośrednio poinformować CPCJ o niebezpiecznej sytuacji drogą pocztową, telefoniczną, faksem lub pocztą elektroniczną bądź osobiście w biurach komitetów. Komitety odpowiadają za obszar gminy, na terenie której się znajdują. Wykaz danych kontaktowych komitetów ds. ochrony według obszaru, na którym mieszka dziecko, znajduje się pod [adresem](#)

Interwencje CPCJ wymagają zgody rodziców i mogą doprowadzić do zastosowania następujących środków:

- wspólne wsparcie dla rodziców;
- wspólne wsparcie dla innego członka rodziny;
- umieszczenie dziecka w pieczy osoby o nieposzlakowanej opinii;
- zapewnienie wsparcia w samodzielnym życiu;
- umieszczenie w pieczy zastępczej;
- umieszczenie pod opieką w placówce.

Środki promowania i ochrony są stosowane w normalnym środowisku życia lub w placówce, w zależności od ich charakteru.

Organy ds. równości

Komisja ds. Obywatelstwa i Równouprawnienia Płci (Comissão para a Cidadania e a Igualdade de Género – CIG)

Komisja ds. Obywatelstwa i Równouprawnienia Płci jest krajowym organem odpowiedzialnym za promowanie i poszanowanie zasady równości mężczyzn i kobiet. Zakres jej kompetencji obejmuje następujące obszary: kształcenie obywatelskie, równouprawnienie płci, ochrona macierzyństwa i ojcostwa, promowanie środków ułatwiających równe uczestnictwo kobiet i mężczyzn w różnych dziedzinach życia, godzenie życia zawodowego, prywatnego i rodzinnego kobiet i mężczyzn, zwalczanie przemocy domowej i przemocy ze względu na płeć oraz handlu ludźmi, a także wspieranie ofiar.

CIG jest centralną służbą zarządzaną bezpośrednio przez państwo i posiada autonomię administracyjną. Jest częścią Prezydencji Rady Ministrów i podlega Sekretarzowi Stanu ds. Obywatelstwa i Równości.

W szczególności jest odpowiedzialna za przyjmowanie skarg dotyczących przypadków dyskryminacji lub przemocy ze względu na płeć i składanie takich skarg w stosownych przypadkach, a także wydawanie opinii i zaleceń skierowanych do właściwych organów lub zaangażowanych podmiotów.

Rozpatrywanie skarg:

CIG przyjmuje skargi dotyczące przypadków dyskryminacji lub przemocy ze względu na płeć drogą elektroniczną, przez profil Komisji na Facebooku oraz w formie papierowej.

Otrzymane skargi są analizowane i klasyfikowane przez służby wewnętrzne, które odpowiadają skarżącemu bezpośrednio poprzez ten sam kanał. Opinie lub zalecenia mogą być wysyłane do zaangażowanych podmiotów, a poszczególne sprawy mogą być kierowane do właściwych organów [np. do prokuratury, ASAE (Autoridade de Segurança Alimentar e Económica – Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności i Gospodarki), ERC (Entidade Reguladora para a Comunicação Social – Urzędu Regulacji Mediów)] z kopią do wiadomości zaangażowanych podmiotów.

Wysoka Komisja ds. Migracji (Alto Comissariado para as Migrações – ACM)

[Komisja ds. Równości i Zwalczania Dyskryminacji Rasowej (Comissão para a Igualdade e Contra a Discriminação Racial – CICDR)]

Wysoka Komisja ds. Migracji jest instytucją publiczną, która zajmuje się określaniem, wdrażaniem i oceną sektorowej i międzysektorowej polityki publicznej w zakresie migracji istotnej dla przyciągnięcia migrantów w kontekście krajowym i międzynarodowym oraz w kontekście portugalskojęzycznych regionów na świecie. Jej zadaniem jest zapewnienie integracji imigrantów i grup etnicznych, w szczególności społeczności romskich, a także zarządzanie różnorodnością kulturową, etniczną i religijną oraz jej promowanie. Jednym z najważniejszych zadań Komisji jest zwalczanie wszelkich form dyskryminacji ze względu na kolor skóry, narodowość, pochodzenie etniczne lub wyznanie niezależnie od formy takiej dyskryminacji. W tym celu podejmuje ona działania, organizuje kampanie lub wydarzenia informacyjne oraz rozpoznaje sprawy związane z wykroczeniami o charakterze administracyjnym określonymi w przepisach prawa.

Pod auspicjami Wysokiej Komisji ds. Migracji działa Komisja ds. Równości i Zwalczenia Dyskryminacji Rasowej (Comissão para a Igualdade e Contra a Discriminação Racial – CICDR). Jej celem jest zapobieganie dyskryminacji rasowej we wszystkich formach oraz jej zwalczanie, a także karanie czynów popełnionych przez dowolną osobę, które to czyny naruszają prawa podstawowe lub uniemożliwiają lub ograniczają wykonywanie praw ekonomicznych, socjalnych lub kulturalnych ze względu na przynależność rasową, kolor skóry, narodowość, pochodzenie etniczne lub region pochodzenia, zgodnie z warunkami i ograniczeniami określonymi w ustawie nr 93/2017 z dnia 26 sierpnia 2017 r. ustanawiającej ramy prawne dotyczące przeciwdziałania i zakazu dyskryminacji oraz działania na rzecz zwalczania dyskryminacji. Ustawą nr 93/2017 zakazano wszelkich określonych w prawie form dyskryminacji, w tym szeregu praktyk stanowiących przejaw dyskryminacji ze względu na rasę, pochodzenie etniczne, kolor skóry, narodowość, pochodzenie lub region pochodzenia.

Rozpatrywanie skarg:

Skargi można składać do ACM lub bezpośrednio do CICDR drogą pocztową, faksem, pocztą elektroniczną lub telefonicznie. Na stronie internetowej CICDR dostępny jest również [📄 elektroniczny formularz skargi](#).

Osoba, która dopuszcza się aktu dyskryminacji, popełnia wykroczenie o charakterze administracyjnym zagrożone karą grzywny, której wysokość wynosi od jednokrotności do dwukrotności wartości minimum socjalnego. Publiczna lub prywatna osoba prawna, która dopuszcza się aktu dyskryminacji, popełnia wykroczenie o charakterze administracyjnym zagrożone karą grzywny, której wysokość stanowi od czterokrotności do dwudziestokrotności wartości minimum socjalnego.

Zarówno w przypadku osób fizycznych, jak i prywatnych i publicznych osób prawnych zastosowanie grzywnien nie wyklucza możliwości poniesienia odpowiedzialności cywilnej ani zastosowania innej kary w odniesieniu do tej samej sprawy.

Komisja prowadzi rejestr informacji na temat osób fizycznych i prawnych, na które nałożono karę grzywny i dodatkowe kary. Sądy i Urząd ds. Warunków Pracy są zobowiązane do przekazywania Komisji wszystkich decyzji potwierdzających, że doszło do dyskryminacyjnych praktyk. W przypadku niewniesienia do sądu żadnego środka zaskarżenia w wyznaczonym terminie lub gdy decyzja Komisji uprawomocni się, wyciągi z takiej decyzji są zamieszczane na stronie internetowej Wysokiej Komisji ds. Migracji na okres pięciu lat. Wyciągi takie muszą zawierać przynajmniej następujące informacje: oznaczenie osoby prawnej uznanej za winną, rodzaj i charakter aktu dyskryminacji oraz nałożone grzywny i dodatkowe sankcje.

Organ ds. ochrony danych

Portugalska Komisja ds. Ochrony Danych (Comissão Nacional de Proteção de Dados – CNPD)

CNPD jest niezależnym organem administracyjnym zarządzanym przez Zgromadzenie Republiki. Jej rolą jest monitorowanie i nadzorowanie przetwarzania danych osobowych z pełnym poszanowaniem praw człowieka oraz wolności i gwarancji zapisanych w konstytucji i przepisach prawa. Komisja jest Krajowym Organem ds. Monitorowania Danych Osobowych. CNPD współpracuje z organami nadzorującymi ochronę danych w innych państwach, aby chronić prawa osób mieszkających za granicą i zapewnić ich przestrzeganie.

Rozpatrywanie skarg:

Osoby fizyczne, które składają skargi i wnioski dotyczące naruszenia danych osobowych, powinny kierować je na piśmie do CNPD. Skargi można składać również drogą elektroniczną z wykorzystaniem [📄 formularza](#) dostępnego na stronie internetowej CNPD. Należy podać imię i nazwisko, adres oraz podpis składających skargę.

Po zarejestrowaniu skargi jest ona badana i przekazywana do wstępnej oceny członkowi CNPD. Jeżeli dana sprawa nie wchodzi w zakres kompetencji CNPD lub jeżeli nie można wydać decyzji ze względu na charakter sprawy, może ona zostać oceniona lub skierowana do właściwego podmiotu przez członka Komisji, któremu ją powierzono.

Decyzje CNPD zapadają większością głosów, mają moc wiążącą i mogą stanowić przedmiot skargi lub środka odwoławczego.

Inne wyspecjalizowane organy

Krajowy Instytut ds. Rehabilitacji (Instituto Nacional para a Reabilitação, IP – INR, IP)

Krajowy Instytut ds. Rehabilitacji jest zintegrowaną instytucją publiczną, która obecnie podlega Ministerstwu Pracy, Solidarności i Zabezpieczenia Społecznego oraz posiada autonomię administracyjną i własne środki. Instytut działa na rzecz zapewnienia równych szans, zwalczania dyskryminacji oraz poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych poprzez promowanie ich praw podstawowych.

Krajowy Instytut ds. Rehabilitacji może przyjmować skargi dotyczące dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność, jak przewidziano w ustawie nr 46 /2006 z dnia 28 sierpnia 2006 r., w której zakazuje się dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność i istnienie poważnego zagrożenia zdrowia oraz penalizuje się tego rodzaju dyskryminację. Za dyskryminację uważa się każdy czyn, który narusza jakiegokolwiek prawo podstawowe lub uniemożliwia bądź ogranicza wykonywanie dowolnych praw przez jakąkolwiek osobę ze względu na jakąkolwiek formę niepełnosprawności.

Rozpatrywanie skarg:

Aby Instytut mógł wszcząć postępowanie, należy mu przesłać pełen opis sytuacji, którą uznano za przypadek dyskryminacji. Na stronie internetowej [📄 https://www.inr.pt/formulario-de-queixa](https://www.inr.pt/formulario-de-queixa) dostępny jest formularz skargi, który można przesłać pocztą elektroniczną na adres [📧 inr@inr.mtsss.pt](mailto:inr@inr.mtsss.pt).

W skardze należy podać dane identyfikacyjne skarżącego (imię i nazwisko, numer dowodu tożsamości lub karty obywatela, numer podatnika, pełen adres, numer telefonu lub inne dane kontaktowe) oraz jasno opisać wszystkie fakty. W skardze należy wskazać świadków, podając ich imiona i nazwiska, adresy i dane kontaktowe. Skargę należy w miarę możliwości poprzeć za pomocą dowodów rzeczowych, innych środków dowodowych lub dokumentów, które potwierdzają, że doszło do dyskryminującego zachowania.

Po złożeniu skargi sprawa zostaje przekazana właściwemu organowi administracji (takiemu jak inspektorat generalny, organ regulacyjny lub inny właściwy organ), który posiada uprawnienia w zakresie inspekcji lub nakładania sankcji w postępowaniu przygotowawczym, podczas którego gromadzone będą dowody i po którego przeprowadzeniu sprawa zostanie zakończona albo nałożona zostanie grzywna (wraz z wszelkimi dodatkowymi karami). Kopię decyzji przesyła się do Krajowego Instytutu ds. Rehabilitacji.

Dyskryminujące zachowanie podlega karze grzywny, której wysokość może wynosić od pięciokrotności do trzydziestokrotności minimalnego gwarantowanego miesięcznego wynagrodzenia, w zależności od tego, czy naruszenia dopuściła się osoba fizyczna, czy prawna.

W zależności od wagi naruszenia i winy osoby, która się dopuściła takiego zachowania, można nałożyć dodatkowe kary, takie jak zajęcie majątku, zakaz wykonywania danych zawodów lub czynności, odebranie prawa do dotacji lub świadczeń przyznawanych przez organy publiczne, zamknięcie placówek i opublikowanie wyroków.

Komisja ds. Równości w Pracy i Zatrudnieniu (Comissão para a Igualdade no Trabalho e no Emprego – CITE)

CITE jest trójstronnym organem kolegialnym o równorzędnej strukturze, który posiada autonomię administracyjną i osobowość prawną. Promuje równość i brak dyskryminacji między mężczyznami a kobietami w pracy, w zatrudnieniu i w szkoleniu zawodowym oraz współpracuje w obszarze stosowania prawa i wykonywania obowiązków przewidzianych w odpowiednich porozumieniach w tym obszarze, a także obowiązków związanych z ochroną rodzicielstwa i godzeniem życia zawodowego z życiem rodzinnym i prywatnym w sektorze prywatnym, publicznym i spółdzielczym.

Jednym z jej głównych zadań jest badanie otrzymany skarg lub sytuacji, co do których powzięto wiadomość, że doszło w nich do naruszenia przepisów prawa w zakresie równości i braku dyskryminacji między kobietami a mężczyznami w pracy, w zatrudnieniu i w szkoleniu zawodowym. Komisja działa

również na rzecz zapewnienia ochrony rodzicielstwa i godzenia życia zawodowego z życiem rodzinnym i prywatnym oraz udziela informacji i porad prawnych w tym zakresie.

Rozpatrywanie skarg:

Każdy może złożyć skargę dotyczącą ogłoszeń w sprawie pracy lub innych metod rekrutacji pracowników, które nie gwarantują równości mężczyzn i kobiet w dostępie do zatrudnienia.

Każdy pracownik może złożyć skargę w przypadku dyskryminacji mężczyzn i kobiet w dostępie do zatrudnienia, w pracy i w szkoleniu zawodowym.

Skargi można składać pocztą tradycyjną, faksem lub pocztą elektroniczną. Można je przekazywać również poprzez bezpłatny numer telefonu 800 204 684 lub składać w siedzibie CITE po umówieniu wizyty pod nr. tel. 21 780 37 09.

CITE ma obowiązek przedstawiania opinii potwierdzających lub zwracających uwagę na istnienie praktyk w sektorze zatrudnienia, które stanowią dyskryminację ze względu na płeć, do organu odpowiedzialnego za inspekcję pracy (Urząd ds. Warunków Pracy), który może wszcząć postępowanie w przedmiocie przestępstwa administracyjnego, jak opisano poniżej.

Urząd ds. Warunków Pracy (Autoridade para as Condições do Trabalho – ACT)

Urząd ds. Warunków Pracy jest organem państwowym, którego celem jest promowanie poprawy warunków pracy na obszarze całej Portugalii kontynentalnej poprzez monitorowanie przestrzegania przepisów prawa pracy w kontekście prywatnych stosunków pracy oraz promowanie bezpieczeństwa i higieny pracy we wszystkich sektorach prywatnych.

Organ ten monitoruje również przestrzeganie przepisów w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy we wszystkich sektorach oraz w departamentach i organach centralnej administracji publicznej (bezpośredniej, pośredniej i lokalnej), w tym instytucjach publicznych, oraz procedury w zakresie świadczenia spersonalizowanych usług lub finansów publicznych.

Skargi mogą dotyczyć braków w infrastrukturze lub nieprzestrzegania przepisów, które wchodzą w zakres kompetencji ACT, w tym dotyczących takich kwestii jak: warunki bezpieczeństwa i higieny pracy, umowy o pracę na czas określony, nierówność i dyskryminacja w pracy, delegowanie pracowników, czas pracy i jego organizacja, zbiorowa reprezentacja pracowników, nierejestrowana lub nielegalna praca, praca tymczasowa i praca imigrantów.

Rozpatrywanie skarg:

Każdy pracownik, przedstawiciel pracownika lub inna zainteresowana osoba może złożyć skargę, wypełniając [formularz elektroniczny](#) dostępny na stronie internetowej ACT.

Jeżeli podczas wykonywania swoich obowiązków inspektor pracy osobiście i bezpośrednio (nawet po zaistnieniu zdarzenia) zweryfikuje lub udowodni jakiegokolwiek naruszenie zasad karane grzywną, sporządza się oficjalne sprawozdanie. W przypadku naruszeń, które nie zostaną udowodnione osobiście, inspektor pracy sporządza sprawozdanie ze zdarzenia, które potwierdza dostępnymi dowodami oraz podaje imiona i nazwiska co najmniej dwóch świadków. Po sporządzeniu sprawozdania oskarżony otrzymuje powiadomienie i ma 15 dni na dobrowolne zapłacenie grzywny, złożenie pisemnej odpowiedzi wraz ze wszelkimi dokumentami potwierdzającymi i wykazem świadków lub osobiste stawienie się na przesłuchanie.

Termin na zakończenie czynności wyjaśniających wynosi 60 dni i może zostać przedłużony o kolejne okresy 60-dniowe w należycie uzasadnionych przypadkach.

Bardzo poważne przestępstwa administracyjne lub recydywa w odniesieniu do tych przestępstw, popełniono umyślnie lub w wyniku rażącego niedbalstwa, mogą zostać upublicznione. Stanowi to dodatkową karę. W razie recydywy można nałożyć kolejne dodatkowe kary, takie jak tymczasowy zakaz wykonywania działalności, pozbawienie prawa do uczestnictwa w licytacjach lub przetargach publicznych lub publikacja wyroku, uwzględniając szkodliwy wpływ na pracownika lub korzyść gospodarczą odniesioną przez pracodawcę.

Jeżeli przestępstwo polega na zaniechaniu wypełnienia obowiązku, płatność grzywny nie zwalnia sprawcy z wypełnienia tego obowiązku, jeżeli jest to w dalszym ciągu możliwe. Jeżeli przestępstwo wynika z zaniechania płatności, ACT może podjąć decyzję, że poza grzywną konieczne jest uiszczenie kwot należnych pracownikom w terminie wyznaczonym na zapłatę grzywny.

Portugalska Agencja ds. Środowiska (Agência Portuguesa do Ambiente – APA)

Zadaniem Portugalskiej Agencji ds. Środowiska jest proponowanie, rozwijanie i monitorowanie zintegrowanego i partycypacyjnego zarządzania strategiami w zakresie środowiska i zrównoważonego rozwoju w koordynacji z innymi strategiami sektorowymi oraz we współpracy z podmiotami publicznymi i prywatnymi, które działają w tym samym celu. Agencja działa na rzecz wysokiego poziomu ochrony środowiska i poprawy jego stanu oraz świadczenia obywatelom usług wysokiej jakości. Jest również krajowym organem odpowiedzialnym za wdrażanie systemu odpowiedzialności za środowisko.

Szkody w środowisku obejmują: (i) szkody dla gatunków chronionych i siedlisk przyrodniczych, (ii) szkody wyrządzone w wodach oraz (iii) szkody dotyczące powierzchni ziemi.

Do Agencji można zgłaszać obserwacje dotyczące szkód w środowisku lub bezpośredniego zagrożenia wystąpieniem takich szkód oraz wnioskować o podjęcie działań. Osoba zgłaszająca obserwacje powinna przedstawić również wszelkie istotne dane lub działania, które może podjąć.

Rozpatrywanie skarg:

Każda osoba fizyczna lub zainteresowany podmiot może przesłać wniosek pocztą tradycyjną lub elektroniczną. Na stronie internetowej Agencji dostępny jest również [elektroniczny formularz kontaktowy](#).

Właściwy organ analizuje wniosek o podjęcie działań i informuje zainteresowane osoby o jego przyjęciu lub odrzuceniu. Jeżeli właściwy organ potwierdzi istnienie szkody w środowisku i uwzględni wniosek, odpowiedni podmiot odpowiedzialny za sprawę otrzymuje zawiadomienie o wpływie wniosku o podjęcie działań w celu przyjęcia decyzji w sprawie środków, które należy zastosować.

Inspektorat Generalny ds. Rolnictwa, Morza, Środowiska i Planowania Przestrzennego (Inspeção-Geral da Agricultura, do Mar, do Ambiente e do Ordenamento do Território – IGAMAOT)

IGAMAOT jest centralną służbą zarządzaną bezpośrednio przez państwo i odpowiada za kontrolę, audyt i nadzorowanie departamentów i organów wchodzących w zakres działalności IGAMAOT. Organ ten zajmuje się czynnościami dotyczącymi administracji, zarządzania i kształtowania misji. Jeżeli chodzi o obszar regulacji dotyczących żywności i jej bezpieczeństwa, IGAMAOT monitoruje wsparcie z funduszy krajowych i unijnych. W dziedzinie środowiska, planowania przestrzennego i ochrony przyrody zapewnia bieżące monitorowanie i ocenę legalności.

Prace Inspektoratu obejmują sektor publiczny i podmioty prywatne oraz poszczególnych obywateli w sprawach dotyczących przepisów w zakresie ochrony środowiska, planowania przestrzennego lub ochrony przyrody, a także beneficjentów wsparcia krajowego lub europejskiego z sektorów rolnictwa i rybołówstwa.

IGAMAOT przyjmuje skargi dotyczące czynów, które wchodzą w zakres jego kompetencji. Interweniuje w sprawach najwyższego potencjalnego ryzyka wraz z pozostałymi właściwymi organami, w zależności od zgłoszonej sytuacji.

Rozpatrywanie skarg:

Na stronie internetowej IGAMAOT dostępny jest „e-desk”, za pośrednictwem którego można składać skargi, wypełniając [elektroniczny formularz](#) i podając szczegółowy opis zaobserwowanej sytuacji wraz z imieniem i nazwiskiem skarżącego oraz jego danymi kontaktowymi. Skarżący może zwrócić się o zachowanie poufności tych danych, zaznaczając właściwe okienko w formularzu.

Skargi, oświadczenia, zgłoszenia zdarzeń i inne wnioski przekazane do IGAMAOT, zawierające materiał, który może być badany w kontekście inspekcji, doprowadzą do wszczęcia szczególnego postępowania administracyjnego, które prowadzi się zgodnie z kodeksem postępowania administracyjnego. Nie rozpatruje się anonimowych wniosków, chyba że są dostatecznie uzasadnione lub udokumentowane.

W postępowaniu administracyjnym IGAMAOT wyznacza termin odpowiedzi na swoje wnioski o przekazanie informacji lub przesłanie informacji przez zaangażowane podmioty.

Na etapie czynności wyjaśniających nadal można podjąć środki wobec zaangażowanych podmiotów, aby zgromadzić informacje i dowody, które umożliwią wydanie decyzji dotyczącej konieczności przeprowadzenia inspekcji.

Po zbadaniu sprawy i bez uszczerbku dla obowiązkowego złożenia sprawozdania do celów karnych sporządza się uzasadniony wniosek w celu złożenia go do Inspektora Generalnego, który może podjąć decyzję o zamknięciu sprawy, jej monitorowaniu, podjęciu nadzwyczajnych działań lub skierowaniu sprawy do członka rządu właściwego do spraw IGAMAOT, który podejmuje decyzję o dalszych działaniach w sprawie.

Inspektorat Generalny ds. Służb Wymiaru Sprawiedliwości (Inspeção-Geral dos Serviços de Justiça – IGSJ)

IGSJ jest centralną służbą bezpośrednio zarządzaną przez państwo, która ma autonomię administracyjną i której zadaniem jest przeprowadzanie kontroli i inspekcji wszystkich podmiotów, departamentów i organów podlegających jurysdykcji Ministerstwa Sprawiedliwości, będących pod jego nadzorem lub przezeń zarządzanych, w tym służb więziennych, oraz nadzór nad tymi jednostkami, w celu skorygowania niezgodności z prawem lub nieprawidłowości i zoptymalizowania funkcjonowania służb.

Składane skargi mogą dotyczyć czynów i zaniedbań, które uważa się za niezgodne z prawem, w szczególności opóźnień w świadczeniu usługi publicznej, złej jakości usługi, niewłaściwego zachowania pracowników lub przedstawicieli, złych warunków lokalowych i ogólnie wszelkich nieprawidłowości lub braków w funkcjonowaniu służb.

Rozpatrywanie skarg:

Skargi można składać bez spełnienia szczególnych warunków formalnych w jeden z następujących sposobów: osobiście, pocztą tradycyjną, telefonicznie, faksem lub pocztą elektroniczną. Na stronie internetowej IGSJ znajduje się opracowany w tym celu [formularz skargi](#).

Skargi, zgłoszenia zdarzeń i oświadczenia składane osobiście w IGSJ przyjmuje wyznaczony w tym celu inspektor.

Składane skargi zawsze otrzymują sygnaturę sprawy. Skarżący jest powiadamiany o sygnaturze sprawy, którą musi podawać w kontaktach z IGSJ. W stosownych przypadkach skarga może zostać połączona z trwającą lub zawiętą inspekcją lub kontrolą.

Skarżący mogą w dowolny sposób wystąpić do IGSJ o przekazanie informacji na temat stanu ich sprawy, podając jej sygnaturę. Jeżeli skarga została złożona za pośrednictwem strony internetowej IGSJ, postępy w sprawie można śledzić, korzystając z hasła dostępu wygenerowanego w chwili składania skargi drogą elektroniczną.

Anonimowe skargi zostaną rozpatrzone tylko wtedy, gdy zawarte w nich oświadczenia zostaną uznane za spójne i szczegółowe. Skarżący nie otrzyma informacji na temat rezultatów przeprowadzonych czynności wyjaśniających ani nie będzie mógł sprawdzić informacji na temat danej sprawy poprzez stronę internetową IGSJ, ponieważ dostęp do takich informacji mają jedynie zarejestrowani użytkownicy.

Inspektorat Generalny do Spraw Wewnętrznych (Inspeção-Geral da Administração Interna – IGAI)

IGAI jest niezależną służbą sprawującą zewnętrzną kontrolę nad działalnością policji. Podlega Ministerstwu Spraw Wewnętrznych (Ministério da Administração Interna – MAI), a w zakresie jego kompetencji wchodzi wszystkie służby i siły bezpieczeństwa, które podlegają temu ministerstwu. Są to: GNR (Guarda Nacional Republicana – Narodowa Gwardia Republikańska), PSP (Polícia de Segurança Pública – Policja ds. Bezpieczeństwa Publicznego) i SEF (Serviço de Estrangeiros e Fronteiras – Graniczna Służba Imigracyjna). IGAI przeprowadza kontrole i inspekcje tych organów na wysokim szczeblu oraz sprawuje nad nimi nadzór, a także chroni prawa obywateli, kładąc szczególny nacisk na ochronę praw człowieka i utrzymanie porządku publicznego. Każda osoba (Portugalczyk lub obcokrajowiec), grupa osób, stowarzyszenie, spółka lub inna osoba prawna może złożyć skargę dotyczącą czynów i zaniechań, które uważa się za niezgodne z prawem, w szczególności jeśli dotyczy ona naruszenia podstawowych praw obywateli przez pracowników organów podlegających MAI. Naruszenia takie obejmują: opóźnienia w świadczeniu usługi publicznej, złą jakość usług, niewłaściwe zachowanie pracowników służby cywilnej lub innych pracowników podlegających MAI, złe warunki lokalowe i ogólnie wszelkie nieprawidłowości lub braki w funkcjonowaniu służb.

Rozpatrywanie skarg:

Skargi można składać bez spełnienia szczególnych warunków formalnych w jeden z następujących sposobów: pocztą tradycyjną, osobiście, pocztą elektroniczną lub za pomocą elektronicznego [formularza skargi](#).

Skarżący powinien przedstawić szczegółowy opis zaobserwowanej sytuacji, wskazać osobę odpowiedzialną, określić dokładną datę i miejsce (ulicę i numer domu, miejscowość, sołectwo i gminę) oraz, w miarę możliwości, dołączyć mapę miejsca, w którym zaistniała zgłaszana sytuacja.

Jeżeli nie można przekazać dowodów w chwili zgłaszania zdarzenia, należy je przekazać jak najszybciej po dokonaniu zgłoszenia.

IGAI zapewnia, by wszystkie skargi wchodzące w zakres jego kompetencji zostały właściwie zbadane i by wszyscy wskazani skarżący otrzymali odpowiedź na przekazane przez siebie informacje. Istnieje możliwość wniesienia do IGAI wniosku o przekazanie informacji na temat stanu danej sprawy poprzez podanie jej sygnatury.

Anonimowe skargi zostaną rozpatrzone tylko wtedy, gdy zawarte w nich oświadczenia zostaną uznane za spójne i szczegółowe.

Inspektorat Generalny ds. Kształcenia i Nauki (Inspeção-Geral da Educação e Ciência – IGEC)

IGEC monitoruje zgodność z prawem i prawidłowość działań podejmowanych przez organy, departamenty i agencje Ministerstwa Edukacji lub przeprowadzanych pod nadzorem odpowiedniego członka rządu. Ponadto IGEC monitoruje, kontroluje i nadzoruje funkcjonowanie systemu kształcenia przedszkolnego i szkolnego (podstawowego, średniego i wyższego). Zakres jego kompetencji obejmuje szczególne formy kształcenia, kształcenie pozaszkolne, naukę i technologię oraz organy, departamenty i agencje Ministerstwa.

Rzecznik IGEC zabezpiecza, chroni i promuje uzasadnione prawa i interesy obywateli oraz sprawiedliwy charakter systemu kształcenia. Jego praca obejmuje analizę i rozpatrywanie skarg od użytkowników i przedstawicieli systemu kształcenia oraz może prowadzić do wdrożenia czynności wyjaśniających lub wszczęcia postępowania dyscyplinarnego.

Rozpatrywanie skarg:

Skargi można składać pocztą tradycyjną, faksem lub pocztą elektroniczną (igec@igec.mec.pt). Przed złożeniem skargi do IGEC użytkownicy i przedstawiciele systemu kształcenia powinni, w miarę możliwości, wyjaśnić sytuację odpowiednim organom zespołu szkół / samodzielnej szkoły, instytucji szkolnictwa wyższego lub innym organom/służbom.

Zadania rzecznika wykonują terytorialne inspekcje IGEC, które odpowiadają za ocenę skarg złożonych przez użytkowników i przedstawicieli systemu kształcenia oraz określają najlepszą procedurę ich rozpatrzenia. Mogą one również przeprowadzać wstępne czynności wyjaśniające, których głównym celem jest szybkie i skuteczne określenie przedmiotu skargi i ustalenie jej podstawy. Jeżeli skargi takie dotyczą spraw, które wchodzą w zakres kompetencji

dyrektora zespołu szkół / samodzielnej szkoły, rektora / przewodniczącego / dyrektora instytucji / placówki szkolnictwa wyższego lub dyrektora generalnego placówek szkolnych, są one kierowane bezpośrednio do nich poprzez regionalnych przedstawicieli ds. kształcenia. Skargi dotyczące organów / służb ds. kształcenia / nauki są analizowane bezpośrednio przez IGEC po wysłuchaniu zaangażowanych stron.

Skargi przyjęte w siedzibie IGEC są przekazywane do terytorialnych inspekcji, aby mogły one określić najwłaściwszą procedurę.

Dyrektorzy zespołów szkół / samodzielnych szkół oraz rektorzy / przewodniczący / dyrektorzy instytucji / placówki szkolnictwa wyższego sprawują nadzór dyscyplinarny nad kadrą pedagogiczną, pracownikami niepedagogicznymi i uczniami / studentami. Z kolei dyrektor generalny placówek szkolnych sprawuje nadzór dyscyplinarny nad organami administracji i zarządzającymi zespołami szkół / samodzielnych szkół za pośrednictwem regionalnych przedstawicieli ds. kształcenia.

Jeżeli jednak w toku inspekcji okaże się, że popełniono wykroczenie dyscyplinarne, Inspektor Generalny ma prawo wszcząć odnośne postępowanie dyscyplinarne.

Skargi przyjęte w siedzibie lub w inspekcjach terytorialnych, które dotyczą funkcjonowania innych sektorów administracji lub działania podmiotów prywatnych niepodlegających Ministerstwu Edukacji i Nauki, są kierowane do właściwych służb rządowych, regionalnych lub samorządowych, o czym zawiadamiana jest zainteresowana osoba.

Inspektorat Generalny ds. Opieki Zdrowotnej (Inspeção-Geral das Atividades em Saúde – IGAS)

Inspektorat Generalny ds. Opieki Zdrowotnej jest centralną służbą zarządzaną bezpośrednio przez państwo, której zadaniem jest zapewnienie zgodności z prawem i wysokiego poziomu technicznego działalności we wszystkich obszarach świadczenia opieki zdrowotnej, prowadzonej zarówno przez organy Ministerstwa Zdrowia, jak i organy mu podlegające, oraz przez organy sektora publicznego, prywatnego lub społecznego.

Do IGAS można zgłaszać wszelkie nieprawidłowości lub braki w funkcjonowaniu służb, takie jak: czyny i uchybienia uznane za niezgodne z prawem, sprzeniewierzenie środków pieniężnych lub publicznych, przeszkody w dostępie do opieki zdrowotnej lub nierówny dostęp do tej opieki u danego świadczeniodawcy lub w danej placówce, nieuczciwość pracowników lub specjalistów w sektorze służby zdrowia itd.

Jeżeli zgłaszany fakt nie wchodzi w zakres kompetencji IGAS, oświadczenia lub skargi otrzymane od właściwie zidentyfikowanych organów są kierowane do właściwego organu.

Rozpatrywanie skarg:

Każda osoba (Portugalczyk lub obcokrajowiec), grupa osób, stowarzyszenie, spółka lub inna osoba prawna może złożyć skargę pocztą tradycyjną lub elektroniczną.

Skargi / oświadczenia można składać w dowolnej chwili; muszą one być kompletne i uzasadnione oraz muszą zawierać, w miarę możliwości, szczegółowe informacje na temat danej osoby lub organizacji, fakty, daty i miejsca, w których miały miejsce dane zdarzenia, dane osobowe umożliwiające identyfikację (imię, nazwisko lub nazwę i dane kontaktowe) oraz informację na temat tego, czy skargę / oświadczenie skierowano też do innego organu.

IGAS analizuje skargi / oświadczenia, w odniesieniu do których uzna, że przedstawiony w nich czas, metoda ustalenia i miejsce zaistnienia faktów lub dokonania czynności, osoby zaangażowane oraz ich potencjalna odpowiedzialność zostały przedstawione spójnie i szczegółowo.

Złożenie skargi / oświadczenia może prowadzić do wszczęcia inspekcji lub postępowania wyjaśniającego zgodnie z regulaminem inspekcji IGAS.

W przypadku procedur inspekcji zawsze przestrzegana jest zasada postępowania spornego. Umożliwia to wysłuchanie zainteresowanych osób, z wyjątkiem przypadków określonych w przepisach, np. gdy prowadzi się dochodzenie w postępowaniu karnym lub gdy przeprowadzenie dowodu może być obiektywnie utrudnione.

O wynikach interwencji IGAS informuje się zainteresowane osoby, które zostały należycie zidentyfikowane.

Urząd Regulacyjny Służby Zdrowia (Entidade Reguladora da Saúde – ERS)

Urząd Regulacyjny Służby Zdrowia (ERS) jest niezależnym podmiotem publicznym, którego zadaniem jest regulowanie działalności placówek opieki zdrowotnej, tj. wszystkich placówek zdrowotnych sektora publicznego, prywatnego i społecznego, które służą mieszkańcom na obszarze Portugalii kontynentalnej, z wyjątkiem aptek.

Zadanie polegające na regulowaniu i nadzorowaniu świadczeniodawców obejmuje: rozpatrywanie skarg użytkowników, świadczeniodawców i instytucji, przeprowadzanie inspekcji i kontroli wyposażenia świadczeniodawców, badanie sytuacji, które mogą naruszyć prawa użytkowników, przeprowadzanie postępowań w przedmiocie przestępstw administracyjnych, wydawanie pouczeń, zaleceń i opinii oraz przeprowadzanie badań nad organizacją systemu opieki zdrowotnej.

Skargi, które wchodzą w zakres kompetencji ERS, dotyczą takich kwestii jak:

dostęp do opieki zdrowotnej,

dyskryminacja,

jakość opieki zdrowotnej,

jakość wsparcia administracyjnego,

prawa użytkowników,

czas oczekiwania na przyjęcie,

czas oczekiwania na wizytę,

kwestie finansowe,

kwestie prawne,

jakość wyposażenia.

Rozpatrywanie skarg:

Osoby korzystające ze świadczeń zdrowotnych mogą wpisać się do księgi skarg i zażaleń, która musi być dostępna w każdej placówce, w której świadczona jest usługa publiczna, lub złożyć skargę bezpośrednio w przedsiębiorstwie lub u świadczeniodawcy / dostawcy po zaistnieniu zdarzenia.

Oświadczenia można również przekazywać bezpośrednio do ERS listownie, telefonicznie, osobiście lub poprzez internetową księgę skarg i zażaleń, która jest dostępna na [stronie internetowej ERS](#). ERS rozpatruje skargi złożone w internetowej księdze skarg i zażaleń dokładnie w taki sam sposób jak w przypadku skarg złożonych w tradycyjnych księgach skarg i zażaleń, które są dostępne w budynkach świadczeniodawców.

Jeżeli skarżący wpisał oświadczenie do księgi skarg i zażaleń dostępnej w budynku świadczeniodawcy, może wysłać ERS kopię oświadczenia, które należało przekazać wraz ze składaną skargą (niebieski arkusz). Świadczeniodawca ma 10 dni roboczych na przesłanie skargi do ERS.

Jeżeli użytkownik skieruje swoje oświadczenie bezpośrednio do świadczeniodawcy, wysyłając oficjalne pismo (pocztą tradycyjną), faks lub wiadomość elektroniczną, może wysłać kopię oryginalnego dokumentu do ERS.

Po otrzymaniu skargi ERS zwraca się do skarżącego o złożenie oświadczeń, które uważa za istotne. W zależności od treści skargi i złożonych oświadczeń ERS podejmie działania, które uzna za właściwe, zgodnie ze swoimi uprawnieniami przewidzianymi w przepisach prawa. Jeżeli skarga nie została poprawnie zidentyfikowana lub nie jest wystarczająco spójna, zostanie pozostawiona bez rozpatrzenia. Jeżeli skarga nie wchodzi w zakres kompetencji ERS, organ ten informuje skarżącego o organie odpowiedzialnym za jej rozpatrzenie i kieruje skargę do tego organu.

Inspektorat Generalny Ministerstwa Pracy, Solidarności i Zabezpieczenia Społecznego (Inspecção-Geral do Ministério do Trabalho, Solidariedade e Segurança Social – IGMTSSS)

IGMTSSS jest służbą zarządzaną bezpośrednio przez państwo, która jest częścią Ministerstwa Pracy, Solidarności i Zabezpieczenia Społecznego (Ministério do Trabalho, Solidariedade e Segurança Social – MTSSS). Nadzoruje on służby i organy MTSSS lub te, które bezpośrednio podlegają właściwemu ministrowi.

IGMTSSS ocenia zgodność z przepisami i zgodność regulacyjną działań departamentów i organów Ministerstwa lub tych, które podlegają właściwemu ministrowi, oraz ocenia ich pracę i zarządzanie nimi w drodze inspekcji i kontroli. Inspektorat ocenia jakość usług świadczonych na rzecz obywateli oraz zaleca zmiany i środki w celu wyeliminowania wykrytych braków i nieprawidłowości.

Do Inspektoratu można kierować skargi lub powiadomienia o zdarzeniach, które dotyczą naruszeń ze strony organów podlegających Ministerstwu, w tym instytucji należących do Santa Casa da Misericórdia (Świętego Domu Miłosierdzia) oraz prywatnych instytucji solidarności społecznej.

Rozpatrywanie skarg:

Skargi można składać listownie, pocztą elektroniczną lub poprzez [☞ elektroniczny formularz](#) dostępny na stronie internetowej. W skardze należy zidentyfikować przedmiot skargi oraz datę zaistnienia faktów oraz zawrzeć zwięzły i jasny opis zdarzeń, które doprowadziły do jej złożenia.

Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywnościowego i Gospodarczego (Autoridade de Segurança Alimentar e Económica – ASAE)

ASAE jest krajowym organem administracji, który specjalizuje się w monitorowaniu bezpieczeństwa żywności i gospodarki. Odpowiada on za ocenę ryzyka w łańcuchu żywnościowym i informowanie o nim oraz za regulowanie działalności gospodarczej w sektorze żywnościowym i w innych sektorach poprzez monitorowanie przestrzegania właściwych przepisów.

Wszyscy dostawcy towarów lub usługodawcy, którzy prowadzą działalność w stałym miejscu, mają bezpośredni kontakt ze społeczeństwem i dostarczają towary lub świadczą usługi w Portugalii, mają obowiązek posiadania księgi skarg i zażaleń.

Rozpatrywanie skarg:

Jeżeli klient nie jest w pełni zadowolony z otrzymywanej usługi lub nabywanego produktu, może poprosić o udostępnienie księgi skarg i zażaleń, w której można wyjaśnić przyczynę niezadowolenia. Usługodawcy muszą przesłać do ASAE oryginalne formularze skarg w ciągu 10 dni roboczych.

Czyny zabronione można zgłaszać również poprzez [☞ formularz skargi](#) dostępny na stronie internetowej ASAE. Zgłoszenia te mogą dotyczyć przestępstw administracyjnych lub spraw karnych wchodzących w zakres kompetencji tego organu.

Jeżeli zgłoszony czyn zabroniony nie wchodzi w zakres kompetencji ASAE, skarga jest kierowana do właściwego organu.

Skarga musi być kompletna i uzasadniona oraz musi zawierać, w miarę możliwości, szczegółowe informacje na temat faktów i zgłaszanego organu, miejsca zaistnienia faktów (adres lub inne punkty odniesienia), przyczyny złożenia skargi i inne istotne informacje. Jeżeli czyn jest zgłaszany anonimowo, nie można dostarczyć dalszych informacji w późniejszym terminie.

Po przyjęciu skargi i wszystkich odnośnych oświadczeń ASAE wszczyna właściwe postępowanie, jeżeli fakty stwierdzone w skardze wskazują, że popełniono przestępstwo administracyjne, o którym mowa we właściwych przepisach szczególnych. W przeciwnym razie ASAE poinformuje dostawcę towarów lub usługodawcę o nieprzyjęciu skargi, tak aby mógł on złożyć oświadczenia, które uważa za stosowne, w ciągu 10 dni roboczych.

Po przeanalizowaniu treści oświadczeń i przedmiotu skargi ASAE może przekazać skargę do innego organu właściwego dla przedmiotu skargi lub zakończenie postępowania, jeżeli nie ma uzasadnienia dla podjęcia działań.

Jeżeli analiza faktów przedstawionych w skardze doprowadzi do wszczęcia postępowania sądowego, po podjęciu wszystkich niezbędnych środków w celu rozwiązania problemu ASAE powiadamia skarżącego (jeżeli można go właściwie zidentyfikować) pisemnie o procedurach lub środkach, które zostaną wdrożone w związku ze skargą.

Inne organy

Instytut Zabezpieczenia Społecznego (Instituto da Segurança Social I.P. – ISS)

Instytut Zabezpieczenia Społecznego jest instytucją publiczną o szczególnym statusie przewidzianym w prawie. Jest pośrednio zarządzany przez państwo, a także posiada autonomię administracyjną i finansową oraz własne środki.

Instytut odpowiada za zapewnianie przyznania ochrony prawnej. Prawo do ochrony prawnej przysługuje osobom i podmiotom niekomercyjnym, które nie są w stanie pokryć wydatków związanych z postępowaniami sądowymi w razie rozwodu, eksmisji, zajęcia itd. lub z postępowaniami pozasądowymi w razie rozwodu na zgodny wniosek małżonków.

Ochrona prawna obejmuje:

porady prawne – konsultacje z prawnikiem w celu uzyskania technicznych wyjaśnień dotyczących przepisów prawa, które mają zastosowanie w szczególnych sytuacjach lub w przypadkach naruszenia uzasadnionych osobistych interesów lub praw lub gdy istnieje ryzyko ich naruszenia (nie dotyczy podmiotów niekomercyjnych);

pomoc prawna – wyznaczenie prawnika i pokrycie opłat za jego usługi lub pokrycie kosztów obrońcy z urzędu (*defensor officioso* – w ten sposób określa się prawników oskarżonego w postępowaniu karnym lub strony pozwanej w postępowaniu administracyjnym), zwolnienie z kosztów prawnych lub możliwość zapłaty ratalnej oraz wyznaczenie podmiotu egzekucyjnego (obowiązki podmiotu egzekucyjnego zawsze wykonuje komornik).

Prawo do ochrony prawnej przysługuje następującym osobom:

obywatelom Portugalii i Unii Europejskiej,

obcokrajowcom i bezpaństwowcom posiadającym ważny dokument pobytowy w państwie członkowskim Unii Europejskiej,

obcokrajowcom bez ważnego dokumentu pobytowego w państwie członkowskim Unii Europejskiej – jeżeli w przepisach ich krajów pochodzenia przewidziano, że takie samo prawo przysługuje obywatelom Portugalii,

osobom, które mieszkają lub przebywają w państwie członkowskim Unii Europejskiej innym niż państwo członkowskie, w którym ma zostać przeprowadzone postępowanie (spory transgraniczne),

osobom prawne nienastawionym na zysk – mają one prawo do pomocy prawnej wyłącznie w formie zwolnienia z kosztów prawnych i innych kosztów postępowania, wyznaczenia prawnika i opłacenia jego kosztów, pokrycia kosztów obrońcy z urzędu i wyznaczenia podmiotu egzekucyjnego.

Wszystkie osoby wymienione powyżej muszą wykazać, że nie są w stanie pokryć kosztów związanych z pozwem, wynajęciem prawnika itd.

Zgodnie z prawem portugalskim osoby, których dochód, majątek lub bieżące wydatki gospodarstw domowych wskazują, że osoby te nie są obiektywnie w stanie pokryć kosztów postępowania, uważa się za osoby borykające się z trudnościami finansowymi.

Formularze wniosku o przyznanie pomocy prawnej można uzyskać bezpłatnie w każdym biurze obsługi klienta Służb Zabezpieczenia Społecznego lub na stronie internetowej Służb Zabezpieczenia Społecznego w [☞ formacie elektronicznym](#).

Wniosek można złożyć osobiście lub wysłać pocztą do dowolnego biura obsługi klienta Służb Zabezpieczenia Społecznego (należy dołączyć wszelkie niezbędne dokumenty).

Aby sprawdzić, czy dana osoba jest uprawniona do ochrony prawnej, należy skorzystać z symulatora ochrony prawnej, który dostępny jest w kolumnie po prawej pod następującym adresem: [☞ http://www.seg-social.pt/calculo-do-valor-de-rendimento-para-efeitos-de-protecao-juridica](http://www.seg-social.pt/calculo-do-valor-de-rendimento-para-efeitos-de-protecao-juridica)

Więcej informacji znajduje się na stronie [Pomoc prawna](#).

Komisja ds. Ochrony Ofiar Przestępstw (Comissão para a Proteção das Vítimas de Crimes)

Komisja ds. Ochrony Ofiar Przestępstw jest organem Ministerstwa Sprawiedliwości, który jest odpowiedzialny za przyjmowanie, analizowanie i rozpatrywanie wniosków o państwową kompensatę wniesionych przez ofiary przestępstw z użyciem przemocy i ofiary przemocy domowej.

Obowiązek wypłacenia kompensaty spoczywa na osobie, która popełniła przestępstwo, ale w niektórych przypadkach państwo może wypłacić kompensatę, jeżeli sprawca nie jest w stanie tego zrobić lub jeżeli nie można uzyskać kompensaty w rozsądnych ramach czasowych, a szkoda spowodowała istotne pogorszenie standardu i jakości życia ofiary.

Wniosek o kompensatę można złożyć w ciągu roku od dnia popełnienia przestępstwa lub – w przypadku postępowania karnego – w ciągu roku od dnia wydania prawomocnego wyroku w postępowaniu. Ofiary, które w chwili popełnienia przestępstwa były małoletnie, mogą złożyć wniosek w ciągu roku od osiągnięcia pełnoletności lub usamodzielnienia.

Wniosek należy złożyć na właściwym formularzu, który można uzyskać w siedzibie Komisji lub w biurach wsparcia ofiar APAV (Portugalskie Stowarzyszenie na rzecz Wsparcia Ofiar – Associação Portuguesa de Apoio à Vítima). Na stronie internetowej Komisji dostępny jest również [formularz elektroniczny](#).

Ofiara jest zwolniona z pokrycia kosztów i wydatków związanych z wnioskiem oraz może nieodpłatnie otrzymać dokumenty i zaświadczenia niezbędne do celów wniosku.

Jeżeli przestępstwo popełniono na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, można złożyć do Komisji ds. Ochrony Ofiar Przestępstw wniosek o przyznanie kompensaty przez dane państwo, jeżeli skarżący ma miejsce zwykłego pobytu w Portugalii.

Ostatnia aktualizacja: 22/12/2021

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Prawa podstawowe - Rumunia

Sądy krajowe

Rzecznik Praw Obywatelskich

Wyspecjalizowane instytucje ochrony praw człowieka

Inne wyspecjalizowane organy

Sądy krajowe

Zależnie od sfery regulacji, do której w ujęciu ogólnym przypisuje się daną czynność skutkującą naruszeniem praw danej osoby (tj. prawo cywilne, prawo karne, postępowanie administracyjne itp.), osoba dotknięta naruszeniem może skierować sprawę bezpośrednio do sądu, co w kontekście cywilnoprawnym zazwyczaj odbywa się w drodze wystąpienia z powództwem, bądź do innych instytucji publicznych, zgodnie z procedurami przewidzianymi prawem.

Na gruncie prawa karnego osoba, której prawa zostały naruszone przez czyn określony w kodeksie karnym, może skierować sprawę na policję albo do prokuratury, a proces karny będzie się toczył zgodnie z unormowaniami procedury karnej.

W sprawach z zakresu postępowania administracyjnego – zgodnie z ustawą nr 554/2004 – każdy, kto podnosi zarzut naruszenia prawa lub interesu prawnego przez organ publiczny w drodze aktu administracyjnego bądź nierozpatrzenia wniosku w terminie przewidzianym prawem, może zwrócić się do właściwego sądu administracyjnego o uchylenie aktu, o uznanie prawa lub interesu prawnego będącego przedmiotem roszczenia oraz o naprawienie wyrządzonej szkody. Analogicznie, również osoba podnosząca zarzut naruszenia prawa lub interesu prawnego w drodze aktu administracyjnego o charakterze indywidualnym wydanego na rzecz innego podmiotu może skierować sprawę do sądu administracyjnego. Co do zasady przed skierowaniem sprawy do właściwego sądu administracyjnego dana osoba musi wyczerpać tok postępowania przedsądowego (opisanego w art. 7 ustawy nr 554/2004), na który składa się wystąpienie o całkowite lub częściowe uchylenie danego aktu do organu publicznego, który wydał akt, lub do organu wyższego stopnia (o ile taki organ istnieje).

Właściwość sądów i innych instytucji wspomnianych powyżej została uregulowana w obowiązujących aktach prawnych (m.in. w kodeksie postępowania cywilnego, kodeksie postępowania karnego, ustawie nr 554/2004).

Jeżeli chodzi o postępowanie przed sądami, zasadniczo są to procedury uregulowane na gruncie prawa powszechnego, mające pewne cechy szczególne zależnie od danej gałęzi prawa (więcej informacji – zob. strona <https://portal.just.ro/SitePages/ghid.aspx>, dostępna tylko w języku rumuńskim).

Dane kontaktowe sądów i inne dodatkowe informacje dostępne są w [Portalul instanțelor de judecată](#) [portalu sądowym] (dostępnym wyłącznie w języku rumuńskim).

Rzecznik Praw Obywatelskich

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

(AVOCATUL POPORULUI)

Adres siedziby:

strada Eugeniu Carada nr. 3

Sector 3

București

Mapa: <https://avp.ro/index.php/en/contact-2/>

Dane kontaktowe siedziby:

Tel. do dyspozytora: (+40) (0)21 3127134

Tel. do centrali: (+40) (0)21 3129462

Adres e-mail: avp@avp.ro

Strona internetowa: <https://avp.ro>

Godziny przyjęć:

Od poniedziałku do czwartku w godz. 9:00–16:00 i w piątek w godz. 9:00–14:00 interesantów przyjmuje wyspecjalizowany personel (doradcy i eksperci).

Zainteresowani obywatele mogą również zostać przyjęci przez Rzecznika Praw Obywatelskich i jego zastępców.

Adresy biur terenowych:

[Biura Terenowe Rumuńskiego Rzecznika Praw Obywatelskich](#)

O instytucji (podstawa prawna działalności, prezentacja, organizacja, zadania, skargi, procedury)

<https://avp.ro/index.php/en/presentation/scurt-istoric/>

Wzór formularza skargi:

<https://avp.ro/index.php/cum-sesizez-avocatul-poporului/formularul-unei-petitii/>

Najważniejsze obowiązujące normy prawne regulujące działalność Rzecznika zawarte są w:

art. 58–60, art. 65 ust. 2, art. 146 lit. a) i d) Konstytucji Rumunii;

ustawie nr 35/1997 o organizacji i funkcjonowaniu instytucji Rzecznika Praw Obywatelskich, ogłoszonej ponownie w Dzienniku Urzędowym Rumunii, cz. I nr 844 z dnia 15 września 2004 r., z późniejszymi zmianami i uzupełnieniami;

rozporządzeniu o organizacji i funkcjonowaniu instytucji Rzecznika Praw Obywatelskich, ogłoszonym ponownie w Dzienniku Urzędowym Rumunii, cz. I nr 922 z dnia 11 października 2004 r., zmienionym decyzją nr 6/2007 Stałych Biur Izby Deputowanych i Senatu, ogłoszoną w Dzienniku Urzędowym Rumunii nr 445 z dnia 29 czerwca 2007 r.;

ustawie nr 554/2004 o administracyjnym postępowaniu odwoławczym, ogłoszonej w Dzienniku Urzędowym Rumunii, cz. I nr 1154 z 7 dnia grudnia 2004 r., z późniejszymi zmianami;

ustawie nr 202/2010 w sprawie niektórych środków przyspieszających załatwianie spraw, ogłoszonej w Dzienniku Urzędowym Rumunii, cz. I nr 714 z dnia 26 października 2010 r., z późniejszymi zmianami i uzupełnieniami.

Cel powołania instytucji i jej cechy:

ochrona praw i wolności jednostki w stosunkach z organami publicznymi;

Rzecznik Praw Obywatelskich jest autonomicznym organem publicznym niezależnym od innych organów;

instytucja ta posiada własny budżet, który tworzy integralną część budżetu państwa;

nie zastępuje organów publicznych w wykonywaniu ich zadań;

Rzecznik Praw Obywatelskich nie może sprawować mandatu imperatywnego ani innego mandatu przedstawicielskiego i nikt nie może zmusić Rzecznika do podporządkowania się jego poleceniom lub zarządzeniom;

działalność Rzecznika ma charakter jawny, lecz na żądanie osób, których prawa i wolności zostały naruszone, lub z innych uzasadnionych względów jej jawność może zostać wyłączona;

Rzecznik podejmuje działania z urzędu lub na wniosek osób fizycznych, przedsiębiorstw, stowarzyszeń lub innych osób prawnych. Skargi do Rzecznika można składać bez względu na obywatelstwo, wiek, płeć, przekonania polityczne lub wyznanie.

Zastępcy Rzecznika Praw Obywatelskich

Rzecznika w jego działalności wspomagają zastępcy specjalizujący się w następujących dziedzinach:

prawa człowieka, równouprawnienie płci, wyznania i mniejszości narodowe;

prawa dziecka, prawa rodziny, prawa młodzieży, prawa emerytów, prawa osób niepełnosprawnych;

siły zbrojne, system wymiaru sprawiedliwości, policja, więziennictwo;

własność, praca, opieka społeczna, podatki i opłaty.

Kto może wnosić skargi do Rzecznika Praw Obywatelskich i w jakich sprawach:

1. Akty i czynności, które mogą być przedmiotem skargi

Przedmiotem skargi mogą być *akty lub czynności administracyjne organów publicznych*, które skutkują naruszeniem praw lub wolności jednostki.

W rozumieniu ustawy *akty autonomicznych osób prawa publicznego* również mieszczą się w kategorii aktów administracyjnych wchodzących w zakres kompetencji Rzecznika.

Zaniechania ze strony organów administracji publicznej oraz opóźnienia w wydawaniu aktów również uważa się za akty administracyjne.

Poniższe akty i czynności *nie wchodzą w zakres kompetencji Rzecznika* i ewentualne skargi, których są one przedmiotem, zostają oddalone bez uzasadnienia:

akty wydane przez Izbę Deputowanych, Senat lub Parlament;

akty i czynności deputowanych i senatorów;

akty i czynności Prezydenta Rumunii;

akty i czynności rządu, z wyjątkiem ustaw i rozporządzeń;

akty i czynności Trybunału Konstytucyjnego;

akty i czynności Przewodniczącego Rady Legislacyjnej;

akty i czynności organu sądowego.

2. Kto może wnosić skargi do Rzecznika?

Skargę do Rzecznika może wnieść *każda osoba fizyczna, bez względu na jej obywatelstwo, wiek, płeć, przekonania polityczne lub wyznanie*.

3. Rzecznik podejmuje czynności w celu ochrony praw i wolności obywateli w stosunkach z organami publicznymi:

na wniosek poszkodowanego;

z urzędu.

4. Warunki przyjęcia i badanie skargi:

skarga musi być *sporządzona na piśmie* oraz przesłana drogą pocztową (w tym pocztą elektroniczną) lub faksem; może również zostać złożona przez poszkodowanego *osobiście lub przez pełnomocnika* (który zostanie poproszony o podanie swoich danych osobowych) w siedzibie urzędu lub w biurze terenowym, podczas przyjęcia skarżącego lub w sekretariacie;

w uzasadnionych przypadkach skarżący może *uzyskać zgodę (jeżeli o nią wystąpi) na przedstawienie wniosku ustnie lub przez dyspozytora*; treść takiego wniosku zostanie zapisana na standardowym formularzu przez wyznaczonych pracowników;

skarga musi zawierać podpis skarżącego;

skarga musi *zawierać*:

pełne dane identyfikacyjne osoby, której prawa i wolności obywatelskie miały zostać naruszone (imię i nazwisko, miejsce zamieszkania);

szczegółowe informacje dotyczące doznanej szkody (naruszone prawa i wolności, przywoływane czynności i ich opis);

oznaczenie organu administracji lub funkcjonariusza publicznego, który dopuścił się naruszenia;

przytoczenie dowodu na zwłokę lub odmowę rozstrzygnięcia sprawy zgodnie z prawem przez organ administracji publicznej w przewidzianym terminie;

obligatoryjne wskazanie, czy skarga jest/była przedmiotem postępowania sądowego;

szczegółowe dane identyfikacyjne organów publicznych, które uprzednio zostały powiadomione o skardze;

wszelkie dokumenty mogące posłużyć jako uzasadnienie skargi – w formie załączników;

skarga wniesiona do Rzecznika Praw Obywatelskich *jest zwolniona z opłaty skarbowej*.

5. Sprawy, w których skargi nie podlegają rozpoznaniu:

w przypadku gdy przedmiot skargi *nie wchodzi w zakres kompetencji Rzecznika*;

skargi anonimowe (nie są rejestrowane) lub *skargi złożone w imieniu innej osoby bez jej zgody*;

skargi złożone po upływie roku od daty domniemanego naruszenia lub od daty, w której dana osoba dowiedziała się o domniemanym naruszeniu; skargi oczywiście bezzasadne mogą zostać odrzucone z podaniem uzasadnienia.

6. Metody działania przy rozpatrywaniu skarg:

postępowania wyjaśniające – Rzecznik jest uprawniony do *prowadzenia własnych postępowań wyjaśniających*, występowania do organów administracji publicznej o przedłożenie informacji lub dokumentów wymaganych do celów postępowania wyjaśniającego, do *żądania wyjaśnień oraz przyjmowania oświadczeń* od kierownictwa organów administracji publicznej oraz od wszelkich funkcjonariuszy publicznych, którzy mogą udzielić informacji wymaganych w celu rozpatrzenia skargi;

zalecenia – wykonując swoje obowiązki, Rzecznik *formuluje zalecenia*. Poprzez takie zalecenia Rzecznik powiadamia organy administracji publicznej – w stosownych przypadkach – o bezprawnym charakterze aktów lub czynności administracyjnych;

sprawozdania specjalne – w przypadkach gdy w toku prowadzonych postępowań wyjaśniających Rzecznik stwierdzi *wady w ustawodawstwie bądź poważne przypadki korupcji lub nieprzestrzegania prawa krajowego*, przedkłada sprawozdania zawierające poczynione ustalenia przewodniczącym obu izb Parlamentu, lub – w stosownych przypadkach – premierowi;

biuro dyspozytora – obsługa przez dyspozytora jest dostępna w siedzibie głównej urzędu Rzecznika oraz w 14 biurach terenowych (tel. do siedziby: 021 312 7134; <https://avp.ro/index.php/contact/birouri-teritoriale/>). Obywatele mogą dzwonić w następujących godzinach: **od poniedziałku do czwartku w godz. 9:00–16:00 i w piątek w godz. 9:00–14:00.**

przyjmowanie skarżących – *skarżących przyjmuje wyspecjalizowany personel instytucji*. Obywatele *mogą również zostać przyjęci osobiście przez Rzecznika lub jego zastępców*, w trybie przewidzianym w Regulaminie organizacji i funkcjonowania instytucji Rzecznika, jak również przez przedstawicieli biur terenowych.

Wyspecjalizowane instytucje ochrony praw człowieka

Rzecznik Praw Dziecka

KRAJOWY URZĄD DS. OCHRONY I PRZYSPOSABIANIA DZIECI (AUTORITATEA NAȚIONALĂ PENTRU PROTECȚIA COPILULUI ȘI ADOPTIE)

Adres:

Bulevardul G-ral Gheorghe Magheru nr. 7

Sector 1

010322 București

Dane kontaktowe:

Tel.: (+40) (0)21 3153633, (+40) (0)21 3153630, (+40) (0)21 3100789, (+40) (0)21 3100790

Faks: (+40) (0)21 3127474

Adres e-mail: office@anpfdc.ro

Strona internetowa: <http://www.copii.ro>

Godziny przyjmowania interesantów:

Od poniedziałku do czwartku: 8:30–16:30

Piątek: 8:30–14:00

Departament ds. Przynsposabiania: wtorek i czwartek w godz. 9:00–12:00

O instytucji (podstawa prawna działalności, prezentacja, organizacja, zadania, wnioski, procedury):

<http://www.copii.ro/despre-noi/misiune/>,

<http://www.copii.ro/activity/child-protection-system/overview/?lang=en>.

Dyrekcja Generalna ds. Ochrony Dziecka jest wyspecjalizowaną jednostką Krajowego Urzędu ds. Ochrony i Przynsposabiania Dzieci.

Zadania:

przygotowywanie i uzasadnianie programów w sferze ochrony rodziny oraz zapobiegania i przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony i propagowania praw dziecka;

monitorowanie poszanowania praw dziecka oraz zalecanie wymaganych działań organom centralnym i lokalnym;

rejestrowanie na szczeblu centralnym i podsumowywanie informacji w sprawie zgodności z zasadami i normami ustanowionymi w Konwencji o prawach dziecka, ratyfikowanej ustawą nr 18/1990, ponownie ogłoszonej, z późniejszymi zmianami, oraz podejmowanie i wykonywanie wymaganych działań w celu wdrażania zaleceń Komitetu Praw Dziecka;

koordynacja i pilotowanie – pod względem metodycznym – działalności służb zajmujących się zapobieganiem oddzieleniu dzieci od rodziców, służb działających na rzecz szczególnej ochrony dzieci oraz działań wykonywanych przez komisje ds. ochrony dziecka;

formułowanie norm, szczegółowych zasad i procedur roboczych dla służb zajmujących się zapobieganiem oddzieleniu dzieci od rodziców, szczególną ochroną dzieci i młodzieży oraz ochroną rodziny i ofiar przemocy domowej, a także dla służb zajmujących się sprawcami przemocy;

opracowywanie metodyki akredytacji oraz kryteriów oceny służb mających się zajmować zapobieganiem oddzieleniu dzieci od rodziców, szczególną ochroną dzieci i młodzieży oraz ofiar przemocy domowej, a także udzielanie akredytacji tym służbom;

koordynacja i pilotowanie – pod względem metodycznym – działań wspierających rodziny oraz ofiary przemocy domowej, a także usług świadczonych na ich rzecz.

Organ ds. równości

KRAJOWA RADA PRZECIWDZIAŁANIA DYSKRYMINACJI (CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII – CNCD)

Adres siedziby:

Piata Valter Maracineanu nr 1-3, Sector 1, 010155 București

Tel.: (+40) (0)21 3126578; (+40) (0)21 3126579

Faks: (+40) (0)21 3126585

Adres e-mail: support@cncd.org.ro

Strona internetowa: <https://www.cncd.ro/>

Godziny przyjmowania interesantów:

Od poniedziałku do czwartku: 8:00–16:30, piątek: 8:00–14:00

Adresy biur terenowych i Ośrodka Badań Naukowych:

<https://www.cncd.ro/contact/>

O instytucji (podstawa prawna działalności, prezentacja, organizacja, zadania, skargi, procedury):

<https://www.cncd.ro/>,
<https://www.cncd.ro/proiecte>,
<https://www.cncd.ro/despre-cncd-prezentare-general/>

Podstawa prawna:

Krajowa Rada Przeciwdziałania Dyskryminacji działa na podstawie [rozporządzenia rządu nr 137/2000 w sprawie zapobiegania wszelkim formom dyskryminacji oraz kar wobec ich sprawców, ponownie ogłoszonego](#)

Prezentacja instytucji:

Krajowa Rada Przeciwdziałania Dyskryminacji (CNCD) jest autonomicznym organem państwowym podlegającym kontroli Parlamentu, działającym w sferze zwalczania dyskryminacji. Rada jest gwarantem poszanowania i stosowania zasady niedyskryminacji zgodnie z obowiązującym ustawodawstwem krajowym oraz umowami międzynarodowymi, których sygnatariuszem jest Rumunia. Krajowa Rada Przeciwdziałania Dyskryminacji działa na podstawie rozporządzenia rządu nr 137/2000 w sprawie zapobiegania wszelkim formom dyskryminacji oraz kar wobec ich sprawców, ponownie ogłoszonego.

1. Co musi zawierać skarga?

Skarga musi zawierać następujące obowiązkowe dane:

imię i nazwisko osoby składającej skargę;
adres, na który skarżący chce otrzymać odpowiedź, adres do kontaktów, na wypadek gdyby CNCD zechciała się skontaktować ze skarżącym w celu uzyskania dodatkowych informacji wymaganych do rozpatrzenia sprawy;
numer telefonu do kontaktów ze skarżącym w razie potrzeby uzyskania dodatkowych informacji;
przedmiot skargi, na który powinien składać się m.in. szczegółowy opis zarzucanych działań dyskryminacyjnych;
dane identyfikacyjne osoby, której zarzuca się dyskryminację (adres, numer telefonu – w stosownych przypadkach – itd.) wymagane do nawiązania kontaktu z tą osobą w celu wezwania jej do złożenia wyjaśnień przed Komitetem Wykonawczym CNCD lub na potrzeby dalszego postępowania wyjaśniającego.

2. Co dzieje się po złożeniu skargi?

Skarga zostaje zarejestrowana, a następnie przekazana do rozpatrzenia Komitetowi Wykonawczemu. Skargę można skierować do CNCD w terminie jednego roku od daty wystąpienia domniemanego działania dyskryminacyjnego lub od daty powzięcia przez skarżącego wiedzy o takim działaniu. Osoba, która utrzymuje, że była dyskryminowana, może zwrócić się do sądu o usunięcie skutków działania dyskryminacyjnego i o przywrócenie sytuacji sprzed działania dyskryminacyjnego. Termin na rozpatrzenie skargi wynosi 90 dni.

Komitet Wykonawczy wyjaśni, czy miało miejsce działanie dyskryminacyjne, wzywając strony do obowiązkowego stawiennictwa, w dowolny sposób zapewniający potwierdzenie odbioru wezwania. Niestawiennictwo stron osobiście nie wstrzymuje rozpatrzenia skargi. Aby zapewnić podjęcie właściwej decyzji, może zostać przeprowadzone dodatkowe postępowanie wyjaśniające, w tym wysłuchanie stron.

Skarżący jest zobowiązany udowodnić, że doszło do działania dyskryminacyjnego, natomiast osoba, której zarzuca się dyskryminację, ma wykazać, że dane działania nie stanowią dyskryminacji.

Rozstrzygnięcie (decyzja Komitetu Wykonawczego) zostaje ogłoszone w ciągu 15 dni od podjęcia decyzji na posiedzeniu Komitetu Wykonawczego. Strony mogą odwołać się od decyzji Komitetu Wykonawczego w terminie 15 dni od daty otrzymania jej treści. Obie strony są zwolnione z opłaty skarbowej.

3. Jakie kary stosuje się za działania dyskryminacyjne?

Działania dyskryminacyjne podlegają karze:

upomnienia;

grzywny w wysokości od 1000 RON do 30 000 RON, jeżeli dyskryminacja dotyczy pojedynczej osoby;

grzywny w wysokości od 2000 RON do 100 000 RON, jeżeli dyskryminacja dotyczy grupy osób lub społeczności.

KRAJOWA AGENCJA DS. LUDNOŚCI ROMSKIEJ

(AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU ROMI – ANR)

Dane kontaktowe:

Str. Splaiul Independentei, nr. 202, et. 8, camera 23, București, Sector 6

Tel.: (+40) (0)21 3113048

Faks: (+40) (0)21 3113047

Adres e-mail: info@anr.gov.ro

Strona internetowa: <http://www.anr.gov.ro>

Dane kontaktowe biur regionalnych i okręgowych:

<http://www.anr.gov.ro/index.php/contact>

O instytucji (misja, struktura, wyniki):

<http://www.anr.gov.ro>

Podstawa prawna:

rozporządzenie rządu nr 78/2004 ustanawiające Krajową Agencję ds. Ludności Romskiej, **zatwierdzone po zmianie ustawą nr 7/2005**

Sprawując funkcje określone w art. 3 decyzji nr 1703/2004 w sprawie organizacji i funkcjonowania Krajowej Agencji ds. Ludności Romskiej, z późniejszymi zmianami i uzupełnieniami, instytucja ta wykonuje następujące zadania:

przygotowuje politykę i strategię rządu w dziedzinie ochrony praw mniejszości romskiej oraz realizuje równocześnie inne zadania, które przewidziano w aktach prawnych dotyczących jej sfery działalności;

inicjuje i prowadzi działania szkoleniowe poświęcone przeciwdziałaniu dyskryminacji ludności romskiej w centralnych i lokalnych organach administracji publicznej;

opiniuje projekty ustaw i innych aktów prawnych dotyczących praw i obowiązków osób należących do mniejszości romskiej;

monitoruje stosowanie krajowych i międzynarodowych aktów prawnych dotyczących ochrony mniejszości romskiej;

przyjmuje i bada wnioski i zgłoszenia przekazane przez instytucje, organizacje lub osoby fizyczne oraz publikuje swoje ekspertyzy;

rozwija system zapewniania informacji, szkolenia i specjalistycznego doradztwa na rzecz mniejszości romskiej;

analizuje i ocenia wszelkie potencjalnie dyskryminacyjne skutki obowiązujących regulacji i podejmuje czynne działania w celu udoskonalenia istniejących ram prawnych.

Sprawując swoje funkcje, Krajowa Agencja ds. Ludności Romskiej:

współpracuje z ministrami i organami administracji centralnej, organami administracji lokalnej, innymi instytucjami publicznymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi;

współpracuje z organizacjami międzyrządowymi i pozarządowymi w Rumunii oraz za granicą;

korzysta ze specjalistycznych konsultacji i wsparcia w Rumunii i za granicą oraz z programów szkoleniowych i zaawansowanych programów szkoleniowych dla personelu, w granicach przyznanych środków budżetowych lub innych źródeł pozyskanych zgodnie z prawem w Rumunii lub za granicą; inicjuje i propaguje działania, projekty i programy sektorowe służące poprawie położenia ludności romskiej oraz uczestniczy w nich wraz z wyspecjalizowanymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi.

KRAJOWY URZĄD DS. OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH (AUTORITATEA NAȚIONALĂ PENTRU PERSOANELE CU DIZABILITĂȚI)

Adres siedziby:

Calea Victoriei nr. 194
București

Dane kontaktowe:

Tel.: (+40) (0)21 2125438; (+40) (0) 21 2125439; (+40) (0)21 3220976; (+40) (0)21 3226303; (+40) (0)213226304; (+40) (0)21 3207155

Faks: (+40) (0)21 2125443

Adres e-mail: [✉ registratura@anph.ro](mailto:registratura@anph.ro)

Godziny przyjmowania interesantów:

Od poniedziałku do piątku: 9:00–16:00 (kontakt telefoniczny)

O instytucji (struktura, zadania, regulamin organizacji i funkcjonowania):

[✉ http://www.mmuncii.ro/j33/index.php/en/about-us](http://www.mmuncii.ro/j33/index.php/en/about-us)

Podstawa prawna:

Krajowy Urząd ds. Osób Niepełnosprawnych jest wyspecjalizowanym organem posiadającym osobowość prawną, który należy do centralnej administracji publicznej i podlega Ministerstwu Zatrudnienia, Rodziny, Ochrony Socjalnej i Osób Starszych.

Urząd zapewnia centralną koordynację działań związanych ze szczególną ochroną i propagowaniem praw osób niepełnosprawnych, formułuje polityki, strategię i normy na rzecz propagowania tych praw, a także monitoruje stosowanie odnośnych przepisów i działania dotyczące szczególnej ochrony osób niepełnosprawnych.

Akty prawne określające prawa osób niepełnosprawnych:

Osoby niepełnosprawne są objęte przepisami:

nadzwyczajnego dekretu rządowego nr 86/2014 określającego niektóre środki restrukturyzacyjne na szczeblu centralnej administracji publicznej oraz zmieniającego i uzupełniającego niektóre akty ustawodawcze;

decyzji rządu nr 50/2015 w sprawie organizacji, funkcjonowania i zadań Krajowego Urzędu ds. Osób Niepełnosprawnych.

Organ ds. ochrony danych

KRAJOWY URZĄD NADZORU NAD PRZETWARZANIEM DANYCH OSOBOWYCH

(AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE SUPRAVEGHERE A PRELUCRĂRII DATELOR CU CARACTER PERSONAL – ANSPDCP)

Adres siedziby:

B-dul G-ral. Gheorghe Magheru 28–30, Sector 1, 010336 București

Dane kontaktowe:

Tel.: (+40) (0)31 8059211; (+40) (0)31 8059212

Faks: (+40) (0)31 8059602

Adres e-mail: [✉ anspdcp@dataprotection.ro](mailto:anspdcp@dataprotection.ro)

Strona internetowa: [✉ https://www.dataprotection.ro](https://www.dataprotection.ro)

Godziny przyjmowania interesantów:

Sekretariat Krajowego Urzędu Nadzoru jest otwarty dla interesantów od poniedziałku do piątku w godz. 9:00–13:00;

przyjęcia interesantów odbywają się od poniedziałku do piątku w godz. 11:00–13:00.

O instytucji:

Krajowy Urząd Nadzoru nad Przetwarzaniem Danych Osobowych prowadzi swoją działalność w warunkach pełnej niezależności i bezstronności. Urząd ten monitoruje i kontroluje legalność przetwarzania danych osobowych objętych zakresem ustawy nr 677/2001 o ochronie osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych oraz o swobodnym przepływie tych danych, z późniejszymi zmianami i uzupełnieniami.

Cel:

ochrona podstawowych praw i wolności jednostki, zwłaszcza prawa do prywatności, życia rodzinnego i prywatnego w związku z przetwarzaniem danych osobowych oraz swobodnym przepływem takich danych.

Podstawa prawna:

ustawa nr 102/2005 o utworzeniu, organizacji i funkcjonowaniu Krajowego Urzędu Nadzoru nad Przetwarzaniem Danych Osobowych.

Zadania (wybrane):

przyjmowanie i analizowanie zawiadomień dotyczących przetwarzania danych osobowych;

wydawanie zezwoleń na przetwarzanie danych w sytuacjach przewidzianych ustawą;

w przypadku stwierdzenia naruszenia przepisów ustawy, decydowanie o czasowym zawieszeniu lub zaprzestaniu przetwarzania danych, całkowitym lub częściowym skasowaniu przetwarzanych danych oraz powiadamianie organów ścigania lub kierowanie spraw do sądu w stosownych przypadkach;

powiadamianie osób fizycznych lub osób prawnych o konieczności wykonania obowiązków oraz przeprowadzenia procedur przewidzianych w ustawie nr 677/2001;

prowadzenie i udostępnianie do wglądu rejestru operacji przetwarzania danych osobowych;

przyjmowanie i rozpatrywanie skarg, zgłoszeń i wniosków składanych przez osoby fizyczne oraz powiadamianie o ustalonym rozwiązaniu lub ewentualnych podjętych działaniach;

przeprowadzanie kontroli prewencyjnych w przypadkach przetwarzania przez operatorów danych osobowych, z którymi przypuszczalnie będzie wiązać się szczególne ryzyko naruszenia praw i wolności osób;

prowadzenie postępowań wyjaśniających z urzędu bądź po otrzymaniu skargi lub zgłoszenia;

na wniosek każdego podmiotu, w tym organów publicznych i organów administracji publicznej, wydawanie zaleceń i zatwierdzanie wszelkich kwestii dotyczących ochrony podstawowych praw i wolności w związku z przetwarzaniem danych osobowych.

Procedura przyjmowania i rozpatrywania skarg, zgłoszeń i wniosków:

Osoby, których dane osobowe są przetwarzane, mogą zwrócić się w formie pisemnej do Urzędu, jeżeli uważają, że prawa przysługujące im na mocy ustawy 677/2001 zostały naruszone – o ile wcześniej nie skierowały podobnej sprawy do sądu; najpierw muszą jednak skontaktować się z operatorem, przeciwko któremu składana jest skarga.

Standardowe formularze, z których mogą skorzystać osoby zamierzające wnieść skargę do ANSPDCP, są dostępne na stronie internetowej Urzędu.

Inne wyspecjalizowane organy

SĘDZIA ODDELEGOWANY (JUDECĂTORUL DELEGAT)

Podstawa prawna:

ustawa nr 254 z dnia 2 czerwca 2013 r. o wykonywaniu wyroków i środków pozbawienia wolności orzeczonych przez organy sądowe w postępowaniu karnym oraz decyzja nr 89/2014 Najwyższej Rady Sądownictwa o przyjęciu regulaminu organizacji działań sędziów oddelegowanych do nadzorowania wykonywania kar pozbawienia wolności.

Prezentacja i rola:

Sędziowie oddelegowani są funkcjonariuszami wymiaru sprawiedliwości w rumuńskim systemie sądowym. Zostają oni oddelegowani przez Prezesa sądu apelacyjnego na okres jednego roku do nadzorowania każdego zakładu karnego znajdującego się na obszarze właściwości miejscowej sądu apelacyjnego.

Rola sędziego oddelegowanego do nadzoru nad wykonywaniem kar pozbawienia wolności polega na nadzorowaniu i monitorowaniu legalności wykonywania tych kar. Ponadto sędzia oddelegowany do zakładu karnego, w tym do aresztu śledczego lub izby zatrzymań, nadzoruje i monitoruje, w jaki sposób zapewniana jest legalność stosowania środków zapobiegawczych obejmujących pozbawienie wolności. Jednocześnie sędzia czuwa nad przestrzeganiem ustawowych praw osób odbywających kary pozbawienia wolności.

Skargi:

W terminie trzech dni od daty powzięcia informacji o orzeczeniu, w którym określono warunki odbywania kary pozbawienia wolności, skazany może skierować skargę dotyczącą sposobu, w jaki ustalono te warunki, do sędziego oddelegowanego do nadzoru nad wykonywaniem kar pozbawienia wolności (art. 39 ust. 3 ustawy nr 254/2013).

W terminie trzech dni od daty powzięcia informacji o decyzji komisji o zmianie zasad wykonywania kary pozbawienia wolności skazany może skierować skargę na tę decyzję do sędziego oddelegowanego do nadzoru nad wykonywaniem kar pozbawienia wolności (art. 40 ust. 11 ustawy nr 254/2013).

W terminie dziesięciu dni od daty powzięcia informacji o decyzji administracji zakładu karnego, która dotyczy środków w zakresie wykonywania praw określonych w tej ustawie, skazany może skierować skargę na te środki do sędziego oddelegowanego do nadzoru nad wykonywaniem kar pozbawienia wolności (art. 56 ust. 2 ustawy nr 254/2013).

W terminie trzech dni od daty powzięcia informacji o decyzji komisji dyscyplinarnej o nałożeniu kary dyscyplinarnej skazany może skierować skargę na tę decyzję do sędziego oddelegowanego do nadzoru nad wykonywaniem kar pozbawienia wolności (art. 104 ust. 1 ustawy nr 254/2013).

W ciągu trzech dni od daty powzięcia informacji o decyzji komisji o zmianie warunków odbywania kary pozbawienia wolności osoba pozbawiona wolności może złożyć skargę na tę decyzję do sędziego oddelegowanego do nadzoru nad stosowaniem środków, które obejmują pozbawienie wolności (art. 153 ust. 8 ustawy nr 254/2013).

GENERALNY INSPEKTORAT DS. IMIGRACJI (INSPECTORATUL GENERAL PENTRU IMIGRĂRI)

Adres siedziby:

Strada Lt. col. Marinescu C-tin nr. 15A, Sector 5, București

Tel.: (+40) (0)21 4109940

Faks: (+40) (0)21 4107501

Adres e-mail: igi@mai.gov.ro i document.igi@mai.gov.ro – adres wyłącznie do przekazywania kopii dowodów tożsamości

Adresy poszczególnych dyrekcji Generalnego Inspektoratu ds. Imigracji:

<https://igi.mai.gov.ro/contact/>

Regionalne jednostki Generalnego Inspektoratu ds. Imigracji:

<https://igi.mai.gov.ro/en/contact-en/>

Prezentacja instytucji:

Generalny Inspektorat ds. Imigracji jest zorganizowany i funkcjonuje jako wyspecjalizowany organ centralnej administracji publicznej. Jest instytucją publiczną posiadającą osobowość prawną i podlega Ministerstwu Administracji i Spraw Publicznych (Ministerul Administrației și Internelor).

Cel:

Generalny Inspektorat ds. Imigracji został ustanowiony w ramach restrukturyzacji Rumuńskiego Urzędu ds. Imigracji (Oficiul Român pentru Imigrări) i realizuje zadania ustawowe w celu wdrażania polityki Rumunii w dziedzinie migracji, azylu i integracji cudzoziemców oraz stosowania odnośnych przepisów. Działalność Generalnego Inspektoratu ds. Imigracji stanowi usługę publiczną, która służy interesom zarówno poszczególnych jednostek, jak i społeczności, oraz wspiera instytucje państwowe wyłącznie na podstawie przepisów prawa i zgodnie z nimi.

Podstawa prawna:

Strukturę organizacyjną i zadania Generalnego Inspektoratu ds. Imigracji określono w decyzji rządu nr 639 z dnia 20 czerwca 2007 r., z późniejszymi zmianami i uzupełnieniami.

Pod względem organizacyjnym Inspektorat składa się z dyrekcji centralnych, służb i innych jednostek funkcjonalnych, regionalnych ośrodków zakwaterowania dla osób ubiegających się o azyl i rozpatrujących wnioski o azyl, regionalnych ośrodków dla cudzoziemców zatrzymanych przez organy publiczne oraz podmiotów okręgowych.

W realizacji swoich zadań Generalny Inspektorat ds. Imigracji współpracuje z jednostkami Ministerstwa Administracji i Spraw Wewnętrznych oraz innymi instytucjami państwowymi, a także z organizacjami pozarządowymi i obywatelami innych państw, którzy uczestniczą w działaniach związanych z migracją i ochroną humanitarną. Zgodnie Inspektorat z przepisami zawiera porozumienia z pokrewnymi instytucjami zagranicznymi i z organizacjami międzynarodowymi.

Więcej informacji na temat kategorii obywateli Unii i spoza Unii, azylu i imigracji, przepisów prawa oraz programów i strategii Generalnego Inspektoratu ds. Imigracji znajduje się na [stronie internetowej instytucji](#).

INSPEKCJA PRACY (INSPECTIA MUNCII)

Adres instytucji:

Str. Matei Voievod nr. 14, Sector 2, București

Tel.: (+40) (0)21 3027030

Faks: (+40) (0)21 3027064; +40 21 2520097

Adres e-mail: comunicare@inspectiamuncii.ro

Adres e-mail do wysłania kopii dokumentu tożsamości: copiedoc@inspectiamuncii.ro

Strona internetowa: <https://www.inspectiamuncii.ro/>

Godziny otwarcia Inspekcji Pracy

Od poniedziałku do czwartku: 8:00–16:30

Piątek: 8:00–14:00

Prezentacja instytucji:

Inspekcja Pracy jest wyspecjalizowanym organem centralnej administracji publicznej i podlega Ministerstwu Zatrudnienia, Rodziny, Ochrony Socjalnej i Osób Starszych. Jego siedziba znajduje się w mieście wydzielonym Bukareszt.

Instytucja ta posiada osobowość prawną i funkcjonuje jako organ państwowy sprawujący kontrolę w obszarach stosunków pracy, bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w miejscu pracy oraz nadzoru rynku.

Cel instytucji:

Inspekcja Pracy jest odpowiedzialna za zapewnianie ochrony socjalnej w miejscu pracy zgodnie z art. 41 Konstytucji Rumunii, ponownie ogłoszonej, z Konwencją MOP nr 81/1947 dotyczącą inspekcji pracy w przemyśle i handlu, ratyfikowaną dekretem Rady Stanu nr 284/1973, i Konwencją IOM nr 129/1969 dotyczącą inspekcji pracy w rolnictwie, ratyfikowaną dekretem Rady Stanu nr 83/1975.

Podstawa prawna:

Instytucja ta została ustanowiona i zorganizowana na podstawie:

ustawy nr 108/1999, ponownie ogłoszonej, z późniejszymi zmianami i uzupełnieniami;

decyzji rządu nr 1377/2009, z późniejszymi zmianami i uzupełnieniami.

Inspekcji Pracy podlegają następujące podmioty:

[Regionalne Inspekcje Pracy](#) – w każdym okręgu i w mieście wydzielonym Bukareszt;

[Ośrodek Monitorowania Zakładów Prowadzących Działalność Obarczoną Ryzykiem Zawodowym \(Centrul de Monitorizare a Unităților cu Risc Profesional\) – Criscior;](#)

[Ośrodek Inspekcji Pracy ds. Kształcenia i Doskonalenia Zawodowego \(Centrul de Pregătire și Perfecționare Profesională al Inspecției Muncii\) – Botoszany.](#)

Informacje na temat **skarg**, które można kierować do Inspekcji Pracy, znajdują się na [stronie internetowej instytucji](#).

Informacje **publiczne** znajdują się na [stronie internetowej instytucji](#).

KRAJOWA AGENCJA ZATRUDNIENIA

(AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU OCUPAREA FORȚEI DE MUNCĂ – ANOFM)

Adres siedziby:

Strada Avalanșei nr. 20-22, sector 4, 040305 București

Godziny otwarcia:

Od poniedziałku do czwartku: 8:00–16:30

Piątek: 8:00–14:00

Godziny przyjęć:

Spotkania z Prezesem Krajowej Agencji Zatrudnienia można umówić na pierwszy lub trzeci czwartek miesiąca w godzinach 11:00–12:00. Aby umówić się na spotkanie, należy zadzwonić pod nr tel.: (+40) (0)21 3039831.

Strona internetowa: <https://www.anofm.ro/index.html?agentie=ANOFM&page=0>

Adres e-mail: anofm@anofm.ro

Informacje na temat **stron internetowych okręgowych oddziałów Krajowej Agencji Zatrudnienia** znajdują się na [stronie internetowej instytucji](#).

Prezentacja instytucji:

Agencja oferuje szeroki wachlarz usług, m.in. doradztwo zawodowe, kursy w ramach szkolenia zawodowego, usługi doradcze przed zwolnieniem, praktyki zawodowe, porady w zakresie zakładania nowych przedsiębiorstw, dotowanie zatrudnienia osób należących do grup defaworyzowanych oraz udzielanie preferencyjnych kredytów na tworzenie miejsc pracy.

Agencja służy zarówno bezrobotnym, jak i przedsiębiorstwom.

Jej głównym celem jest podniesienie wskaźnika zatrudnienia, a tym samym zmniejszenie bezrobocia.

Podstawa prawna:

– ustawa nr 202 o organizacji i funkcjonowaniu Krajowej Agencji Zatrudnienia;

– decyzja rządu nr 1610 o statucie Krajowej Agencji Zatrudnienia (ANOFM).

Główne cele Krajowej Agencji Zatrudnienia są następujące:

instytucjonalizacja dialogu społecznego w dziedzinie zatrudnienia i szkolenia zawodowego;

stosowanie strategii w dziedzinie zatrudnienia i szkolenia zawodowego;

stosowanie środków ochrony socjalnej na rzecz osób bezrobotnych.

Więcej informacji znajduje się na [stronie internetowej instytucji](#).

KRAJOWA AGENCJA OCHRONY ŚRODOWISKA

(AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI – ANPM)

Siedziba:

Splaiul Independenței, nr.294, Corp B, Sector 6, 060031 București

Tel.: (+40) (0)21 2071101; (+40) (0)21 2071102

Faks: (+40) (0)21 2071103

Adres e-mail: office@anpm.ro

Strona internetowa: <http://www.anpm.ro/>

Godziny otwarcia:

Od poniedziałku do czwartku: 8:00–16:30

Piątek: 8:00–14:00

Prezentacja instytucji:

Krajowa Agencja Ochrony Środowiska jest wyspecjalizowaną instytucją centralnej administracji publicznej i podlega Ministerstwu Środowiska. Zgodnie z [decyzją rządu nr 1000 z dnia 17 października 2012 r.](#) w sprawie restrukturyzacji i funkcjonowania Krajowej Agencji Ochrony Środowiska i podlegających jej instytucji publicznych Agencja ta posiada uprawnienia w zakresie wdrażania polityki i przepisów w dziedzinie ochrony środowiska.

Cel:

Krajowa Agencja Ochrony Środowiska działa w europejskich i międzynarodowych ramach współpracy w celu ochrony zasad i wdrażania przepisów w dziedzinie ochrony środowiska.

Zadania Krajowej Agencji Ochrony Środowiska są następujące:

zapewnianie strategicznego planowania środowiskowego;

monitorowanie czynników środowiskowych;

podjmowanie decyzji w zakresie zezwalania na działania, które mają wpływ na środowisko;

wdrażanie przepisów i polityki w dziedzinie ochrony środowiska na szczeblu krajowym i lokalnym;

składanie sprawozdań do Europejskiej Agencji Środowiska na temat: jakości powietrza, zmiany klimatu, obszarów chronionych oraz zanieczyszczenia gleby i wód.

Skargi są rejestrowane zgodnie z rozporządzeniem rządu nr 27/2002 regulującym rozpatrywanie skarg, zatwierdzonym ustawą nr 233/2002, i można je wysłać pocztą elektroniczną na adres: office@anpm.ro.

Skargi, które są anonimowe lub nie zawierają danych identyfikacyjnych, nie są brane pod uwagę i są pozostawiane bez rozpatrzenia.

KRAJOWY URZĄD OCHRONY KONSUMENTÓW

(AUTORITATEA NAȚIONALĂ PENTRU PROTECȚIA CONSUMATORILOR – ANPC)

Adres:

Bulevardul Aviatorilor nr. 72, Sector 1, 011865 București

Adres e-mail: cabinet@anpc.ro

Godziny otwarcia:

Od poniedziałku do czwartku: 8:00–16:30

Piątek: 8:00–14:00

Podstawa prawna:

decyzja rządu nr 700/2012 o organizacji i funkcjonowaniu Krajowego Urzędu Ochrony Konsumentów.

Zadania ANPC obejmują:

uczestniczenie – wraz z innymi wyspecjalizowanymi organami centralnej i lokalnej administracji publicznej, których zadania dotyczą danego obszaru, oraz z pozarządowymi organami ochrony konsumentów – w opracowywaniu strategii ochrony konsumentów i zapewnianie jej spójności ze strategią UE;

dostosowywanie krajowych ram prawnych do regulacji unijnych w dziedzinie ochrony konsumentów;

przedkładanie rządowi – do zatwierdzenia i przyjęcia – projektów aktów ustawodawczych w dziedzinie ochrony konsumentów, które dotyczą produkcji, pakowania, etykietowania, konserwacji, przechowywania, transportu i przywozu produktów oraz wprowadzania ich do obrotu, świadczenia usług, w tym usług finansowych, oraz wprowadzania zakazu stosowania asymetrycznych kar za naruszenie umowy między klientami a dostawcami usług publicznych i innych usług świadczonych w interesie ogólnym, tak aby nie narażać życia, zdrowia i bezpieczeństwa konsumentów ani nie naruszać ich uzasadnionych praw i interesów;

opracowywanie – wraz z innymi wyspecjalizowanymi organami administracji publicznej – procedur dotyczących celów, warunków i metod współpracy przy realizowaniu działań na rzecz ochrony konsumentów.

Pełny wykaz obowiązków ANPC znajduje się na [stronie internetowej instytucji](#).

Zawiadomienia i skargi:

Konsumenci mogą wysłać zawiadomienia i skargi do siedzib właściwych miejscowo regionalnych/okręgowych komisariatów ds. ochrony konsumentów lub do Komisariatu ds. Ochrony Konsumentów w Mieście Wydzielonym Bukareszt, w zależności od miejsca, w którym podmiot gospodarczy będący przedmiotem skargi prowadzi swoją działalność gospodarczą.

Aby wysłać zgłoszenie/skargę, należy skorzystać z łącza [„Informacje na temat skarg”](#), w którym można zapoznać się z [procedurą](#) składania skarg oraz z [danymi kontaktowymi regionalnych i okręgowych komisariatów ds. ochrony konsumentów](#).

Zgodnie z właściwymi przepisami ustawowymi skargi i zawiadomienia należy składać na piśmie lub w formie elektronicznej; można je również składać osobiście.

Skargi można składać w formie elektronicznej za pośrednictwem tej [strony internetowej](#).

Skargę lub zawiadomienie należy złożyć w imieniu skarżącego lub zawiadamiającego.

Skarga lub zawiadomienie zostaną rozpatrzone w przewidzianym prawem terminie (zgodnie z rozporządzeniem rządu nr 27/2002), pod warunkiem że dołączono do nich wszystkie niezbędne dokumenty potwierdzające, tj. fakturę do celów podatkowych, paragon z kasy lub inny rachunek, odnośną umowę lub kartę gwarancyjną lub inne dokumenty, stosownie do przypadku.

Aby komisariaty mogły rozpatrzyć daną skargę, musi ona spełniać powyższe warunki. W przeciwnym razie zostanie pozostawiona bez rozpatrzenia z powodu braku informacji.

KRAJOWA AGENCJA UBEZPIECZENIA ZDROWOTNEGO (CASA NAȚIONALĂ DE ASIGURĂRI DE SĂNĂTATE – CNAS)

Adres:

Calea Călărașilor nr. 248, Bl. S19, Sector 3, 030634, București

Strona internetowa: [http://www.cnas.ro/](http://www.cnas.ro)

Adres e-mail: republ1@casan.ro

Tel.: (+40) (0) 37-2309236

Faks: (+40) (0) 37-2309165

Prezentacja instytucji:

Krajowa Agencja Ubezpieczenia Zdrowotnego (CNAS) jest autonomiczną instytucją publiczną posiadającą osobowość prawną, mającą znaczenie dla interesu państwowego. Jej zadaniem jest zapewnienie spójnego i skoordynowanego funkcjonowania systemu społecznego ubezpieczenia zdrowotnego w Rumunii.

Podstawa prawna:

nadzwyczajny dekret rządowy nr 150/20 listopada 2002 r.;

nadzwyczajny dekret rządowy nr 180/2000;

ustawa nr 145/1997.

Cele:

opracowanie i prowadzenie społecznego systemu ubezpieczenia zdrowotnego zapewniającego poszanowanie praw osób ubezpieczonych i zaspokojenie ich potrzeb.

Cele ogólne:

zabezpieczenie osób ubezpieczonych przed wysokimi kosztami opieki zdrowotnej w przypadku choroby lub wypadku;
zapewnienie, by osoby ubezpieczone były objęte powszechną, sprawiedliwą i niedyskryminującą ochroną pod warunkiem efektywnego wykorzystywania rumuńskiego Jednolitego Funduszu Ubezpieczenia Zdrowotnego (Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate).

Cele szczegółowe:

zapewnienie dostępu do opieki zdrowotnej, leków i wyrobów medycznych;
zapewnienie sprawiedliwej i niedyskryminującej ochrony pod warunkiem efektywnego wykorzystywania Jednolitego Funduszu Ubezpieczenia Zdrowotnego;
zwiększenie zadowolenia osób ubezpieczonych z jakości świadczonych usług;
zwiększenie dostępu osób ubezpieczonych do informacji.

**RADA STAŁA DS. WYBORÓW
(AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ)****Adres siedziby:**

Str. Stavropoleos, Nr. 6, București, Sector 3, 030084

Tel.: (+40) (0)21-3100824

Strona internetowa: <https://www.roaep.ro/prezentare/en/>

Adres e-mail: comunicare@roaep.ro

Prezentacja instytucji:

Rada Stała ds. Wyborów jest niezależną instytucją administracyjną posiadającą osobowość prawną i uprawnienia ogólne w kwestiach związanych z wyborami. Jej zadanie polega na zapewnieniu właściwej organizacji i prawidłowego przebiegu wyborów i referendum oraz zapewnieniu, by finansowanie partii politycznych i kampanii wyborczych było zgodne z konstytucją oraz właściwymi przepisami, a także normami międzynarodowymi i europejskimi.

Podstawa prawna:

uchwała nr 4 z dnia 22 czerwca 2016 r. o zatwierdzeniu regulaminu organizacji i funkcjonowania Rady Stałej ds. Wyborów oraz eksperckiego centrum wyborczego (Centrul „Expert electoral”);
ustawa nr 334/2006 o finansowaniu działalności partii politycznych i kampanii wyborczych, ponownie ogłoszona;
ustawa nr 208/2015 o wyborach do Senatu i Izby Deputowanych oraz organizacji i funkcjonowaniu Rady Stałej ds. Wyborów, z późniejszymi zmianami i uzupełnieniami.

Cele:

zapewnienie regularnej, wolnej i sprawiedliwej procedury wyborczej oraz skutecznego i przejrzystego wykorzystywania zasobów ludzkich, finansowych i gospodarczych;
zapewnienie, by partie polityczne i kampanie wyborcze były finansowane w sposób prawidłowy i przejrzysty;
zapewnienie zintegrowanego podejścia do zarządzania procedurą wyborczą.

Funkcje (wykaz nie jest wyczerpujący):

funkcja strategiczna: zapewnienie wyznaczenia celów sektorowych w obszarze działalności Rady;
funkcja regulacyjna: zapewnienie opracowania i przedłożenia do zatwierdzenia ram prawnych wymaganych do wypełnienia obowiązków strategicznych w kwestiach wyborczych oraz opracowanie i zatwierdzenie norm i obowiązkowych zasad technicznych dla wszystkich podmiotów i organów, którym powierzono zadania związane z wyborami;
funkcja kierownicza: zapewnienie organizacji i koordynacji działań oraz zasobów wymaganych do przeprowadzenia procedur wyborczych;
funkcja organu państwowego: zapewnienie monitorowania i ogólnokrajowego stosowania przepisów odnoszących się w szczególności do systemu wyborczego oraz przepisów przyjętych w celu modernizacji rumuńskiego systemu wyborczego, a także zapewnienia jego powiązania z systemami wyborczymi innych państw członkowskich UE;
funkcja kontrolna: zapewnienie kontroli przestrzegania przepisów oraz – w stosownych przypadkach – stosowania kar przewidzianych w przepisach.
Informacje dotyczące innych funkcji można znaleźć [tutaj](#).

Zadania (wykaz nie jest wyczerpujący):

sporządzanie wniosków dotyczących logistyki związanej z przeprowadzaniem wyborów oraz wysyłanie tego rodzaju wniosków do rządu i zainteresowanych organów lokalnych, a także monitorowanie ich wdrażania;
monitorowanie metody wytyczania granic okręgów wyborczych i wyboru pomieszczeń przeznaczonych na lokale wyborcze oraz lokalizacji komisji wyborczych;
monitorowanie terminowości dostarczenia sprzętu i wyposażenia lokali wyborczych: standardowych urn wyborczych i kabin do głosowania, pieczęci i poduszek do pieczęci, kontenerów, w których transportowane są urny wyborcze, itd.; oraz monitorowanie bezpieczeństwa przechowywania tego rodzaju sprzętu i wyposażenia w okresach pomiędzy kolejnymi wyborami;
monitorowanie metody zapewnienia dostępności niezbędnych środków finansowych z odpowiednim wyprzedzeniem, aby rozłożyć w czasie obsługę logistyczną związaną z przeprowadzaniem wyborów;
monitorowanie bezpieczeństwa lokali wyborczych, urn i innych dokumentów oraz materiałów wymaganych podczas wyborów;
monitorowanie sporządzania i drukowania stałych list wyborczych;
monitorowanie i kontrola aktualizacji spisu wyborców.
Informacje dotyczące innych zadań można znaleźć [tutaj](#).

**RUMUŃSKI INSTYTUT PRAW CZŁOWIEKA
(INSTITUTUL ROMÂN PENTRU DREPTURILE OMULUI - IRDO)****Adres:**

B-dul Nicolae Bălcescu nr. 21, Sector 1, București

Tel.: (+40) (0)21-3114921

Strona internetowa: <https://irdo.ro/english/index.php>

Adres e-mail: office@irdo.ro

Prezentacja instytucji:

Rumuński Instytut Praw Człowieka jest niezależną krajową instytucją, której powierzono – zgodnie z ustawą ustanawiającą – zadania w obszarze badań, szkolenia, rozpowszechniania informacji oraz udzielania porad eksperckich. Ustawa ta zapewnia również gwarancje niezależności i bezstronności zgodnie z kryteriami ustanowionymi przez Organizację Narodów Zjednoczonych i Radę Europy, w których zaleca się utworzenie tego rodzaju instytucji w każdym demokratycznym państwie.

W wykonywaniu wszystkich szczególnych zadań w obszarze badań, szkolenia oraz udzielania informacji i porad eksperckich Rumuński Instytut Praw Człowieka stale kieruje się zarówno zasadami i normami określonymi w umowach międzynarodowych w zakresie praw człowieka, jak i odpowiednim orzecznictwem sądów międzynarodowych.

Ponadto członkowie Rumuńskiego Instytutu Praw Człowieka są wybierani do struktur szeregu podmiotów zajmujących się promowaniem praw człowieka oraz ich ochroną.

Z usług Instytutu może skorzystać każdy, kto tego potrzebuje. Teksty podstawowych dokumentów i odniesienia bibliograficzne są udostępniane nieodpłatnie lub jedynie po kosztach ich powielenia.

Instytucje lub podmioty naukowe mogą zawierać z Instytutem umowy na przeprowadzenie specjalistycznych prac badawczych; Instytut może również sporządzać opinie na wniosek wyspecjalizowanych forów w Rumunii i za granicą. Koszty tego rodzaju usług ustala kierownictwo Instytutu.

Podstawa prawna:

ustawa nr 9/1991 o utworzeniu Rumuńskiego Instytutu Praw Człowieka

Cel:

Celem Instytutu jest zapewnienie, by podmioty publiczne, stowarzyszenia pozarządowe i obywatele rumuńscy byli właściwie poinformowani o kwestiach związanych z prawami człowieka oraz o sposobie zagwarantowania ochrony praw człowieka w innych państwach, w szczególności w państwach uczestniczących w Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie.

Jednocześnie Instytut stara się zwiększać wiedzę podmiotów międzynarodowych oraz zagranicznej opinii publicznej na temat obowiązujących ustaleń praktycznych mających na celu zapewnienie przestrzegania i ochrony praw człowieka w Rumunii.

Działalność Rumuńskiego Instytutu Praw Człowieka:

utworzenie i prowadzenie dostępnego dla wszystkich użytkowników ośrodka dokumentacji obejmującego teksty konwencji międzynarodowych, ustaw, dokumentów, badań i publikacji w zakresie praw człowieka oraz referencje bibliograficzne, a także zarządzanie wspomnianym ośrodkiem;
informowanie podmiotów publicznych, organizacji pozarządowych i obywateli, w szczególności poprzez zwiększanie ich wiedzy na temat międzynarodowych dokumentów, praktyk i zwyczajów w dziedzinie praw człowieka, w tym w stosownych przypadkach poprzez sporządzanie tłumaczeń;
organizacja programów szkoleniowych dostosowanych do potrzeb osób, na których spoczywają szczególne obowiązki w zakresie ochrony praw człowieka albo opracowanych w celu zwiększania wiedzy o kwestiach związanych z prawami człowieka wśród szerszego kręgu odbiorców;
udzielanie informacji – regularnie albo na wniosek – o wysiłkach podejmowanych przez rząd i organy pozarządowe w Rumunii w celu promowania i ochrony praw człowieka oraz o podobnych wysiłkach podejmowanych w innych państwach, jak również o zobowiązaniach międzynarodowych zaciągniętych przez Rumunię i sposobie ich wykonywania;
dostarczanie komisjom parlamentarnym – na ich wniosek – dokumentów dotyczących kwestii związanych z prawami człowieka poruszonych w projektach przepisów i innych kwestii analizowanych przez Parlament;
przeprowadzanie badań w zakresie różnorodnych aspektów promowania praw człowieka i ich przestrzegania w Rumunii oraz za granicą;
publikowanie biuletynu praw człowieka i zapewnianie jego rozpowszechniania na szeroką skalę, w tym poprzez sporządzanie tłumaczeń na inne języki;
organizowanie badań opinii publicznej na temat różnych kwestii związanych z ochroną praw człowieka w Rumunii.

Dodatkowe informacje dotyczące Rumuńskiego Instytutu Praw Człowieka można uzyskać na [stronie internetowej tej instytucji](#).

Ostatnia aktualizacja: 22/08/2018

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Prawa podstawowe - Słowenia

Sądy krajowe

http://www.sodisce.si/sodisca/sodni_sistem/seznam_sodisc/

Sąd Konstytucyjny Republiki Słowenii (*Ustavno sodišče Republike Slovenije*)

Beethovnova ulica 10

1001 Ljubljana

p. p. 1713

Tel.: + 386 (01) 477 64 00 + 386 (01) 477 64 15

E-mail: info@us-rs.si

Sąd Administracyjny Republiki Słowenii (*Upravno sodišče Republike Slovenije*)

Fajfarjeva 33

1000 Ljubljana

Tel.: + 386 (01) 47 00 100

Faks: + 386 (01) 47 00 150

E-mail: urad.uprij@sodisce.si

Wydział Zamiejscowy Sądu Administracyjnego w Mariborze (*Zunanji oddelek sodišča v Mariboru*)

Tel.: + 386 (02) 230 20 30

Faks: + 386 (02) 230 20 48

E-mail: oddelek.uprmb@sodisce.si

Wydział Zamiejscowy Sądu Administracyjnego w Nowej Goricy (*Zunanji oddelek sodišča v Novi Gorici*)

Tel.: + 386 (05) 33 55 200

Faks: + 386 (05) 33 55 221

E-mail: oddelek.uprng@sodisce.si

Wydział Zamiejscowy Sądu Administracyjnego w Celju (*Zunanji oddelek sodišča v Celju*)

Tel.: + 386 (03) 42 75 380

Faks: + 386 (03) 42 75 388

E-mail: oddelek.uprce@sodisce.si

Krajowe instytucje praw człowieka

Zob. Rzecznik Praw Obywatelskich

Rzecznik Praw Obywatelskich

W celu zagwarantowania ogólnej pojętej ochrony praw człowieka oraz podstawowych wolności w Republice Słowenii powołano do życia instytucję Rzecznika Praw Obywatelskich. Rzecznik Praw Obywatelskich, wraz z czworgiem zastępców oraz grupą asystentów, przyjmuje skargi od osób, które twierdzą, że **decyzja organu administracji rządowej, samorządowej lub osoby prawnej prawa publicznego doprowadziła do naruszenia praw człowieka lub podstawowych wolności**. Funkcjonowanie instytucji Rzecznika Praw Obywatelskich uregulowano w ustawie o Rzeczniku Praw Obywatelskich z 1994 r. (Zakon o Varuhu človekovih pravic).

Rzecznik Praw Obywatelskich może:

weszać sprawę naruszenia do usunięcia tego naruszenia lub do zaprzestania działalności stanowiącej naruszenie;

zaproponować zapłatę odszkodowania za poniesioną szkodę;

na wniosek i za zgodą osoby zgłaszającej naruszenie **zwrócić się z wnioskiem do Sądu Konstytucyjnego o ocenę zgodności z konstytucją i legalności poszczególnych przepisów lub aktów prawnych**;

wnieść skargę konstytucyjną w związku z naruszeniem określonego prawa;

wnioskować do rządu lub parlamentu o zmianę przepisów ustawowych i innych regulacji;

doradzać wszelkim organom objętym zakresem jego właściwości w celu usprawnienia ich funkcjonowania oraz poprawy relacji z petentami;

swobodnie rozpowszechniać swoje opinie w konkretnych sprawach mających związek z naruszeniem praw i wolności, niezależnie od rodzaju lub stopnia zaawansowania postępowania toczącego się przed uprawnionym organem.

Rzecznik Praw Obywatelskich nie może podejmować działań ani też **usuwać naruszeń lub nieprawidłowości w imieniu ani w zastępstwie właściwego organu administracji rządowej lub samorządowej albo osoby prawnej prawa publicznego**.

Do usunięcia naruszenia lub nieprawidłowości zobowiązany jest ten sam podmiot, który się ich dopuścił. Poza wyjątkowymi przypadkami Rzecznik Praw Obywatelskich **nie może badać spraw zawisłych przed sądami**.

Na mocy obowiązujących przepisów kompetencje Rzecznika Praw Obywatelskich nie obejmują sektora prywatnego, w związku z czym nie może on podjąć interwencji na przykład w razie naruszenia praw człowieka przez spółkę prawa prywatnego. W takim przypadku może jednak zwrócić się z wnioskiem o interwencję do organu administracji rządowej, organu administracji samorządowej lub osoby prawnej prawa publicznego, które monitorują działalność danej spółki lub osoby fizycznej.

Nadzór rzecznika obejmuje także zakłady karne oraz sposób traktowania osób, które zostały zatrzymane lub wobec których zastosowano ograniczenie wolności. Nadzór ten prowadzony jest we współpracy z organizacjami pozarządowymi i humanitarnymi.

Do kompetencji rzecznika należy prowadzenie działań monitorujących, wydawanie pouczeń oraz udzielanie porad, przy czym nie ma on uprawnień do wydawania decyzji urzędowych.

Rzecznik Praw Obywatelskich organizuje działalność rzeczników dzieci, którzy są członkami sieci wolontariuszy, zapewniającej wszystkim dzieciom równy dostęp do usług rzecznictwa.

Celem rzecznictwa praw dzieci jest pomoc dzieciom w wyrażaniu ich opinii we wszystkich postępowaniach sądowych i sprawach, w których mogą być stroną, oraz przekazywanie tej opinii właściwym organom i organizacjom, tak aby mogły one decydować o przysługujących dziecku prawach i świadczeniach. Rzecznik dziecka nie jest jego przedstawicielem prawnym. Pomoc oznacza zapewnienie dzieciom wsparcia psychospołecznego, porozmawianie z nimi o ich życzeniach, uczuciach i opiniach, o stosowanych procedurach i podejmowanych krokach (w odpowiedni dla nich sposób), współpraca z nimi w celu znalezienia właściwego rozwiązania i towarzyszenie im, gdy stykają się z organami i instytucjami, które decydują o przysługujących im prawach i świadczeniach.

Dane do kontaktu:

Varuh človekovih pravic RS

Dunajska cesta 56 (4. nadstropje)

1109 Ljubljana

Tel.: 01 475 00 50

Bezpłatna infolinia 080 15 30

Faks: 01 475 00 40

E-mail: info@varuh-rs.si

<https://www.varuh-rs.si/>

Wyspecjalizowane organy ds. ochrony praw człowieka

Rzecznik Praw Dziecka (Varuh otrokovih pravic)

Wyspecjalizowany zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich, który funkcjonuje w ramach struktur Biura Rzecznika Praw Obywatelskich.

Rzecznik ds. Równości (Zagovornik načela enakosti)

Zadaniem rzecznika jest zapobieganie i eliminowanie przypadków dyskryminacji w Słowenii.

WNIOSKI (SKARGI): Rzecznik rozpatruje wnioski lub skargi dotyczące zarzutów dyskryminacji. W wyniku postępowania wydaje niewiążącą prawnie opinię stwierdzającą, czy w danym przypadku doszło do dyskryminacji, czyli czy wnioskodawca doświadczył nierównego traktowania ze względu na swoją sytuację osobistą. Wydaje też zalecenia skierowane do sprawców naruszeń, w których wskazuje, jak usunąć naruszenie oraz jego przyczyny i konsekwencje. Poprzez tego rodzaju nieformalną mediację rzecznik stara się doprowadzić do usunięcia naruszenia i jednocześnie do poprawy przyszłych praktyk. Jeżeli problemu nie uda się rozwiązać w ten sposób, rzecznik może jednak zwrócić się do właściwych organów z zawiadomieniem o popełnieniu przestępstwa. Postępowanie przed rzecznikiem jest bezpłatne i ma charakter poufny.

POMOC: Rzecznik świadczy pomoc w zakresie zapewniania ochrony prawnej przed dyskryminacją także w ramach innych postępowań, na przykład poprzez informowanie zainteresowanych o przysługujących im środkach prawnych oraz sposobach skorzystania z nich w postępowaniach przed innymi organami państwowymi.

PORADY: Do rzecznika można zwrócić się z prośbą o wydanie opinii stwierdzającej, że konkretne działanie stanowi lub może stanowić przejaw dyskryminacji, jak również z prośbą o poradę na temat możliwości podjęcia działań mających na celu uniknięcie dyskryminacji oraz na temat skutecznego zagwarantowania prawa do równego traktowania.

INFORMACJE: Rzecznik udziela ogólnych informacji dotyczących zagadnień związanych z dyskryminacją oraz bieżącą sytuacją w tym zakresie na terytorium Słowenii.

Dane do kontaktu:

Zagovornik načela enakosti

Železna cesta 16, 1000 Ljubljana

Tel.: +386 (0)1 / 473 55 31

E-mail: gp@zagovornik-rs.si

<http://www.zagovornik.si/>

Wskazana powyżej strona internetowa zawiera pełne wersje wszystkich podstawowych informacji w języku angielskim, francuskim, niemieckim, włoskim, węgierskim, serbskim, bośniackim, albańskim i romskim.

<http://www.zagovornik.gov.si/si/o-zagovorniku/kdo-je-zagovornik/index.html>

<http://www.zagovornik.gov.si/si/o-zagovorniku/osebna-izkaznica/index.html>

Rzecznik ds. Informacji (Informacijski pooblaščenec)

Rzecznik ds. Informacji zajmuje się zgłoszeniami naruszeń w zakresie ochrony danych osobowych na podstawie przepisów ustawy o ochronie danych osobowych z 2004 r. (Zakon o varstvu osebnih podatkov) oraz przepisów sektorowych w zakresie szczegółowych zagadnień dotyczących danych osobowych (np. ustawy o dowodach tożsamości – Zakon o osebni izkaznici). Rzecznik podejmuje działania z własnej inicjatywy w razie powzięcia wiadomości o potencjalnym naruszeniu ochrony danych osobowych, a także przeprowadza inspekcje – również w przypadku braku zgłoszonych skarg. Krajowi inspektorzy odpowiedzialni za ochronę danych osobowych zatrudnieni w Biurze Rzecznika ds. Informacji przeprowadzają odpowiednie kontrole, w wyniku których rzecznik może zażądać dokonania korekty danych osobowych, stwierdzić wystąpienie naruszenia w przypadku bezprawnego gromadzenia lub przetwarzania danych osobowych oraz nałożyć karę grzywny na administratorów danych osobowych. Od decyzji rzecznika przysługuje skarga administracyjna, którą wnosi się do Sądu Administracyjnego Republiki Słowenii.

Dane do kontaktu:

Informacijski pooblaščenec

Zaloška 59

1000 Ljubljana

Tel.: 01 230 97 30

Faks: 01 230 97 78

E-mail: gp.ip@ip-rs.si

<https://www.ip-rs.si/>

Ostatnia aktualizacja: 16/12/2021

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Uwaga: niedawno wprowadzono na tej stronie zmiany w oryginalnej wersji językowej [sk](#). Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

Prawa podstawowe - Słowacja

Sądy krajowe

Krajowe instytucje ochrony praw człowieka

Rzecznik praw obywatelskich

Wyspecjalizowane organy ds. ochrony praw człowieka

Inne

Sądy krajowe

[Zoznam súdov](#)

Prawne ramy ochrony praw człowieka i podstawowych wolności na Słowacji stanowi Konstytucja Republiki Słowackiej (ustawa nr 460/1992 z późn. zm.).

Konstytucja Słowacji stanowi podstawowy akt prawny Słowacji, nadrzędny wobec wszystkich innych aktów legislacyjnych. Drugi rozdział Konstytucji Słowacji (art. 11– art.54) **przewiduje ogólną ochronę podstawowych praw i wolności**, czyli podstawowych praw i wolności człowieka (nazywanych w międzynarodowych dokumentach prawami obywatelskimi), praw politycznych, praw mniejszości narodowych i grup etnicznych, praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych, praw do ochrony środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego oraz prawa do ochrony sądowej i innych form ochrony. Podstawowe prawa i wolności gwarantowane są na Słowacji wszystkim, niezależnie od płci, rasy, koloru skóry, języka, wyznania lub religii, poglądów politycznych lub innych, pochodzenia narodowego lub społecznego, przynależności do grupy narodowej lub etnicznej, statusu majątkowego, rodzinnego lub innego statusu. Nikogo nie może spotkać krzywda, ani nikt nie może być faworyzowany lub dyskryminowany na tych podstawach. Nie można naruszać praw żadnej osoby ze względu na to, że zdecydowała się ona skorzystać ze swoich podstawowych praw i wolności (art. 12 ust. 2 i 4 słowackiej konstytucji). Z wyjątkiem praw i wolności wyraźnie zastrzeżonych jedynie dla obywateli Republiki Słowackiej, obcokrajowcom przysługują na Słowacji podstawowe prawa i wolności zagwarantowane w słowackiej konstytucji, w tym prawo do azylu (art. 52 ust. 2 i art. 53 słowackiej konstytucji). Warunki wykonywania podstawowych praw i wolności oraz ograniczenia do nich, jak również zakres obowiązków w przypadku wojny, działań wojennych, nadzwyczajnych okoliczności lub stanu wyjątkowego zostały ustanowione w ustawie konstytucyjnej o bezpieczeństwie państwa w przypadku wojny, działań wojennych, nadzwyczajnych okoliczności lub stanu wyjątkowego (ustawa nr 227/2002).

Zgodnie z art. 46 konstytucji słowackiej **każda osoba może, zgodnie z procedurą ustanowioną w ustawie, dochodzić swoich praw** przed niezawisłym i bezstronnym **sądem** lub, w przypadkach określonych ustawą, przed innym organem Republiki Słowackiej. W praktyce może istnieć szeroki zakres praw człowieka, tzn. praw człowieka i podstawowych wolności, które można zdefiniować w prawie, jak również praw człowieka i podstawowych wolności, których nie można w nim zdefiniować. Zakres takich praw i wolności może obejmować prawa obywatelskie, polityczne, gospodarcze, społeczne, kulturalne i inne prawa zagwarantowane słowacką konstytucją, innymi ustawami konstytucyjnymi, ustawami zwykłymi lub innymi przepisami oraz międzynarodowymi traktatami dotyczącymi praw człowieka i podstawowych wolności (międzynarodowe prawo dotyczące praw człowieka), którymi związana jest Słowacja. Z zakresu kompetencji sądów nie można wykluczyć możliwości orzekania w sprawach podstawowych praw i wolności.

Każda osoba, która twierdzi, że **jej prawa zostały naruszone decyzją organu publicznego** może wystąpić do sądu o kontrolę tej decyzji, chyba że ustawa stanowi inaczej. Konstytucja Słowacji i inne właściwe przepisy gwarantują **wszystkim prawo do odszkodowania za szkodę wywołaną bezprawnym orzeczeniem sądu lub bezprawną decyzją innego organu lub władzy publicznej albo spowodowaną przez nieprawidłową procedurę urzędową**. Szczegółowe uregulowania ustanowiono w ustawie nr 514/2003 o odpowiedzialności za szkodę wywołaną wykonywaniem władzy publicznej i zmieniającej niektóre inne akty. Ustawa ta reguluje kwestię odpowiedzialności państwa za szkodę spowodowaną przez organy publiczne wykonujące władzę publiczną, odpowiedzialności gmin i jednostek terytorialnych wyższego szczebla za szkodę spowodowaną przez organy władzy lokalnej podczas wykonywania ich kompetencji, wstępnego rozpatrywania roszczeń odszkodowawczych oraz prawa do odszkodowania na zasadzie regresu.

Zgodnie z art. 46 słowackiej konstytucji, cytowanym powyżej, art. 3 kodeksu postępowania cywilnego **gwarantuje prawo do sądowego dochodzenia ochrony praw, które zostały zagrożone lub naruszone**. Kodeks postępowania cywilnego ustanawia procedury, których powinny przestrzegać sądy i uczestnicy spraw cywilnych w celu zagwarantowania **sprawiedliwej ochrony praw i słusznym interesów** uczestników oraz postępowania zgodnego z prawem, uczciwego wypełniania obowiązków oraz poszanowania praw innych. W trakcie rozpatrywania spraw cywilnych sądy rozpatrują spory i inne sprawy prawne oraz wydają rozstrzygnięcia, egzekwują zastosowanie orzeczeń, którym nie podporządkowano się dobrowolnie oraz dopilnowują, by **nie doszło do naruszenia praw lub prawnie chronionych interesów** osób fizycznych i prawnych, a także by tych praw nie nadużywano na szkodę takich osób.

Zgodnie z art. 7 ust. 1 i 2 Kodeksu postępowania cywilnego w postępowaniu cywilnym sądy rozpatrują i rozstrzygają **spory oraz inne sprawy prawne dotyczące prawa cywilnego, prawa pracy, prawa rodzinnego, prawa handlowego i prawa gospodarczego**, chyba że sprawy te zgodnie z prawem rozpatrywane są i rozstrzygane przez jakieś inne organy. W postępowaniu cywilnym sądy kontrolują również legalność decyzji podjętych przez organa publiczne oraz legalność decyzji, środków i innych interwencji organów publicznych, jak również orzekają o zgodności z prawem środków prawnych przyjętych przez organy lokalne w sprawach dotyczących władzy lokalnej, a także, jeżeli chodzi o realizację zadań władzy państwowej, spójność z regulacjami rządowymi i zarządzeniami ministerialnymi oraz zarządzeniami innych centralnych organów państwowych, chyba że prawo stanowi, iż sprawy te rozpatrują i rozstrzygają inne organy. Inne sprawy są rozstrzygane i rozpatrywane przez sądy cywilne jedynie wtedy, gdy tak przewiduje prawo.

Sądy powszechne na Słowacji

Na Słowacji sprawy sądowe rozstrzygają niezależnie i bezstronnie sądy. Na wszystkich szczeblach sprawy sądowe oddzielone są od spraw, którymi zajmują się organy państwowe.

Postępowanie przed sądem opiera się na zasadzie dwuinstancyjności, zgodnie z którą można odwołać się od orzeczeń sądów wydanych w pierwszej instancji (przez sądy rejonowe). Odwołania, które stanowią odpowiedni środek ochrony prawnej, rozpatrywane są w drugiej instancji przez sądy wyższego rzędu (sądy okręgowe).

Na system sądów powszechnych składają się: Sąd Najwyższy Republiki Słowackiej, Specjalny Sąd Karny, 8 sądów okręgowych i 45 sądów rejonowych, które rozstrzygają wszystkie sprawy, które nie zostały zastrzeżone dla Trybunału Konstytucyjnego Republiki Słowackiej; tzn. orzekają w sprawach cywilnych i karnych, a także dokonują kontroli legalności decyzji podjętych przez organy państwowe i realizowanych przez nie procedur (wymiar sprawiedliwości w sprawach administracyjnych), jeżeli tak przewiduje prawo. Słowacja nie ma obecnie sądów wojskowych ustanowionych prawem.

Wymiar sprawiedliwości w sprawach administracyjnych

Kontrolę legalności decyzji podjętych przez organy państwowe i realizowanych przez nie procedur regulują przepisy części piątej Kodeksu postępowania cywilnego (ustawa nr 99/1963 z późn. zm.).

W ramach wymiaru sprawiedliwości w sprawach administracyjnych sądy dokonują kontroli na podstawie skarg lub odwołań dotyczących legalności decyzji podjętych przez organy publiczne lub przeprowadzanych przez nie procedur. W ramach wymiaru sprawiedliwości w sprawach administracyjnych sądy dokonują kontroli legalności decyzji podjętych przez organy publiczne, organy władzy lokalnej oraz organy zainteresowanych jednostek władzy lokalnej i inne osoby prawne, jak również osoby fizyczne lub przeprowadzanych przez nie procedur, o ile są one uprawnione z mocy prawa do wydawania decyzji rozstrzygających o prawach i obowiązkach osób fizycznych i prawnych w dziedzinie administracji publicznej („decyzje i procedury organów administracji”). „Decyzje i procedury organów administracji” oznaczają decyzje wydane przez nie w postępowaniu administracyjnym oraz inne decyzje ustanawiające, zmieniające lub znoszące prawa i obowiązki osób fizycznych lub prawnych, lub które mogą bezpośrednio wpłynąć na prawa, prawnie chronione interesy lub zobowiązania osób fizycznych lub prawnych. „Procedura przeprowadzana przez organ administracji” obejmuje także bezczynność. Sądy uczestniczące w wymiarze sprawiedliwości w sprawach administracyjnych rozstrzygają wnioski o nałożenie na organy publiczne obowiązku stanowienia o prawach i obowiązkach osób fizycznych i prawnych w dziedzinie administracji publicznej oraz o środkach na rzecz egzekwowania stosowania decyzji poprzez procedurę określoną w art. 250b i 250u. Sądy uczestniczące w wymiarze sprawiedliwości w sprawach administracyjnych działają na rzecz ochrony przed nielegalnymi interwencjami ze strony organów publicznych, rozstrzygają również kwestię wykonalności decyzji zagranicznych organów administracyjnych. W sprawach wyborczych oraz sprawach dotyczących rejestracji partii i ruchów politycznych, sądy orzekają i wydają rozstrzygnięcia zgodnie z przepisami tej części i w zakresie określonym przepisami szczególnymi. W odpowiednich przypadkach i zgodnie z przepisami tej części, sądy orzekają również i wydają rozstrzygnięcia, gdy nakazują to przepisy szczególne, lub gdy traktaty międzynarodowe, którymi związana jest Słowacja, wymagają kontroli decyzji wydanych przez organa publiczne.

Te szczególne przypadki mogą obejmować następujące sytuacje:

pozywy lub decyzje dotyczące skarg złożonych na decyzji podjęte przez organy administracyjne lub przeprowadzone przez nie procedury;
pozywy lub decyzje dotyczące odwołań złożonych od decyzji podjętych przez organy administracyjne, które nie stały się jeszcze ostateczne;
skargi na bezczynność organów publicznych;
pozywy mające na celu ochronę przed nielegalnymi interwencjami ze strony organów publicznych;
specjalne rodzaje pozewów (takich jak pozywy w sprawach wyborczych).

Kwestie te regulują szczegółowo art. 244-250zg Kodeksu postępowania cywilnego.

Sądy nie są uprawnione do zmiany przepisów przyjętych przez władzę wykonawczą (ustawodawstwo wtórne). Jednakże na mocy art. 144 ust. 2 Konstytucji Słowacji, jeżeli sąd uzna, że jakiegokolwiek inne **przepisy** lub ich część albo indywidualny przepis dotyczący rozpatrywanej sprawy **narusza Konstytucję, ustawę konstytucyjną, mający „priorytet” traktat międzynarodowy** (na mocy art. 7 ust. 5 Konstytucji) **lub ustawę, zawieszając postępowanie i wszczynając postępowanie przez Trybunałem Konstytucyjnym** (na mocy art. 125 ust. 1). Opinia prawna Trybunału Konstytucyjnego zawarta w jego orzeczeniu wiąże sąd. Jednakże wszczęcie postępowania przez Trybunałem Konstytucyjnym nie zwalnia sądu z obowiązku wydania orzeczenia w prawnie przewidzianym trybie.

Trybunał Konstytucyjny Republiki Słowackiej

Ústavný súd Slovenskej republiky (Trybunał Konstytucyjny Republiki Słowackiej)

Hlavná 110

042 65 Košice 1

SŁOWACJA

Tel.: +421 55 7207211

Faks: +421 55 6227639 (prezes)

E-mail: info@concourt.sk

Strona internetowa: <http://www.concourt.sk/>

Trybunał Konstytucyjny Republiki Słowackiej (zwany dalej „Trybunałem Konstytucyjnym”) został ustanowiony Konstytucją Republiki Słowackiej, nr 460/1992, jako niezależny organ sądowy mający na celu ochronę konstytucyjności prawa. Jego uprawnienia i właściwość regulują artykuły 124-140 Konstytucji Republiki Słowackiej, ze zmianami. Szczegółowe aspekty organizacji Trybunału Konstytucyjnego, postępowanie przez Trybunałem oraz status jego sędziów reguluje ustawa nr 38/1993, z późniejszymi zmianami.

Zgodnie z art. 79 ustawy nr 38/1993, Zgromadzenie Ogólne Trybunału Konstytucyjnego przyjęło regulamin Trybunału Konstytucyjnego (uchwała nr 114 /1993, ze zmianami), który reguluje bardziej szczegółowo: wewnętrzną organizację pracy Trybunału w toku przygotowań do postępowania oraz orzekania; sprawy związane ze statusem Zgromadzenia Ogólnego, prezydium, sędziami sprawozdawcami, biegłymi i innymi osobami uczestniczącymi w działalności Trybunału Konstytucyjnego; jak również postępowanie dyscyplinarne wobec sędziów.

Trybunał Konstytucyjny wszczynają postępowanie na wniosek złożony przez:

- a) co najmniej jedną piątą członków Rady Narodowej Republiki Słowackiej,
- b) prezydenta Republiki Słowackiej,
- b) rząd Republiki Słowackiej,
- d) sąd, z związku z jego działalnością orzeczniczą,
- e) Prokuratora Generalnego Republiki Słowackiej,
- f) Publicznego obrońcę Praw (rzecznika praw obywatelskich) w sprawach z zakresu zgodności ustaw z aktami wymienionymi w art. 125 ust. 1, jeżeli ich dalsze stosowanie może godzić w podstawowe prawa i wolności, prawa człowieka i podstawowe wolności zawarte w konwencjach międzynarodowych ratyfikowanych przez Republikę Słowacką oraz ogłoszonych w sposób przewidziany prawem,
- g) każdą osobę, o której prawach rozstrzyga się w trybie określonym w art. 127 i art. 127a konstytucji.

Wszczęcie postępowania następuje z dniem doręczenia wniosku do Trybunału Konstytucyjnego.

Artykuł 127 a konstytucji Republiki Słowackiej reguluje instytucję skargi konstytucyjnej, z którą może wystąpić osoba fizyczna lub prawna (skarżący) zarzucająca naruszenie podstawowych praw lub wolności ostateczną decyzją, środkiem lub inną interwencją, z wyłączeniem przypadków rozstrzygnięcia przez inny sąd orzeczenia o ochronie tych podstawowych praw lub wolności.

Poza informacjami ogólnymi skarga musi zawierać:

- a) wskazanie, jakie podstawowe prawa lub wolności zostały zdaniem skarżącego naruszone,
- b) wskazanie ostatecznej decyzji, środka lub innego rodzaju interwencji naruszających prawa lub wolności,
- c) stronę, przeciwko której skierowana jest skarga.

Do skargi należy dołączyć kopię ostatecznej decyzji, dokument zawierający opis środka lub dowód podjęcia innego rodzaju interwencji. Jeżeli skarżący żąda odpowiedniego zadośćuczynienia finansowego, musi wskazać jego kwotę oraz uzasadnić żądanie. Uczestnikami postępowania są skarżący oraz strona, przeciwko której skierowana jest skarga. Wniesienie skargi nie wstrzymuje wykonania zaskarżonego środka.

Na wniosek skarżącego, Trybunał Konstytucyjny może postanowić o zastosowaniu środka tymczasowego i wstrzymać wykonalność zaskarżonej ostatecznej decyzji, środka lub innego rodzaju interwencji, jeżeli takie rozwiązanie nie koliduje z ważnym interesem publicznym, a wykonanie zaskarżonej ostatecznej decyzji, środka lub innej interwencji spowodowałoby większą szkodę dla skarżącego, niż szkoda dla innych osób wynikająca ze wstrzymania wykonalności; w szczególności Trybunał nakazuje organowi, który według skarżącego naruszył podstawowe prawa lub wolności skarżącego, czasowe wstrzymanie wykonania ostatecznej decyzji, środka lub innego rodzaju interwencji oraz nakazuje osobom trzecim czasowe wstrzymanie się od korzystania z upoważnienia przyznanego im taką ostateczną decyzją, środkiem lub innego rodzaju interwencją. Tymczasowy środek wygasa najpóźniej z chwilą uprawomocnienia się rozstrzygnięcia w kwestii zasadniczej, chyba że Trybunał Konstytucyjny postanowi o jego szybszym wygaśnięciu. Tymczasowy środek może również zostać uchylony przez Trybunał z urzędu, jeżeli ustaną powody jego nałożenia.

Skarga jest dopuszczalna po wyczerpaniu przez skarżącego drogi odwoławczej lub innych środków prawnych przewidzianych do ochrony jego podstawowych praw lub wolności, do których stosowania skarżący jest uprawniony na podstawie przepisów szczególnych. Trybunał Konstytucyjny nie pozostawia skargi bez rozpoznania nawet w przypadku niespełnienia powyższego warunku, jeżeli skarżący wykaże, że powody, dla których nie spełnił tego warunku, zasługują na szczególne uwzględnienie. Skargę można wnieść w terminie dwóch miesięcy od daty uprawomocnienia się decyzji lub daty powiadomienia o środku lub innego rodzaju interwencji. W przypadku środka lub innego rodzaju interwencji termin ten rozpoczyna bieg od daty, z którą skarżący mógł dowiedzieć się o podjętym środku lub innego rodzaju interwencji.

W razie wycofania skargi przez skarżącego Trybunał Konstytucyjny umarza postępowanie w sprawie, chyba że uzna wycofanie skargi za niedopuszczalne. Ma to miejsce zwłaszcza w przypadku, gdy skarga jest skierowana przeciwko ostatecznej decyzji, środkowi lub innego rodzaju interwencji stanowiących poważne naruszenie podstawowych praw lub wolności skarżącego.

Trybunał Konstytucyjny, o ile nie postanowi inaczej, opiera się na okolicznościach faktycznych ustalonych podczas poprzednich postępowań.

Jeżeli Trybunał Konstytucyjny uzna skargę, w swoim rozstrzygnięciu wskazuje: naruszone podstawowe prawo lub wolność oraz naruszone przepisy konstytucji, ustawy konstytucyjnej lub konwencji międzynarodowej; ostateczną decyzję, środek lub innego rodzaju interwencję naruszającą podstawowe prawo lub wolność. Jeżeli podstawowe prawo lub wolność zostały naruszone decyzją lub środkiem, Trybunał Konstytucyjny uchyla taką decyzję lub środek. Trybunał Konstytucyjny uchyla również każdą innego rodzaju interwencję naruszającą podstawowe prawo lub wolność, jeżeli charakter takiej interwencji na to pozwala.

Jeżeli Trybunał Konstytucyjny uzna skargę, wówczas może:

- a) nakazać, aby strona, która przez swoją beczynność naruszyła podstawowe prawo lub wolność, podjęła działanie w sprawie zgodnie z przepisami szczególnymi,
- b) przekazać sprawę do dalszego postępowania,
- c) zakazać dalszego naruszania podstawowego prawa lub wolności, lub
- d) nakazać stronie, która naruszyła podstawowe prawo lub wolność, przywrócić sytuacji sprzed naruszenia podstawowego prawa lub wolności.

Trybunał Konstytucyjny może zasądzić stosowne zadośćuczynienie finansowe na rzecz strony, której podstawowe prawo lub wolność zostały naruszone.

Jeżeli Trybunał Konstytucyjny zasądzi stosowne zadośćuczynienie finansowe, wówczas organ, który dopuścił się naruszenia podstawowego prawa lub wolności, ma obowiązek je wypłacić na rzecz skarżącego w terminie dwóch miesięcy od daty, z którą orzeczenia Trybunału stało się skuteczne. W przypadku uchylenia przez Trybunał Konstytucyjny ostatecznej decyzji, środka lub innego rodzaju interwencji i przekazania sprawy do dalszego postępowania, strona, która wydała decyzję w sprawie lub postanowiła o podjęciu środka lub innego rodzaju interwencji, zostaje zobowiązana do ponownego rozpoznania sprawy i wydania decyzji. W toku takiego postępowania lub działania strona jest związana opinią prawną Trybunału Konstytucyjnego. Strona, która wydała decyzję w sprawie lub postanowiła o podjęciu środka lub innego rodzaju interwencji, jest związana orzeczeniem, które staje się wykonalne z chwilą wydania.

Krajowe instytucje ochrony praw człowieka

Slovenské národné stredisko pre ľudské práva (Slovakie Krajowe Centrum Praw Człowieka)

Kýčerského 5

811 05 Bratislava

SŁOWACJA

Tel.: + 421 2 20850111

+ 421 2 20850114

Faks: + 421 2 20850135

E-mail: info@snslp.sk

Strona internetowa: <http://www.snslp.sk/>

Slovakie Krajowe Centrum Praw Człowieka utworzone na mocy ustawy Rady Narodowej Republiki Słowackiej nr 308/1993 w sprawie utworzenia Słowackiego Krajowego Centrum Praw Człowieka, ze zmianami, działa na terenie Słowacji od 1 stycznia 1994 r. Rząd Republiki Słowackiej przedłożył projekt ustawy na podstawie rezolucji rządu Republiki Słowackiej nr 430 z 15 czerwca 1993 r., w treści której rząd zaaprobował realizację „projektu utworzenia Słowackiego Krajowego Centrum Praw Człowieka” z siedzibą w Bratysławie, z inicjatywy Organizacji Narodów Zjednoczonych. Wraz z przyjęciem ustawy nr 136/2003 zmieniającej i uzupełniającej ustawę Rady Narodowej Republiki Słowackiej nr 308/1993 w sprawie utworzenia Słowackiego Krajowego Centrum Praw Człowieka oraz ustawy nr 365/2004 w sprawie równego traktowania w określonych dziedzinach, ochrony przed dyskryminacją oraz zmiany i uzupełnienia niektórych ustaw (ustawy o przeciwdziałaniu dyskryminacji), zakres zadań Centrum został rozszerzony. Centrum jest niezależnym podmiotem posiadającym osobowość prawną. Prowadzi działalność w dziedzinie ochrony praw człowieka i podstawowych wolności, w tym praw dziecka.

Centrum, jako niezależna osoba prawna, odgrywa istotną rolę w sferze praw człowieka i podstawowych wolności, w tym praw dziecka oraz poszanowania zasady równego traktowania. Centrum jest jedyną słowacką instytucją do spraw równego traktowania (zostało wskazane jako „krajowy organ ds. równości”), tj. przestrzegania zasady równego traktowania w myśl ustawy o przeciwdziałaniu dyskryminacji.

Kompetencje

Status prawny i kompetencje Centrum reguluje ustawa Rady Narodowej Republiki Słowackiej nr 308/1993 w sprawie utworzenia Słowackiego Krajowego Centrum Praw Człowieka (zwanego dalej „Centrum”), ze zmianami. W szczególności na podstawie art. 1 ust. 2 ustawy Centrum:

monitoruje i ocenia przestrzeganie praw człowieka oraz stosowanie zasady równego traktowania, w myśl przepisów szczególnych;

gromadzi informacje o przejawach rasizmu, ksenofobii i antysemityzmu w Republice Słowackiej oraz na żądanie udziela takich informacji;

prowadzi postępowania wyjaśniające i badania w związku z pozyskiwaniem informacji w dziedzinie praw człowieka, a także gromadzi i rozpowszechnia informacje w tej dziedzinie;

opracowuje działania edukacyjne oraz uczestniczy w kampaniach informacyjnych służących krzewieniu tolerancji w społeczeństwie;

udziela pomocy prawnej ofiarom dyskryminacji i przejawów nietolerancji;

na wniosek osoby fizycznej, osoby prawnej lub z własnej inicjatywy wydaje fachowe opinie dotyczące poszanowania zasady równego traktowania, w myśl przepisów szczególnych;

prowadzi niezależne badania w przedmiocie dyskryminacji;

opracowuje i publikuje sprawozdania oraz formułuje zalecenia w kwestiach związanych z dyskryminacją;

świadczy usługi z zakresu informacji naukowej;

świadczy usługi w sferze praw człowieka.

Centrum zajmuje się udzielaniem porad prawnych w kwestiach dyskryminacji, przejawów nietolerancji oraz naruszenia zasady równego traktowania dla wszystkich rezydentów Republiki Słowackiej; jest również uprawnione do reprezentacji stron (na wniosek) w postępowaniach dotyczących naruszeń zasady równego traktowania. Każdego roku Centrum publikuje sprawozdanie poświęcone przestrzeganiu praw człowieka w Republice Słowackiej.

Uprawnienia

do udzielania pomocy prawnej ofiarom dyskryminacji i nietolerancji;

do reprezentacji stron w charakterze pełnomocnika w postępowaniach dotyczących naruszeń zasady równego traktowania;

do występowania do sądów, prokuratury oraz innych organów państwowych, samorządowych, organów szczególnych oraz innych instytucji o przekazanie w wyznaczonym terminie informacji na temat poszanowania praw człowieka.

Rzecznik praw obywatelskich

Do Centrum może zwrócić się każda osoba fizyczna lub prawna, która czuje się dyskryminowana poprzez działanie lub zaniechanie którejkolwiek z wyżej wymienionych instytucji. Wnosząc skargę, skarżący powinien podać wszystkie wymagane informacje oraz przedłożyć wszystkie stosowne dokumenty.

Współpraca

Centrum może również występować o informacje na temat przestrzegania praw człowieka do organizacji pozarządowych działających w sferze praw człowieka i podstawowych wolności, w tym praw dziecka, uzgadniając z tymi organizacjami sposób przekazania oraz zakres takich informacji.

Procedura składania skarg

Obywatele mogą wносить skargi:

w formie pisemnej (na formularzu wraz załączonymi dokumentami, przesyłając pocztą, faksem lub pocztą elektroniczną), **osobiście**.

Wyspecjalizowane organy ds. ochrony praw człowieka

Biuro Publicznego obrońcy Praw (rzecznika praw obywatelskich)

Nevádzova 5

821 01 Bratislava

SŁOWACJA

Tel.: +421 2 48287401

+421 2 43634906

Faks: +421 2 48287203

E-mail: sekretariat@vop.gov.sk

Strona internetowa: <http://www.vop.gov.sk/>

Zgodnie z art. 151a, ust. 1 Konstytucji Republiki Słowackiej, „Publiczny obrońca Praw jest niezależną instytucją Republiki Słowackiej, która w zakresie przewidzianym prawem **stoi na straży podstawowych praw i wolności** osób fizycznych i prawnych w postępowaniu przed organami administracji publicznej i innymi organami publicznymi, w przypadkach gdy działanie, decyzja lub bezczynność organu narusza prawo. W przypadkach przewidzianych prawem

Publiczny obrońca Praw może przyczynić się do pociągnięcia do odpowiedzialności osób zatrudnionych w organach administracji publicznej w razie naruszenia przez te osoby podstawowych praw człowieka lub wolności przysługujących osobom fizycznym lub prawnym. Pomocy Publicznemu obrońcy Praw zobowiązane są udzielać wszystkie organy publiczne”.

Do Publicznego obrońcy Praw **może się zwrócić każdy**, kto uważa, że jego podstawowe prawa lub wolności zostały naruszone wskutek działania, decyzji lub bezczynności organu publicznego, w sposób sprzeczny z prawem lub zasadami demokratycznego państwa prawa. Podstawowe prawa i wolności, na straży których stoi Publiczny obrońca Praw, są określone w tytule 2 Konstytucji Republiki Słowackiej (tj. podstawowe prawa człowieka i wolności wymienione w artykułach 14-25, prawa polityczne wymienione w artykułach 26-32, prawa mniejszości narodowych i grup etnicznych wymienione w artykułach 33-34, prawa gospodarcze, społeczne i kulturalne wymienione w artykułach 35-43, prawo do ochrony środowiska i dziedzictwa kulturowego wymienione w artykułach 44-45, prawa do ochrony sądowej i innej ochrony prawnej wymienione w artykułach 46-50, prawo do azylu cudzoziemców prześladowanych za egzekwowanie praw i wolności politycznych), oraz w konwencjach międzynarodowych o prawach człowieka i podstawowych wolnościach.

Publiczny obrońca Praw **podejmuje czynności na podstawie skargi** osoby fizycznej lub prawnej bądź z własnej inicjatywy. Publiczny obrońca Praw nie może ingerować w działalność orzeczniczą sądów, nie jest stroną postępowania, nie może składać wniosków o wszczęcie postępowania przed sądem; orzeczenia sądów nie są mu doręczane, nie ma on prawa korzystania ze środków odwoławczych. Publiczny obrońca Praw nie jest uprawniony do rozstrzygania sporów między osobami.

Do Publicznego obrońcy Praw każda osoba ma prawo zwrócić się:

na piśmie (drogą pocztową, faksem, pocztą elektroniczną lub za pośrednictwem elektronicznego formularza), do Biura Publicznego obrońcy Praw; osobiście lub poprzez zarejestrowanie ustnej skargi na piśmie:

bezpośrednio do głównego biura Publicznego obrońcy Praw w dni robocze w godz. 8.00-16.00, bez potrzeby umawiania wizyty;

w dni robocze w biurach terenowych znajdujących się w poszczególnych regionach Słowacji. Na wizytę w biurze terenowym należy wcześniej umówić się telefonicznie, pod jednym z numerów kontaktowych.

W treści skargi należy wyraźnie określić przedmiot sprawy, wskazać organ publiczny, przeciwko któremu skarga jest skierowana oraz przedstawić żądania skarżącego.

W celu przyspieszenia zbadania sprawy zaleca się załączenie także kopii wszystkich dokumentów, którymi dysponuje skarżący, w charakterze dowodów na poparcie skargi. Jeżeli skarga nie dotyczy osoby składającego, należy dołączyć pisemną zgodę na złożenie skargi wydaną przez osobę, której dotyczy skarga, lub pełnomocnictwo do złożenia skargi.

Jeżeli osoba składająca skargę do Publicznego obrońcy Praw nie poda w jej treści swojego imienia, nazwiska i adresu (w przypadku osób prawnych – nazwy i adresu siedziby), taka skarga zostanie uznana za skargę anonimową, której Publiczny obrońca Praw nie ma obowiązku rozpatrywać. Osoba składająca skargę może zwrócić się do Publicznego obrońcy Praw o nieujawnianie jej tożsamości. W takich przypadkach Publiczny obrońca Praw będzie prowadził czynności wyłącznie na podstawie kopii skargi niezawierającej danych osobowych. Jeżeli osoba składająca skargę zwróciła się o nieujawnianie swojej tożsamości, lecz charakter sprawy nie pozwala na jej rozpatrzenie bez podania niektórych danych osobowych, zainteresowana osoba musi zostać o tym niezwłocznie poinformowana.

Taka osoba musi również zostać pouczone o tym, że dalsze rozpatrzenie skargi nastąpi wyłącznie po udzieleniu przez nią w oznaczonym terminie pisemnej zgody na włączenie niektórych niezbędnych danych osobowych.

Publiczny obrońca Praw bada skargę.

Jeżeli Publiczny obrońca Praw stwierdzi, że, ze względu na swoją zawartość, skarga stanowi środek ochrony prawnej w rozumieniu przepisów o postępowaniu w sprawach administracyjnych lub sądowych, wniosek lub środek ochrony prawnej w postępowaniu sądownoadministracyjnym lub skargę konstytucyjną, niezwłocznie powiadomi o tym składającego skargę oraz udzieli pouczenia o prawidłowym trybie postępowania.

Jeżeli Publiczny obrońca Praw uzna, że zachodzą okoliczności wskazujące, że dana osoba jest bezprawnie przetrzymywana w areszcie, zakładzie karnym, jednostce karnej dla żołnierzy, placówce leczenia zapobiegawczego, placówce wychowawczej, zamkniętym zakładzie leczenia, zamkniętej placówce wychowawczej lub w policyjnej izbie zatrzymań, powinien niezwłocznie powiadomić właściwego prokuratora w trybie wniosku o podjęcie czynności na podstawie przepisów szczególnych oraz powiadomić zarówno administrację danej placówki, jak i przetrzymywaną osobę.

Jeżeli skarga dotyczy badania ostatecznej decyzji organu publicznego lub jeśli Publiczny obrońca Praw uzna, że decyzja organu publicznego jest sprzeczna z ustawą bądź innym obowiązującym aktem prawnym, wówczas może skierować sprawę do właściwej prokuratury, aby podjęła czynności, albo może podjąć inny środek działania, powiadamiając o tym skarżącego. Tak samo może postąpić w przypadku skargi zawierającej propozycje działań należących do kompetencji prokuratury. Prokurator ma obowiązek powiadomić Publicznego obrońcę Praw w ustawowym terminie o środkach działania, które podjął w wyeliminowania bezprawności.

Publiczny obrońca Praw pozostawi skargę bez rozpoznania, jeśli:

- a) sprawa, której dotyczy skarga, nie leży w jego zakresie kompetencji;
- b) sprawa, której dotyczy skarga, jest rozpoznawana przez sąd, a postępowanie w sprawie nie może zostać odroczone, lub sąd wydał już orzeczenie w sprawie;
- c) sprawa, której dotyczy skarga, jest obecnie badana lub została zbadana przez prokuraturę;
- d) w sprawie, której dotyczy skarga, podejmowane są czynności lub decyzja przez organ publiczny nieobjęty zakresem właściwości Publicznego obrońcy Praw; lub też jeśli w sprawie, której dotyczy skarga, została już wydana decyzja organu publicznego nieobjętego zakresem właściwości Publicznego obrońcy Praw;
- e) składający skargę wycofa ją lub oświadczy, że nie domaga się dalszego badania sprawy;
- f) nie dostarczono lub nie wskazano w przewidzianym terminie szczegółowych informacji, o których mowa w art. 13 ust. 4.

Publiczny obrońca Praw może pozostawić sprawę bez rozpoznania, jeśli stwierdzi, że:

- a) skarga nie dotyczy osoby składającego, chyba że składający skargę przedłożył pisemną zgodę na złożenie skargi wydaną przez osobę, której dotyczy skarga, lub pełnomocnictwo do złożenia skargi;
- b) w chwili doręczenia skargi upłynęło ponad trzy lata od podjęcia środka lub zdarzenia będącego przedmiotem skargi;
- c) skarga jest oczywiście bezzasadna;
- d) skarga jest anonimowa;
- e) skarga dotyczy sprawy, którą Publiczny obrońca Praw już rozpatrywał, a ponowiona skarga nie zawiera wskazania nowych okoliczności faktycznych.

Publiczny obrońca Praw powiadamia składającego skargę o pozostawieniu skargi bez rozpoznania oraz powodach pozostawieniu jej bez rozpoznania; nie dotyczy to skarg anonimowych.

W przypadku gdy postępowanie wyjaśniające nie wykaże naruszenia podstawowych praw i wolności, Publiczny obrońca Praw powiadamia o tym na piśmie składającego skargę oraz organ, przeciwko któremu była skierowana skarga na postępowanie, decyzję lub bezczynność.

W przypadku gdy postępowanie wyjaśniające wykaże naruszenie podstawowych praw i wolności, Publiczny obrońca Praw przedstawia ustalenia poczynione w postępowaniu przygotowawczym wraz z proponowanym środkiem działania organowi publicznemu, przeciwko któremu była skierowana skarga na postępowanie, decyzję lub bezczynność.

W terminie 20 dni od otrzymania powiadomienia organ publiczny ma obowiązek przedstawić Publicznemu obrońcy Praw swoją opinię o ustaleniach poczynionych w postępowaniu wyjaśniającym oraz powiadomić o podjętych środkach działania.

W przypadku gdy Publiczny obrońca Praw nie zgadza się z opinią organu publicznego lub uważa, że podjęty środek działania jest nieodpowiedni, powiadamia o tym organ nadrzędny względem organu, przeciwko któremu jest skierowana skarga, lub w przypadku braku organu nadrzędnego, powiadamia rząd Republiki Słowackiej.

Organ nadrzędny względem organu, przeciwko któremu jest skierowana skarga, a w przypadku braku organu nadrzędnego – rząd Republiki Słowackiej, jest obowiązany na mocy ust. 3 w terminie 20 dni od otrzymania powiadomienia poinformować Publicznego obrońcę Praw o środkach, które podjął w przedmiotowej sprawie.

Jeżeli Publiczny obrońca Praw uzna, że podjęte środki są nieodpowiednie, powiadamia o tym Radę Narodową Republiki Słowackiej lub organ przez nią upoważniony.

Publiczny obrońca Praw wysyła pisemne powiadomienie o wynikach postępowania wyjaśniającego oraz o podjętych środkach działania do składającego skargę oraz do osoby, której prawa i wolności zostały naruszone przez działanie, decyzję lub bezczynność organu publicznego.

Špecializované úrady pre ľudské práva

Organ ds. równości

Slovenské národné stredisko pre ľudské práva (Słowackie Krajowe Centrum Praw Człowieka)

Kýčerského 5

811 05 Bratislava

SŁOWACJA

Tel.: + 421 2 20850111

+ 421 2 20850114

Faks: + 421 2 20850135

E-mail: info@snslp.sk

Strona internetowa: <http://www.snslp.sk/>

Organ ds. ochrony danych

Urząd Ochrony Danych Osobowych Republiki Słowackiej (zwany dalej „Urzędem”) jest organem państwowym, który odgrywa rolę w zapewnieniu ochrony podstawowych praw i wolności osób podczas przetwarzania ich danych osobowych. Urząd wykonuje swoje zadania i obowiązki w sposób niezależny oraz zgodnie z prawem. Do jego podstawowych zadań należy:

ciągłe monitorowanie stanu ochrony danych osobowych, rejestrowanie systemów informatycznych oraz prowadzenie ewidencji systemów informatycznych;

wydawanie zaleceń dla operatorów dotyczących środków zapewnienia ochrony danych osobowych w systemach informatycznych; w tym celu w ramach swoich kompetencji wydaje zalecenia dla operatorów;

wydawanie wiążących opinii w przypadku wątpliwości, czy przetwarzanie danych osobowych odbywa się zgodnie z celem tego przetwarzania pod względem objętości i zawartości oraz sposobu przetwarzania i wykorzystania tych danych, czy dane odpowiadają celom przetwarzania, czy też są nieaktualne lub niezwiązane z tymi celami;

wydawanie wiążących opinii w przypadku wątpliwości dotyczących transgranicznego przepływu danych osobowych;

wydawanie wiążących opinii w przypadku wątpliwości dotyczących rejestracji systemów informatycznych;

badanie zgłoszeń złożonych w trybie art. 45 lub podejmowanie czynności zgodnie z art. 44a na podstawie otrzymanej skargi bądź z własnej inicjatywy oraz zalecanie środków naprawczych służących wyeliminowaniu niedociągnięć;

w przypadku podejrzenia naruszenia obowiązków przewidzianych ustawą Urząd może wezwać operatora lub pośrednika do złożenia wyjaśnienia;

monitorowanie przetwarzania danych osobowych w systemach informatycznych;

nakładanie kar w razie stwierdzenia naruszenia obowiązków przewidzianych w ustawie;

powiadamianie organów ścigania w razie podejrzenia, że doszło do popełnienia przestępstwa;

rejestrowanie systemów informatycznych oraz zapewnienie dostępności szczegółowych informacji o statusie rejestracji;

udział w przygotowywaniu projektów powszechnie obowiązujących regulacji prawnych w dziedzinie ochrony danych osobowych;

wydawanie powszechnie obowiązujących regulacji prawnych z zakresu kompetencji urzędu;

opiniowanie projektów ustaw oraz projektów innych powszechnie obowiązujących regulacji prawnych w sprawie przetwarzania danych osobowych;

składanie sprawozdań słowackiej Radzie Narodowej o stanie ochrony danych osobowych, co najmniej raz na dwa lata.

Inne

Centrum právnej pomoci (Centrum pomocy prawnej)

Biuro w Bratisławie

Námestie slobody 12

skrytka pocztowa 18

810 05 Bratislava 15

Tel.: +421 2 49683521

+421 2 49683522

Faks: +421 2 49683520

E-mail: info@legalaid.sk

Strona internetowa: www.legalaid.sk

Od 1 stycznia 2006 r. w Republice Słowackiej działa **Centrum Pomocy Prawnej**. Zostało ono utworzone na podstawie ustawy nr 327/2005 o udzielaniu pomocy prawnej osobom znajdującym się w niedostatku, jako jednostka budżetowa z siedzibą w Bratisławie. Centrum posiada biura lub oddziały niemal w każdym mieście regionalnym Republiki Słowackiej, z wyjątkiem Nitry i Trnawy (tj. w Bratisławie, Bańskiej Bystrzycy, Żylinie, Koszycach i Preszowie), a także w niektórych miastach powiatowych (Liptowski Mikulasz, Twardoszyn, Humenné, Hlohovec, Rimawska Sobota, Nowe Zamki i Swidnik).

Centrum zapewnia pomoc prawną osobom, które ze względu na sytuację materialną nie mogą skorzystać z usług prawnych w celu należytego dochodzenia i ochrony swoich praw. Centrum zapewnia udzielanie pomocy prawnej w sprawach cywilnych, z zakresu prawa pracy i prawa rodzinnego osobom

spełniającym wymogi prawne (dotyczy sporów w Słowacji). Zgodnie z ustawą Centrum udziela też pomocy prawnej w sporach transgranicznych w sprawach cywilnych, z zakresu prawa pracy oraz prawa rodzinnego oraz handlowego osobom spełniającym wymogi prawne, zamieszkującym lub mającym miejsce zwykłego pobytu na obszarze państwa członkowskiego UE.

Wobec osób wnioskujących o pomoc prawną w sprawach związanych z dyskryminacją rola Centrum Pomocy Prawnej (zwanego dalej „Centrum”) pokrywa się z rolą Słowackiego Krajowego Centrum Praw Człowieka, z którym Centrum wymienia się informacjami w kwestiach dotyczących takich osób). Prawnicy Centrum zajmują się kwestią dyskryminacji przede wszystkim w kontekście dyskryminacji na tle etnicznym w zatrudnieniu.

Dana osoba **nabywa uprawnienie do otrzymania pomocy prawnej**, jeżeli znalazła się w niedostatku, spór nie jest oczywiście błahy, a wartość roszczenia przekracza wysokość minimalnej płacy, z wyjątkiem sporów, w których wartości przedmiotu sporu nie da się wyrazić w pieniądzu. Osoba musi spełniać powyższe wymogi prawne przez cały okres świadczenia pomocy prawnej. Jeżeli dochód wnioskodawcy przekracza ustawową górną granicę niedostatku, Centrum może przyznać pomoc prawną, o ile jest to stosowne w świetle okoliczności wnioskowanej pomocy prawnej.

Procedura ubiegania się o pomoc prawną (zwana dalej „procedurą”) rozpoczyna się z chwilą złożenia pisemnego wniosku z załączonymi dokumentami potwierdzającymi okoliczności faktyczne przytoczone we wniosku, który wnioskodawca składa na wydrukowanym formularzu. Dokumenty potwierdzające, że wnioskodawca znajduje się w niedostatku, nie mogą być starsze niż sprzed 3 miesięcy. Wniosek powinien zawierać imię, nazwisko i adres stałego bądź czasowego pobytu oraz numer ewidencyjny nadany przy rejestracji urodzenia wnioskodawcy. Na wezwanie Centrum wnioskodawca jest zobowiązany dostarczyć dodatkowe informacje i dokumenty dotyczące okoliczności faktycznych istotnych dla oceny treści żądania; termin ich dostarczenia nie powinien być krótszy niż 10 dni. Wnioskodawca jest stroną postępowania. Wniosek zostaje złożony do właściwego biura Centrum według miejsca stałego lub czasowego pobytu wnioskodawcy. W treści wniosku oraz podczas wstępnej konsultacji wnioskodawca podaje pełne i prawdziwe informacje. W terminie 30 dni od daty otrzymania wniosku zawierającego informacje szczegółowe wymagane ustawą Centrum podejmuje decyzję w sprawie wniosku; termin ten nie podlega przedłużeniu. Odwołania od decyzji nie są dopuszczalne. W treści decyzji o przyznaniu pomocy prawnej Centrum wyznacza prawnika do reprezentacji uprawnionej osoby w sądzie, o ile jest to konieczne do ochrony jej interesów. W decyzji odrzucającej wniosek o pomoc prawną, obok szczegółowych informacji wymaganych ustawą, zamieszcza się pouczenie, że po ustaniu powodów odrzucenia wniosku skarżący będzie mógł ponownie złożyć wniosek o pomoc prawną w tej samej sprawie. Jeśli na skutek nieudzielenia przez osobę uprawnioną wsparcia decyzją Centrum odmówiono jej pomocy prawnej lub uprawniona osoba spowodowała bezzasadne wstrzymanie postępowania, Centrum może na tej podstawie własną decyzją odmówić ponownego uznania wniosku o pomoc prawną.

Artykuły 17-21 ustawy nr 327/2005 regulują **udzielanie pomocy prawnej w sporach transgranicznych, w których sądem właściwym jest sąd Republiki Słowackiej**, a art. 22-24c ustawy nr 327/2005 regulują **udzielanie pomocy prawnej w sporach transgranicznych, w których sądem właściwym jest sąd państwa członkowskiego innego niż Republika Słowacka**.

Centrum pre medzinárodnoprávnú ochranu detí a mládeže (Centrum Międzynarodowej Ochrony Prawnej Dzieci i Młodzieży)

Špitálska 8

skrytka pocztowa 57

814 99 Bratislava

Tel.: + 421 2 20463208

+421 2 20463248

Faks: + 421 2 20463258

E-mail: cipc@cipc.gov.sk

Strona internetowa: <http://www.cipc.sk/>

Centrum Międzynarodowej Ochrony Prawnej Dzieci i Młodzieży (zwane dalej „Centrum”) jest organem publicznym posiadającym właściwość na terytorium Republiki Słowackiej. Centrum zostało utworzone przez Ministerstwo Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny Republiki Słowackiej, ze skutkiem od 1 lutego 1993 r., jako bezpośrednio zarządzana jednostka budżetowa ds. zapewnienia ochrony i pomocy prawnej dzieciom i młodzieży w stosunkach z państwami obcymi.

Kompetencje Centrum zostały określone w ustawie nr 305/2005 o ochronie socjalnej dzieci oraz o opiece społecznej, zmieniającej i uzupełniającej niektóre akty prawne. Centrum wykonuje zadania organu wyznaczonego do wdrażania postanowień umów międzynarodowych oraz aktów prawnych Unii Europejskiej, tj.:

działa jako organ przyjmujący oraz wysyłający w zakresie roszczeń alimentacyjnych, zgodnie z konwencjami międzynarodowymi;

działa jako organ centralny zajmujący się kwestią międzynarodowych uprowadzeń dzieci, na podstawie konwencji międzynarodowych i aktów prawnych Unii Europejskiej;

pełni funkcję organu centralnego w dziedzinie adopcji międzynarodowych, zgodnie z konwencjami międzynarodowymi;

wystawia certyfikaty zgodnie z konwencjami międzynarodowymi;

wykonuje inne zadania w dziedzinie ochrony socjalnej dzieci z udziałem państwa obcego, na podstawie przepisów szczególnych;

udziela nieodpłatnych porad prawnych w dziedzinie prawa rodzinnego z aspektami zagranicznymi, zwłaszcza w związku z obowiązkiem alimentacyjnym i opieką nad niepełnoletnimi, a także w dziedzinie przysposobienia;

współpracuje z organami przyjmującymi i wysyłającymi innych umawiających się państw, z organami centralnymi innych umawiających się państw, z odpowiednimi urzędami, organami centralnymi administracji państwowej, bankami, oddziałami banków zagranicznych, organami administracji lokalnej, terenowymi organami samorządowymi oraz jednostkami akredytowanymi.

Ostatnia aktualizacja: 18/05/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej.

Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Prawa podstawowe - Finlandia

Sądy krajowe

Krajowe instytucje ochrony praw człowieka

Rzecznik praw obywatelskich

Wyspecjalizowane organy ochrony praw człowieka

Inne

Sądy krajowe

Sądy rejonowe rozpatrują sprawy karne, cywilne oraz sprawy nieprocesowe. Orzeczenia sądu pierwszej instancji mogą zwykle zostać przedłożone do rozpatrzenia przez sąd wyższej instancji. Od orzeczenia wydanego przez sąd rejonowy można odwołać się do sądu apelacyjnego. Orzeczenie wydane przez sąd apelacyjny może z kolei zostać zaskarżone do Sądu Najwyższego, jeżeli Sąd Najwyższy wyraził zgodę na wniesienie środka zaskarżenia.

Sądy administracyjne rozpoznają odwołania od decyzji wydanych przez organy administracji. Orzeczenie wydane przez sąd administracyjny można zaskarżyć do Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Sądy szczególne to: sąd gospodarczy (*markkinaoikeus*), sąd pracy (*työtuomioistuin*), sąd ds. ubezpieczeń (*vakuutusoiikeus*) oraz Trybunał Stanu (*valtakunnaoikeus*).

Dane kontaktowe sądów można znaleźć na następujących stronach internetowych [w jęz. fińskim](#) i [w jęz. angielskim](#).

Krajowe instytucje ochrony praw człowieka

W 2012 r. pod auspicjami Biura Parlamentarnego Rzecznika Praw Obywatelskich zostało utworzone niezależne i funkcjonalnie autonomiczne Centrum Praw Człowieka (Ihmisoikeuskeskus). Rolą Centrum Praw Człowieka jest rozpowszechnianie informacji, propagowanie edukacji, szkoleń, badań i współpracy w dziedzinie praw podstawowych i praw człowieka. Centrum przygotowuje sprawozdania na temat wdrażania praw podstawowych i praw człowieka, a także podejmuje inicjatywy i wydaje oświadczenia w celu upowszechniania tych praw. Centrum Praw Człowieka uczestniczy w międzynarodowych działaniach upowszechniających prawa podstawowe i prawa człowieka. Centrum nie rozpatruje skarg ani innych indywidualnych spraw, które wchodzą w zakres kompetencji sądów wyższych instancji.

Rzecznik Praw Obywatelskich

Parlamentarny Rzecznik Praw Obywatelskich (Eduskunnan oikeusasiamies)

Z Parlamentarnym Rzecznikiem Praw Obywatelskich można się skontaktować w przypadku podejrzenia, że organy administracji lub urzędnicy działają niezgodnie z prawem lub nie wypełniają swoich obowiązków. Przykładowo niezgodne z prawem jest naruszanie praw podstawowych. Skargę do Parlamentarnego Rzecznika Praw Obywatelskich może wnieść każdy. Skarga może odnosić się do kwestii dotyczącej skarżącego, ale można również złożyć skargę w imieniu innej osoby lub wspólnie z innymi osobami. Rzecznik bada skargę, jeżeli istnieją powody, aby przypuszczać, że organy działały niezgodnie z prawem. Skargi są rozpatrywane bezpłatnie. W ramach prowadzonego dochodzenia Parlamentarny Rzecznik Praw Obywatelskich przesłuchuje osobę lub organ, której lub którego dotyczy skarga. Ponadto wymaga on od różnych organów składania raportów i sprawozdań i może w razie potrzeby zarządzić, aby pracownicy biura przeprowadzili dochodzenie. Skargi są rozpatrywane bezpłatnie.

Parlamentarny Rzecznik Praw Obywatelskich może – jako najbardziej dolegliwy środek spośród tych, do których stosowania jest uprawniony – wszcząć postępowanie karne dotyczące przestępstwa nadużycia władzy. Zamiast tego rzecznik może również udzielić urzędnikowi oficjalnej nagany. W większości przypadków rzecznik wydaje opinię na temat wystąpienia zaniedbań w danej procedurze lub przesłanek uznania procedury za niezgodną z prawem. W tych sytuacjach wystosowuje przypomnienie dotyczące przebiegu prawidłowej procedury. Parlamentarny Rzecznik Praw Obywatelskich może również zgłosić wniosek o usunięcie nieprawidłowości i zwrócić uwagę Rady Stanu na stwierdzone przez niego uchybienia w przepisach prawnych.

Biuro Parlamentarnego Rzecznika Praw Obywatelskich

Ulica: Arkadiankatu 3, Helsinki

Adres pocztowy: 00102 Parliament

Strona internetowa: https://www.oikeusasiamies.fi/en_GB

E-mail: oikeusasiamies@eduskunta.fi

Tel.: +358 9 4321

Faks: +358 9 432 2268

Kancelarz Sprawiedliwości (Valtioneuvoston oikeuskansleri)

Z Kancelerzem Sprawiedliwości można skontaktować się w kwestii dotyczącej bezpośrednio skarżącego lub w każdej innej kwestii, jeżeli skarżący uważa, że organy administracji, urzędnicy lub inne osoby lub organy pełniące funkcje publiczne działały w sposób nieprawidłowy lub zaniedbały swoje obowiązki albo w przypadku gdy tak uczynił członek palestry. Ponadto każdy, kto uważa, że nie przestrzega się praw podstawowych lub praw człowieka zagwarantowanych w konstytucji, może zwrócić się do Kancelarza Sprawiedliwości. Odpowiednio przeszkoleni prawnicy rozpatrują skargi i uzyskują wszelkie niezbędne dokumenty uzupełniające. Skarżący ma zazwyczaj możliwość ustosunkowania się do odpowiedzi strony przeciwnej. Otrzymuje on pisemną decyzję pocztą. Skarżący nie ponosi opłat z tytułu czynności wykonywanych przez Urząd Kancelarza Sprawiedliwości.

Jeśli okaże się, że przeprowadzone procedury były niezgodne z prawem lub nieprawidłowe, Kancelarz Sprawiedliwości może udzielić urzędnikowi nagany lub instrukcji, jak przeprowadzić prawidłowe postępowanie w przyszłości. W poważniejszych przypadkach może on nakazać wszczęcie postępowania karnego przeciwko urzędnikowi. Kancelarz Sprawiedliwości, o ile uzna to za konieczne, ma prawo do zaproponowania zmiany przepisów lub instrukcji, uchylenia orzeczenia sądowego lub zastosowania innego nadzwyczajnego środka zaskarżenia. Dochodzenie przeprowadzone przez Kancelarza Sprawiedliwości może samo w sobie doprowadzić do skorygowania przez organ lub urzędnika ich własnego błędu.

Urząd Kancelarza Sprawiedliwości

Ulica: Snellmaninkatu 1, Helsinki

Adres pocztowy: P O Box 20, FIN-00023 Government

Strona internetowa: <https://www.okv.fi/en/>

E-mail: kirjaamo@okv.fi

Tel.: +358 295 162 902

Faks: +358 9 1602 3975

Osoba wyznaczona do kontaktów: tiedotus@okv.fi

Wyspecjalizowane organy ochrony praw człowieka

Rzecznik Praw Dziecka (Lapsiasiavaltuutettu)

Prawo określa następujące obowiązki Rzecznika Praw Dziecka:

monitorowanie interesu dzieci i młodzieży, a także realizacja ich praw;

wpływanie na decydentów przy podejmowaniu przez nich decyzji, tak aby uwzględniali dobro dziecka;

utrzymywanie kontaktów z dziećmi i młodzieżą oraz przekazywanie decydentom uzyskanych od nich informacji;

przekazywanie specjalistom pracującym z dziećmi, organom administracji oraz społeczeństwu informacji dotyczących dzieci;

rozwijanie współpracy między podmiotami odpowiedzialnymi za politykę dotyczącą dzieci;

rozpowszechnianie Konwencji ONZ o prawach dziecka.

Biuro Rzecznika Praw Dziecka

Adres: Vapaudenkatu 58 A, 40100 Jyväskylä

Strona internetowa: <http://www.lapsiasia.fi/en/>

E-mail: lapsiasiavaltutettu@oikeus.fi

Tel.: +358 295 666 850

Faks: +358 14 337 4248

Organ ds. równości

Rzecznik ds. Równości (Tasa-arvovaltuutettu)

Rzecznik ds. Równości jest odpowiedzialny za: nadzór nad przestrzeganiem przepisów ustawy o równym traktowaniu kobiet i mężczyzn oraz nad przestrzeganiem zakazu dyskryminacji oraz publikacji ogłoszeń o pracę o charakterze dyskryminującym, w szczególności: wspieranie celu tej ustawy poprzez inicjatywy, doradztwo i wytyczne; udzielanie informacji o ustawie o równym traktowaniu i jej stosowaniu; oraz monitorowanie realizacji zasady równego traktowania kobiet i mężczyzn w różnych obszarach społecznych. Ponadto Rzecznik ds. Równości nadzoruje realizację ochrony praw mniejszości przed dyskryminacją ze względu na płeć.

Biuro Rzecznika ds. Równości

Adres pocztowy: P O Box 22, FIN-00023 Government

Ulica: Hämeentie 3, Helsinki

Strona internetowa: <https://www.tasa-arvo.fi/web/EN/>

E-mail: tasa-arvo@oikeus.fi

Tel.: +358 295 666 840

Infolinia: +358 295 666 842 (poniedziałek – czwartek w godz. 9 – 11 i 13 – 15, piątek w godz. 9 – 11)

Faks: +358 9 1607 4582

Rzecznik ds. Niedyskryminacji (Yhdenvertaisuusvaltuutettu)

Rzecznik ds. Niedyskryminacji działa na rzecz równości i zajmuje się przypadkami dyskryminacji. Jest on organem niezależnym.

Do Rzecznika ds. Niedyskryminacji może zwrócić się każdy, kto doświadczył lub był świadkiem dyskryminacji ze względu na płeć, pochodzenie, narodowość, język, religię, przekonania, poglądy, działalność polityczną, działalność w związkach zawodowych, więzi rodzinne, stan zdrowia, niepełnosprawność, orientację seksualną lub z innych powodów dotyczących takiej osoby. Zadaniem rzecznika jest także poprawa warunków życia oraz wspieranie przestrzegania praw i statusu grup narażonych na dyskryminację, np. obcokrajowców. Ponadto rzecznik nadzoruje wydalenie obcokrajowców i działa w charakterze krajowego sprawozdawcy ds. handlu ludźmi.

W praktyce Rzecznik ds. Niedyskryminacji zajmuje się m.in. doradztwem, prowadzeniem dochodzeń w indywidualnych sprawach, szerszym pojęciem, szkoleniami, gromadzeniem danych, wpływaniem na ustawodawstwo i praktyki stosowane przez organy władzy, a także udzielaniem pomocy prawnej.

Zadania i prawa Rzecznika ds. Niedyskryminacji są zapisane w [ustawie o niedyskryminacji](#) i [ustawie o Rzeczniku ds. Niedyskryminacji](#).

Rzecznik ds. Niedyskryminacji zajmuje się przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć lub tożsamość płciową.

Biuro Rzecznika ds. Niedyskryminacji

Adres pocztowy: P O Box 24, FIN-00023 Government

Ulica: Ratapihantie 9, Helsinki

Strona internetowa: <https://www.syrjinta.fi/web/other/pl>

E-mail: yvv@oikeus.fi

Tel.: +358 295 666 800.

Dział obsługi klienta: +358 295 666 817 (w dni robocze w godz. 10–12, z wyjątkiem miesięcy letnich)

Faks: +358 295 666 829

Osoba wyznaczona do kontaktów: +358 295 666 813 lub +358 295 666 806

Organ ds. ochrony danych

Urząd Rzecznika Ochrony Danych (Tietosuojavaltuutettu)

czuwa nad przestrzeganiem ustawodawstwa w zakresie ochrony danych i innych przepisów prawnych dotyczących przetwarzania danych osobowych; rozpowszechnia wiedzę na temat zagrożeń, zasad, gwarancji, obowiązków i praw, związanych z przetwarzaniem danych osobowych;

prowadzi dochodzenia i inspekcje;

nakłada kary administracyjne za naruszenie ogólnego rozporządzenia o ochronie danych (RODO);

wydaje opinie w sprawie reform ustawodawczych i administracyjnych dotyczących ochrony praw i wolności obywateli w odniesieniu do przetwarzania danych osobowych;

wydaje opinie w sprawie przestępstw dotyczących przetwarzania danych osobowych;

nadzoruje przetwarzanie danych dotyczących kredytów zaciąganych przez osoby fizyczne i przedsiębiorstwa;

zajmuje się wnioskami o wydanie przepisów dotyczących praw osób, których dane dotyczą, i powiadomieniami o innych nieprawidłowościach związanych z przetwarzaniem danych osobowych;

otrzymuje powiadomienia od inspektorów ochrony danych;

otrzymuje powiadomienia o naruszeniach danych osobowych;

sporządza wykaz przypadków, w których konieczna jest ocena skutków dla ochrony danych;

ocenia konsultacje ex ante dotyczące przetwarzania danych wysokiego ryzyka;

przyjmuje kodeksy postępowania i standardowe klauzule umowne;

opowiada się za wprowadzeniem certyfikacji i za akredytacją jednostki certyfikującej oraz zajmuje się cofaniem wydanych certyfikatów;

współpracuje z innymi organami ds. ochrony danych w UE za pośrednictwem punktu kompleksowej obsługi;

uczestniczy w działaniach i procesie decyzyjnym Europejskiej Rady Ochrony Danych i w razie potrzeby kieruje do niej sprawy.

Biuro Rzecznika Ochrony Danych

Adres pocztowy: PO Box 800, 00531 Helsinki

Ulica: Lintulahdenkuja 4, 00530 Helsinki

Strona internetowa: <https://tietosuoja.fi/en/home>

E-mail: tietosuoja@om.fi

Tel.: +358 2956 66700

Infolinia: +358 2956 66777 (poniedziałek – środa w godz. 9 – 16 z wyjątkami w miesiącach letnich)

Inne

Pomoc prawna

Celem pomocy prawnej jest zapewnienie osobom fizycznym możliwości uzyskania profesjonalnej pomocy prawnej finansowanej w całości lub w części z budżetu państwa. Pomoc prawna obejmuje wszelkie kwestie prawne. Jednakże pomoc prawna nie jest zwykle przyznawana, jeżeli wnioskodawca posiada

ubezpieczenie ochrony prawnej pokrywające koszty związane z daną sprawą. W postępowaniu karnym oskarżony ma w pewnych okolicznościach prawo do obrońcy publicznego finansowanego przez państwo, bez względu na sytuację finansową, w której się znajduje. Ofierze poważnych przestępstw z użyciem przemocy lub przestępstw na tle seksualnym może zostać przydzielony pełnomocnik procesowy na koszt państwa, bez względu na sytuację finansową, w której osoba ta się znajduje. Pomoc prawna nie jest dostępna dla przedsiębiorstw lub spółek. W sprawach toczących się za granicą pomoc prawna obejmuje koszty porad prawnych.

W postępowaniach sądowych pomoc prawna jest świadczona przez publicznych doradców ds. pomocy prawnej, adwokatów i innych prawników. W innych sprawach pomoc prawna jest udzielana przez publicznych doradców ds. pomocy prawnej, którzy pracują w państwowych biurach pomocy prawnej. Biura te znajdują się zwykle na obszarze tych samych gmin, które podlegają sądowi rejonowemu. Dane kontaktowe do państwowych biur pomocy prawnej można znaleźć na stronie: <https://oikeus.fi/en/index/yhteystiedot.html>.

Centrum Doradztwa dla Uchodźców (Pakolaisneuvonta)

Centrum Doradztwa dla Uchodźców jest organizacją pozarządową udzielającą pomocy prawnej i porad osobom ubiegającym się o azyl, uchodźcom i innym obcokrajowcom w Finlandii. Centrum działa również na rzecz poprawy sytuacji osób ubiegających się o azyl, uchodźców i innych imigrantów w Finlandii. Centrum prowadzi działalność zgodnie z polityką Unii Europejskiej dotyczącą azylu i uchodźców.

Adres: Pasilanraitti 9 B, 00240 Helsinki

Strona internetowa: <https://www.pakolaisneuvonta.fi/en/legal-services/>

E-mail: pan@pakolaisneuvonta.fi

Tel.: +358 9 2313 9300

Faks: +358 9 2313 9310

Ostatnia aktualizacja: 28/07/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Prawa podstawowe - Szwecja

Podstawowe prawa i ustawa o rządzie

W Szwecji prawa i wolności człowieka są chronione głównie na podstawie trzech aktów prawnych: ustawy o rządzie (*regeringsformen*), ustawy o wolności prasy (*tryckfrihetsförordningen*) i ustawy o wolności wypowiedzi (*yttrandefrihetsgrundlagen*). Ustawa o rządzie stanowi, że uprawnienia administracyjne muszą być wykonywane z poszanowaniem równości wszystkich ludzi oraz wolności i godności jednostki.

Niezależność sądów i kontrola sądowa

Niezawisłość wymiaru sprawiedliwości jest zagwarantowana w ustawie o rządzie. Sądy odgrywają kluczową rolę w ochronie praw człowieka. Środki ochrony prawnej istniejące w szwedzkim systemie prawnym mają na celu ochronę praw podstawowych. Postępowania sądowe są zazwyczaj rozstrzygane przez sądy powszechne i sądy administracyjne o właściwości ogólnej, a w niektórych przypadkach przez organy administracyjne. Właściwość sądu w sprawie dotyczącej praw podstawowych zależy od wielu czynników, takich jak rodzaj prawa, które zostało naruszone, oraz okoliczności, w których doszło do naruszenia. To, czy podmiotem, który naruszył dane prawo, jest osoba prywatna czy podmiot publiczny, może mieć wpływ na to przed jakim sądem będzie rozpatrywana dana sprawa.

Aby uzyskać więcej informacji na temat szwedzkiego systemu prawnego, należy kliknąć [tutaj](#).

Pomoc lub informacje od władz

W Szwecji istnieją liczne organy władzy odpowiedzialne za pomoc w zapewnieniu poszanowania praw podstawowych w różny sposób. Organy te mają różne zadania. Niektóre przekazują jedynie informacje o prawach leżących w zakresie ich kompetencji, podczas gdy inne mogą oferować pomoc prawną w sprawach indywidualnych.

Organy te można wyszukać za pomocą [interaktywnego narzędzia dotyczącego praw podstawowych](#).

Ostatnia aktualizacja: 09/11/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Prawa podstawowe - Anglia i Walia

Sądy krajowe

Krajowe instytucje ds. praw człowieka

Rzecznik praw obywatelskich

Wyspecjalizowane organy ds. ochrony praw człowieka

Inne

Sądy krajowe

Służba Jej Królewskiej Mości ds. Sądów i Trybunałów (Her Majesty's Courts & Tribunals Service)

Służba Jej Królewskiej Mości ds. Sądów i Trybunałów odpowiada za administrację sądów i trybunałów karnych, cywilnych i rodzinnych w Anglii i Walii oraz scentralizowanych trybunałów w Szkocji i Irlandii Północnej. Służba zapewnia sprawiedliwy, skuteczny i wydajny system wymiaru sprawiedliwości realizowany przez niezawisłe organy sądowe.

Służba Jej Królewskiej Mości ds. Sądów i Trybunałów ma na celu zapewnienie wszystkim obywatelom – w zależności od ich zróżnicowanych potrzeb – szybkiego dostępu do wymiaru sprawiedliwości. Służba działa na rzecz ofiar i świadków przestępstw, oskarżonych o przestępstwa, zadłużonych konsumentów, dzieci narażonych na szkodę fizyczną i psychiczną, przedsiębiorców zaangażowanych w spory handlowe lub jednostek dochodzących praw pracowniczych czy kwestionujących decyzje organów publicznych.

Dane kontaktowe sądów są dostępne na stronie poświęconej [danym kontaktowym sądów](#).

Dane kontaktowe trybunałów są dostępne na stronie poświęconej [danym kontaktowym trybunałów](#).

Informacje dodatkowe

Postępowanie cywilne

W Anglii i Walii postępowanie cywilne wszczynają osoba poszkodowana, zwana „powodem”. Nie jest wymagane przeprowadzenie żadnego wstępnego postępowania wyjaśniającego w celu zbadania autentyczności zarzutów. Zwyczajową formą wszczęcia postępowania cywilnego, zarówno w Wysokim

Trybunale (High Court), jak i w sądzie hrabstwa (*County Court*), jest wniesienie pisma, zwanego „pozmem” (*claim form*). Wczesne etapy postępowania cywilnego skupiają się na wymianie przez strony zainteresowane formalnych stanowisk dotyczących danej sprawy.

Postępowanie cywilne może zostać umorzona, może również w każdej chwili zakończyć się zawarciem ugody. Sprawy wniesione przed sąd rozpoznaje zazwyczaj jeden sędzia zawodowy bez ławy przysięgłych. Jednakże po wyrażeniu przez sąd zgody, w powództwach dotyczących roszczeń z tytułu użycia podstępstwa, zniesławienia, pomówienia, fałszywego oskarżenia lub bezprawnego pozbawienia wolności, istnieje przewidziana prawem możliwość rozpoznania sprawy przez ławę przysięgłych. Ława przysięgłych orzeka co do okoliczności faktycznych i wysokości odszkodowania przyznanego stronie poszkodowanej. Co do zasady werdykt ławy przysięgłych powinien być jednomyślny, jednakże w braku zgody może on zostać przyjęty na podstawie opinii większości (werdykt większości).

W przypadku gdy strona nie zastosuje się do orzeczenia sądu dostępny jest szeroki zakres procedur umożliwiających jego wykonanie. Jeżeli wyrok opiewa na sumę pieniężną, najczęstszym sposobem jej wyegzekwowania jest zajęcie mienia dłużnika lub wydanie nakazu zajęcia jego dochodów. Jeżeli orzeczenie ma formę nakazu sądowego, odmowa zastosowania się do niego może skutkować pozbawieniem wolności za obrazę sądu. Co do zasady w przedmiocie kosztów postępowania sąd zarządza ich pokrycie przez stronę przegrywającą, jednak w sprawach dotyczących drobnych roszczeń przyjmuje się zazwyczaj, że strony samodzielnie regulują koszty własne, chociaż z reguły koszty sądowe mogą być następnie przedmiotem roszczenia zwrotnego wobec strony przegrywającej. Takie regulacje dotyczące postępowania w sprawach drobnych roszczeń odzwierciedlają ich cechę charakterystyczną polegającą na tym, że strony mogą prowadzić tego typu sprawy bez korzystania z usług profesjonalnych pełnomocników.

Pomoc prawna

We wszystkich trzech systemach sądownictwa Zjednoczonego Królestwa istnieje jeden kompleksowy mechanizm, w ramach którego osoba potrzebująca pomocy prawnej lub zastępstwa procesowego może otrzymać wsparcie finansowe ze środków publicznych. Mechanizm taki określa się mianem „pomoc prawna”. Ma on fundamentalne znaczenie dla realizacji praw każdej jednostki. Pomoc prawna jest skierowana do osób, których dochody są niskie, i może być przyznana w pełnej wysokości lub przy udziale finansowym danej osoby. W przypadku przyznania pomocy prawnej postępowanie w sprawie toczy się według zwykłych zasad, z wyjątkiem braku przepływu gotówki pomiędzy podmiotem zainteresowanym a profesjonalnym pełnomocnikiem: wszystkie płatności dokonywane są za pośrednictwem funduszu pomocy prawnej. Odpowiedzialność administracyjną za funkcjonowanie pomocy prawnej w Anglii i Walii ponosi lord kanclerz.

W Anglii i Walii organizacją pomocy prawnej w sprawach cywilnych i karnych zajmuje się Agencja ds. Pomocy Prawnej (Legal Aid Agency, LAA).

Pomoc prawną w sprawach cywilnych świadczy sieć organizacji będących podwykonawcami. Zasady dotyczące świadczenia pomocy prawnej w sprawach cywilnych zostały w głównej mierze wskazane w ustawie z 2012 r. o pomocy prawnej oraz wymiarze i wykonywaniu kar (Legal Aid, Sentencing and Punishment of Offenders Act 2012) oraz przepisach wykonawczych i wytycznych opracowanych na jej podstawie. Wsparcie finansowe przyznaje się osobie zainteresowanej wyłącznie wówczas, gdy sprawa zostanie zaklasyfikowana jako objęta zakresem stosowania tego mechanizmu oraz gdy osoba ta pozytywnie przejdzie ocenę zdolności finansowej i ocenę zasadności (*means and merits tests*). Poza bezpośrednią pomocą prawną LAA prowadzi infolinię, w ramach której świadczy bezpłatne, poufne i niezależne porady prawne. Począwszy od kwietnia 2013 r. klienci ubiegający się o pomoc w związku z problemami wynikającymi z zadłużenia, ze specjalnych potrzeb edukacyjnych oraz z dyskryminacji, poza nielicznymi wyjątkami, muszą zgłaszać wnioski o przyznanie pomocy prawnej za pośrednictwem centralnej infolinii pomocowej. Pomoc ta będzie udzielana telefonicznie, chyba że okaże się, że w przypadku określonego klienta świadczenie pomocy przez telefon nie będzie właściwe.

Pomoc prawna w sprawach karnych jest przeznaczona dla osób, w stosunku do których wszczęto dochodzenie lub którym postawiono zarzuty karne. O spełnieniu przesłanek przyznania pomocy prawnej w sprawach karnych decyduje LAA. W sądach pokoju (*magistrates courts*) oskarżony uzyskuje prawo do pomocy prawnej jeżeli pozytywnie przejdzie ocenę zdolności finansowej (*financial means test*) oraz test dotyczący „interesu wymiaru sprawiedliwości” (*interests of justice test*). Oskarżeni oczekujący na rozprawę w Sądzie Koronnym (Crown Court) automatycznie spełniają wymogi testu dotyczącego „interesu wymiaru sprawiedliwości”. W przypadku gdy wszyscy oskarżeni kwalifikują się do otrzymania pomocy prawnej, zostają oni poddani ocenie zdolności finansowej i mogą zostać zobowiązani do wniesienia wkładu własnego na rzecz kosztów postępowania ze swoich dochodów lub majątku. Oskarżonym, którzy wnieśli wkład i zostali następnie niewinni, zwraca się wniesiony wkład wraz z odsetkami.

Istnieje szereg dostępnych rozwiązań mających na celu zapewnienie pomocy prawnej i wsparcia, w przypadku gdy określona osoba uważa, że jej prawa wynikające z europejskiej konwencji praw człowieka zostały naruszone, w związku z czym zamierza wnieść skargę do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. W ramach programu pomocy prawnej osoba taka może skorzystać z pomocy profesjonalnego pełnomocnika (*solicitor*) lub doradcy prawnego (*legal advisor*) na wczesnych etapach składania skargi. Jeżeli Europejski Trybunał Praw Człowieka w Strasburgu przyjmie skargę, skarżący może otrzymać pomoc finansową bezpośrednio ze Strasburga. Przyznanie pomocy prawnej uzależnione jest od spełnienia przez skarżącego kryteriów uzyskania krajowej pomocy prawnej.

Na wielu obszarach miejskich pomoc prawną i usługi zastępstwa procesowego świadczą ośrodki pomocy prawnej (*law centres*). Usługi te mogą być bezpłatne w zależności od dostępnych środków. Ośrodki pomocy prawnej, finansowane z różnych źródeł, w tym często przez władze lokalne, zatrudniają zazwyczaj pełnoetatowych prawników, którzy otrzymują wynagrodzenie; wiele ośrodków zatrudnia również pracowników społecznych. Większość swojego czasu ośrodki poświęcają na kwestie dotyczące mieszkalnictwa, zatrudnienia, zabezpieczenia społecznego i imigracji. Bezpłatne porady są również dostępne w Biurze Porad Obywatelskich (Citizens Advice Bureau), biurach ochrony konsumentów i biurach porad dotyczących mieszkalnictwa, jak również w wyspecjalizowanych ośrodkach doradczych prowadzonych przez różne organizacje działające na zasadzie wolontariatu. Organizacje otrzymujące dotacje rządowe, czyli Ośrodek Pomocy Prawnej dla Uchodźców (Refugee Legal Centre) oraz Doradca Służba Imigracyjna (Immigration Advisory Service) udzielają bezpłatnych porad i wsparcia osobom ubiegającym się o azyl, przy czym Doradca Służba Imigracyjna zapewnia również bezpłatną pomoc i wsparcie osobom, którym przysługują środki zaskarżenia w sprawach dotyczących imigracji.

Ofiary przestępstw

„Kodeks dobrych praktyk wobec ofiar przestępstw” (Code of Practice for Victims of Crime) opisuje informacje, wsparcie i usługi, których ofiary przestępstw mogą oczekiwać od organów sądownictwa karnego w Anglii i Walii na każdym etapie postępowania. Nowy kodeks został napisany prostym językiem, ponieważ jest on skierowany do ofiar przestępstw. Wskazuje on także możliwości odwołania się tym ofiarom przestępstw, które nie otrzymały świadczeń należnych im na podstawie „Kodeksu dobrych praktyk wobec ofiar przestępstw”. We wstępie do „Karty praw świadka” (Witness Charter) zamieszczono podobny wykaz norm świadczenia usług na rzecz świadków, przy czym wykaz ten nie ma mocy ustawowej. Odrębny „Kodeks dobrych praktyk wobec ofiar przestępstw” (Code of Practice for Victims of Crime) został opublikowany w Irlandii Północnej. Kodeks ten określa standard usług, z jakich ofiary przestępstw powinny móc skorzystać w ramach kontaktów z organami wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych. Zostanie on zastąpiony „Kartą praw ofiar przestępstw” przyjętą w postaci ustawy. Każda ofiara przestępstwa, która złożyła zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa, otrzymuje ulotkę „Ofiary przestępstwa” („Victims of crime”), w której znajdują się praktyczne rady dotyczące postępowania w związku z przestępstwem. Ulotka w prosty sposób wyjaśnia sposób działania policji oraz etapy postępowania sądowego, podaje informacje dotyczące sposobu ubiegania się o odszkodowanie oraz wskazuje inne dostępne możliwości uzyskania pomocy.

W Anglii i Walii ofiary przestępstw są uprawnione do otrzymania wsparcia – w zakresie, w jakim jest to możliwe – tak aby mogły poradzić sobie ze skutkami przestępstwa oraz dojść do siebie po tym zdarzeniu. Ofiary przestępstw zostaną skierowane do tych służb przez policję lub też mogą się tam zgłosić samodzielnie. Większość usług wsparcia dla ofiar jest świadczona lokalnie na zlecenie pełnomocników ds. policji i przestępstw oraz finansowana przez rząd. W przypadku gdy Królewska Służba Oskarżycielska (Crown Prosecution Service) oddali wniosek o ściganie, ofiary przestępstw mogą wszcząć w Anglii i Walii postępowanie z oskarżenia prywatnego, chociaż z reguły rzadko to czynią. Ofiary przestępstw mogą również wytoczyć powództwo o odszkodowanie w sądach cywilnych. Postępowanie sądowe zostało uproszczone, tak aby osoby zainteresowane, nieposiadające fachowej wiedzy z zakresu prawa, mogły dochodzić drobnych roszczeń z tytułu poniesionych strat lub szkód.

Sądy mogą w wyroku skazującym nakazać sprawcy przestępstwa zapłatę odszkodowania na rzecz ofiary przestępstwa w związku z uszczerbkiem na zdrowiu, stratą lub szkodą, które wynikają z przestępstwa. W Anglii i Walii sądy są zobowiązane do rozważenia kwestii odszkodowania w każdym możliwym przypadku, a w przypadku nieprzyznania odszkodowania – do uzasadnienia takiego rozstrzygnięcia. W przypadku gdy sąd uzna, że należy nałożyć grzywnę oraz zasądzić odszkodowanie, ale sprawca czynu nie ma wystarczających środków na pokrycie tych obu kwot, pierwszeństwo należy przyznać odszkodowaniu. Jeżeli sąd rozstrzyga w przedmiocie środków karnych wobec sprawcy czynu, odszkodowanie również ma pierwszeństwo przed innymi środkami.

Osoby, które doznały szkody na osobie w wyniku przestępstwa z użyciem przemocy na terytorium Anglii, Walii lub Szkocji, i które spełniają wymogi dotyczące miejsca zamieszkania, narodowości oraz pozostałe wymagania, mogą ubiegać się o kompensatę z funduszy publicznych w ramach mechanizmu kompensaty za szkodę poniesioną w następstwie przestępstwa (Criminal Injuries Compensation Scheme). Kompensata jest ustalana na podstawie taryfikatora stawek, a jej wysokość waha się od 1 000 GBP do 500 000 GBP dla osób najczęściej pokrzywdzonych.

Odrębne rozwiązania występują w Irlandii Północnej, gdzie w pewnych okolicznościach istnieje możliwość wypłaty ze środków publicznych kompensaty za szkodę poniesioną wskutek przestępstwa, jak również za umyślne spowodowanie szkody na mieniu, w tym za utracone w jej wyniku korzyści.

Krajowe instytucje ds. praw człowieka

Komisja ds. Równości i Praw Człowieka (Equality and Human Rights Commission, EHRC)

Organizacja, której biura znajdują się w Londynie, Manchesterze, Glasgow i Cardiff, posiada ustawową kompetencję do promowania i monitorowania praw człowieka; zajmuje się ona również ochroną, zapewnianiem przestrzegania i propagowaniem równości w ramach dziewięciu „chronionych” obszarów – wiek, niepełnosprawność, płeć, rasa, religia i wyznanie, ciąża i macierzyństwo, związek małżeński i partnerstwo cywilne, orientacja seksualna i zmiana płci. Co do zasady nie podejmuje się ona prowadzenia postępowań sądowych w indywidualnych sprawach – o ile nie dotyczą one szczególnie istotnego zagadnienia i nie służą na przykład wyjaśnieniu przepisów prawa – jednak może udzielić wskazówek, do jakiego organu należy się udać w określonej sytuacji.

Komisja ds. równości i praw człowieka została utworzona w dniu 1 października 2007 r. Jej zadania skupiają się na obronie równości i praw człowieka zagwarantowanych wszystkim jednostkom, na działaniach w celu wyeliminowania dyskryminacji, ograniczenia nierówności, ochrony praw człowieka, na budowaniu dobrych relacji między społecznościami i zapewnieniu każdej jednostce równych szans uczestniczenia w życiu społecznym. Jej właściwość miejscowa obejmuje terytorium Anglii i Walii oraz Szkocji, jednak w dziedzinie praw człowieka w Szkocji właściwym organem jest Szkocka Komisja Praw Człowieka. EHRC skupia działania trzech wcześniejszych komisji ds. równości w Wielkiej Brytanii (komisji ds. równości rasowej, komisji ds. równości płci oraz komisji ds. praw osób niepełnosprawnych), jak również przejmuje odpowiedzialność w zakresie nowych obszarów prawa dotyczącego dyskryminacji (wiek, orientacja seksualna, religia i wyznanie) i praw człowieka. Komisja ma uprawnienia do egzekwowania prawa w zakresie problematyki równości, posiada również kompetencje do promowania przestrzegania ustawy o prawach człowieka (Human Rights Act, HRA).

[📄 Komisja ds. Równości i Praw Człowieka](#)

[📄 Jak uzyskać pomoc i poradę?](#)

[📄 Służba ds. Porad i Wsparcia w dziedzinie Równości](#)

Bezpłatny numer telefonu +44 808 800 0082

Telefon tekstowy +44 808 800 0084

Freepost (bez konieczności zakupu znaczka): FREEPOST EASS HELPLINE FPN6521

Rzecznik Praw Obywatelskich

Rzecznik Praw Obywatelskich ds. Parlamentarnych i Służby Zdrowia (Parliamentary and Health Service Ombudsman)

Rzecznik świadczy usługi na rzecz obywateli poprzez wszczynanie niezależnych postępowań wyjaśniających w sprawie skarg na administrację rządową, niektóre inne organy publiczne w Zjednoczonym Królestwie oraz krajową służbę zdrowia (National Health Service, NHS) w Anglii w przypadku ich niewłaściwego lub nieuczciwego działania lub świadczenia usług o niskiej jakości.

[📄 Rzecznik Praw Obywatelskich ds. Parlamentarnych i Służby Zdrowia](#)

Infolinia dla klientów +44 345 015 4033 czynna od 8.30 (GMT) do 17.30 (GMT) od poniedziałku do piątku

Wyspecjalizowane organy ds. ochrony praw człowieka

Rzecznik Praw Dziecka

1. Pełnomocnik ds. Dzieci w Anglii (Children's Commissioner for England)

Pełnomocnikiem ds. Dzieci w Anglii jest Anne Longfield OBE. Instytucję Pełnomocnika ds. Dzieci ustanowiono na mocy ustawy z 2004 r. o dzieciach (Children Act 2004).

Zadaniem pełnomocnika – którego stanowisko powstało na podstawie [ustawy z 2004 r. o małoletnich](#) – jest promowanie światopoglądu dzieci i młodzieży od urodzenia do 18 roku życia (do 21 roku życia w przypadku młodzieży pozostającej pod opieką lub mającej trudności w nauce).

[📄 Pełnomocnik ds. Dzieci w Anglii](#)

Dane kontaktowe

Children's Commissioner for England

Sanctuary Buildings

20 Great Smith Street

London

SW1P 3BT

Tel.: +44 20 7783 8330

2. Pełnomocnik ds. Dzieci w Walii (Children's Commissioner for Wales)

Pełnomocnikiem ds. Dzieci w Walii jest Sally Holland. Zadaniem Pełnomocnika polega na obronie dzieci i młodzieży oraz występowaniu w ich imieniu. Jego praca ma na celu zagwarantowanie bezpieczeństwa dzieciom i młodzieży oraz uświadomienie im przysługujących im praw, a także zapewnienie możliwości ich wykonywania. Obowiązkiem pełnomocnika we wszystkich aspektach jego pracy jest uwzględnianie praw dziecka, w tym Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach dziecka.

[📄 Pełnomocnik ds. Dzieci w Walii](#)

Dane kontaktowe

Children's Commissioner for Wales

Oystermouth House

Phoenix Way

Llansamlet

Swansea

SA7 9FS

Tel: +44 1792 765600

Faks: +44 1792 765601

Zadania pełnomocnika:

propagowanie lepszego zrozumienia praw dziecka,

dokonywanie przeglądu w zakresie tego, czy przepisy prawa są odpowiednie, ich skuteczności, stosowanej praktyki oraz świadczonych usług dotyczących dzieci i młodzieży,

doradzanie administracji rządowej i innym właściwym organom w sprawie praw dziecka oraz w odniesieniu do nadrzędnego interesu dzieci i młodzieży,

rozpowszechnianie informacji o zadaniach pełnomocnika wśród dzieci, ich rodziców lub opiekunów oraz podmiotów zainteresowanych,

zapoznajanie się z opiniami dzieci i młodzieży w zakresie zagadnień wpływających na ich życie,

utrzymywanie i dalsze rozwijanie skutecznych rozwiązań w zakresie zarządzania w zgodzie z najlepszymi praktykami w celu zmaksymalizowania sprawnego, skutecznego i efektywnego wykorzystywania zasobów instytucji pełnomocnika.

Organ ds. ochrony danych

1. Pełnomocnik ds. Informacji (Information Commissioner)

Biuro Pełnomocnika ds. Informacji to niezależny organ w Zjednoczonym Królestwie powstały w celu ochrony, w interesie obywateli, prawa do informacji, a także propagowania przejrzystości działań organów publicznych oraz ochrony danych osobowych.

Dane kontaktowe

Information Commissioner's Office

Wycliffe House

Water Lane

Wilmslow

Cheshire SK9 5AF

Tel: 0303 123 1113 (lub 01625 545745, jeżeli osoba dzwoniąca nie chce wykonywać połączeń na numer 03, lub +44 1625 545745 w przypadku połączeń z zagranicy).

 [Biuro Pełnomocnika ds. Informacji](#)

2. Pełnomocnik ds. Informacji – oddział regionalny

Walia:

Information Commissioner's Office – Wales

Cambrian Buildings

Mount Stuart Square

Cardiff CF10 5FL

Tel: 029 2044 8044

Faks: 029 2044 8045

E-mail: wales@ico.gsi.gov.uk

Inne

1. STRONA INTERNETOWA - GOV.UK

Oficjalna rządowa strona internetowa dla obywateli Zjednoczonego Królestwa.

Strona internetowa: [GOV.UK](#)

2. Biuro Porad dla Obywateli (Citizens Advice Service)

Biuro Porad dla Obywateli, służąc bezpłatnymi, niezależnymi i poufnymi poradami, jak również oddziałując na decydentów, pomaga w rozwiązywaniu problemów natury prawnej, finansowej oraz wielu innych problemów obywateli.

 [Biuro Porad dla Obywateli](#)

 [Dane kontaktowe Biura Porad dla Obywateli](#)

3. Biuro Porad Prawnych w Sprawach Cywilnych (Civil Legal Advice)

Biuro Porad Prawnych w Sprawach Cywilnych to organizacja, która świadczy bezpłatne i poufne usługi doradcze na terenie Anglii i Walii osobom, którym przysługuje pomoc prawna. Organizacja ta świadczy pomoc w zakresie:

odwołań dotyczących zasiłków,

zadłużenia, jeżeli zagrożone jest miejsce zamieszkania dłużnika,

specjalnych potrzeb edukacyjnych,

użytkowania mieszkania lub domu,

kwestii związanych z dyskryminacją,

pomocy i porad dla ofiar przemocy domowej,

kwestii dotyczących objęcia opieki nad dzieckiem.

Pracownicy tego biura zadają osobie zainteresowanej kilka pytań dotyczących problemu natury prawnej oraz jej sytuacji finansowej, żeby stwierdzić, czy osoba ta kwalifikuje się do uzyskania pomocy prawnej. Począwszy od kwietnia 2013 r. klienci ubiegający się o pomoc w związku z problemami wynikającymi z zadłużenia, ze specjalnych potrzeb edukacyjnych oraz z dyskryminacji, poza nielicznymi wyjątkami, muszą zgłaszać wnioski o przyznanie pomocy prawnej za pośrednictwem centralnej infolinii pomocowej. Pomoc ta będzie udzielana telefonicznie, chyba że okaże się, że w przypadku określonego klienta świadczenie pomocy przez telefon nie będzie właściwe.

Dane kontaktowe

Tel.: 0845 345 4345

Minicom: 0845 609 6677

Od poniedziałku do piątku, od 9:00 do 20:00

W soboty od 9:00 do 12:30

 [Biuro Porad Prawnych w Sprawach Cywilnych](#)

4. Pełnomocnik ds. Ofiar Przestępstw (Victims' Commissioner)

 [Pełnomocnik ds. Ofiar Przestępstw](#)

Pełnomocnik ds. Ofiar Przestępstw dba o interesy ofiar przestępstw i świadków, propaguje dobre praktyki w zakresie ich traktowania oraz dokonuje regularnych przeglądów „Kodeksu dobrych praktyk wobec ofiar przestępstw” – aktu prawnego, który określa usługi, jakich może oczekiwać osoba pokrzywdzona.

Pełnomocnik ds. Ofiar Przestępstw nie jest z mocy prawa uprawniony do podejmowania działań w poszczególnych przypadkach, może jednak udzielić wskazówek, do jakiego organu należy się udać, by skorzystać z najlepszych usług doradczych i otrzymać odpowiednie wsparcie.

5. Biuro Pełnomocnika ds. Służb Imigracyjnych (Office of the Immigration Services Commissioner)

Dane kontaktowe

5th Floor

Counting House

53 Tooley Street

London

SE1 2QN

Tel.: 0845 000 0046

Biuro Pełnomocnika ds. Służb Imigracyjnych jest niezależnym, działającym poza strukturą rządową organem publicznym ustanowionym na mocy ustawy z 1999 r. o imigracji i azylu (Immigration and Asylum Act 1999).

Kluczowe zadania biura obejmują:

działalność regulacyjną w zakresie doradców imigracyjnych,

upowszechnianie dobrych praktyk poprzez ustalanie norm postępowania,

przyjmowanie i nadawanie biegu skargom dotyczącym podmiotów udzielających porad w sprawach związanych z migracją,

ściganie podmiotów działających z naruszeniem prawa,

nadzorowanie przepisów prawa dotyczących podmiotów udzielających porad w sprawach związanych z imigracją podlegających pod właściwość jednej z wyznaczonych organizacji zawodowych.

Biuro Pełnomocnika ds. Służb Imigracyjnych nie udziela porad w sprawach związanych z imigracją, nie wskazuje ani nie zatwierdza konkretnego doradcy.

Biuro Pełnomocnika ds. Służb Imigracyjnych współpracuje z wieloma organizacjami, w tym stowarzyszeniami zawodowymi, trybunałami, Agencją Ochrony Granic Zjednoczonego Królestwa (UK Border Agency) oraz organizacjami działającymi na zasadzie wolontariatu.

Dalsze informacje można znaleźć na stronie [Biura Pełnomocnika ds. Służb Imigracyjnych](#).

Ostatnia aktualizacja: 16/06/2017

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej.

Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Prawa podstawowe - Irlandia Północna

Sądy krajowe

Krajowe instytucje ochrony praw człowieka

Rzecznik Praw Obywatelskich

Wyspecjalizowane instytucje ds. praw człowieka

Inne

Sądy krajowe

1. Służby Jej Królewskiej Mości ds. Sądów i Trybunałów (Her Majesty's Courts & Tribunals Service)

Służby Jej Królewskiej Mości ds. Sądów i Trybunałów są odpowiedzialne za obsługę administracyjną sądów i trybunałów karnych, cywilnych i rodzinnych w Anglii i Walii oraz scentralizowanych trybunałów w Szkocji i Irlandii Północnej. Dzięki tym służbom tworzony przez niezależne organy sądowe system wymiaru sprawiedliwości jest sprawiedliwy, skuteczny i wydajny.

Służby Jej Królewskiej Mości ds. Sądów i Trybunałów dążą do zapewnienia wszystkim obywatelom – w zależności od ich zróżnicowanych potrzeb – szybkiego dostępu do wymiaru sprawiedliwości, bez względu na to, w jakiej roli występują: pokrzywdzonych, świadków przestępstwa, oskarżonych o przestępstwo, zadłużonych konsumentów, dzieci narażonych na niebezpieczeństwo, przedsiębiorców zaangażowanych w spory gospodarcze lub jednostek dochodzących praw pracowniczych czy kwestionujących decyzje organów publicznych.

Dane kontaktowe sądów dostępne są na stronie: <http://www.justice.gov.uk/global/contacts/hmcts/courts/index.htm>

Dane kontaktowe trybunałów dostępne są na stronie: <http://www.justice.gov.uk/global/contacts/hmcts/tribunals/index.htm>

2. Służby ds. sądów i kolegiów/trybunałów Irlandii Północnej (Northern Ireland Courts and Tribunals Service)

Służby ds. sądów i kolegiów/trybunałów Irlandii Północnej podlegają Ministerstwu Sprawiedliwości Irlandii Północnej. Zapewniają one wsparcie administracyjne sądom Irlandii Północnej, tj.: Sądowi Apelacyjnemu (Court of Appeal), Wysokiemu Trybunałowi (High Court), Sądowi Koronnemu, tj. sądowi I i II instancji ds. karnych (Crown Court), sądom I instancji ds. cywilnych (County Courts), sądom sędziów pokoju, będącym sądami I instancji ds. karnych oraz niektórych spraw cywilnych (Magistrates' Courts) oraz sądom koronerskim, tj. sądom ds. nagłych i nienaturalnych zgonów (Coroner's Courts). Służby te zapewniają również wsparcie administracyjne kolegiom/trybunałom oraz Urzędowi ds. Wykonywania Orzeczeń Sądowych (Enforcement of Judgments Office), do którego należy wykonywanie orzeczeń sądów cywilnych.

Strona internetowa: <https://www.justice-ni.gov.uk/topics/courts-and-tribunals>

Dane kontaktowe: <http://www.courtsni.gov.uk/en-GB/ContactDetails/>

Informacje dodatkowe

Postępowanie cywilne

W Irlandii Północnej postępowanie cywilne jest ukształtowane w sposób zbliżony do modelu, z jakim mamy do czynienia w Anglii i Walii. Postępowanie przed Wysokim Trybunałem wszczynają się na podstawie pisma procesowego zwanego *writ*, zaś przed sądem I instancji ds. cywilnych – pisma procesowego zwanego *civil bill* lub pozwu na potrzeby postępowania w sprawie drobnych roszczeń na specjalnym formularzu (*small claims application*). Dokumenty te

muszą być doręczone pozwanemu, który ma prawo obrony przed kierowanym przeciwko niemu roszczeniem. Orzeczenia sądów cywilnych podlegają wykonaniu w scentralizowanym postępowaniu prowadzonym przez Urząd ds. Wykonywania Orzeczeń Sądowych.

Pomoc prawna

We wszystkich trzech jurysdykcjach Zjednoczonego Królestwa funkcjonuje kompleksowy system, w ramach którego każdy, kto potrzebuje pomocy prawnej lub zastępstwa procesowego, może otrzymać wsparcie finansowe ze środków publicznych. System ten nosi nazwę „pomoc prawna”. Ma on fundamentalne znaczenie dla realizacji praw każdej jednostki. Pomoc prawna adresowana jest do osób o niskich dochodach i może być przyznana w pełnej wysokości lub przy częściowym finansowaniu przez beneficjenta tej pomocy. Jeżeli danej osobie przyznano pomoc prawną, postępowanie w sprawie toczy się tak jak postępowanie zwykłe, z tym że beneficjent pomocy nie przekazuje zapłaty swojemu profesjonalnemu doradcy prawnemu (*solicitor*): wszystkie płatności realizuje w tym zakresie fundusz pomocy prawnej.

W Irlandii Północnej zapewnienie pomocy prawnej leży w gestii Komisji ds. Usług Prawnych Irlandii Północnej. W większości spraw cywilnych i karnych głównymi kryteriami dostępu do pomocy prawnej są zdolność finansowa ubiegającego się o tę pomoc oraz szanse powodzenia powództwa (*means and merits test*).

Każdy, kto uważa, że jego prawa gwarantowane europejską konwencją praw człowieka zostały naruszone i w związku z tym zamierza wnieść skargę do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, może uzyskać dostęp do szeregu rozwiązań zapewniających uzyskanie pomocy prawnej i wsparcia. W ramach programu pomocy prawnej można uzyskać pomoc profesjonalnego pełnomocnika lub radcy prawnego już na wczesnym etapie postępowania. Jeżeli Europejski Trybunał Praw Człowieka w Strasburgu przyjmie wniosek do rozpoznania, wnioskodawca może otrzymać pomoc finansową bezpośrednio ze Strasburga. Ubiegający się o pomoc prawną będzie mógł ją uzyskać, jeżeli taka pomoc zostałaby mu przyznana w postępowaniu przed sądem krajowym. Na wielu obszarach miejskich ośrodki pomocy prawnej zapewniają pomoc prawną oraz zastępstwo procesowe, w miarę dostępności środków bezpłatnie. Punkty pomocy prawnej, finansowane z różnych źródeł, w tym ze środków samorządów lokalnych co do zasady zatrudniają pełnoetatowych prawników. Wiele takich punktów zatrudnia również pracowników socjalnych. Działalność takich punktów polega w głównej mierze na rozwiązywaniu problemów mieszkaniowych, związanych z zatrudnieniem, zabezpieczeniem społecznym i imigracją. Bezpłatnych porad udzielają również Biura Porad Obywatelskich (Citizens Advice Bureaux), ośrodki poradnictwa konsumenckiego i mieszkaniowego, jak również ośrodki doradztwa specjalistycznego prowadzone przez różne organizacje wolontariackie. Ośrodek Pomocy Prawnej dla Uchodźców (Refugee Legal Centre) oraz Doradca Służba Imigracyjna (Immigration Advisory Service), jako organizacje otrzymujące dotacje rządowe, udzielają bezpłatnych porad i wsparcia osobom ubiegającym się o azyl. Ta druga organizacja zapewnia również bezpłatną pomoc i wsparcie osobom uprawnionym do poszukiwania drogi odwoławczej w sprawach dotyczących imigracji.

Ofiary przestępstw/osoby pokrzywdzone

Wydając wyrok skazujący, sąd może nakazać sprawcy przestępstwa zapłatę odszkodowania na rzecz pokrzywdzonego, jeżeli w wyniku popełnienia przestępstwa nastąpiło uszkodzenie ciała, został poniesiona strata lub szkoda. W Anglii i Walii sądy mają obowiązek badania kwestii odpowiedzialności odszkodowawczej w każdej sprawie. Jeżeli sąd nie przyznał odszkodowania, winien swoją decyzję uzasadnić. Jeżeli sąd bierze w danej sprawie pod uwagę zasądzenie na rzecz pokrzywdzonego odszkodowania oraz wymierzenie sprawcy grzywny, najpierw zasądzi wypłatę odszkodowania. To samo dotyczy kolejności egzekucji obu świadczeń.

W przypadku gdy Królewska Służba Oskarżycielska (Crown Prosecution Service) odmówiła ścigania, gdy mowa o Anglii i Walii, pokrzywdzeni mogą wszcząć postępowanie z oskarżenia prywatnego. W praktyce rzadko to jednak czynią. Mogą oni również wytoczyć powództwo o odszkodowanie na drodze cywilnoprawnej. Postępowanie sądowe zostało uproszczone, tak by osoby zainteresowane, nieposiadające fachowej wiedzy prawniczej, mogły samodzielnie dochodzić drobnych roszczeń z tytułu poniesionych strat lub szkód.

Każda osoba bez względu na narodowość, która na terytorium Anglii, Walii lub Szkocji wskutek popełnienia przestępstwa z użyciem przemocy poniosła uszczerbek na zdrowiu, może ubiegać się o odszkodowanie ze środków publicznych w ramach systemu kompensacji szkód wynikających z przestępstw (Criminal Injuries Compensation Scheme). Wysokość odszkodowania określa się według taryfikatora stawek, tj. od 1 000 GBP do 500 000 GBP dla najciężej pokrzywdzonych.

W Irlandii Północnej funkcjonują regulacje odmienne: odszkodowanie ze środków publicznych może być w pewnych okolicznościach wypłacone za szkodę poniesioną wskutek przestępstwa oraz za działaną umyślnie szkodę majątkową, w tym za utracone w jej następstwie korzyści.

W Zjednoczonym Królestwie funkcjonują trzy organizacje udzielające ogólnego wsparcia ofiarom przestępstw: organizacja „Victim Support”, która zasięgiem swojego działania obejmuje Anglię i Walię, organizacja „Victim Support Scotland” oraz organizacja „Victim Support Northern Ireland”. Są to organizacje finansowane przez państwo.

W czerwcu 1996 r. rząd opublikował nową Kartę praw pokrzywdzonego (Victim's Charter), której przepisy zostały następnie w kwietniu 2006 r. inkorporowane do kodeksu postępowania wobec pokrzywdzonych (Victims Code of Practice). Pokrzywdzeni mają obecnie ustawowo gwarantowane prawo do wysokiej jakości pomocy organów wymiaru sprawiedliwości ds. karnych. Kodeks przewiduje ponadto możliwość wystąpienia przez pokrzywdzonego ze skargą, jeżeli jej sprawa nie została potraktowana z należytą starannością. Również dzięki ustanowieniu Karty praw świadka (Witness Charter) wprowadzone zostały, choć w sposób ustawowo niegwarantowany, standardy postępowania wobec świadków przestępstw. W Irlandii Północnej opublikowano również odrębny Kodeks postępowania wobec pokrzywdzonych (Code of Practice for victims of crime), który zawiera standardy postępowania organów wymiaru sprawiedliwości wobec ofiar przestępstw oraz wskazuje, w jaki sposób ofiara przestępstwa może złożyć skargę na działania organów w sprawach karnych. Każdy pokrzywdzony, który powiadomił o przestępstwie, otrzymuje ulotkę „ofiary przestępstwa” (Victims of crime leaflet), w której znajdują się praktyczne porady na temat postępowania w następstwie przestępstwa. Ulotka w prosty sposób wyjaśnia, jak wyglądają działania policji i postępowanie sądowe, dostarcza informacji o możliwości ubiegania się o odszkodowanie oraz uzyskania dalszej pomocy.

Krajowe instytucje ochrony praw człowieka

Komisja ds. Praw Człowieka Irlandii Północnej

Komisja ds. Praw Człowieka Irlandii Północnej (NIHRC) jest krajową instytucją działającą w obszarze praw człowieka, posiadającą akredytację A przyznaną przez Organizację Narodów Zjednoczonych (ONZ). NIHRC jest finansowana przez państwo, ale posiada status niezależnego organu publicznego prowadzącego działalność zgodnie z tzw. Zasadami Paryskimi ONZ.

Naszym celem jest monitorowanie ochrony praw człowieka przez rząd i inne podmioty publiczne w Irlandii Północnej. Wspieramy również tych, którzy rozumieją, czym są prawa człowieka i potrafią reagować, gdy kwestionuje lub narusza się ich prawa.

Dane kontaktowe:

Temple Court

39 North Street

Belfast

Northern Ireland

BT1 1NA

Tel.: +44 (0)28 9024 3987

Poczta elektroniczna: [✉ information@nihrc.org](mailto:information@nihrc.org)

Strona internetowa: [✉ http://www.nihrc.org/](http://www.nihrc.org/)

Rzecznik Praw Obywatelskich

Rzecznik Praw ds. Parlamentarnych i Służby Zdrowia

Rzecznika powołuje parlament, aby udzielał pomocy indywidualnej oraz służył ogółowi społeczeństwa.

Naszą misją jest badanie skarg osób, które potraktowano niesprawiedliwie lub które nie uzyskały oczekiwanej pomocy od organów państwa, innych podmiotów publicznych lub jednostek służby zdrowia w Anglii. Nasze uprawnienia określają przepisy prawa. Każdemu udzielamy pomocy bezpłatnie.

Dane kontaktowe:

The Parliamentary and Health Service Ombudsman

Millbank Tower

Millbank

London

SW1P 4QP

Strona internetowa: [✉ https://www.ombudsman.org.uk/](https://www.ombudsman.org.uk/)

Wyspecjalizowane instytucje ds. praw człowieka

Rzecznik Praw Dziecka

Pełnomocnik ds. Dzieci i Młodzieży w Irlandii Północnej

Pełnomocnik ds. Dzieci i Młodzieży w Irlandii Północnej jest pozaministerialnym organem publicznym, utworzonym w październiku 2003 r.

Obecnie pełnomocnikiem jest Koulla Yiasouma. Jej zadaniem jest ochrona oraz działanie na rzecz praw i dobra dzieci i młodzieży w Irlandii Północnej.

Pełnomocnik monitoruje również przestrzeganie właściwych przepisów Konwencji Organizacji Narodów Zjednoczonych o prawach dziecka.

Jednostką finansującą działalność pełnomocnika jest Ministerstwo Spraw Społecznych.

Dane kontaktowe:

NICCY

Equality House

7-9 Shaftesbury Square

Belfast

Northern Ireland BT2 7DP

Tel.: 028 9031 1616

Poczta elektroniczna: [✉ info@niccy.org](mailto:info@niccy.org)

Strona internetowa: [✉ http://www.niccy.org/](http://www.niccy.org/)

Pełnomocnik ds. Osób Starszych

Pełnomocnik ds. Osób Starszych w Irlandii Północnej jest pozaministerialnym organem publicznym, utworzonym w listopadzie 2011 r. Obecnie pełnomocnikiem jest Eddie Lynch. Jego zadaniem jest ochrona oraz działanie na rzecz dobra osób starszych w Irlandii Północnej.

Dane kontaktowe:

COPNI

Equality House

7-9 Shaftesbury Square

Belfast

Northern Ireland BT2 7DP

Tel: 028 9089 0892

Poczta elektroniczna: [✉ info@copni.org](mailto:info@copni.org)

Strona internetowa: [✉ http://www.copni.org/](http://www.copni.org/)

Organ ds. równouprawnienia

Komisja ds. Równouprawnienia Irlandii Północnej

Dane kontaktowe:

Equality House

7-9 Shaftesbury Square

Belfast

Northern Ireland BT 2 7DP

Tel.: 028 90 500 600

Poczta elektroniczna: [✉ information@equalityni.org](mailto:information@equalityni.org)

Strona internetowa: [✉ http://www.equalityni.org/](http://www.equalityni.org/)

Komisja ds. Równouprawnienia Irlandii Północnej jest niezależnym organem publicznym, który powstał na podstawie ustawy z 1998 r. o Irlandii Północnej.

Nasze uprawnienia i obowiązki określone są w kilku ustawach, które zostały przyjęte w ostatnich dziesięcioleciach. Zapewniamy ochronę przeciwko dyskryminacji ze względu na wiek, niepełnosprawność, rasę, wyznanie oraz poglądy polityczne, płeć i orientację seksualną. Realizujemy również zadania wynikające z ustawy z 1998 r. o Irlandii Północnej w zakresie równouprawnienia ustawowego i odnoszących się do organów publicznych obowiązków utrzymywania dobrych relacji.

Jednostką finansującą naszą Komisję jest Kancelaria Rządu.

Organ ds. ochrony danych

1. Pełnomocnik ds. Informacji (Information Commissioner)

Biuro Pełnomocnika ds. Informacji jest niezależnym organem Zjednoczonego Królestwa, który został ustanowiony w celu ochrony, w interesie obywateli, prawa do informacji, działalności na rzecz przejrzystości działań organów publicznych i ochrony danych osobowych.

Dane kontaktowe:

Information Commissioner's Office

Wycliffe House

Water Lane

Wilmslow

Cheshire SK9 5AF

Tel.: 0303 123 1113 (lub 01625 545745 jeżeli nie chcą Państwo wybierać numeru „03”, lub +44 1625 545745 jeżeli dzwonią Państwo z zagranicy)

Strona internetowa: <https://ico.org.uk/>

2. Pełnomocnik ds. Informacji – Biuro Regionalne

Irlandia Północna

Information Commissioner's Office – Northern Ireland

3rd floor, 14 Cromac Place

Belfast,

Northern Ireland BT7 2JB

Tel.: 028 9026 9380

Poczta elektroniczna: ni@ico.org.uk

Inne

1. STRONA INTERNETOWA – Directgov

Oficjalna strona internetowa Rządu Zjednoczonego Królestwa dla obywateli Zjednoczonego Królestwa.

Strona internetowa: <http://www.gov.uk/>

2. Biuro Porad dla Obywateli

Biuro Porad dla Obywateli zapewnia bezpłatne, niezależne i poufne poradnictwo oraz pomoc w rozwiązywaniu problemów prawnych i finansowych oraz wielu innych problemów zgłaszanych przez obywateli, starając się również oddziaływać na decydentów.

Strona internetowa: <http://www.citizensadvice.org.uk/>

3. Komisja ds. Usług Prawnych Irlandii Północnej (Northern Ireland Legal Services Commission)

Komisja ds. Usług Prawnych Irlandii Północnej („komisja”) jest pozaministerialnym organem publicznym Ministerstwa Sprawiedliwości (Department of Justice), który utworzony został na podstawie rozporządzenia o dostępie do wymiaru sprawiedliwości (Irlandii Północnej) z 2003 r. Minister Sprawiedliwości David Ford na jesieni 2014 r. poinformował o zamiarze przeniesienia zadań komisji do agencji wykonawczej, będącej częścią Ministerstwa. Nowy podmiot będzie nosił nazwę **Agencja ds. Usług Prawnych Irlandii Północnej**. Zmiana ta nie wpłynie na świadczenie usług prawnych w sposób fundamentalny. Ma ona za to zapewnić szereg usprawnień o charakterze zarządczym i oszczędności.

Misją komisji jest sprawowanie nadzoru nad świadczeniem usług prawnych finansowanych ze środków publicznych zgodnie z ustawowo ustanowionymi programami świadczenia pomocy prawnej. Zgodnie z ustawą oceniamy, czy dana osoba kwalifikuje się do przyznania pomocy prawnej, a jeżeli tak, finansujemy tę pomoc, wypłacamy profesjonalnym pełnomocnikom prawnym wynagrodzenie za wyświadczone usługi. Przyznawanie pomocy prawnej w sprawach karnych należy do sądów. Do komisji należy natomiast finansowanie dostarczonych usług prawnych. Poza nadzorem nad świadczeniem usług prawnych zgodnie z programem świadczenia pomocy prawnej wspieramy Ministerstwo Sprawiedliwości w zakresie reformowania systemu bezpłatnych usług prawnych dla ludności.

Dane kontaktowe:

The Northern Ireland Legal Services Commission

2nd Floor,

Waterfront Plaza,

8 Laganbank Road,

Mays Meadow,

Belfast

Northern Ireland BT1 3BN

Tel.: +44 (0)28 9040 8888

Strona internetowa: <http://www.nilsc.org.uk/>

Misją Komisji ds. Usług Prawnych w Irlandii Północnej jest działalność na rzecz sprawiedliwego i równego dostępu do organów wymiaru sprawiedliwości w Irlandii Północnej przez świadczenie usług prawnych finansowanych ze środków publicznych.

Komisja dąży do zapewniania usług wysokiej jakości, adekwatnych do przeznaczanych na nie środków. Usługi te mają wychodzić naprzeciw oczekiwaniom najbardziej potrzebujących klientów.

Prawnicy Komisji i inni jej doradcy:

świadczą usługi na rzecz osób uprawnionych do uzyskania pomocy prawnej na potrzeby ochrony ich praw w sprawach cywilnych,

świadczą usługi na rzecz osób fizycznych, wobec których toczy się postępowanie wyjaśniające lub którym postawiono zarzuty karne.

4. Pełnomocnik ds. Pokrzywdzonych (Victims' Commissioner)

Baroness Newlove of Warrington,

Victims' Commissioner for England & Wales

The Tower, 9th Floor,

102 Petty France,

London, SW1H 9AJ

Poczta elektroniczna: victims.commissioner@victimscommissioner.gsi.gov.uk

Strona internetowa: <http://victimscommissioner.org.uk/>

Pełnomocnik ds. Pokrzywdzonych prowadzi działalność na rzecz pokrzywdzonych i świadków przestępstw, propaguje dobre praktyki w kontaktach z takimi osobami oraz regularnie przeprowadza przeglądy kodeksu postępowania wobec pokrzywdzonych, który określa, dostęp do jakich usług może uzyskać osoba pokrzywdzona.

Pełnomocnik wysłuchuje opinii pokrzywdzonych i świadków, starając się poznać ich punkt widzenia na system wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych oraz wpłynąć na poprawę jakości usług prawnych i dostępnych instrumentów wsparcia.

Należy zwrócić uwagę, że prawo nie przyznaje pełnomocnikowi możliwości interweniowania w konkretnych sprawach. Podejmujemy jednak wysiłki, aby kierować beneficjentów pomocy tam, gdzie mogą uzyskać najlepsze doradztwo i wsparcie.

5. Organizacja „Victim Support Northern Ireland”

Dane kontaktowe:

Central Office

Victim Support NI

Annsgate House

3rd Floor
70/74 Ann Street
Belfast
Northern Ireland BT 1 4EH
Tel.: 028 9024 3133

Poczta elektroniczna: belfast@victimsupportni.org.uk

„Victim Support Northern Ireland” to organizacja charytatywna, która pomaga osobom dotkniętym wszelkimi typami przestępstw. Zapewnia ona pokrzywdzonym, świadkom i innym osobom, które ucierpiały w wyniku przestępstwa, wsparcie emocjonalne i praktyczną pomoc a także udziela im niezbędnych informacji.

Jest to człowa organizacja charytatywna wspierająca osoby dotknięte skutkami przestępstw. Świadczymy nasze usługi bezpłatnie oraz w sposób poufny, niezależnie od tego, czy złożono zawiadomienie o przestępstwie. Jesteśmy organizacją niezależną, tj. organizacyjnie niezwiązaną z policją, sądami czy innym podmiotem należącym do wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych.

Każdego roku organizacja świadczy pomoc na rzecz prawie 30 000 osób dotkniętych skutkami przestępstw.

6. Rzecznik Praw Więźniów Irlandii Północnej (Prisoner Ombudsman for Northern Ireland)

Unit 2
Walled Garden
Stormont Estate
Belfast
Northern Ireland BT4 3SH
Tel.: 028 90 44 3982

Numer bezpłatny: 0800 7836317

Poczta elektroniczna: pa@prisonerombudsman.x.gsi.gov.uk

Strona internetowa: <http://www.niprisonerombudsman.gov.uk/>

Rzecznika Praw Więźniów powołuje Minister Sprawiedliwości Irlandii Północnej. Rzecznik jest organem całkowicie niezależnym od Służb Więziennych Irlandii Północnej (Northern Ireland Prison Service).

Rzecznik Praw Więźniów bada i kontroluje:

skargi osób odbywających karę pozbawienia wolności w Irlandii Północnej,
odwiedzających osoby odbywające karę pozbawienia wolności w Irlandii Północnej,
przypadki zgonów, które nastąpiły w zakładach karnych w Irlandii Północnej.

Obecnie rzecznikiem jest Tom McGonigle, którego działalność wspiera zespół śledczych oraz inne osoby zatrudnione w biurze rzecznika.

7. Biuro Pełnomocnika ds. Służb Migracyjnych

Dane kontaktowe:

5th Floor
21 Bloomsbury Street
London
WC1B 3HF
Tel.: 020 7211 1500

Biuro Pełnomocnika ds. Służb Migracyjnych jest niezależnym, działającym poza strukturą rządową, organem publicznym, który został ustanowiony na podstawie ustawy z 1999 r. o migracji i azylu.

Ustawa z 1999 r. o migracji i azylu oraz ustawa z 2002 r. o obywatelstwie, migracji i azylu przyznały Pełnomocnikowi ds. Służb Migracyjnych szereg uprawnień, w tym:

zablokowanie doradcy dostępu do systemu regulacyjnego,
odebranie doradcy uprawnień,
ograniczenie lub zmiana poziomów zaangażowania doradcy,
nałożenie kary dyscyplinarnej na posiadającego uprawnienia doradcę,
nałożenie zakazu zbliżania się lub innego zakazu,
ściganie procederu nielegalnego doradztwa lub usług dotyczących migracji,
ściganie procederu nielegalnej reklamy doradztwa lub usług dotyczących migracji,
przeszukanie obiektów należących do doradcy,
zabezpieczenie akt należących do doradcy.

Więcej informacji na stronie internetowej: <http://www.oisc.gov.uk/>

8. Komisja ds. Pokrzywdzonych i Ocalałych

Dane kontaktowe:

Commission for Victims and Survivors
Equality House
7-9 Shaftesbury Square
Belfast
BT2 7DP
Tel.: 028 9031 1000
Faks: 028 9060 7424

Komisja ds. Pokrzywdzonych i Ocalałych Irlandii Północnej z zaangażowaniem realizuje swoje obowiązki związane z prawami wszystkich pokrzywdzonych i ocalałych do wysłuchania, uszanowania ich godności i uzyskania dostępu do jak najlepszych usług. Komisja dąży do poprawy jakości życia pokrzywdzonych i ocalałych w konflikcie.

Jej misją jest zaspokojenie potrzeb wszystkich pokrzywdzonych i ocalałych poprzez zapewnienie im znakomitej jakości usług, pełne zrozumienie ich trudnej przeszłości i wsparcie w uzyskaniu poprawy bytu. Działalność komisji opiera się na szeregu podstawowych wartości, które realizuje w codziennej jej pracy.

Komisja dąży do osiągnięcia rezultatów, które stanowią realizację tych wartości. Są one następujące:

ukierunkowanie na pokrzywdzonych - pokrzywdzeni i ocalali są odniesieniem dla wszelkich działań komisji, która zachęca i ceni sobie aktywność tych osób,
otwartość i transparentność - we wszelkich swych działaniach komisja wykazuje się otwartością, szczerością, odpowiedzialnością i wrażliwością,

równość and różnorodność - komisja traktuje wszystkich równo i dzięki bezstronności, niezależności i uczciwemu podejściu sprzeciwia się nierównościom,
szacunek - komisja do każdego, kto nawiązuje z nią kontakt, zwraca się z uprzejmością i profesjonalizmem,
bezstronność - komisja stoi na straży swojej niezależności i utrzymuje krytyczny dystans wobec rządu i właściwych władz,
jakość - komisja dąży do tego, aby wszelkie jej działania odznaczały się wysokimi standardami.

Więcej informacji na stronie internetowej: <http://www.cvsni.org/>

Ostatnia aktualizacja: 10/04/2018

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

Do tej pory przetłumaczono ją na następujące języki: [en](#)

Prawa podstawowe - Szkocja

Krajowe instytucje ochrony praw człowieka

Rzecznik Praw Obywatelskich

Wyspecjalizowane organy ochrony praw człowieka

Inne

Krajowe instytucje ochrony praw człowieka

Wymienione poniżej instytucje mogą udzielać porad dotyczących poszczególnych spraw.

1. Komisja ds. Równości i Praw Człowieka (Equality and Human Rights Commission)

Organ ten prowadzi działalność na rzecz przeciwdziałania dyskryminacji i rozpowszechniania równości w dziewięciu „chronionych” obszarach określonych ustawą w sprawie równości z 2010 r. Są to wiek, niepełnosprawność, płeć, rasa, religia i wyznanie, ciąża i macierzyństwo, związek małżeński i partnerstwo cywilne, orientacja seksualna i zmiana płci. Jest to jedna z najważniejszych krajowych instytucji ochrony praw człowieka, która działa niezależnie od rządu (spełniająca najwyższe standardy – o statusie A). W Szkocji jej kompetencje w zakresie upowszechniania i ochrony praw człowieka uzupełniają kompetencje Szkockiej Komisji Praw Człowieka (Scottish Human Rights Commission).

Jako krajowa instytucja praw człowieka, organ ten:

upowszechnia znajomość praw człowieka, ich odpowiednie pojmowanie i ochronę;

zachęca podmioty publiczne do pełnego przestrzegania ustawy dotyczącej praw człowieka;

udostępnia informacje dotyczące praw człowieka ogółowi społeczeństwa, organizacjom społeczeństwa obywatelskiego oraz organom publicznym;

monitoruje sytuację w dziedzinie praw człowieka w Zjednoczonym Królestwie oraz przekazuje sprawozdania dotyczące swoich ustaleń oraz przedkłada zalecenia Organizacji Narodów Zjednoczonych, rządowi i parlamentowi;

doradza rządowi i parlamentowi brytyjskiemu oraz szkockim i walijskim organom administracji zdecentralizowanej na temat wpływu strategii i projektów aktów prawnych na prawa człowieka;

wykonuje swoje uprawnienia w celu udoskonalenia ochrony praw człowieka.

Organ ten ma ustawowe kompetencje do:

wszczynania postępowania kontrolnego – rodzaju postępowania sądowego, w którym sędzia bada zgodność z prawem decyzji wydawanych przez organy publiczne oraz działań podejmowanych przez te organy;

ostrzeżenia o możliwości wszczęcia postępowania kontrolnego, zanim projekt aktu prawnego zostanie przyjęty, w przypadku gdy uznano, że zmiana ta spowoduje naruszenie praw człowieka jednostek należących do określonej grupy;

przystępowania do spraw z zakresu praw człowieka wszczynanych przez inne podmioty (instytucja ta jest znana jako „przystąpienie osoby trzeciej”). Komisja nie może jednak przystąpić do sprawy z zakresu praw człowieka dotyczącej danej osoby fizycznej, jeżeli sprawa ta nie dotyczy kwestii równości;

przeprowadzania postępowania wyjaśniającego z zakresu praw człowieka. Jeżeli Komisja przedstawia zalecenia dotyczące udoskonalenia lub wprowadzenia zmian do strategii, praktyk i aktów prawnych, skierowane do różnych podmiotów, podmioty te mają obowiązek ich uwzględnienia;

doręczenia zawiadomienia odnoszącego się do zgodności działalności danego organu z przepisami, jeżeli uznano, że podmiot ten nie spełnił swojego obowiązku z zakresu równego traktowania. Komisja może zobowiązać podmiot do spełnienia tego obowiązku lub może określić działania, które należy podjąć, aby zapewnić zgodność.

<http://www.equalityhumanrights.com/>

Dane kontaktowe:

Komisja ds. Równości i Praw Człowieka – Biuro w Szkocji (Equality and Human Rights Commission - Scotland Office)

Tel.: 0141 288 5910

E-mail: scotland@equalityhumanrights.com

Użytkownicy brytyjskiego języka migowego mogą się kontaktować z Komisją na równi ze stronami słyszącymi. Aby uzyskać więcej informacji, należy skontaktować się z Komisją ds. Równości i Praw Człowieka za pośrednictwem <http://www.equalityhumanrights.com/>.

Biuro Porad i Wsparcia Równości (Equality Advisory Support Service)

Tel.: 0808 800 0082

Telefon tekstowy: 0808 800 0084

E-mail: eass@mailgb.custhelp.com

Poczta: FREEPOST EASS Helpline FPN6521

Na stronie internetowej <http://www.equalityadvisoryservice.com/> można również zgłosić zapotrzebowanie na tłumaczenie na brytyjski język migowy oraz dowiedzieć się, jak odbyć czat. Na stronie znajduje się również odpowiedni formularz kontaktowy.

Godziny otwarcia:

od poniedziałku do piątku – 9:00–19:00;

sobota 10:00–14:00.

Nieczynne w niedziele i święta.

2. Szkocka Komisja Praw Człowieka

Szkocka Komisja Praw Człowieka jest krajową instytucją praw człowieka w Szkocji, działającą zgodnie z zasadami paryskimi Narodów Zjednoczonych dotyczącymi statusu i funkcjonowania krajowych instytucji o najwyższym poziomie akredytacji (status A). Zadania Komisji – jako niezależnego podmiotu powołanego ustawą z 2008 r. – obejmują ogólny obowiązek upowszechniania znajomości wszystkich praw człowieka – ekonomicznych, socjalnych, kulturalnych, obywatelskich i politycznych – wśród wszystkich osób na terenie całej Szkocji, jak również obowiązek zachęcania do stosowania najlepszych praktyk w tej dziedzinie. Komisja może również przekazywać sprawozdania dotyczące praw człowieka bezpośrednio do ONZ. Pełny zakres obowiązków i uprawnień Komisji został określony w szkockiej ustawie dotyczącej Szkockiej Komisji Praw Człowieka z 2006 r.

Szkockiej Komisji przysługują uprawnienia do:

wydawania zaleceń dotyczących zmian w prawie, strategiach i praktykach;

upowszechniania praw człowieka za pośrednictwem edukacji, szkoleń i publikacji badań;

prowadzenia dochodzeń dotyczących strategii i praktyk stosowanych przez szkockie organy publiczne.

Podmiot ten nie rozpatruje skarg i nie pomaga poszczególnym osobom fizycznym. W broszurze *Help with Human Rights* zawarto dane kontaktowe organizacji i służb, które udzielają porad i świadczą pomoc.

Dane kontaktowe:

Scottish Human Rights Commission

Governor's House

Regent Road

Edinburgh

EH1 3DE

Tel.: 0131 244 3550

E-mail: hello@scottishhumanrights.com

Link do strony internetowej: [Scottish Human Rights Commission](#)

Rzecznicy Praw Obywatelskich (Ombudspersons)

1. Rzecznik Praw Obywatelskich do spraw Usług Publicznych w Szkocji (Scottish Public Services Ombudsman)

Rzecznik praw obywatelskich do spraw usług publicznych w Szkocji świadczy bezpłatne, niezależne i bezstronne usługi w przypadku sporów prowadzonych między obywatelami a organami administracji lokalnej lub centralnej. Jego zadaniem jest udzielanie wsparcia w rozstrzygnięciu sporów lub prowadzenie działań naprawczych w sytuacjach, w których doszło do niesprawiedliwości. Rzecznik bierze udział w ostatnim etapie postępowania dotyczącego skarg na działania organów publicznych w Szkocji (rad, krajowej służby zdrowia, spółdzielni mieszkaniowych, szkół wyższych i uniwersytetów, zakładów karnych, większości przedsiębiorstw wodociągowych, rządu szkockiego i jego agencji, szkockich ministerstw oraz większości pozostałych organów publicznych w Szkocji).

Dane kontaktowe:

Numer bezpłatny: 0800 377 7330

Tel.: 0131 225 5330

Poczta: Freepost SPSO (bez konieczności zakupu znaczka)

Adres biura: 4 Melville Street, Edinburgh, EH3 7NS (godziny otwarcia: poniedziałek, środa, czwartek i piątek – 9:00–17:00; wtorek 10:00–17:00)

Link do strony internetowej: [Rzecznik Praw Obywatelskich ds. Usług Publicznych w Szkocji](#)

2. Rzecznik Praw Obywatelskich ds. Parlamentarnych i Służby Zdrowia (Parliamentary and Health Service Ombudsman)

Sprawy dotyczące skarg na służbę zdrowia w Anglii i usługi publiczne świadczone przez rząd Zjednoczonego Królestwa są kierowane do rzecznika na ostatnim etapie postępowania skargowego. Skargi są rozstrzygane bezpłatnie. Rzecznik bada skargę, jeżeli dana osoba uznaje, że została potraktowana niesprawiedliwie lub nieuczciwie, ponieważ dany podmiot nie podjął odpowiedniego lub rzetelnego działania bądź też usługi świadczone przez ten podmiot były na niskim poziomie, a sprawa danej osoby nie została właściwie rozstrzygnięta.

Rzecznik nie wchodzi w skład rządu. Organ ten został ustanowiony przez parlament. Ma na celu zapewnienie mechanizmu niezależnego rozpatrywania skarg. Rzecznik przedstawia swoje ustalenia parlamentowi w celu wspierania nadzoru nad podmiotami świadczącymi usługi publiczne oraz przekazuje te ustalenia innym podmiotom w celu udoskonalenia usług publicznych. Rzecznik odpowiada za swoje działania przed Parlamentem Zjednoczonego Królestwa, a jego działalność podlega kontroli Komitetu ds. Administracji Publicznej i Spraw Konstytucyjnych.

Zanim sprawa zostanie skierowana do rzecznika, skargę należy wnieść do podmiotu, którego usługi były niesatysfakcjonujące. W przypadku gdy skarga dotyczy brytyjskiego ministerstwa lub organu publicznego skargę kieruje się do rzecznika za pośrednictwem członka parlamentu.

Link do strony internetowej: [Rzecznik Praw Obywatelskich](#)

Dane kontaktowe:

Tel.: 0345 015 4033 (od poniedziałku do piątku – 08:30–17:30)

Usługa oddzwania: 07624 813 005

W przypadku posługiwania się brytyjskim językiem migowym można skorzystać z usługi SignVideo. [SignVideo](#)

Wyspecjalizowane organy ochrony praw człowieka

1. Pełnomocnik ds. Dzieci i Młodzieży w Szkocji (Children and Young People's Commissioner Scotland)

Pełnomocnik działa na rzecz zwiększenia znajomości praw dziecka oraz pomaga dzieciom w korzystaniu z praw, które im przysługują. Pełnomocnik ma prawo do wszczęcia dochodzenia w celu ustalenia, czy podmioty świadczące usługi uwzględniają prawa, interesy oraz poglądy dzieci i młodzieży przy podejmowaniu decyzji i działań, które mają na te grupy wpływ.

Dane kontaktowe:

Pełnomocnik ds. Dzieci i Młodzieży w Szkocji (Children and Young People's Commissioner Scotland)

Roseberry House

9 Haymarket Terrace

Edinburgh

EH12 5EZ

Tel.: 0131 346 5350

Bezpłatny telefon dla młodzieży: 0800 019 1179

SMS: 0770 233 5720

E-mail: inbox@cypcs.org.uk

Link do strony internetowej: [CYPCS](#)

2. Pełnomocnik ds. Informacji w Szkocji (Scottish Information Commissioner)

Pełnomocnik ds. Informacji jest odpowiedzialny za egzekwowanie i upowszechnianie prawa dostępu do informacji będących w posiadaniu szkockich organów publicznych oraz za stosowanie przez te organy dobrych praktyk. Pełnomocnik – poprzez swoją pracę – wspiera otwartość, przejrzystość i rozliczalność organów publicznych.

Pełnomocnik ds. Informacji jest odpowiedzialny za egzekwowanie i upowszechnianie: szkockiej ustawy z 2002 r. o dostępie do informacji publicznej; szkockich rozporządzeń z 2004 r. w sprawie informacji o środowisku; szkockich rozporządzeń z 2009 r. o infrastrukturze informacji przestrzennej w Europie.

Pełnomocnik i jego zespół:

rozpoznają wnioski i wydają prawnie wiążące decyzje;
propagują dobre praktyki wśród organów publicznych;
informują ogół społeczeństwa na temat praw, które przysługują osobom fizycznym.

Dane kontaktowe:

Scottish Information Commissioner

Kinburn Castle

Doubledykes Road

St Andrews

Fife

KY16 9DS

Tel.: 01334 464610

Faks: 01334 464611

E-mail: enquiries@itspublicknowledge.info

Link do strony internetowej: [Pełnomocnik ds. Informacji w Szkocji](#)

3. Biuro Pełnomocnika ds. Informacji (Information Commissioner's Office)

Biuro Pełnomocnika ds. Informacji to niezależny organ w Zjednoczonym Królestwie powstały w celu ochrony, w interesie obywateli, prawa do informacji, upowszechniania przejrzystości działań organów publicznych oraz ochrony danych osobowych.

Dane kontaktowe:

Information Commissioner's Office

Wycliffe House

Water Lane

Wilmslow

Cheshire

SK9 5AF

Tel.: 0303 123 1113 (lub 01625 545745, jeżeli dana osoba nie życzy sobie wykonywać połączeń na numer „03”).

Faks: 01625 524 510

The Information Commissioner's Office Scotland

45 Melville Street

Edinburgh

EH3 7HL

Tel.: 0131 244 9001

E-mail: Scotland@ico.org.uk

Link do strony internetowej: [Biuro Pełnomocnika ds. Informacji](#)

Inne organizacje

1. Biuro Porad dla Obywateli (Citizens Advice Service)

Biuro Porad dla Obywateli, służąc bezpłatnymi, niezależnymi i poufnymi poradami, jak również oddziałując na decydentów, pomaga w rozwiązywaniu problemów natury prawnej, finansowej oraz wielu innych kwestii niepokojących obywateli.

Dane kontaktowe:

Numer telefonu Biura Porad dla Obywateli: 0808 800 9060 (od poniedziałku do piątku – 09:00-18:00)

Link do strony internetowej: [porady dla obywateli](#)

Aby skontaktować się z Biurem Porad dla Obywateli, należy kliknąć na http://citizensadvice.org.uk/index/contact_us.htm

2. Wsparcie dla pokrzywdzonych w Szkocji (Victim Support Scotland)

„Wsparcie dla pokrzywdzonych w Szkocji” jest organizacją działającą na zasadzie wolontariatu, udzielającą pomocy osobom, które ucierpiały w wyniku przestępstwa. Organizacja zapewnia pokrzywdzonym, świadkom i innym osobom, które ucierpiały w wyniku przestępstwa, wsparcie emocjonalne i praktyczne, jak również udziela im istotnych informacji. Bezpłatnie i poufne usługi są świadczone przez wolontariuszy zrzeszonych w ramach sieci społecznych ośrodków doradztwa prawnego dla pokrzywdzonych i młodzieży oraz sądowych ośrodków pomocy świadkom.

Na stronie tej organizacji zamieszczono więcej informacji, w tym o sposobach kontaktowania się z tą organizacją:

[Wsparcie dla pokrzywdzonych w Szkocji](#)

Infolinia: 0345 603 9213 (od poniedziałku do piątku – 8:00–20:00)

Szkocki kodeks dotyczący osób pokrzywdzonych

[Szkocki kodeks dotyczący osób pokrzywdzonych](#) określa jasno i w jednym akcie prawa ofiar przestępstw oraz wsparcie, które takim osobom przysługuje w Szkocji.

3. Biuro Pełnomocnika ds. Służb Imigracyjnych (Office of the Immigration Services Commissioner)

Biuro Pełnomocnika ds. Służb Migracyjnych jest niezależnym, działającym poza strukturą rządową, organem publicznym ustanowionym na mocy ustawy z 1999 r. o migracji i azyłu.

Podstawowe zadania biura obejmują:

działalność regulacyjną w zakresie doradców imigracyjnych,
upowszechnianie dobrych praktyk poprzez ustalanie norm postępowania,
przyjmowanie i nadawanie biegu skargom dotyczącym jakiegokolwiek podmiotu udzielającego porad w sprawach związanych z migracją,

ściganie podmiotów działających z naruszeniem prawa,

kontrola rozstrzygnięć podmiotów udzielających porad migracyjnych i podlegających jednej z wyznaczonych organizacji zawodowych.

Biuro Pełnomocnika ds. Służb Migracyjnych nie udziela porad w sprawach związanych z migracją, nie wskazuje ani nie zatwierdza konkretnego doradcy.

Biuro Pełnomocnika ds. Służb Migracyjnych współpracuje z wieloma organizacjami, w tym stowarzyszeniami zawodowymi, trybunałami, Agencją Ochrony Granic Zjednoczonego Królestwa (UK Border Agency) oraz organizacjami działającymi na zasadzie wolontariatu.

Więcej informacji na stronie internetowej: [📄 Biuro Pełnomocnika ds. Służb Migracyjnych](#)

Dane kontaktowe:

Office of the Immigration Services Commissioner

5th Floor

21 Bloomsbury Street

London

WC1B 3HF

Tel.: 0845 000 0046

E-mail: [📧 info@oisc.gov.uk](mailto:info@oisc.gov.uk)

4. Szkocka Rada ds. Pomocy Prawnej (Scottish Legal Aid Board)

Celem udzielania pomocy prawnej w Szkocji jest zapewnienie dostępu do wymiaru sprawiedliwości tym osobom, które nie mogą sobie pozwolić na uiszczenie kosztów prawnych. Szkocka Rada ds. Pomocy Prawnej zarządza w granicach prawa systemem pomocy prawnej w Szkocji.

Aby ubiegać się o pomoc prawną, należy udać się do prawnika (*solicitor*), który zajmuje się pomocą prawną. Należy udowodnić niemożliwość pokrycia kosztów pomocy prawnej oraz wykazać, że sprawa jest poważna. Istnieje możliwość, że dana osoba będzie zobowiązana do pokrycia części kosztów prawnych lub uregulowania tej należności później.

Istnieje jednak także możliwość, że nie trzeba będzie pokrywać żadnych kosztów, w zależności od sytuacji finansowej i rodzaju pomocy prawnej, która jest potrzebna w danej sprawie.

Rodzaj pomocy prawnej, o który należy się ubiegać, zależy od rodzaju porady prawnej, która jest potrzebna w określonych okolicznościach. *Solicitor* udzieli wszystkich niezbędnych porad prawnych na ten temat.

Udzielona porada i wsparcie mogą pomóc danej osobie w pokryciu kosztów porady prawnej, na przykład uzyskania informacji dotyczących praw i wariantów postępowania lub pomocy w prowadzeniu negocjacji i wypełnianiu dokumentów. Przyznane wsparcie nie pokryje jednak kosztów sądowych.

Jeżeli zajdzie taka potrzeba, *solicitor* może reprezentować daną osobę w sądzie:

w sprawach cywilnych np. dotyczących kwestii mieszkaniowych, związanych z rozwodem, sporów dotyczących dzieci lub zadłużenia hipotecznego;

w toku wysłuchania dziecka np. w przypadku gdy młoda osoba (lub jej rodzic/opiekun) bierze udział w danym postępowaniu na potrzeby rozwiązania określonego problemu;

w sprawach karnych, na przykład gdy dana osoba jest oskarżona o popełnienie przestępstwa lub grozi jej pozbawienie wolności.

Aby uzyskać więcej informacji na temat Szkockiej Rady ds. Pomocy Prawnej i skontaktować się z nią, należy zapoznać się poniższymi informacjami.

The Scottish Legal Aid Board

Thistle House

91 Haymarket Terrace

Edinburgh

EH12 5HE

Tel.: 0131 226 7061 (od poniedziałku do piątku – 8:30–17:00)

Brytyjski język migowy: [📄 contact Scotland-BSL](#) – szkockie służby tłumaczeniowe języka migowego online.

E-mail: [📧 general@slab.org.uk](mailto:general@slab.org.uk)

Strona internetowa: [📄 Scottish Legal Aid Board](#)

5. Inspektorat ds. Opieki Społecznej

Inspektorat ds. Opieki Społecznej reguluje i kontroluje usługi z zakresu opieki społecznej w celu zapewnienia ich odpowiedniego standardu. Wspólnie z innymi organami regulacyjnymi kontroluje, jak różne lokalne podmioty wspierają dorosłych i dzieci.

Dane kontaktowe:

Tel.: 0345 600 9527

E-mail: [📧 enquiries@careinspectorate.com](mailto:enquiries@careinspectorate.com)

Link do strony internetowej: [📄 Inspektorat ds. Opieki Społecznej](#)

6. Komisja ds. Zdrowia Psychicznego w Szkocji (Mental Welfare Commission Scotland)

Komisja roztacza opiekę nad osobami chorymi psychicznie, niepełnosprawnymi umysłowo, cierpiącymi na demencję bądź mającymi podobne zaburzenia oraz upowszechnia prawa osób cierpiących na takie zaburzenia. Działania obejmują upodmiotowienie jednostek i ich opiekunów, monitorowanie przepisów z zakresu zdrowia psychicznego i ubezwłasnowolnienia oraz wywieranie wpływu na usługodawców i decydentów.

Infolinia (porady): 0800 389 6809 (jedynie osoby korzystające z opieki i opiekunowie) lub 0131 313 8777 (profesjonaliści) (od poniedziałku do czwartku – 09:00–17:00; piątek 09:00–16:30)

E-mail: [📧 enquiries@mwscot.org.uk](mailto:enquiries@mwscot.org.uk)

Link do strony internetowej: [📄 Mental Welfare Commission Scotland](#)

Więcej informacji na temat wsparcia

Poniżej wymienione organizacje i podmioty mogą udzielać informacji lub pomocy zgodnie z ich kompetencjami.

Rządowa strona internetowa dla obywateli Zjednoczonego Królestwa [📄 Gov.UK](#)

Porady dotyczące zakwaterowania: [📄 Shelter Scotland](#)

ACAS udziela porad dotyczących kwestii związanych z zatrudnieniem: [📄 ACAS](#)

Infolinia National Debtline udziela informacji na temat zadłużenia: [📄 National Debt Line](#)

Organizacja charytatywna StepChange Debt udziela porad na temat zadłużenia: [📄 Step Change](#)

Biuro ds. Porad Finansowych udziela porad dotyczących kwestii finansowych: [📄 Money Advice Service](#)

Law Society of Scotland może pomóc w znalezieniu prawnik (*solicitor*), w tym w sprawach dotyczących praw człowieka. [📄 Law Society](#)

Szkocki Ośrodek Praw Dziecka (Scottish Child Law Centre) udziela dzieciom bezpłatnych porad prawnych oraz porad na temat zagadnień dotyczących dzieci: [📄 SCLC](#)

Organizacja Contact a Family udziela informacji, wsparcia i porad rodzinom dzieci niepełnosprawnych: [📄 Contact](#)

Służby zajmujące się udzielaniem porad pacjentom i ich wspieraniem w Biurze Porad dla Obywateli są niezależną jednostką, która udziela informacji i porad pacjentom i ich opiekunom oraz ich wspiera: [PASS](#)

Szkockie Stowarzyszenie Zdrowia Psychicznego SAMH [SAMH](#)

Care Information Scotland udziela informacji na temat świadczenia usług socjalnych na rzecz osób starszych mieszkających w Szkocji za pośrednictwem linii telefonicznej i strony internetowej: [CIS](#)

Organizacja SurvivorScotland nadzoruje wykonanie krajowej strategii na rzecz osób, które doświadczyły niegodziwego traktowania w dzieciństwie: [SurvivorScotland](#)

[SurvivorScotland](#)

Szkocka infolinia dla osób starszych: [Age UK Scotland](#)

Organizacja zajmująca się pomocą na rzecz kobiet w Szkocji (Scottish Women's Aid): [SWA](#)

Rada ds. Uchodźców w Szkocji (Scottish Refugee Council): [SRC](#)

Centrum Praw Mniejszości Etnicznych (Ethnic Minorities Law Centre): [EMLC](#)

Ostatnia aktualizacja: 18/05/2018

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej.

Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się

w informacji prawnej.